

Készítette:
EX-ACT Project Tanácsadó Iroda Kft.

Megbízó:
Rudabánya Város Önkormányzata

**Rudabánya Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált
Településfejlesztési Stratégiájának Megalapozó Vizsgálata**

Dátum: 2022. május

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	10
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	12
1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban	12
1.1.1 A település térségi szerepe	12
1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcionak bemutatása, elemzése	15
1.1.3 Eseti együttműködések.....	21
1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	22
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK)	22
1.2.2 Kapcsolódás a Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához.....	24
1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás	27
1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	28
1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT).....	28
1.3.2 A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területrendezési Terv települést érintő elhatározásai:	32
1.3.3 A szomszédos települések hatályos szerkezeti terveinek- Rudabánya település fejlesztését befolyásoló megállapításai.....	37
1.4 Hatályos településfejlesztési döntések	38
1.4.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai 38	
1.4.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	39
1.5 Településrendezési Tervi előzmények	39
1.5.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök	39
1.5.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei.....	40
1.6 A település társadalma	42
1.6.1 A népesség főbb jellemzői	42
1.6.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	63
1.6.3 Települési identitást erősítő tényezők	66
1.7 A település humán infrastruktúrája	68
1.7.1 Humán közszolgáltatások.....	68
1.7.2 Esélyegyenlőség biztosítása	86
1.8 A település gazdasága	88
1.8.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	88
1.8.2 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések.....	96
1.8.3 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők.....	98
1.8.4 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	98

1.9	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere	102
1.9.1	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	102
1.9.2	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	105
1.9.3	Gazdaságfejlesztési tevékenység	107
1.9.4	Foglalkoztatáspolitiká.....	109
1.9.5	Lakás és helyiséggazdálkodás.....	112
1.9.6	Intézményfenntartás.....	113
1.9.7	Energiagazdálkodás.....	118
1.10	Településüzemeltetési szolgáltatások.....	119
1.11	Táji- természeti adottságok.....	123
1.11.1	Domborzat és talajviszonyok	123
1.11.2	Éghajlat	123
1.11.3	Növényzet	124
1.11.4	Állatvilág.....	124
1.11.5	Tájhasználat, tájszerkezet	125
1.11.6	Védett, védendő táji és természeti értékek, területek.....	126
1.11.7	Ökológiai hálózat.....	129
1.11.8	Egyéb természeti értékek	133
1.11.9	Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése	134
1.12	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	136
1.12.1	A települési zöldfelületi rendszer elemei	137
1.12.2	A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái	137
1.13	Az épített környezet vizsgálata	138
1.13.1	A területfelhasználás vizsgálata	138
1.13.2	Önkormányzati tulajdonkataszter.....	146
1.13.3	Az építmények vizsgálata	146
1.13.4	Az épített környezet értékei.....	149
1.13.5	Az épített környezet konfliktusai, problémái	153
1.14	Közlekedés	154
1.14.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	154
1.14.2	Közúti közlekedés.....	155
1.14.3	Parkolás.....	157
1.14.4	Áruszállítás	157
1.14.5	Közösségi közlekedés	157
1.14.6	Kerékpáros közlekedés.....	158
1.14.7	Gyalogos közlekedés	158
1.14.8	Összegzés.....	159
1.15	Közművek állapota és energiahatékonyság	160
1.15.1	Vízi közművek	160
1.15.2	Energia	163
1.15.3	Elektronikus hírközlés	167
1.16	Térségi és települési környezetvédelem	169
1.16.1	Talaj.....	169

1.16.2	Felszíni és felszín alatti vizek	170
1.16.3	Levegőtisztaság és védelme	172
1.16.4	Zaj, és rezgésterhelés.....	173
1.16.5	Sugárzás védelem	174
1.16.6	Hulladékkezelés	174
1.16.7	Vizuális környezetterhelés	177
1.16.8	Árvízvédelem	177
1.16.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák.....	177
1.17	Katasztrófavédelem	178
1.17.1	Építésföldtani korlátok.....	178
1.17.2	Vízrajzi veszélyeztetettség	179
1.17.3	Egyéb katasztrófavédelmi tényezők.....	180
1.18	Ásványi nyersanyag lelőhely	181
1.19	Városi klíma.....	182
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	184
2.1	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése.....	184
2.1.1	Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák.....	184
2.1.2	Humán infrastruktúra és szolgáltatások.....	185
2.1.3	Gazdaság.....	185
2.1.4	Önkormányzati gazdálkodás, önkormányzati politikák	186
2.1.5	Táji és természeti adottságok, zöldfelületek	187
2.1.6	Épített környezet	188
2.1.7	Közlekedés	189
2.1.8	Közművek.....	189
2.1.9	Környezetvédelem– klímatudatosság, energiahatékonyság	189
3	HELYZÉTÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	191
3.1	Helyzetelemzés eredményeinek értékelése	191
3.1.1	A folyamatok értékelése	191
3.1.2	A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése - SWOT elemzés	192
3.1.3	A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei.....	197
3.2	Problématérkép / Értéktérkép	197
3.3	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	198
3.3.1	A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása 198	
3.3.2	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése	198

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Rudabánya vonzaskörzetei a különböző funkciók alapján	16
2. ábra: Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben a megyeszékhelyig (perc). 18	
3. ábra: Naponta ingázó foglalkoztatottak népszámláláskor	20
4. ábra: Népsűrűség (fő/km ²) 2010-2019	43
5. ábra: Lakónépesség száma az év végén	43
6. ábra: Természetes szaporodás / fogyás	45
7. ábra: Vándorlási egyenleg (ezrelék)	45
8. ábra: Népmozgalmi mutatók	46
9. ábra: A korösszetétel változásának összehasonlítása 2010-2020 között	47
10. ábra: A népesség korösszetétele	47
11. ábra: Állandó népességen belül a 0-14 évesek aránya Rudabányán.....	48
12. ábra: Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)	48
13. ábra: Rudabányán élő aktív korúak megoszlása végzettség szerint	50
14. ábra: 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása negyedévenként a szomszédos megyékben (%)..	50
15. ábra: Munkanélküliségi ráta a közeli megyékben és országosan (%)	51
16. ábra: Regisztrált álláskeresők átlagos zárónapi létszáma és ebből tartós álláskereső	51
17. ábra: Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója.....	52
18. ábra: Nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában	52
19. ábra: Női munkanélküliségi ráta (%)	53
20. ábra: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya	53
21. ábra: Tartós munkanélküliek aránya	54
22. ábra: 25 év alatti és 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya	54
23. ábra: Nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti bontásban és foglalkoztatottak nemek szerinti bontásban	55
24. ábra: Összes SZJA fizetők száma és SZJA összegének 2010 és 2019 év összevetése.....	56
25. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)	56
26. ábra: SZJA adófizetők száma a különböző jövedelmi sávokban 2019-ben.....	57
27. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)	58
28. ábra: Közműolló	59
29. ábra: Személygépkocsi ellátottság Rudabányán 2010-2019 között (db/ezer lakos)	60
30. ábra: 100 lakosra jutó személygépkocsik számának alakulása (2010-2019)	60
31. ábra: A lakosság életminőséggel való elégedettségében szerepet játszó tényezők.....	61

32. ábra: A lakosság használati szokásai, képességei, igénybe vett szolgáltatások	62
33. ábra: Zöldfelületek használati szokásai és fejlesztési igények	62
34. ábra: Óvodai férőhelyek száma.....	70
35. ábra: Óvodába beírt gyermekek száma.....	70
36. ábra: Általános iskolai tanulók számának összehasonlítása a járási településeken 2010-2019	72
37. ábra: Általános iskolai tanulók száma (fő).....	73
38. ábra: Családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma (fő).....	78
39. ábra: Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő).....	78
40. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben és óvodáztatási támogatásban részesítettek számának alakulása.....	80
41. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma.....	80
42. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték.....	88
43. ábra: Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra	89
44. ábra: Működő vállalkozások ágazat szerinti megoszlása szerint	91
45. ábra: Regisztrált őstermelők száma (db).....	92
46. ábra: A gazdaságok által művelt földterület művelési áganként Rudabányán 2020-ban (hektár) ...	92
47. ábra: A turizmus fontosabb adatainak alakulása 2010-2020 között	95
48. ábra: Épített lakások az éves lakásállomány százalékában (%).....	99
49. ábra: Rudabánya ingatlanainak négyzetméter ár alakulása	100
50. ábra: Rudabánya családi házainak négyzetméter ár alakulása.....	100
51. ábra: Lakóingatlanok változása és népesség változásának alakulása.....	101
52. ábra: Önkormányzati kiadások és bevételek alakulása 2010-2020 között.....	103
53. ábra: Az önkormányzat szervezeti felépítésének ábrája	107
54. ábra: Közfoglalkoztatottak átlagos létszám adatai (fő)	111
55. ábra: Közfoglalkoztatottak átlagos létszám adatai program típusonként (fő).....	111
56. ábra: Közfoglalkoztatási mutató (2013-2021).....	112
57. ábra: Településképi szempontból meghatározó területek térképi lehatárolása.....	139
58. ábra: Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza.....	154
59. ábra: Száz lakosra jutó személygépkocsik száma (db).....	156
60. ábra: Személygépkocsi ellátottság (db/ezer lakos) a kazincbarcikai járási adatokkal összehasonlítva	157
61. ábra: Közműöllő (%).....	160
62. ábra: Közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások arányának változása 2010-2019 között (%)..	161
63. ábra: A közcsontra hálózatba bekötött lakások arányának változása 2010-2019 között (százalék)	162

64. ábra: Villamosenergia-fogyasztók száma és szolgáltatott villamosenergia mennyisége 2010-2011	163
65. ábra: Háztartási villamosenergiafogyasztás alakulása 2010-2020	164
66. ábra: Háztartási gázfogyasztás alakulása 2010-2020	164
67. ábra: Háztartási villamos energiafogyasztók a teljes lakásállományhoz viszonyítva	165
68. ábra: A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége	165
69. ábra: Legalább 30 Mbps sáv szélességre képes vezetékes internet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma 2011-2013 (fő)	167
70. ábra: Települési hulladék mennyiségének alakulása 2010-2019	175
71. ábra: A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya 2010-2019 (%).....	176
72. ábra: Ásványnyersanyag-előfordulások Rudabánya közigazgatási területén	181

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Néhány összehasonlító adat Rudabánya megyén belüli szerepére vonatkozóan	14
2. táblázat: Rudabánya tömegközlekedési elérhetősége	17
3. táblázat: Rudabánya kereskedelmi üzletei és elérhetőség a vonzaskörzetében.....	20
4. táblázat: Az ITP forrásfelhasználási módokra allokált forrásai	25
5. táblázat: Megyei területfelhasználási kategóriák szerinti megoszlás	34
6. táblázat: Megyei Térségi Övezetek	34
7. táblázat: Rudabánya térségi övezetekkel való érintettsége	36
8. táblázat: A szomszédos települések hatályos szerkezeti terveinek megállapításai	37
9. táblázat: Demográfia és népesség változásainak összehasonlítása különböző területi szinteken	42
10. táblázat: Rudabánya város népességszám változása 2011-2019	43
11. táblázat: Rudabánya város népmozgalmi adatai (2010-2020)	44
12. táblázat: Nemzetiségek aránya a városban.....	49
13. táblázat: A munkavállalási korú népesség alakulása	52
14. táblázat: SZJA adófizetők száma (2019)	57
15. táblázat: Háztartások, családok életkörülményei (2011 és 2019).....	58
16. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek főbb adatai.....	65
17. táblázat: Helyi civil szervezetek.....	67
18. táblázat: Humán közszolgáltatások HR kapacitásai	68
19. táblázat: Óvodai intézmények és azok legfontosabb statisztikai adatai (2021/2022 tanév).....	69
20. táblázat: Pedagógusok, oktatók nyitóállománya 2021. október 1-jei állapotnak megfelelően.....	71
21. táblázat: Általános iskolai intézmény és annak legfontosabb adatai (2021/2022 tanév).....	73

22. táblázat: Egészségügyi szolgáltatások HR kapacitásai	75
23. táblázat: Szociális ellátási szerződés keretében biztosított szociális szolgáltatások.....	77
24. táblázat: Szociális ellátást biztosító intézmény főbb jellemzői.....	77
25. táblázat: Pénzbeni juttatások a városban 2010-2020	81
26. táblázat: A Ruda-Park és Rudapithecus Látogatóközpont látogatószáma.....	83
27. táblázat: Bányászattörténeti Múzeum és rendezvényeinek látogatószáma 2011-2020 között (fő)	84
28. táblázat: HEP célcsoportjai és intézkedési tervei	87
29. táblázat: működő vállalkozások száma – alkalmazotti létszám alapján.....	89
30. táblázat: Vállalkozások ágazat szerinti megoszlása	90
31. táblázat: Működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban	92
32. táblázat: Rudabányai gazdaságok állatállománya 2020-ban	93
33. táblázat: A város iparűzési adó bevételei (e Ft)	96
34. táblázat: A legtöbb iparűzési adót fizető vállalkozások.....	96
35. táblázat: Legtöbb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások (2020).....	97
36. táblázat: Ingatlan statisztikák.....	101
37. táblázat: A költségvetés bevételi tételeinek alakulása (2010-2020)	102
38. táblázat: Az önkormányzat kiadásainak alakulása (2011-2020).....	104
39. táblázat: Az önkormányzati vagyon alakulása (2011-2020)	105
40. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők létszáma Rudabányán.....	110
41. táblázat: A bérlakás-állomány bemutatása	113
42. táblázat: Önkormányzat által fenntartott intézmények.....	113
43. táblázat: Önkormányzati intézmények bevételei-kiadásai.....	114
44. táblázat: Közszolgáltatók Rudabányán.....	119
45. táblázat: A felmért fészkek adatbázisa Rudabányán	125
46. táblázat: Egyedi tájértékek felmérése.....	128
47. táblázat: Gondozott zöldterületek Rudabánya közigazgatási határán belül (2021).....	136
48. táblázat: Intézmények és funkcióik városrészenként.....	143
49. táblázat: Régészeti lelőhelyek.....	149
50. táblázat: Örökségvédelemmel érintett ingatlanok - Műemléki környezet helyrajzi számai.....	150
51. táblázat: Önkormányzati járdák és utak Rudabányán	159
52. táblázat: Közmű szolgáltatók összefoglaló táblázat	160
53. táblázat: Közvilágítási fogyasztási adatok Rudabányán.....	166
54. táblázat: Zajvédelmi határértékek meghatározása	174

55. táblázat: Összefoglalás a vizsgált tényezők kölcsönhatásairól	190
56. táblázat: Belső tényezők összefoglaló értékelése	192
57. táblázat: Külső tényezők összefoglaló értékelése	194
58. táblázat: Probléma és értéktáblázat	197
59. táblázat: Szegregátumok lehatárolása	199
60. táblázat: A szegregátumok statisztikai alapadatai 2011.....	199
61. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek infrastrukturális adatai.....	202

BEVEZETÉS

A jelen megalapozó tanulmány kereteit „A Kormány 314/2012. (XI. 8.) rendelete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szabályozza.

A rendelet összefüggő, három elemből álló dokumentum-rendszert hoz létre:

- Megalapozó vizsgálat
- Településfejlesztési koncepció
- Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)

A megalapozó vizsgálat közös háttérét képezi mind a hosszú távú koncepciónak, mind a középtávú, operatív jellegű („megvalósítás orientált”) ITS-nek. Ebből adódóan az ITS elkészítésekor a város társadalmi és gazdasági folyamataiban bekövetkezett változásaira koncentrálnak, hangsúlyosan azon területek elemzésére, értékelésére, melyek összefüggésben lehetnek a hazai, illetve EU szinten meghatározott fő fejlesztési célokkal.

A helyzetelemzés tartalma kapcsán a vizsgálati részre vonatkozóan a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az alábbiakat írja le:

Kiindulásképpen a jogszabály 3. § rögzíti, hogy

- „(2) A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz a település méretének, sajátosságainak és a településhálózatban betöltött szerepének figyelembevételével készül.
- (3) A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz készítésének módját a korábbi tervekre is figyelemmel kell meghatározni.”

Ezek alapján, a tartalmi követelmények tekintetében az alábbiakat határozza meg:

A településfejlesztési koncepció

- 5. § (3) Az megalapozó vizsgálat és a koncepció tartalmi követelményei kapcsán meghatározott tartalom elemei összevonhatók, átcsoportosíthatók, indokolt esetben egyes elemei elhagyhatók, illetve azokat a település méretének, sajátosságainak, a településhálózatban betöltött szerepének, valamint az adott témakörnek megfelelő részletettségűvel kell kidolgozni.

Az integrált településfejlesztési stratégia

- 6. § (2) A stratégia készítése során az 1. melléklet (megalapozó vizsgálat) szerinti megalapozó vizsgálatokat szükség szerint aktualizálni kell.

Az ITS célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező 6-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. A tervezési munka eredménye, a stratégia fő vonalaiban akkor tekinthető eredményesnek, ha

- hozzájárul ahhoz, hogy a település összességében a lehető legnagyobb mértékben használja ki fejlődési potenciálját a 2021 – 27 időszakban,
- olyan módon kerül kialakításra, hogy azt a lehető legnagyobb mértékben tudják támogatni az EU Strukturális és Beruházási (ESB) alapjai források, így a város optimálisan képes kihasználni az EU 2021 – 27 közötti időszakának fejlesztési lehetőségeit,
- a stratégiába foglalt tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul a 2021. évet követő időszakban,

- az ITS a város működésének különböző szereplői közti kommunikáció eszközévé válik, s így céljai és projektjei széles körű támogatást élveznek a város társadalmi és gazdasági szereplőinek körében,
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban folyó egyes fejlesztési tevékenységek – függetlenül azok finanszírozóitól illetve tulajdonosaitól - egymással térben és időben összehangoltan valósuljanak meg, erősítve ezzel az egyes fejlesztési célú beavatkozások hatását.
- a közsféra fejlesztései mellett ösztönzi a magánsféra befektetéseit is.

Jelen tanulmány a fenti eredményességi kritériumokhoz illeszkedve az alábbi fő kérdésekre összpontosít:

- a korábbi stratégia megvalósításának tapasztalatai és a megváltozott társadalmi és gazdasági környezet indokolta változások
- a szakpolitikai környezet és szabályozás indokolta változások, különös tekintettel az EU Kohéziós Politika szabályainak –ezen belül elsődlegesen az ESB alapok felhasználását érintő szabályok – megváltozására, valamint a 314/2012 (IX.8) Korm. rendelet *(a Kormány 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről)* alkalmazásából fakadó követelményekre,
- a stratégia érintettjeinek bevonása, partnerség szervezése.

1 HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

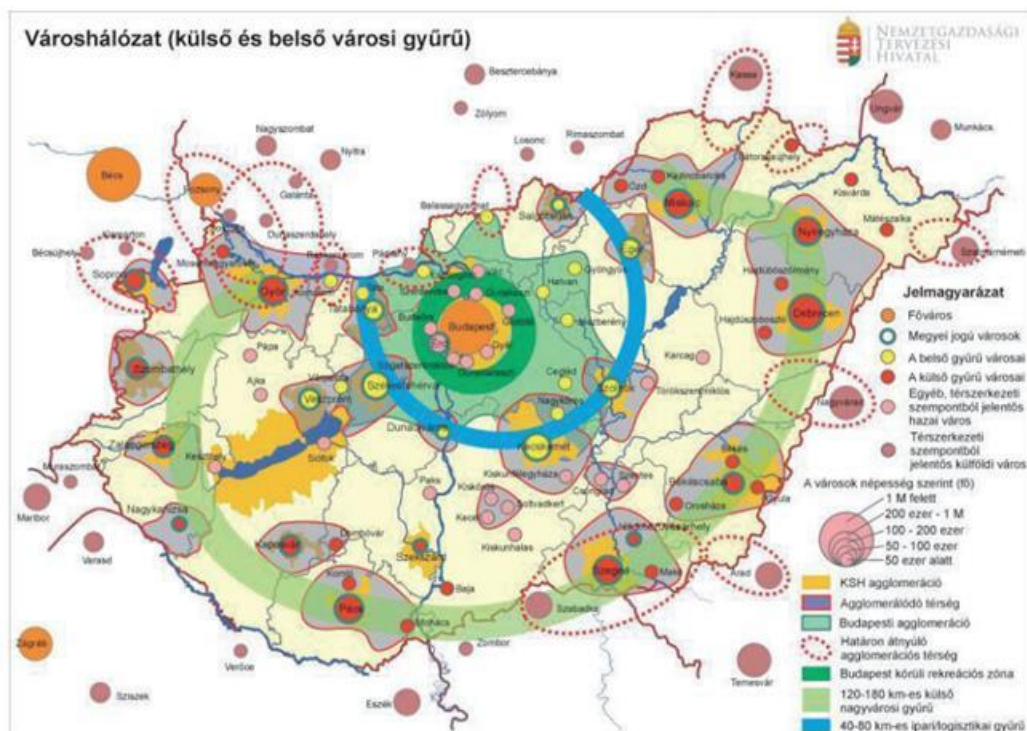
1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban

1.1.1 A település térségi szerepe

Rudabánya az Észak-Magyarországi Régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megye északnyugati részén, a Putnoki-dombság és a Rudabányai-hegység kistájának határán helyezkedik el. A fővárostól 220 km-re, a régióközponttól és megyeszékhelytől, Miskolctól 40 km-re található. Lakossága nem éri el a 3000 főt, ezzel az ország legkisebb városainak csoportjába tartozik. Térbeli elhelyezkedése, mérete, térségi térszerkezetben elfoglalt pozíciója alapján jelentősebb hatásterülettel nem bír. A városban fellelhető különböző funkciók azonban más-más területen fejtik ki hatásukat. A település térbeli hatásainak elemzése során tehát, attól függően, hogy mit teszünk meg a vizsgálat tárgyának, más-más vonzáskörzet meghatározása válik szükségessé. A város különböző funkciói során meghatározott hinterlandok alapján jó eséllyel következtetni lehet Rudabánya konkrét hatásterületére, vagyis a város azon térbeli vetületére, melyre több-kevesebb ráhatása van.

Rudabánya makrotérségi szempontból a magyar-szlovák határon átnyúló, Miskolc – Ózd – Kassa városkapcsolat alkotta vonzáskörzethez tartozik az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) alapján.

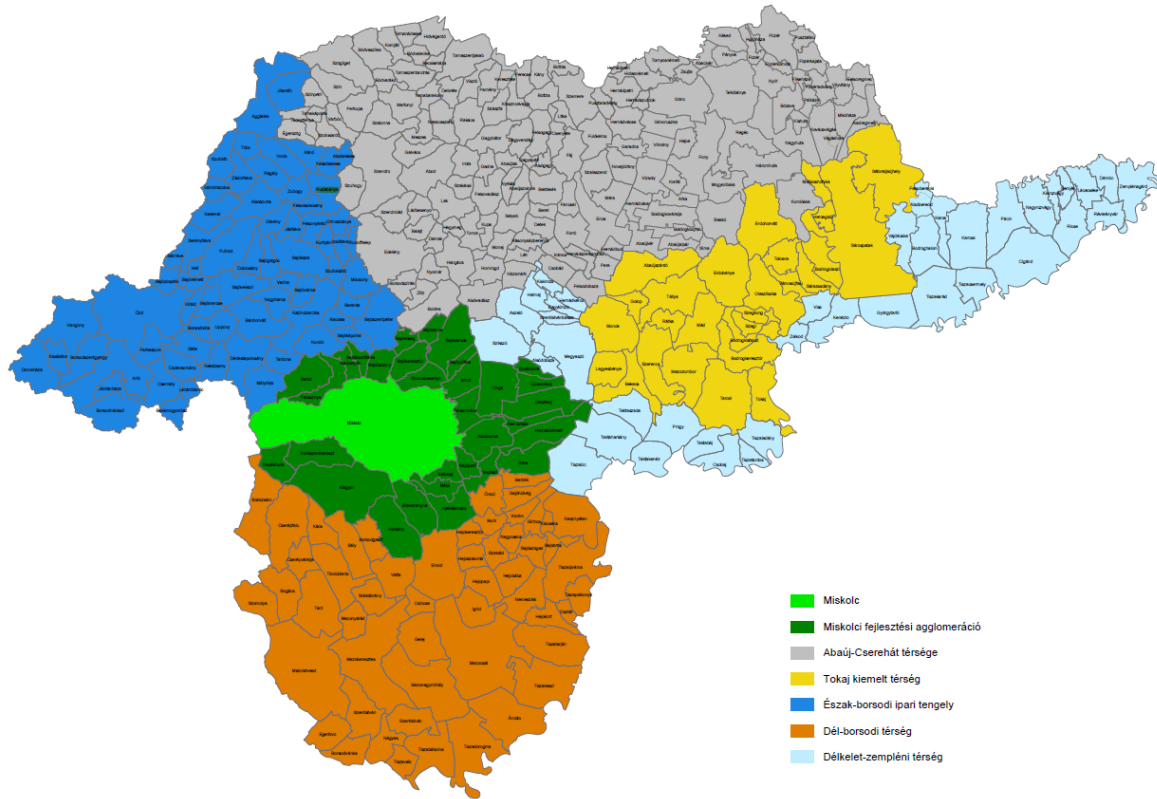
1. térkép: Magyarország városhálózata

Forrás: OFTK, 2014

A település megyei és térségi szerepköre:

2. térkép: Borsod-Abaúj-Zemplén megye ITP térségfelosztás

forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén megye ITP

A megye esetében jelentős térszervező erőt jelent a megyeszékhely, **Miskolc**. Mint megyeközpont **jelentős agglomerációval rendelkezik**, ami az egyik **legtipikusabb város-vidék kapcsolat**. Miskolc és agglomerációja a megye lakosságának kb. 35%-át foglalja magába, emiatt jelentős gazdasági szerepkörrel is bír. Rengeteg olyan funkció és szolgáltatás található Miskolcon, amely megyei és/vagy országos hatókörű. Borsod-Abaúj-Zemplén megye esetében várostérség nem került lehatárolásra. A fenntartható városfejlesztésre alokált forrás jellemzően egy-egy város közigazgatási területét fedi le.

Megyei településszerkezetben elfoglalt funkció, településméret szerint

A megye városai közül 7 város népessége haladja meg a 10 ezer főt, 8 város lakosságszáma 5 és 10 ezer fő között van, míg a többi város népességszáma 5 ezer fő alatt van. A megyében található az ország legalacsonyabb lakosságszámú városa, Pálháza. A megyében a települések száma 358, melyből 29 városi rangú település. Jellemző a nagy településsűrűség, valamint az aprófalvak magas aránya. A járások száma 16, melyek közül a legnagyobb népességszámú a Miskolci járás, míg a legkevesebben a Tokaji járásban laknak.

A megye 358 települése lakosságszám és megyén belül elfoglalt településszerkezeti funkció alapján került differenciálásra:

- *Regionális centrum*: Miskolc Megyei Jogú Város.
- *Megyei Centrumok*: Ózd, Kazincbarcika, Mezőkövesd, Tiszaújváros, Sátoraljaújhely, Szerencs.
- *Járasközpontok*: Sárospatak, Edelény, Putnok, Encs, Mezőcsát, Szikszó, Tokaj, Cigánd, Gönc.

- *Kiseb települések:* A miskolci fejlesztési agglomerációban maradt még 2 település, ami 5000 feletti: Alsózsolca és Felsőzsolca és az Észak-borsodi ipari tengelyen belül 1 település: Sajószentpéter. Ezekon kívül van 38 db 2000 feletti, 71 db 1.000 feletti és 230 olyan település, ami 1.000 fő alatti lakosságszámmal rendelkezik. A megye településszerkezetét az **aprófalvak** erősen meghatározzák.

A megye településeit gazdasági szempontok szerint a kettősség jellemzi: míg a megyében található prosperáló városok (Miskolc, Tiszaújváros, Kazincbarcika), addig a kistelepülések – részben a lakosság elöregedése/elvándorlása miatt, részben a kistelepüléseken alacsony számban található vállalkozások miatt - napi szinten küzdenek a fennmaradásért.

A fő munkaerő-áramlás a XX. század második felében kialakult Sajó-völgyi iparvidék felé irányul. Ezt a fő irányt a rendszerváltás és az azt követő gyárbezárások sem módosították jelentősen. Rudabánya felé ezzel szemben csupán jóval kisebb mértékű áramlás történik, mivel az itt lévő cégek, vállalatok vonzása sokkal kisebb, mint a térség más településein lévőké. Rudabánya sokkal inkább az őt övező településekre fejt ki vonzó hatást.

Napjainkban a lakosok többsége a környező nagyobb településeken (elsősorban Kazincbarcikán), illetve a település által fenntartott intézményeknél (általános iskola, óvoda) és vállalatoknál (városüzemeltetési vállalat) dolgozik. Napi ingázási adatok nem állnak rendelkezésre.

1. táblázat: Néhány összehasonlító adat Rudabánya megyén belüli szerepére vonatkozóan

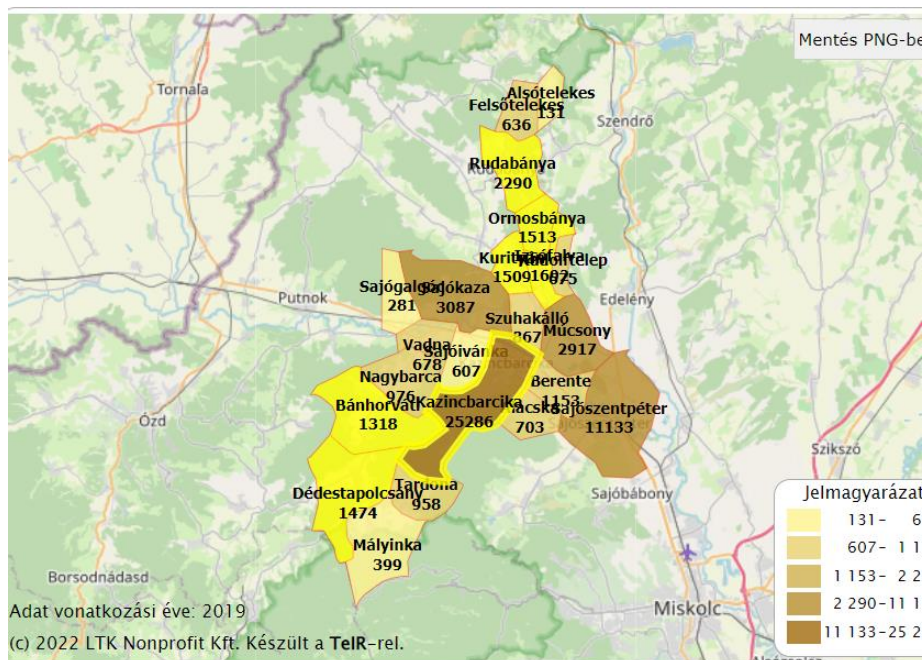
	Rudabánya	Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Részesedés a megyén belül (%)
Lakónépeség száma (2020, fő)	2226	634 893	0,35 %
Működő vállalkozások száma (2019, db)	26	29 235	0,089 %
Kereskedelmi szállásférőhelyek száma (2014, db)	40	21 316	0,188 %
Vendégéjszakák száma (2014; db)	878	1 067 891	0,082 %
1000 lakosra jutó vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db)	350,9	336,3	Rudabánya > Megye
Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (2021 fő)	158	36 924	0,43 %
A nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában (2021, relatív mutató %)	10,44 %	8,91 %	Rudabánya > Megye

Forrás: KSH

1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése

A Kazincbarcikai járás székhelye Kazincbarcika, amelynek teljes területe hozzávetőleg 34170 hektár és nagyjából 65352 fő a lakónépessége, akik körülbelül 28051 darab lakásban élnek. Területének népsűrűsége kb. 191 fő egy négyzetkilométeren.

3. térkép: Kazincbarcikai járás lakónépesség

Forrás: Teir, 2019

A járás lakosságának 3,4 %-át a város népessége adja.

A település hátrányos helyzetének besorolása:

- Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból **kedvezményezett település** [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]
- **Jelentős munkanélküliséggel sújtott település** [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]

1.1.2.1 Funkcionális vonzáskörzet

Rudabánya lakossága nem éri el a 3000 főt, ezzel az ország legkisebb városainak csoportjába tartozik. Térbeli elhelyezkedése, mérete, térségi térszerkezetben elfoglalt pozíciója alapján jelentősebb hatásterülettel bír. A városban fellelhető különböző funkciók azonban más-más területen fejtik ki hatásukat.

Az Önkormányzati törvény változása miatt Közös Önkormányzati Hivatalt kellett felállítani 2013. január 1-i hatállyal. A képviselő-testületek 2012. november 30-i ülésén fogadták el az erről szóló Megállapodást, valamint az Alapító Okiratot. A Közös Önkormányzati Hivatalt Rudabánya, Izsófalva és

Alsótelekes települések alkotják. A közös Önkormányzati Hivatal, közel 5000 lakos ügyeinek intézését látja el.

A járási rendszer 2013. január 1-től működik. Az új közigazgatási térstruktúra célja, hogy bizonyos államigazgatási ügyek intézése koncentráltan, egy központban történjen. Rudabánya a Kazincbarcikai Járáshoz tartozik. A járási rendszer bevezetése a várost korábbinál is perifériusabb helyzetbe hozta.

1. ábra: Rudabánya vonzaskörzetei a különböző funkciók alapján

Vonalak színek alapján:

sárga: kulturális mikrokörzet határa,

lila: járási felosztás,

piros: elérhetőség határa,

sötétzöld: kistáj határok.

Forrás: IVS, 2014

1.1.2.2 Vonzaskörzet a közösségi közlekedési elérhetőség alapján

Rudabánya közúton négy irányból (a 2609. számú úton Felsőtelekes és Ormosbánya, a 2608. számú úton Felsőkelecsény, a 2611. számú úton pedig Szuhafeő felől) közelíthető meg. Ormosbánya felé a 26-os főúthoz (Kazincbarcika irányába – Putnok felé vezető út), Szuhafeő felé pedig a 27-es főúthoz (Szendrő irányába, amely Tornanádaska felé) van összeköttetése. A város közlekedés-földrajzi helyzete összességében sajnos nem túl kedvező, mivel Rudabánya távol fekszik a fő közlekedési gerinchálózatoktól, még a legközelebbi, a Bódva-völgyben végigfutó 27. számú főközlekedési úttól is 11 km-re található.

A térségen kiépített kerékpárút nem vezet át. Az országos területszerkezeti terv számol egy Szendrő – Rudabánya – Felsőkelecsény között kiépítendő kerékpárúttal, ennek azonban inkább idegenforgalmi jelentősége van és a kerékpárút megépítésének esélye a következő 7 éves ciklusban alacsony. Az Önkormányzat önerőből nem tudja megvalósítani, azonban célirányos pályázati lehetőség esetén meg kívánja valósítani.

Rudabánya elhelyezkedése e szempontból ellentmondásos:

- Van egy ún. elsődleges vonzásterület, melyet lehatárol a közvetlen közösségi közlekedés elérhetősége és a történelmi gyökerekből fakadó települések közötti kölcsönhatás. Itt Rudabánya társadalmi, kulturális, oktatási, és gazdasági téren is szervező központként emelkedik ki. Ide tartoznak: Felsőtelekes, Alsótelekes, Kánó, Ormosbánya, Izsófalva, Rudolftelep települések. Vannak azonban olyan, Rudabánya szempontjából csak közvetetten, bizonyos funkciók szerint a vonzaskörzetébe tartozó települések, melyek egyébként sem közlekedésileg, sem közigazgatásilag,

sem pedig gazdaságilag nem Rudabányához tartoznak. Ezek Imola, Trizs, Szuhafő, Ragály, Zádorfalva, Zubogy, Dövény, Alsószuha, Jákfalva, Felsőnyárad, Felsőkelecsény, Kurityán.

- az M3 autópályához a legközelebbi csatlakozás jelenleg Miskolcnál 40 km távolságra található, de fontos tudni, hogy nemzetközileg is fontos hiánypótló utat adtak át a közelmúltban 2021-ben a Miskolc – Kassa közötti hiányzó szakaszt, amellyel az M3-as autópálya közvetlenül eléri a magyar-szlovák határt, s így közvetlen kapcsolatot biztosít Szlovákia irányába.
- a város elhelyezkedése periférikus, de az országhatár közelségének előnyeit ki tudja használni elsősorban a kereskedelem és a turizmus területén.

Rudabányán 2007-ben megszűnt a személyszállító vasúti szolgáltatás. A vasút által korábban elérhető települések közül nem volt olyan, melyet autóbusszal ne lehetett volna elérni, részben az ebből eredő kihasználatlanság vezetett a vonal bezárásához. A vasútisinek megmaradtak, így a teherszállítás lehetősége továbbra is megmaradt.

Az autóbusz közlekedés tekintetében is vannak eltérések a városon belül. A központi részen a buszmegállók mindenki számára könnyen elérhetők, a város peremén viszont vannak ún. forgalmi árnyékban fekvő részek is. Mivel Rudabányán nincs helyi autóbusz közlekedés, ezért az itt lakók csak a helyközi busz közlekedésre hagyatkozhatnak.

2. táblázat: Rudabánya tömegközlekedési elérhetősége

Kategória	Kategória jellemzői		Települések
	Legrövidebb menetidő	Átlagos járatsűrűség	
Rövid menetidejű és nagy sűrűségű közvetlen busz összeköttetés	< 0:30 25p - 40p	27 db/nap	Kazincbarcika
Közvetlen busz összeköttetés	1 ó 05p 39p	1 db /nap 1 db /nap	Miskolc Edelény
Nagy sűrűségű busz összeköttetés 1 átszállással	1 ó 10p – 1 ó 24p 1 ó 30p – 2 ó 19p	28 db /nap 20 db/nap	Kazincbarcika - Miskolc Kazincbarcika - Ózd
Kombináltan busz és vonat összeköttetés 1 átszállással	1 ó 5p 1 ó 24p	15 db/nap	Ózd – Kazincbarcika- Miskolc / Tornanádaska – Miskolc vonalat érintő települések elérhetőek személyvonattal

Forrás: 2021. évi vasúti menetrend, Helyközi autóbuszjáratok kivonatos menetendje, www.menetrendek.hu

Rudabányának a megyei átlaghoz viszonyítva leginkább az autópálya csomópontig történő elérés okozott legnagyobb nehézséget, hiszen ahhoz ez idáig a megyeszékhelyen keresztül, Miskolcon áthaladva közelíthette meg, 2021-re már egy Miskolcot elkerülő autópályára vezető szakaszt is átadtak (Bosch-út – ipari parkhoz vezető autópálya csatlakozás).

A Borsod-Abaúj-Zemplén megye és a Kassa területén kialakuló Kassa-Miskolc Eurorégió szempontjából kiemelkedő jelentőségű a két várost összekötő, az eurorégió közlekedési tengelyét alkotó útvonal, amelynek jelenleg magyarországi szakasza az M30 gyorsforgalmi szakasza, melyet a közelmúltban az M3 autópálya folytatásaként a magyar-szlovák határig átadtak, ahol pedig a Pozsonytól Zsolna–Eperjes–Kassa irányában az ukrán határig vezető autópályához csatlakozhat.

A város belterületi útjainak járhatósága jó, többségük aszfaltburkolattal ellátott.

1.1.2.3 Oktatási vonzaskörzet

A Kazincbarcikai Tankerületi Központ által megadott adatok alapján rekonstruálható a város oktatási vonzaskörzete. A 2021-es adatok figyelembevételével a Rudabányán tanuló általános iskolai diákok száma 165 fő, akik közül más településről 36 fő bejáró, amely 21,8 %-t jelent.

Az állandó lakosságból 238 fő tartozik ebbe a korosztályba (6-14 évesek – KSH adat 2020). Ez alapján, csak 70 % tanul helyben és 30 % másik településre jár be – leginkább Kazincbarcikára (a *Kazincbarcikai Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola Rudabányai Telephelyén 14 fő tanuló zene tagozatos*).

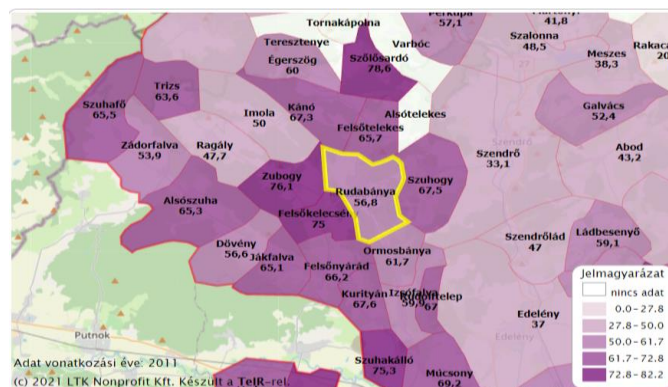
Ez alapján elmondható, hogy a környező kisebb települések tekintetében Rudabánya központi szerepet tölt be oktatási funkció tekintetében, mert viszonylag nagyobb százalékban (20 % felett) járnak ide iskolába más településekről. Ezen kívül pedig a Kazincbarcikai Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola Rudabányai Telephelyére is járnak még a környező településekről, mert sok helyen a kihelyezett telephelyek megszűntek, Rudabányán pedig még működik.

A Rudabánya Bóbita Óvoda És Konyha 84 fős létszámában nincsen más településről bejáró óvodás.

1.1.2.4 Munkaerőpiaci vonzaskörzet

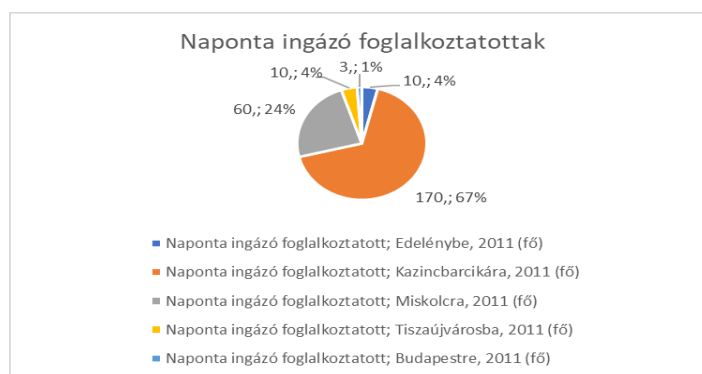
A város munkaerő-piaci kapacitása alacsonynak tekinthető - tekintve, hogy a naponta eljáró ingázó foglalkoztatottak aránya 56,8 %. Az alábbi térképes ábrán azonban jól látható, hogy a környező kisebb településekhez viszonyítva ez az arány azonban még alacsonyabbnak is számít.

5. térkép: Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%), 2011

A helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottak aránya ez alapján 2011-ben 43% körüli volt.

3. ábra: Naponta ingázó foglalkoztatottak népszámláláskor

forrás: Népszámlálási adatok KSH, 2011

Naponta ingázó foglalkoztatottak száma összesen 386 volt 2011-ben; ebből Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásszékhelyeire 250 fő járt el – legnagyobb arányban Kazincbarcikára (170 fő), illetve Miskolcra (60 fő).

1.1.2.5 Kereskedelmi vonzaskörzet

Rudabánya kereskedelmi funkciói a térségen belül jónak mondhatók. Rendelkezik nagy alap-területű, magas kereskedelmi szolgáltatási színvonalat nyújtó élelmiszer-áruházzal. A városban egyéb szaküzletek is működnek, melyet a környező településeken nem - vagy ennél alacsonyabb számban és minőségben - találni. Rudabánya kereskedelmi vonzaskörzete alapvetően kis területet fed le, néhány egyedi szaküzlet esetében azonban tágabb környéket képes ellátni. Az is látható, hogy a kereskedelmi egységek a már említett városiasodottabb részeken tömörülnek. Összességében a kereskedelmi egységek kis területi vonzást fejtenek ki.

3. táblázat: Rudabánya kereskedelmi üzletei és elérhetőség a vonzaskörzetében

Üzlettypusok	Rudabányán található egység (db)	Legközelebbi üzlet távolsága (km)	Település
Élelmiszer-vegyesüzlet	9	4,5	Felsőkelecsény
Használcikk-szaküzlet	2	8,1	Izsófalva
Gépjármű-alkatrész szaküzlet	1	8,1	Izsófalva
Vegyesiparcikk szaküzlet	1	4,8	Felsőtelekes
Húsáru szaküzlet	1	8,1	Izsófalva
Palackozott ital szaküzlet	1	nem releváns	nem releváns
Barkács- és építési anyag szaküzlet	2	12,5	Rudolftelep
Zöldség-gyümölcs szaküzlet	0	8,1	Izsófalva
Bútor, háztartási cikk szaküzlet	0	8,5	Felsőnyárad
Ruházati szaküzlet	0	4,8	Felsőtelekes

forrás: IVS, 2014 - KSH Tájékoztatói adatbázis

1.1.2.6 Idegenforgalmi vonzásokörzet

Rudabánya jelentős, a turizmus fejlesztését folyamatosan napirenden tartó idegenforgalmi attrakciókkal, de alacsony volumenű turistaérkezéssel rendelkezik. Rudabánya közelében azonban olyan magasabb látogatottságú vonzerők találhatók, melynek léte alapjaiban meghatározza Rudabányának a turizmushoz fűződő viszonyát. Rudabánya környezetének turisztikai vonzerői 10-30 km körzetben:

- Baradla-barlang, Aggtelek
- Béke-gyógybarlang, Jósvafő
- Gömöri Múzeum, Putnok
- Gömörszőlős- ökofalu
- Edelényi Kastély
- Vadna-park üdülőközpont

A megye vonzerőleltárában szerepel a bányászati múzeum mellett az ősember kultúra országos jelentőségű emlékparkja, mely Rudabányán tekinthető meg a bányatónál.

1.1.3 Eseti együttműködések

Ebben a fejezetben az eseti együttműködések jelennek meg, amelyek különböző funkciók és szempontok szerint csoportosíthatók. Ilyenek például a Közmű agglomerációk és társulások (víz- és szennyvízszolgáltatás, üzemeltetés, szemétszállítás). Ezek részletes bemutatása a 2.16. fejezetben történik.

Funkcióhoz kapcsolódó együttműködés:

- egészségügyi ellátás tekintetében a környező városokban Kazincbarcikán, Miskolcon vannak a járóbeteg szakellátási-, szakrendelési szolgáltatások.
- Az edelényi MG First Care Bt. végzi a rudabányai központtal működő 12 települési önkormányzat közigazgatási területére kiterjedő felnőtt és gyermek központi orvosi ügyelet ellátását. Az érintett települések: Rudabánya, Felsőtelekes, Alsótelekes, Kánó, Zubogy, Ragály, Imola, Trizs, Aggtelek, Ormosbánya, Izsófalva, Rudolftelep, az összlakosság száma 9709 fő.
- A város központi vízgazdálkodási szerve az Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság.
- Borsod-Abaúj- Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft., azzal a céllal jött létre, hogy egy egységes, racionálisan, de nonprofit alapon működő szolgáltatást biztosítson a megyében élők számára. A Nonprofit Kft. szolgáltatási területe a teljes megye, így az elérhető szolgáltatási kör a lakosság számára teljes mértékben biztosított. A hulladékszállítás és -kezelést jelenleg a Zöld Völgy Nonprofit Kft. végzi. A hulladékgazdálkodási feladatokat korábban a Sajó-Bódva Völgye és Környéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás végezte. A Társuláshoz 127 település tartozott, a regionális hulladéklerakó Sajókaza közigazgatási területén működött. A szeméttelép rekultivációja pályázati forrásból megtörtént.
- Borsod-Torna-Gömör Egyesület
Helyi LEADER Csoport, Borsod - Torna - Gömör térségében 77 település összefogásával. Település-marketing, pályázati lehetőségek kihasználása, helyi termékek összefogása.

A képviselő-testület jogi személyiséggel rendelkező társulásai:

- Rudabánya és Környéke Szociális Szolgáltató Önkormányzati Társulás
- Kazincbarcika és Vonzásokörzete Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás

A település rendelkezik Integrált Városfejlesztési Stratégiával 2015-2020 évekre vonatkozóan. Rudabánya stratégiai céljait úgy kívánja meghatározni, hogy azok összhangban legyenek az országos és megyei területfejlesztési koncepció céljaival.

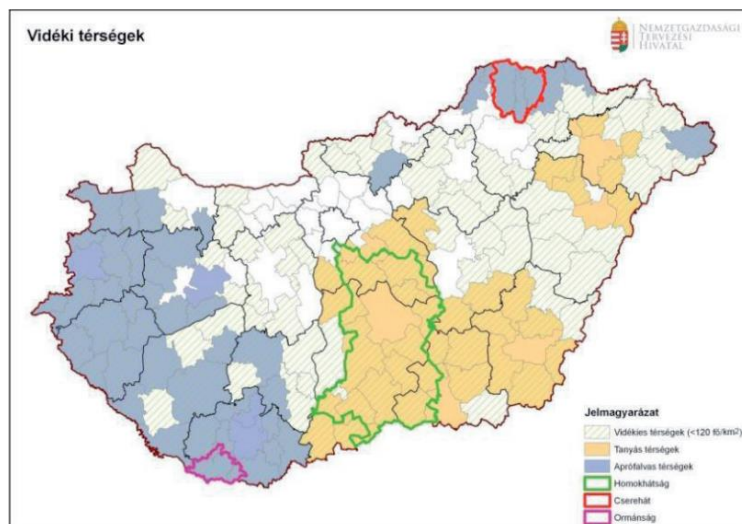
7. térkép: OFTK közlekedési hálózatok térszerkezete

Forrás: OFTK

Magyarország területi integrálódása esetében az egyik növekedési tengely kelet irányába mutat, amely közlekedés tekintetében az északkeleti határszakasz preferálását vetíti előre, főként az északi és keleti közlekedési hálózatok összekapcsolása a térséget érintő meghatározó tényező.

8. térkép: Vidéki térségek

Forrás: OTFK

Rudabánya vidékies térségnek számít a koncepció alapján. A vidéki térségek lehatárolására több módszertan létezik, az általánosan használt OECD lehatárolás szerint a $120 \text{ f\o{o}/\text{km}^2}$ népsűrűség alatti

térségeket tekintjük vidéki térségnek. A tervezési-statisztikai szerepen túl ennek jelentősége az uniós vidékfejlesztési támogatások célterületeinek kijelölésében van. Ezen kívül Rudabánya és térsége aprófalvas térség is, ez abból is jól látszik, hogy a járás 22 településből áll, amiből a járásszékhely mellett 2 város (Rudabánya és Sajószentpéter) és 19 község, valamint a teljes járás lakosság száma 65 828 fő. Fejlesztési feladatok: közösségi közlekedés, helyi és szociális gazdaság fejlesztése, egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, tehetséggondozás, turizmus fejlesztése, szolgáltatások elérhetőségének javítása.

1.2.2 Kapcsolódás a Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptióját 2021. júniusában Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 47/2021. (VI. 24.) határozattal elfogadta.

A megyei rendezési terv szerinti „Településhálózati csomópont területe” a megye térszerkezetének olyan domináns területe, ahol morfológiai és gazdaságföldrajzi adottságokon sűrű település- illetve városhálózatu térség alakult ki. Az Északi-középhegység és a Tisza-völgy síkságainak találkozásánál, a Sajó-Hernád összefolyásának térségében, a különböző korok eltérő gazdasági és technológiai feltételei mellett jöttek létre, amely intenzívebb tájhasználatot és sűrűbb, nagyobb lélekszámú településhálózatot eredményezett. Jellemzője a nagy népsűrűség, az intenzíven kiépült kapcsolatok, a szövetszerűen nagy kiterjedésű települési területek. A településhálózati csomópont magába foglalja a Miskolci agglomeráció településeit, a Sajó völgy keleti és déli területeit, az M3-as autópálya mentén kibővülő Dél-borsodi ipari térséget is. A településrendszer két markáns irány találkozására szerveződik. Kelet-Nyugat irányban a 3-as és 35-ös út alatt az M3 sávja. Erre „merőleges” a 3-as út és a párhuzamos M30 Miskolcig tartó sávja. Ezt a viszonylag hosszú térséget Miskolc lezárja és innen már csak a Sajó völgyi települések sora tartozik ide Kazincbarcikával és Sajókazával bezárólag.

A térség jelenlegi fő jellemzői:

- a beépítésre szánt területek növekvő aránya;
- sűrű úthálózat;
- az infrastruktúra rendszerek kilépése az egyes településegységek területéről;
- egyre összetettebb funkcionális arculat kialakulása;
- piaci folyamatok hatására az extenzív településfejlődés kaotikussá válása

Négy agglomerációs térség

A miskolci agglomeráció mellett a megye nagyobb városai köré szerveződő urbanizálódó térségei az alábbiak:

- Ózdi térség (Ózd, Farkaslyuk, Arló, Járdánháza, Hangony, Bánréve, Borsodszentgyörgy, Sajónémeti, Sajópüspöki)
- Kazincbarcikai térség: Berente, Múcsony, Sajókaza, Sajóivánka, Vadna, Szuhakálló, Izsófalva, Rudolftelep, Ormosbánya, Kurityán, Felsőnyárád, Sajószentpéter, Boldva, Sajóecseg, Sajósenye
- Tiszaújvárosi térség: Sajószöged, Sajóőrös, Tiszapalkonya, Oslár, Hejőkürt, Kesznyéten

A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a kedvezményezett járások besorolásáról egy olyan komplex mutatót (társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatókból képzett, összetett mutatószám) alkalmaz a járások

besorolására, amely alapján 3 kategóriába sorolja azokat: kedvezményezett, fejlesztendő, komplex programmal fejlesztendő.

Ez alapján Borsod-Abaúj-Zemplén megye 16 járása közül 8 került a komplex programmal fejlesztendő járások közé (Cigándi, Edelényi, Encsi, Gönci, Mezőcsáti, Ózdi, Putnoki, Szikszói járások) és kettő pedig a fejlesztendő járások kategóriájába (Szerencsi, Tokaji járások). A többi járás kedvezményezett járásnak minősül, ezek a következők: **Kazincbarcikai**, Mezőkövesdi, Sárospataki, Sátoraljaújhelyi.

A BAZ Megye ITP 2021-27 keretében 8 forrásfelhasználási mód került meghatározásra, az ITP útmutatóban foglalt módszertan alapján.

Az alábbi forrásfelhasználási módok kerültek azonosításra:

- fenntartható városfejlesztés
- kiemelt kedvezményezett
- fejlesztési célterület

A fejlesztési célterületek – a vonatkozó útmutató alapján – olyan megyei térségeket, település-együtteseket takar, amelyek geomorfológiailag egybefüggő területet képeznek. A lehatárolt fejlesztési célterületek önálló forrásallokációval rendelkeznek minden felhívás tekintetében.

A fentiek alapján a BAZ megyei ITP-ben a következő fejlesztési célterületek kerültek meghatározásra:

- Miskolc fejlesztési agglomeráció
- Tokaj kiemelt térség
- **Észak-borsodi ipari tengely**
- Dél-borsodi térség
- Abaúj-Cseréhát térsége
- Délkelet-zempléni térség

Rudabánya az Észak-borsodi ipari tengelyhez tartozó település.

Az ITP forrásfelhasználási módjai és a forrásfelhasználási módokra allokált források a következők:

4. táblázat: Az ITP forrásfelhasználási módokra allokált forrásai

Forrásfelhasználási mód	Forrás	Komplex programmal érintett járások tervezett forrásallokációs aránya (%)
I. Fenntartható városfejlesztés (Miskolc Megyei Jogú Város)	31,35 mrd Ft	NR
II. Miskolc fejlesztési agglomeráció	11,972 mrd Ft	NR
III. Tokaj kiemelt térség	8,296 mrd Ft	NR
IV. Észak-borsodi ipari tengely	21,913 mrd Ft	53%
V. Dél-borsodi térség	15,415 mrd Ft	14%

VI. Abaúj-Cserehát térsége	12,899 mrd Ft	100%
VII. Dél-kelet zempléni térség	6,465 mrd Ft	52%
VIII. Kiemelt kedvezményezett	28,8 mrd Ft	NR
Összesen	137,159 mrd Ft	

Forrás: B-A-Z Megyei ITP

A projektkiválasztás az ITP 2021-27 alapján - településdifferenciálás

A források korlátozott rendelkezésre állása nem képes minden megyei település igényét valamennyi, az OP által támogatható területen kielégíteni. Ezért van szükség mégis bizonyos fejlesztések vagy települések / térségek prioritizálására, előnyben részesítésére.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területfejlesztési program jövőképe, átfogó és tematikus, horizontális, valamint stratégiai céljai mentén a megye településeinek adottságait figyelembe véve alakította ki a differenciálást, amely elősegíti a megyére allokált forrás teljes felhasználását.

A nevesített 1057/2021. (II.19.) Kormányhatározat alapján cél a társadalmi, gazdasági, infrastrukturális hátrányok csökkentése, a helyi foglalkoztatás bővítése, a vidék lakosságmegtartó képességének növelése. Ennek érdekében került elindításra ütemezetten a „Felzárkózó települések” hosszú távú programja, mely 300 komplex foglalkoztatási, iskolázottsági, lakhatási, jövedelmi, közbiztonsági viszonyokat és korszerkezetet figyelembe vevő szempontrendszer alapján kiválasztott magyarországi településen valósul. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az I-III. ütemben 25 település érintett, valamint 46 település kapott egyéb besorolást.

Megyei településszerkezetben elfoglalt funkció, településméret szerint

A megye városai közül 7 város népessége haladja meg a 10 ezer főt, 8 város lakosság száma 5 és 10 ezer fő között van, míg a többi város népességszáma 5 ezer fő alatt van. A megyében található az ország legalacsonyabb lakosság számú városa, Pálháza. A megyében a települések száma 358, melyből 29 városi rangú település. Jellemző a nagy településsűrűség, valamint az aprófalvak magas aránya. A járások száma 16, melyek közül a legnagyobb népességszámú a Miskolci járás, míg a legkevesebben a Tokaji járásban laknak.

A megye 358 települése lakosság szám és megyén belül elfoglalt településszerkezeti funkció alapján került differenciálásra:

- *Regionális centrum:* Miskolc Megyei Jogú Város.
- *Megyei Centrumok:* Ózd, Kazincbarcika, Mezőkövesd, Tiszaújváros, Sátoraljaújhely, Szerencs.
- *Járasközpontok:* Sárospatak, Edelény, Putnok, Encs, Mezőcsát, Szikszó, Tokaj, Cigánd, Gönc.
- *Kisebbségi települések:* A miskolci fejlesztési agglomerációban maradt még **2 település, ami 5000 feletti:** Alsózsoltca és Felsőzsoltca és az Észak-borsodi ipari tengelyen belül 1 település: Sajószentpéter. Ezen felül van **38 db 2000 feletti, 71 db 1.000 feletti és 230 olyan település, ami 1.000 fő alatti lakosságszámmal** rendelkezik. A megye településszerkezetét az **aprófalvak** erősen meghatározzák.

A megye településeit gazdasági szempontok szerint a kettősség jellemzi: míg a megyében található prosperáló városok (Miskolc, Tiszaújváros, Kazincbarcika), addig a kistelepülések – részben a lakosság elöregedése/elvándorlása miatt, részben a kistelepüléseken alacsony számban található vállalkozások miatt - napi szinten küzdenek a fennmaradásért.

1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás

Nem releváns

1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

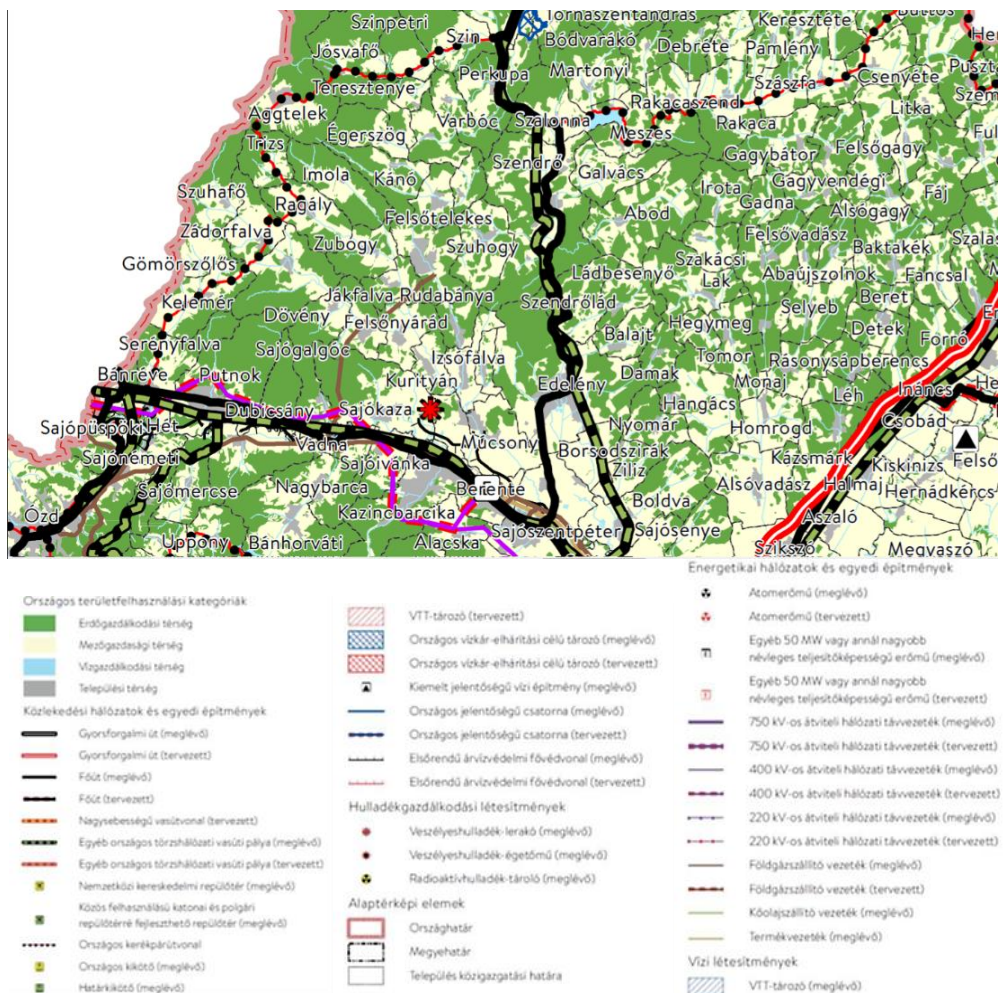
1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt (MáTrT), amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak.

Az Ország Szerkezeti Terve

Rudabánya város közigazgatási területére az Ország Szerkezeti Terve mezőgazdasági és erdőgazdálkodási térséget határoz meg, illetve települési térséget is.

9. térkép: Országos területfelhasználási kategóriák Rudabánya környékén

Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/pdf-terkepek>

A műszaki infrastruktúra hálózatok főbb építményei

- **Az országos közúthálózat távlati gyorsforgalmi és főúti elemei, valamint a fővárosi térszerkezetet meghatározó főutak és a térségi szerepű összekötő utak**

M3-as autópálya:	Budapest– Miskolc – Encs – Tornyosnémeti – (Szlovákia)
26. sz. főút:	Miskolc– Sajószentpéter – Kazincbarcika térsége – Putnok - Bánréve – (Szlovákia)
27. sz. főút:	Sajószentpéter – Edelény – Szendrő – Tornanádaska – (Szlovákia)
2608	Felsőkelecsény – Rudabánya összekötő út
2611	Rudabánya– Szendrő összekötő út

- **Országos törzshálózati vasúti pályák**

80	Budapest [VIII. kerület, Keleti pu.] – Hatvan – Miskolc – Mezőzombor – Sátoraljaújhely
92	Miskolc–Bánréve–Ózd
94	Miskolc (Tiszai) –Tornanádaska
95	Kazincbarcika–Rudabánya ¹

- **Országos kerékpárút-törzshálózat elemei**

23. kerékpárútvonal:
Meszes – Galvács – Szendrő – Szuhoggy – Rudabánya – Felsőkelecsény

- **Földgázszállító vezetékek**

Meglévő vezetékek:
„202-08: Vadna - Rudabánya”

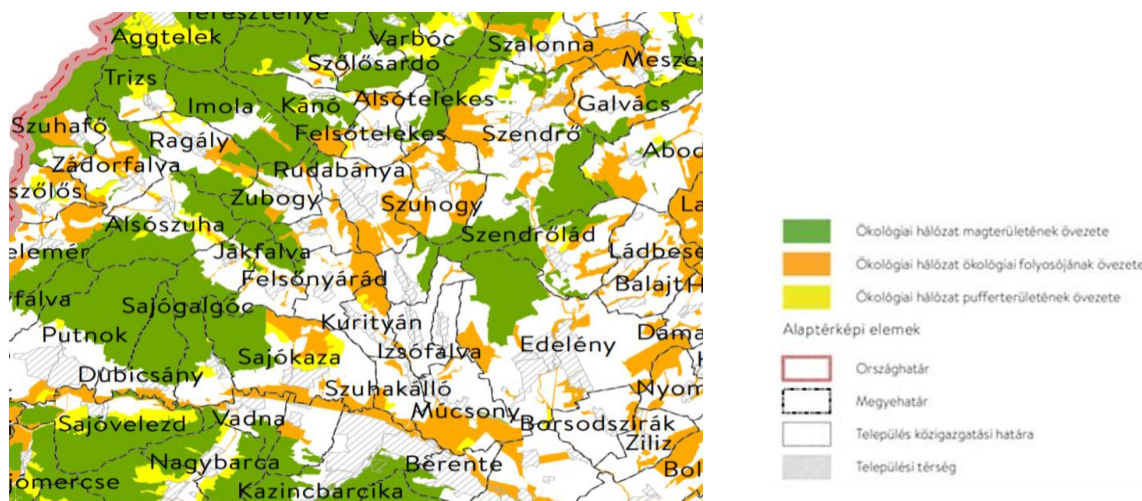
Az országos övezetek vizsgálata az OTrT szerint:

3/1. melléklet: Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének övezetének tervlapja

A 3/1. melléklet alapján megállapítható, hogy az ökológiai hálózat minden eleme Rudabánya külterületét érinti – a településtől északra az ökológiai hálózat magterületének övezete, a keleti és nyugati oldalán húzódik az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete.

¹ A vasútvonalon 2007. március 4. óta szünetel a személyszállítás

10. térkép: Részlet az MáTrT. 3/1. mellékletéből

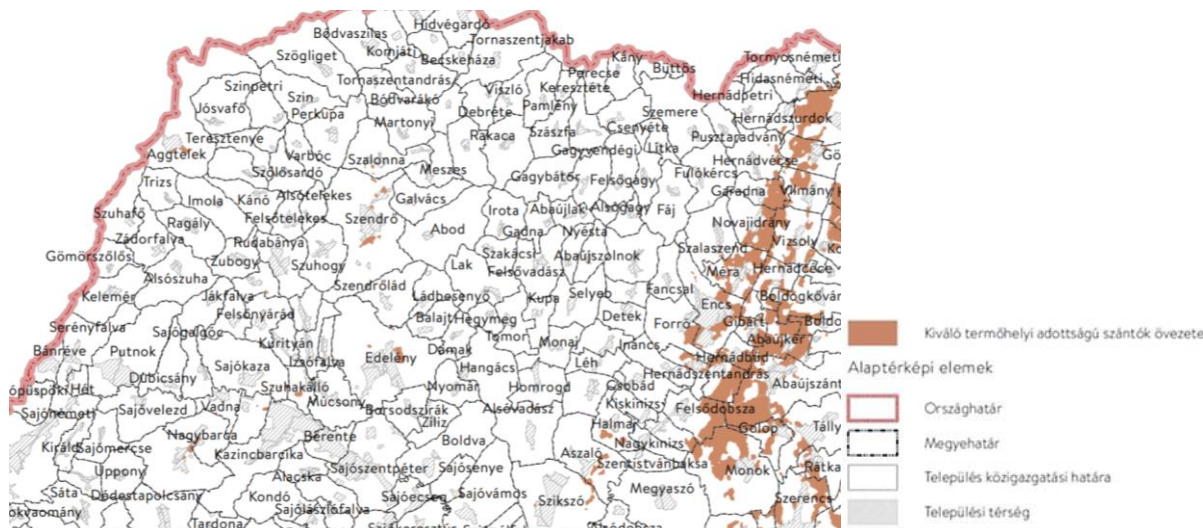

Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/pdf-terkepek>

3/2. melléklet: Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetének tervlapja

A 3/2. melléklet Rudabánya területére települési térséget határoz meg, a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete **nem érinti** Rudabányát.

11. térkép: Részlet az MáTrT. 3/2. mellékletéből

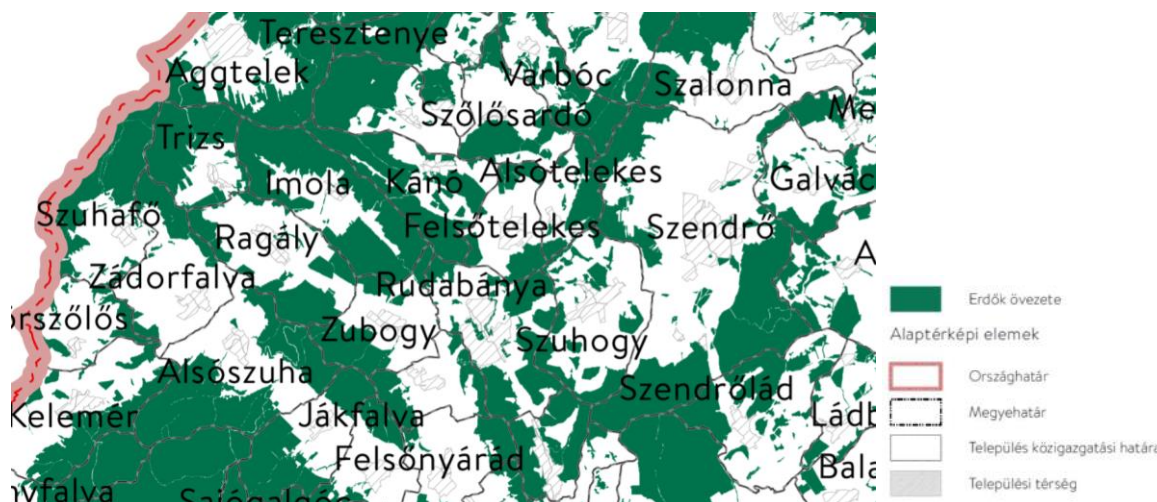

Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/pdf-terkepek>

3/3. melléklet: Erdők övezetének tervlapja

A 3/3. melléklet Rudabányára települési térséget határoz meg, az erdők övezete főképp Rudabánya külterületének déli és keleti részét **érinti**.

12. térkép: Részlet az MáTrT. 3/3. mellékletéből

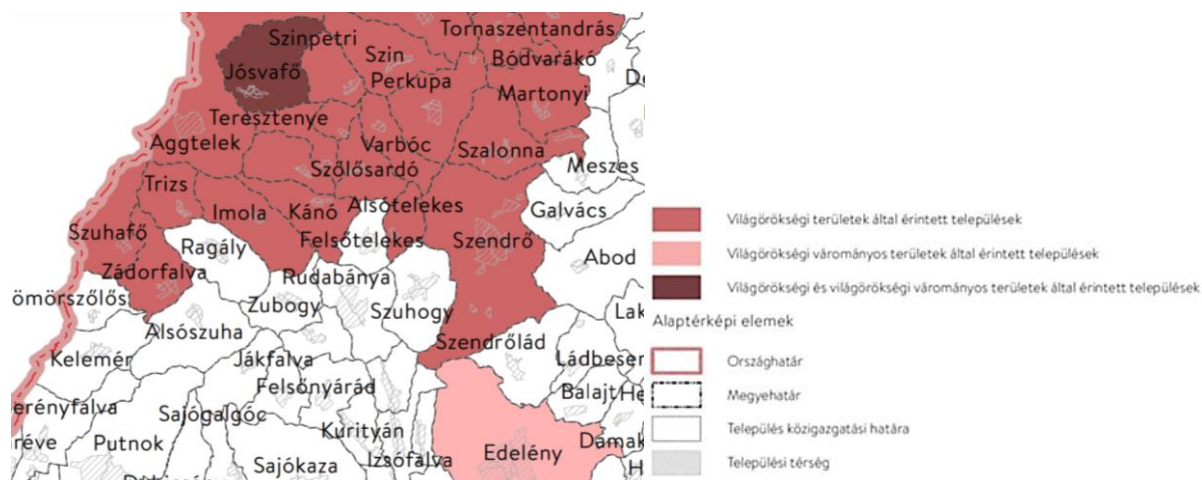

Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/pdf-terkepek>

3/4. melléklet: Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések tervlapja

A 3/4. melléklet **nem érinti** a települést.

13. térkép: Részlet az MáTrT. 3/4. mellékletéből

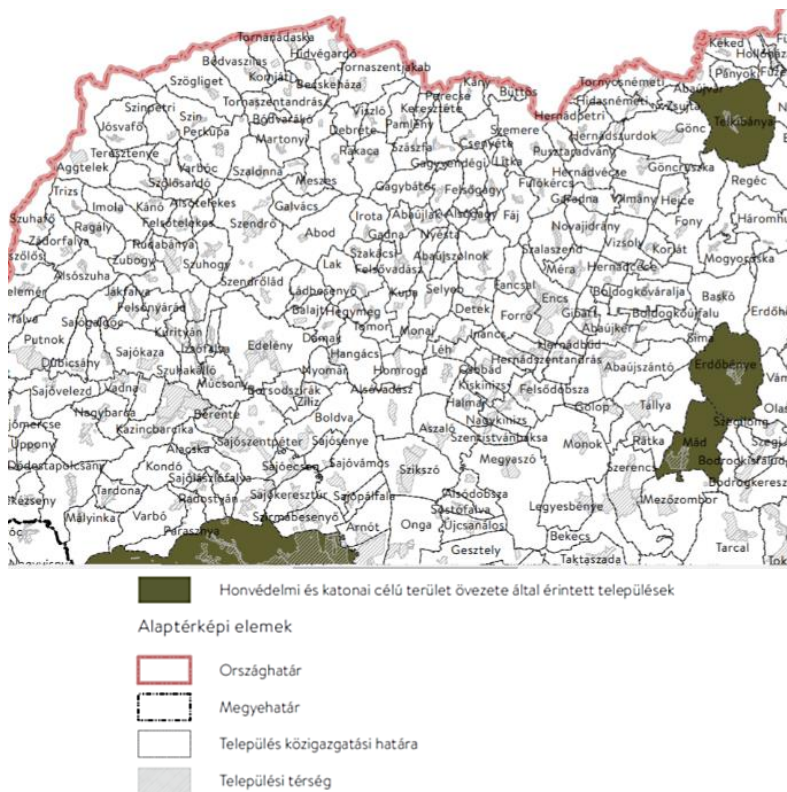

Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/pdf-terkepek>

3/5. melléklet: Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések tervlapja

A 3/5. melléklet **nem érinti** Rudabányát.

14. térkép: Részlet az MáTrT. 3/5. mellékletéből

Forrás: <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/pdf-terkep>

1.3.2 A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területrendezési Terv települést érintő elhatározásai:

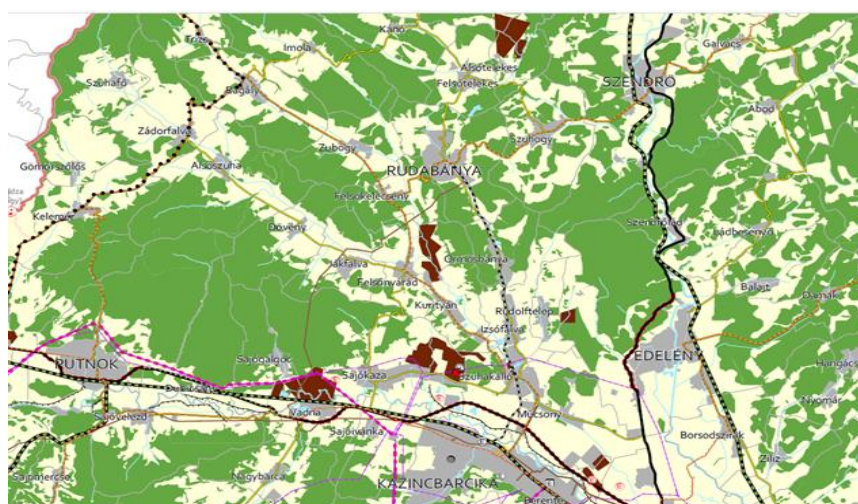
A Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Tervének felülvizsgálata szerint Rudabánya az aprófalvas vidéki térségek közé tartozik.

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE - 2020

A B.-A.-Z. Megyei Önkormányzat Közgyűlésének nevében eljáró B.-A.-Z. Megyei Közgyűlés Elnökének 4/2020. (V.29.) számú önkormányzati rendelete (a továbbiakban: MTTr.)

A megye Térségi Szerkezeti Terve (MTTr. 1. melléklete)

15. térkép: Részlet a B.-A.-Z. megye Térségi Szerkezeti Tervéből

Forrás: Térségi Szerkezeti Terv, 1. melléklet a 4/2020. (V. 29.) önkormányzati rendelethez, 2020

9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet: a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról: A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Trtv.) 19. § (4) bekezdésével összhangban, az Országos Övezeti Terv részét képező, e rendeletben megállapított országos övezetek a következők:

5. táblázat: Megyei területfelhasználási kategóriák szerinti megoszlás

	Település	Terület (ha)	Erdőgazdálkodási térség		Mezőgazd-i térség		Vízgazd-i térség		Települési térség		Sajátos ter.felhaszn-i térség	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
253	Rudabánya	1645,63	776,21	47,17	568,14	34,52	0,64	0,04	285,94	17,38	14,7	0,89

Forrás: Térségi Szerkezeti Terv

A fenti táblázatban látszódik a megyei területfelhasználási kategóriák szerinti megoszlás, így megállapítható, hogy Rudabánya közigazgatási területe (776 ha) legnagyobb arányban az erdőgazdálkodási (47%) és a mezőgazdálkodási (34,5%) térségbe tartozik, illetve 17,38 % a települési térség.

A KÖZÚTHÁLÓZAT BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYÉT ÉRINTŐ ELEMEI

Rudabányát nem érinti sem gyorsforgalmi út, sem főút, a legközelebbi a 26. sz. főút:

- Miskolc (3. sz. főút) – Sajószentpéter – Kazincbarcika térsége – Bánréve – (Szlovákia)

Térségi szerepű összekötő utak:

A térségi jelentőségű utakat és közművezetéseket illetően fontos megemlíteni az 1.3.1. fejezetben felsorolt műszaki infrastruktúra hálózatok közül

- 202–08 Vadna – Rudabánya földgázszállító vezetékek,
- 2608 Felsőkelecsény – Rudabánya összekötő utat,
- 2611 Rudabánya – Szendrő összekötő utat.

6. táblázat: Megyei Térségi Övezetek

Megyei Térségi Övezetek	Érintettség
Ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosójának és pufferterületének övezete	Érinti
Kiváló és jó termőhelyi adottságú szántók övezete,	Nem érinti
Erdők övezete és erdőtelepítésre javasolt terület övezete,	Érinti
Tájképvédelmi terület övezete,	Érinti
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete,	Nem érinti
Vízminőség-védelmi terület övezete	Érinti
Nagyvízi meder övezete és VTT-tározók övezete	Nem érinti
Honvédelmi és katonai célú terület övezete,	Nem érinti
Ásványi nyersanyagvagyon övezete,	Érinti

Rendszeresen belvízjárta terület övezete,	Nem érinti
Földtani veszélyforrás terület övezete,	Érinti
Kiemelt jelentőségű gazdasági övezet,	Nem érinti
Kiemelt jelentőségű turisztikai övezet,	Nem érinti
Megyehatáron, településhatáron átnyúló, együtt tervezendő térség övezete,	Nem érinti
Közigazgatási határon átnyúló, együtt tervezendő létesítmények övezete,	Nem érinti
Településfejlesztési dokumentumok és településrendezési eszközök társulásban történő készítésének övezete,	Nem érinti
Zártkerti övezet.	Érinti
Lakótelepi övezet.	Nem érinti

forrás: MTrT. 3. melléklete

16. térkép: Települések zártkerti övezete

forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve – 2020

3.17 Melléklet a 4/2020. (V. 29.) önkormányzati rendelethez

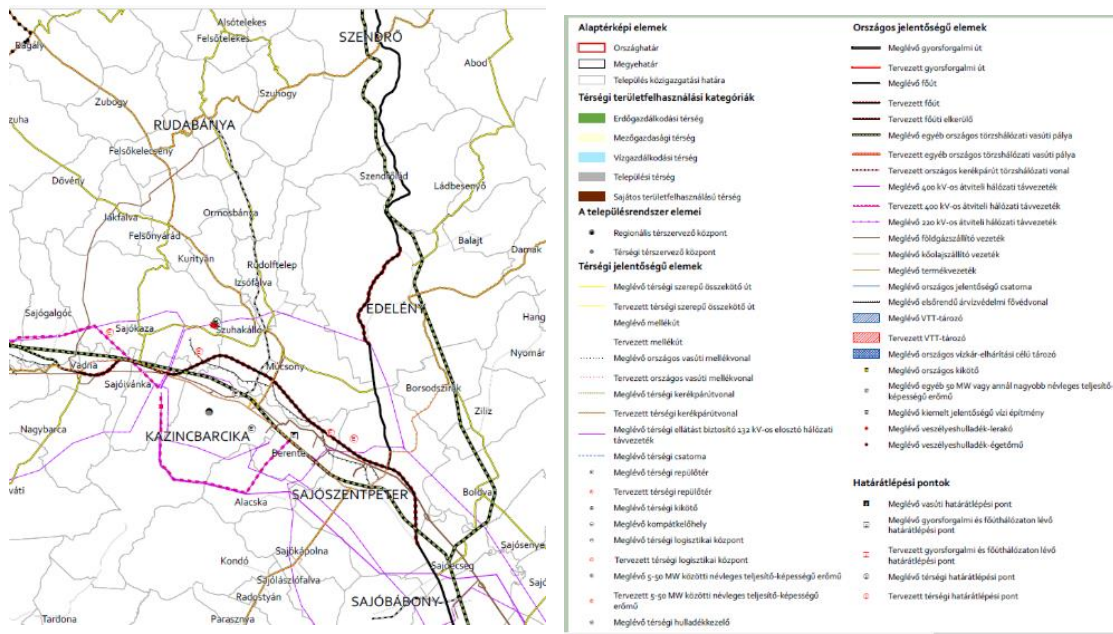
Rudabánya térségi övezetekkel való érintettsége Borsod-Abaúj-Zemplén megye településeinek listájában a 251-as sorban szerepel:

7. táblázat: Rudabánya térségi övezetekkel való érintettsége

1	Település	Ökológiai hálózat: magterületének övezete (ha)	Ökológiai hálózat: ökológiai folyosójának övezete (ha)	Ökológiai hálózat: pufferterületének övezete (ha)	Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (ha)	Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (ha)	Erdők övezete (ha)	Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (ha)	Tajképvédelmi terület övezete (ha)	Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete (érintettség)*	Vízminőség-védelmi terület övezete (ha)	Nagyvízi meder övezete (ha)	VTT-tározók övezete (ha)	Honvédelmi és katonai célú terület övezete (érintettség)*	Ásványi nyersanyagvagyon övezete (érintettség)*	Rendszerezett belvizeitartó terület övezete (ha)	Földtani veszélyforrás terület övezete (érintettség)*
237	Prügy	113,09	433,85	1066,73			160,10	270,62	209,84	X	3139,78	136,67			X	165,67	
238	Pusztafalu	425,54	5,09	201,12			275,91		700,36								
239	Pusztaradvány		142,40				417,63	85,50	714,43								
240	Putnok	1800,96	130,20	48,78	2,08		1837,29	286,82	2507,99		2982,84	187,38			X		
241	Radostyán	460,59	8,19	96,63			329,78	3,12	810,25		2,14				X		
242	Ragály	501,85	210,01	106,91			600,55	31,89	1554,87								X
243	Rakaca	790,60	192,65	43,68			666,62	199,04	1900,06		615,29				X		
244	Rakacszend	727,61	107,71	77,96			667,65	128,99	1570,92		1570,68				X		
245	Rásonysápberencs		3,36				104,44	487,55	223,29								
246	Rátka		263,28	340,18	181,43	0,09	67,30	30,86	1028,75	X	7,73				X		X
247	Regéc	2694,28					2335,20		2721,07		3,14						
248	Répáshuta	1618,74		19,88			1567,17		1678,22		1191,42						
249	Réveánnyvár	408,24	307,64		15,76	20,32	628,97	105,78	976,84		1049,34	231,65				13,48	
250	Rice		497,78		2,17	46,89	306,94	175,11	316,32		2475,39	189,63				869,06	
251	Rudabánya	60,37	484,87				746,31	62,02	1165,01		1027,55				X		X

forrás: <http://www.baz.hu> - 1. melléklet a 4/2020. (V. 29.) önkormányzati rendelethez

17. térkép: Térségi szerkezeti Terv - Térségi Területfelhasználási kategóriák térképi ábrázolása

forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve - 1. melléklet a 4/2020. (V. 29.) önkormányzati rendelethez

1.3.3 A szomszédos települések hatályos szerkezeti terveinek- Rudabánya település fejlesztését befolyásoló megállapításai

A város szomszédságában lévő települések településszerkezeti terveiben nincsen érdemi utalás Rudabányára.

8. táblázat: A szomszédos települések hatályos szerkezeti terveinek megállapításai

Település neve		
Felsőnyárad Önkormányzat	Községi	Képviselő-testületének 9/2004 (VI.30.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról (2009-09-25-től hatályos)
Izsfalva		3/2011. (II. 21.) rendelet a Helyi építési szabályzat Szabályozási terv módosítása
Zubogy		6/2005. (VI. 17.) rendelet
Szuhogy		Településszerkezeti terv 25/2005. (IV.05.) határozat
Kánó		Helyi építési szabályzat Szabályozási terv 11/2004. (X.27.) rendelet
Felsőkelecsény		nincs
Felsőtelekes		Helyi Építési szabályzat, Felsőtelekes Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2009. (XII.17) rendelete

Kapcsolódási pontok, együttműködések, közös fejlesztési igények:

- A Rudapithecus Látványtár épülete és annak kiszolgáló egységei, Felsőtelekes község területén található. A Látványtár, a Tó környékének hasznosítása Felsőtelekes és az Aggteleki Nemzeti Park bevonásával közös fejlesztésként jött létre, annak fejlesztése továbbra is közös cél.
- Altáró újrahasznosítása

Rudabányának és Alsótelekesnek közös célja, rendbe hozni, felújítani a különleges földalatti folyosórendszert és turisztikai céllal tovább fejleszteni a területet. A fejlesztés során különös figyelmet igényel az altáróban élő kereknyergű patkósdenevér állomány védelme. Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága ennek érdekében megkezdte kármentesítő, kármegelőző programját.

- Közös infrastrukturális fejlesztési cél a Rudabánya – Felsőtelekes közút felújítása, burkolat cseréje, illetve lehetőség szerint az országos kerékpárút kiépítése esetén ahhoz való csatlakozás a többi településsel közösen.

1.4 Hatályos településfejlesztési döntések

1.4.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai

1.4.1.1 Településfejlesztési Koncepció – IVS

Rudabánya város településfejlesztési koncepciója az Integrált Városfejlesztési Stratégia 2015-2020-ra vonatkozóan készült el, de a 2030-ig elérendő jövőképét is meghatározta. 15 év távlatában élhető, környezettudatos, gyarapodó város lesz.

A településfejlesztési koncepció kiemelten fontos fejlesztési céljai és azok kapcsolódása az IVS célrendszerével:

A stratégiában 3 átfogó célt határoztak meg:

- térségi és regionális versenyképesség javítása
- település élhetőségének javítása
- települési infrastruktúra fejlesztése

A településfejlesztési koncepcióban a középtávú tematikus célkitűzései szerint a legfontosabb fejlesztések:

- integrált turisztikai termékfejlesztés;
- gazdaság fejlesztése;
- települési életminőség fejlesztése
- települési környezet fejlesztése;
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése;
- intézményi infrastruktúra fejlesztése
- környezeti infrastruktúra fejlesztése

2014 évben készült el a város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS), amelyet a képviselő-testület a 2015-2020 évekre vonatkozóan fogadott el.

A 2014-2020-as időszakban történt több olyan fejlesztés, amely illeszkedett az IVS céljaihoz, ráadásul jelentős hatással van a város fejlődésére:

- önkormányzati tulajdonú belterületi utak fejlesztése és forgalomtechnikai beruházások (Rózsavölgy utca és József Attila utca, teljes burkolat felújítás)
- belterületi bel és csapadékvíz elvezetés fejlesztés (Ormos patak tisztítása az Ady Endre utcai szakaszán - a belterületi vízvezető árkokat a Városüzemeltető Nonprofit Kft. a START munkaprogram keretében karbantartja és felújítja az éves munkaterv szerint)

Övezeti átsorolás, telekalakítás céljából rendezési terv és HÉSZ felülvizsgálatára, módosítására tett beavatkozások:

Rudabánya 0142 hrsz. megosztás alatt és övezeti átsorolás alatt van. A 0142 hrsz-ból létrejött a 0142/1, 0142/2, 0142/3, hrsz-ek. A terület övezeti besorolása gazdasági tevékenység miatt folyamatban, Általános mezőgazdasági területből (Má/1.2) Egyéb ipari területté (Gipe/1.2.)

1.4.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Rudabánya Városa rendelkezik hatályos településfejlesztési és –rendezési szerződésekkel:

- Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálatára a szerződés 2021. szeptember 21-én lépett hatályba az EX-ACT Project Kft.-vel. A teljesítés ideje 2022. június 30. A szerződés tárgya a jelen dokumentum elkészítése.

1.5 Településrendezési Tervi előzmények

1.5.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök

Maga a településrendezési eszköz a településszerkezeti tervből és annak leírásából, a helyi építési szabályzatból, valamint a szabályozási tervből áll.

Rudabánya Város Településrendezési Terve Településszerkezeti Terv És Leírása

- Jóváhagyva a 63/2013.(VII.26.) Sz. Képviselőtestületi határozattal, melyet módosított az 54/2018.(IX.27) önkormányzati határozat

A területfelhasználási egységek építési övezeti szabályozását a Szabályozási Terv és a hozzá tartozó Helyi Építési Szabályzat határozza meg.

A település természeti és épített környezetének védelme található a Leírás II. fejezetében (a környezetvédelem és a természetvédelem általános előírásai és az épített környezet védelme).

Helyi Építési Szabályzat és szabályozási terv

- Rudabánya város Településrendezési Terve - Szabályozási Terv és Helyi Építési Szabályzat jóváhagyva a 8/2013. (VII.29.) önkormányzati rendelettel

Belterületi Szabályozási Terv és Külterületi Szabályozási Terv valamint HÉSZ került ekkor jóváhagyásra.

Módosítások:

- Rudabánya város Önkormányzatának Képviselő-testülete a településrendezési tervének M-1 jelű módosítását az 6/2018 (IX.28.) önkormányzati rendelettel fogadták el.

A módosítás a 1016/2 hrsz-ú ingatlanra és környezetére, valamint a 264/13, 264/14 hrsz-ú ingatlanokra és környezetükre vonatkozik. A módosítás során a beépítésre szánt sport rekreációs terület egy része **beépítésre nem szánt megújuló energiaforrások területe besorolásra változik**. A területet az Önkormányzat napelemes erőmű létesítésével kívánja hasznosítani.

A településrendezési eszközök és fejlesztési dokumentumok összhangban vannak egymással és a www.rudabanya.hu oldalon elérhetőek.

Rudabánya Város Képviselőtestülete 2014 évben készítette el a város településfejlesztési stratégiáját 2015-2020 időszakra vonatkozóan. A területhasználatban bekövetkezett változások a településfejlesztési koncepció alapján a település adottságainak figyelembevételével kerültek kijelölésre és megfelelnek az Országos Területrendezési Terv előírásainak.

1.5.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

1.5.2.1 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai

A hatályos településszerkezeti tervet a 63/2013.(VII.26.) Sz. Képviselőtestületi határozattal hagyták jóvá, melyet módosított az 54/2018.(IX.27) testületi határozat. Mind a Helyi Építési Szabályzat, mind a hatályos Településrendezési Terv a stratégia megalkotásának kiindulópontjai voltak.

Az igazgatási terület térségi besorolásai:

- a) Erdőgazdálkodási térség,
- b) Vegyes területfelhasználású térség
- c) Városias települési térség.

A város hatályos településszerkezeti tervében és városfejlesztési koncepciójában lehatárolásra került a védendő településszerkezet. Ez a város északi részén található, a korábbi IVS-ben bemutatásra került. A városnak vannak a műemléki jegyzékben szereplő műemlékei és vannak helyi védeltséget élvező épületei.

A területfelhasználásban bekövetkező változások:

1. A területhasználatban bekövetkezett meghatározó jellegű változások az Országos Területrendezési Terv és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területrendezési terv előírásainak, valamint a Településfejlesztési Koncepcióban meghatározott fejlesztési elképzelések és a település adottságainak figyelembevételével kerültek kijelölésre.
2. A területhasználatban bekövetkezett változásokat a Településszerkezeti Terv Leírásának 1. számú melléklete, valamint a T-1/2 Változások tervlapja tartalmazza.
3. A területhasználatban bekövetkezett változások alapját a Képviselő-testület által 50/2011.(V.26.) számú határozattal jóváhagyott településfejlesztési koncepció képezte

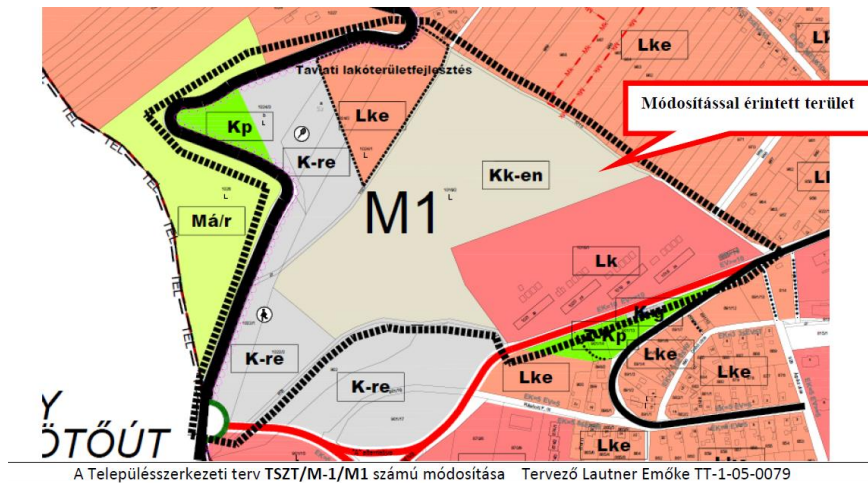
Településszerkezeti Terv módosítás 54/2018. (IX.27.) határozatának 1. melléklete

- 1. számú módosítás: Területfelhasználás rendeltetésének módosítása

Helyszín: Rudabánya város belterület 1016/2 helyrajzi számú ingatlan és környezete

A módosítás során a K-re különleges beépítésre szánt sport rekreációs terület egy része, az 1016/2 helyrajzi számú ingatlan területe Kk-en különleges beépítésre nem szánt megújuló energiaforrások területe besorolásra változik az övezeti szabályozás módosításával egyidejűen. A területet az Önkormányzat napelemes erőmű létesítésével kívánta hasznosítani. A többi területfelhasználás a hatályos terv szerint marad a területfelhasználási egységen belül.

18. térkép: A módosítással érintett terület ábrázolása a Településszerkezeti Terven

forrás: Településszerkezeti Terv TSZT/M-1/M1 számú módosítása

1.5.2.2 A településszerkezeti terv megvalósult elemei

Az alábbi fejlesztési elképzelések valósultak meg, melyekhez a hatályos terv területeket rendel:

A 6/2018 (IX.28.) önkormányzati rendelettel elfogadott módosítás a 1016/2 hrsz-ú ingatlanra és környezetére, valamint a 264/13, 264/14 hrsz-ú ingatlanokra és környezetükre vonatkozik.

A módosítás során a beépítésre szánt sport rekreációs terület egy része beépítésre nem szánt megújuló energiaforrások területe besorolásra változott. A területet az Önkormányzat napelemes erőmű létesítésével kívánta hasznosítani, a 264/13, 264/14 hrsz-ú ingatlanon már megvalósult a napelem beruházás – nem az Önkormányzat működteti, de abból származó bevétele van.

Egyéb megvalósult fejlesztések:

Rekreációs funkció: a városközpontban korábban ez a funkció a közparkokra korlátozódik.

- A területen közpark csak a körforgalommal átellenben elhelyezkedő 519 és 521 hrsz. területen található, itt utcabútorok vannak kihelyezve, itt található a modern bányász emlékmű is.
- A 952, valamint a 506 hrsz. területeken a város hatályos településszerkezeti terve írja elő a zöldterület-fejlesztést.
- Sportpark az Óvoda utca 16 szám alatti „régı tenispálya helyén” került megépítésre, 90 m² területen, 8 db kültéri eszközzel lett kialakítva
- Jelenleg tervezés alatt áll egy TOP Plusz projekt, melynek célja Rudabánya zöld fejlesztése, az önkormányzati közhasználatú zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukciója, kialakítása, építése, négy megvalósítási helyszínt érintve: Sörkert, Szabadság tér, Millenium tér és „Génius” park.

1.6 A település társadalma

1.6.1 A népesség főbb jellemzői

1.6.1.1 Demográfia

A Kazincbarcikai járás Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez tartozó járás Magyarországon 2013-tól, székhelye Kazincbarcika. Népessége 65 828 fő, népsűrűsége 193 fő/km² volt a 2012. évi adatok szerint. Három város (Kazincbarcika, Rudabánya és Sajószentpéter) és 19 község tartozik hozzá.

9. táblázat: Demográfia és népesség változásainak összehasonlítása különböző területi szinteken

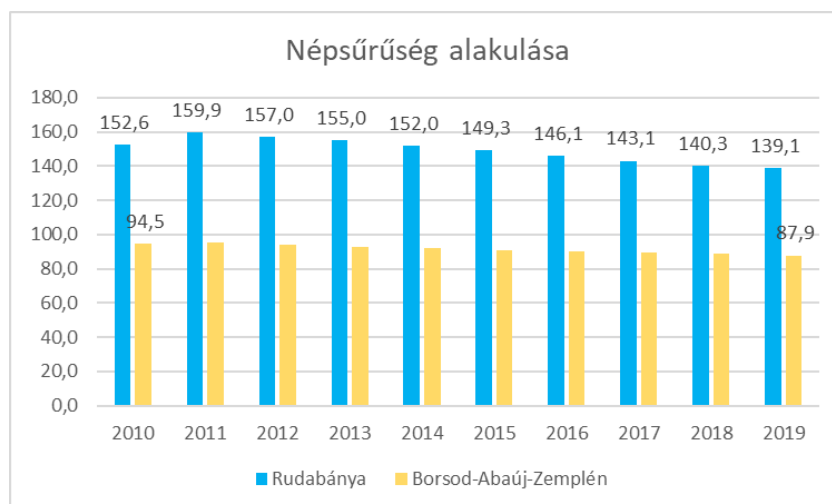
Terület	Lakónépesség száma az év végén					
	2010. évi	2015. évi	2020. évi	Változás (2015/2010) (%)	Változás (2020/2015) (%)	Változás (2020/2010) (%)
Magyarország	9 985 722	9 830 485	9 730 772	-1,55%	+0,54%	-2,55%
Észak-Magyarország	1 194 697	1 153 714	1 112 263	-3,43%	-0,16%	-6,90%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	684 793	660 549	632 722	-3,54%	-0,67%	-7,60%
Heves megye	307 985	299 219	291 967	-2,85%	+0,43%	-5,20%
Nógrád megye	201 919	193 946	187 574	-3,95%	+0,66%	-7,10%

Forrás: KSH

Az észak-magyarországi tendenciáknak megfelelően Borsod- Abaúj- Zemplén megyére is a népesség számának fokozatos fogyása jellemző, de ennek az egyre gyorsuló tendenciája lelassult. Az országos tendencia és a szomszédos megyékre (Heves és Nógrád) is az jellemző, hogy 2010 és 2015 között már kisebb mértékű csökkenés volt csak (2-4%), míg 2015 és 2020 között már megállt ez a csökkenés és 0,5 % körüli népesség gyarapodás történt. A megye lakónépessége a KSH 2011-es népszámlálás adatai szerint 684 793 fő volt, míg 2020-ban pedig már mindössze 632 722 fő, amely 7,6%-os csökkenést jelent. Az országos tendencia annyiban jelent meg a megyében, hogy még jobban mérséklődött a csökkenő tendencia: míg 2010-2015 között -3,5%, addig 2015 és 2020 között már csak 1% alatt marad a negatív változás. Ez a tendencia alapján valószínűsíthető, hogy hamarosan a megyében is megáll a csökkenés és átfordul a közeljövőben gyarapodássá. A népesség csökkenésének egyik oka a természetes fogyás, a másik az országon belüli vándorlás.

Rudabánya területe 16 km², mely az elmúlt 10 évben nem változott. A KSH adatszolgáltatása szerint a város lakónépessége 2019-ben 2290 fő volt, mely a korábbi évek csökkenő tendenciáját folytatja (2011-ben még 2632 fő volt).

4. ábra: Népsűrűség (fő/km²) 2010-2019

forrás: Teir, saját szerkesztés

A megyei népsűrűség alakulását összehasonlítva Rudabánya népsűrűségének alakulásával látható, hogy a megyei átlagot meghaladó értékű a népsűrűség, azonban folyamatos csökkenő tendenciájú mindkét esetben. A város népsűrűsége a 2010. évi adatok alapján 152,6 fő/km², ami 2001-hez képest nagy mértékben csökkent, azóta kisebb ütemben.

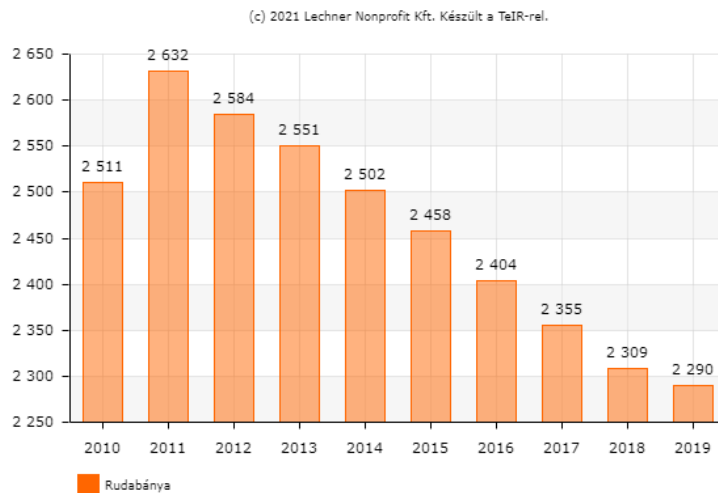
10. táblázat: Rudabánya város népességszám változása 2011-2019

Adattípus	2010	2020	Lakónépesség 2020/2010 (%)	Lakó- népesség / állandó népesség 2010	Lakó- népesség / állandó népesség 2020
Állandó népesség (város)	2801	2488			
Lakónépesség (város)	2511	2226	88,6%	89%	89%
Állandó népesség (megye)	715 562	666 434			
Lakónépesség (megye)	684 793	632 722	92 %	95%	95%

Forrás: KSH

A lakónépesség változását összehasonlítva elmondható, hogy 2010-ről 2020-ra a város lakónépessége nagyobb arányban csökkent, mint a megye lakónépessége. A lakónépesség állandó népességhez viszonyított aránya azonban nem változott 2010 és 2020 között – sem városi, sem megyei viszonylatban.

5. ábra: Lakónépesség száma az év végén

forrás: Teir, 2019

A KSH nyilvános adatbázisaiban rendszeresen közzétett adatok alapján Rudabánya 2010 utáni népességfejlődését vizsgálva negatív tendenciák figyelhetőek meg. Az idősoros elemzésen jól látható lakosságának egyenletes fogyatkozása. Az elmúlt 10 év során 285 fővel (12%-kal) csökkent a település lakónépessége.

Népmozgalom

A város lakossága esetében leginkább a természetes fogyás jellemző az utóbbi években, mely megegyezik az országos tendenciával. Megfigyelhető, hogy mind az országos, mind a Borsod- Abaúj-Zemplén megyei járásközpontok, mind pedig Rudabánya város lakossága folyamatosan csökken.

11. táblázat: Rudabánya város népmozgalmi adatai (2010-2020)

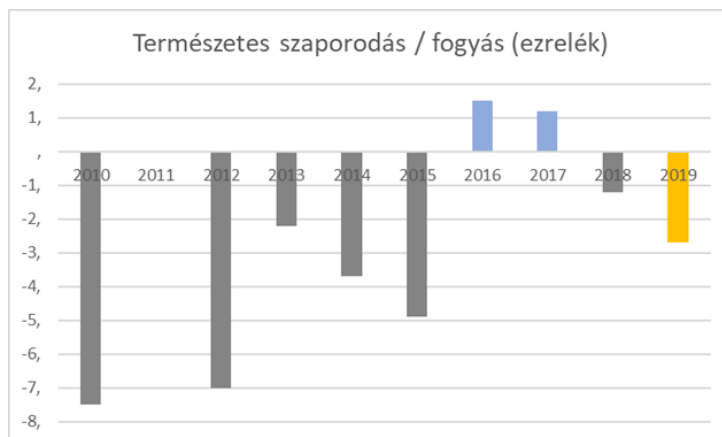
Adattípus	2010	2019
Élveszületések (fő)	24	27
Halálozások (fő)	45	34
Természetes szaporodás (fő)	-21	-7
Vándorlási különbözet (fő)	-74	-21
Teljes népmozgalom (tényleges szaporodás) (fő)	-95	-28

Forrás: Teir

Rudabányán jelentős változás nem tapasztalható az élve születések számát tekintve 2010-ről 2019-re – enyhe növekedés, azonban a teljes népmozgalom ennek ellenére is csökkent.

A népességfogyás elsődleges oka az alacsony születésszám, a termékenység csökkenése, és a halálozások számának tartósan magas szintje.

6. ábra: Természetes szaporodás / fogyás

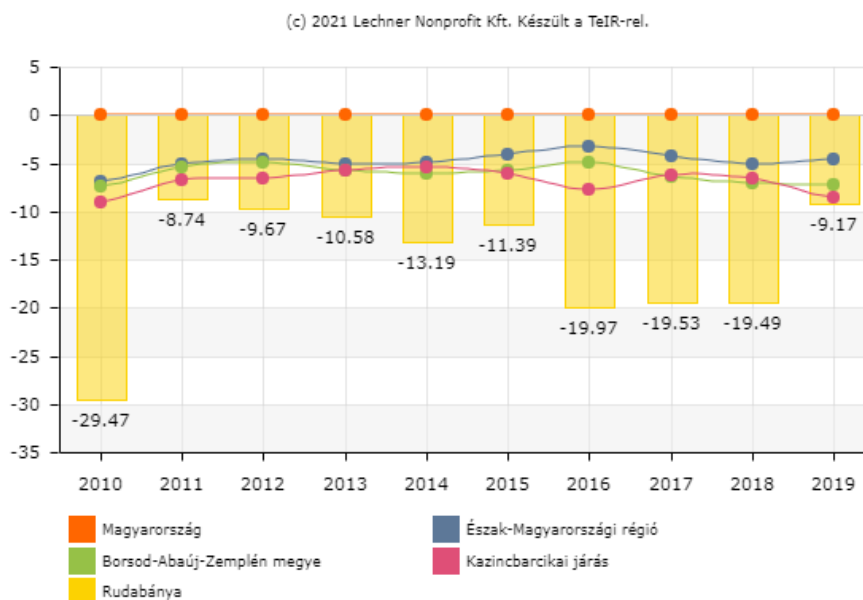

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A város esetében kiugróan magas a népesség fogyását bemutató érték 2010-ben, valamint 2012-ben, míg azóta változó értékeket mutat az ábra: 2 évben pozitív is volt a mutató (2016-2017), majd az utóbbi 2 évben ismét negatív, az utolsó ismert adat szerint 2019-ben 3 ezrelék alatti az érték.

A lakosságcsökkenését több tényező magyarázza. Az elmúlt években a vándorlási egyenleg folyamatosan negatív volt, azaz többen hagyták el a települést, mint ahányan odaköltöztek.

7. ábra: Vándorlási egyenleg (ezrelék)

forrás: Teir

A vándorlási veszteség elsősorban a térség kedvezőtlen munkaerő piaci szerepkörének tudható be. Az elvándorlás fő irányvonalai elsősorban a megyeszékhely, a főváros, valamint külföld. A városban nagyarányú a környező településekre irányuló migráció Rudabányáról, például Ormosbányára, Kazincbarcikára. A városban nem érvényesülnek a migrációból adódó mérséklő hatások, hiányoznak a

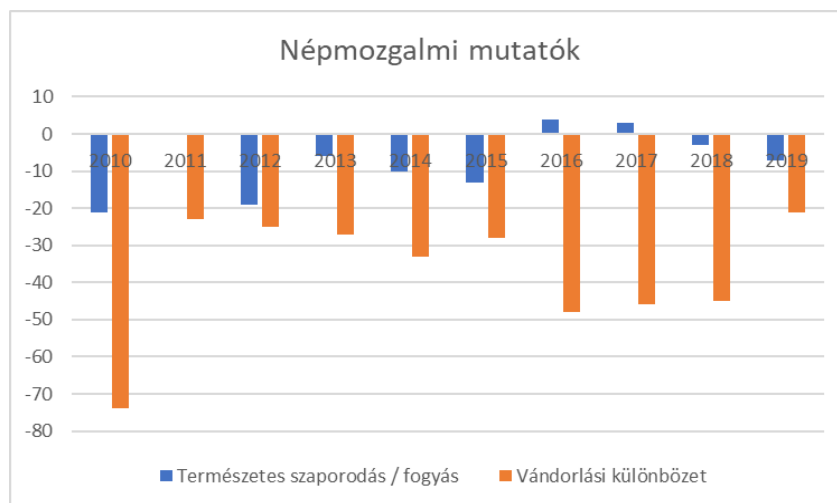
településre költöző fiatal párok, akik odaköltözésükkel ellensúlyozzák a népességfogyást, valamint gyermekvállalással hozzájárulnának a népességnövekedéshez.

A házasságkötések számának folyamatosan csökkenő tendenciája 2011-ben megváltozott, 2016-tól pedig ugrásszerű növekedésnek indult – valószínűleg a megváltozott családpolitikának köszönhetően.

A népesség alapvetően csökken az egész térségben, de a népességcsökkenésnek eltérő okai vannak a környező településeken. A Rudabánya közvetlen hatása alatt lévő, urbanizáltabb körzetben inkább a halálozás miatt csökken a népesség, és több település is pozitív migrációs mutatókkal rendelkezik. Az odavándorlás fő küldő területe azonban éppen a térség mögött elterülő rurális, aprófalvas táj, ahol elsősorban az elvándorlás adja a népességcsökkenés fő okát. Az egyébként is veszélyesen pusztuló aprófalvas térszerkezet tehát további veszteségeket kénytelen elkönyvelni.

A legnagyobb mértékű pozitív természetes változás Jákfalván tapasztalható. A migrációs változások közül a legtöbb odavándorlást Ormosbánya tudhatja magáénak, a legnagyobb mértékű elvándorlás pedig Kazincbarcika mellett maga Rudabányáé.

8. ábra: Népmozgalmi mutatók

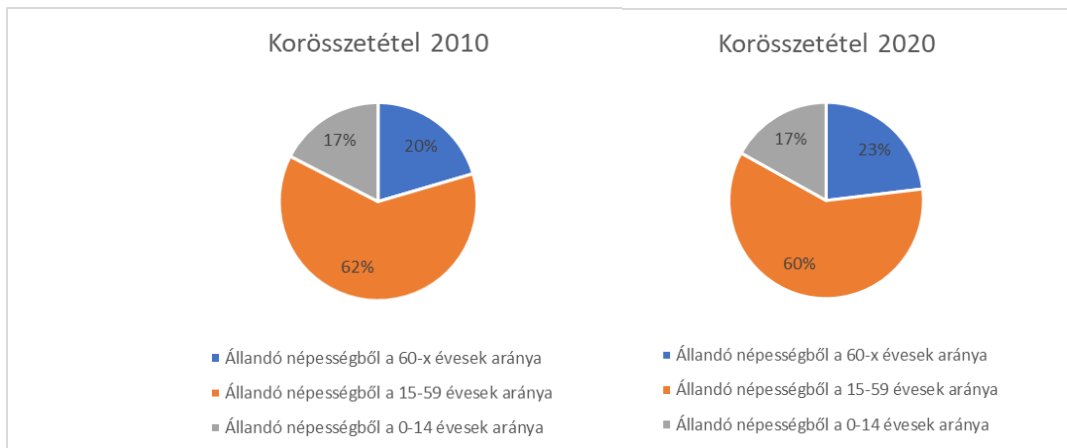
Forrás: saját szerkesztés, adatok: KSH

A népességvesztés másik fő összetevője a természetes szaporodás üteme. A halálozások száma az elmúlt 10 év során folyamatosan, 2 év kivételével (2016-2017) meghaladta a születések számát. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya minden évben elkészíti a megye lakosságának egészségi állapotát bemutató tájékoztató anyagot, segítségül a helyi prevenció programok, fejlesztési koncepciók kidolgozásához.

Korösszetétel

Az elvándorlás a lakosság kor és képzettség szerinti összetételének kedvezőtlené válását vonja maga után. A települési adatszolgáltatás alapján a képzett, főként diplomás 25 év feletti fiatalok hagyják el a települést. Az elvándorlás iránya a nagyobb városok, megyeszékhelyek, illetve a főváros felé irányul, a kedvezőbb életminőség reményében. A lakóhely hátra hagyását főleg a település kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete generálja. A népességvonzó képesség javítása érdekében alkalmazandó eszközök helyes megválasztásával a város népességmegtartó potenciálját erősíteni szükséges.

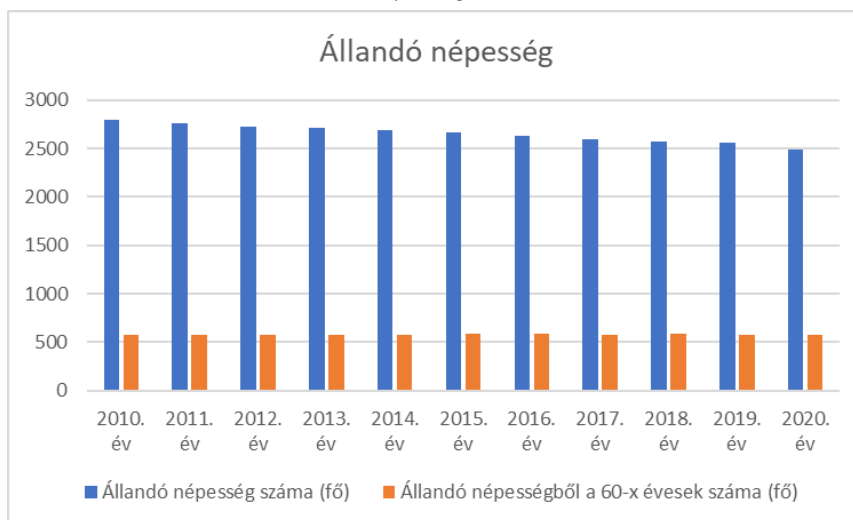
9. ábra: A korösszetétel változásának összehasonlítása 2010-2020 között

Forrás: KSH, 2010-2020

A fenti ábrán látszik, hogy a 60 feletti korosztály részaránya növekedett 2010 és 2020 között, főként az aktív korúak arányának kárára. 2010-ben az állandó népesség 20 %-a 60 év feletti, 2020-ban pedig ez az arány 23 %-ra nőtt, az elöregedő tendencia így előreláthatóan problémákat fog okozni a városnak.

10. ábra: A népesség korösszetétele

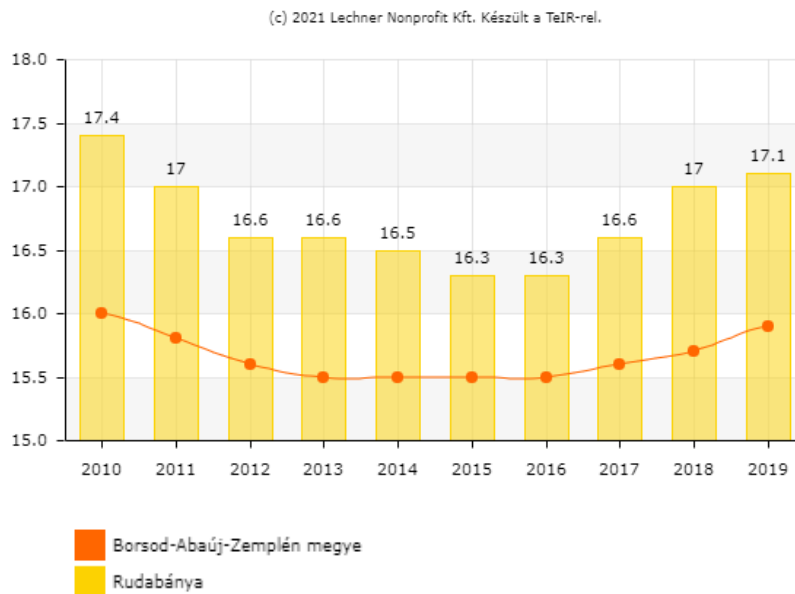

forrás: KSH, saját szerkesztés 2010-2020

Ha az állandó népesség létszámához viszonyítjuk a 60 felettek létszámát, akkor viszont láthatjuk, hogy nagyjából stagnál az 50 feletti létszám és jellemzően az állandó lakosság összlétszáma csökkent az elmúlt években folyamatosan, ezért nőtt a korösszetételben a részarány.

A fiatalkorúak aránya azokon a településeken (az elsődleges hatásterületen Rudabánya és Izsófalva, a másodlagos hatásterületen Alsószuha, Zádorfalva és Jákfalva) magasabb, melyek jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkeznek (Ormos-patak, ill. Suzha-patak völgyében). Az eldugott, nehezen megközelíthető településeken azonban a fiatalkorúak részaránya igen alacsony (Kánó, Imola, Suzhafő). Imola a legelöregedőbb település, a népesség harmada 65 évnél idősebb.

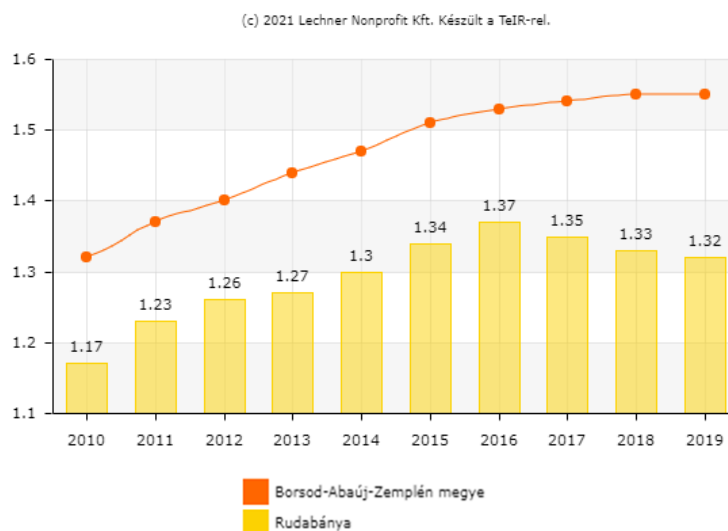
11. ábra: Állandó népességén belül a 0-14 évesek aránya Rudabányán

forrás: Teir, 2019

Jól látható, hogy a megyei arányszámhoz képest Rudabányán az elmúlt 10 évben folyamatosan magasabb volt a 0-14 évesek aránya.

12. ábra: Öregedési mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)

forrás: Teir

A város **öregedési indexe** 2010-ben 1,17, míg 2019-ben ugyanez a mutató 1,3 volt. Ez a mutató az adott területen lakóhellyel rendelkező 60-x éves személyek száma száz 0-14 évesre vetítve. A számítási módszertan a két népszámlálás között továbbvezetett adat az évenkénti természetes népmozgalmi

(születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai alapján.

A fenti ábrákon egyértelműen látható, hogy **Rudabányán a megyei átlagnál alacsonyabb az időskorúak és magasabb a fiatalok aránya.**

A városban az **eltartott népesség rátája** (a gyermeknépesség (0–14 éves) és az idős népesség (60–X éves) összege a 15–64 éves népesség százalékában) 2010-ben 61 %, míg 2020-ban ugyanez a mutató 67 % volt.

Összességében elmondható, hogy a népesség öregedő tendenciát mutat ezzel párhuzamosan az eltartott népesség aránya nőtt 2010 és 2020 között. Ez egyezik a megyei és országos tendenciákkal.

A népesség **nemek szerinti megoszlása** 2011-ben a városban: népesség 53 % nő, 47% férfi. A nemek közötti arány nagyságrendileg azóta sem és az az előtti 10 évben sem változott.

1.6.1.2 Nemzetiségi összetétel

A városban jelentősnek mondható a magukat roma nemzetiségűnek vallók aránya, 2019-től roma nemzetiségi önkormányzat is működik a városban. Emellett megemlíthető a bányászvárosi múltból eredeztethető német nemzetiségi jelenlét is. A településen Német Nemzetiségi Önkormányzat működik.

A városban a 2011 népszámlálás alapján jelen lévő nemzetiségek: cigány, német, lengyel, szlovák.

2001 óta a cigány nemzetiség létszámában állt be jelentősebb változás, ami növekedést jelent (2,8%-ról 12,5%-ra nőtt).

12. táblázat: Nemzetiségek aránya a városban

	2011
A cigány etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)	12,5 %
A német kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)	1,6 %
A szlovák kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)	0,19 %
A lengyel kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)	0,04 %

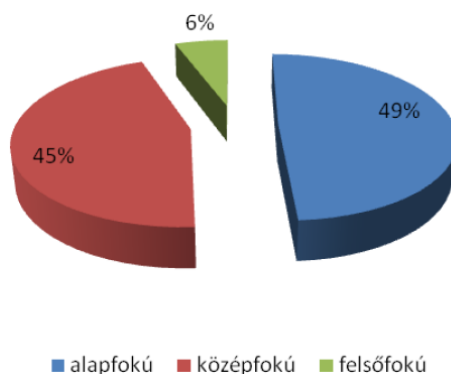
Forrás: KSH 2011

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Rudabánya Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzítette 2013-ban az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

1.6.1.3 Képzettség

2011-es népszámlálás óta nincs frissebb adat – IVS (2014) 4.3.1. Demográfiai jellemzők fejezetében leírtak szerint.

13. ábra: Rudabányán élő aktív korúak megoszlása végzettség szerint

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés, 2011 (IVS – 2014)

A lakosság majdnem felének csupán alapfokú (esetleg az alatti) végzettsége van. A képzetlenség miatt ezek az egyének nehezen tudnak érvényesülni a munkaerőpiacon, ami tovább fokozza a város és a térség negatív munkaerő-piaci tendenciáit. Magas a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya, ám ezek többsége szakközépiskolai, valamint szakmunkás képzésben vett részt, s kevés a magasabb szintű, komplexebb tudásbázist jelentő gimnáziumokban végzetek száma.

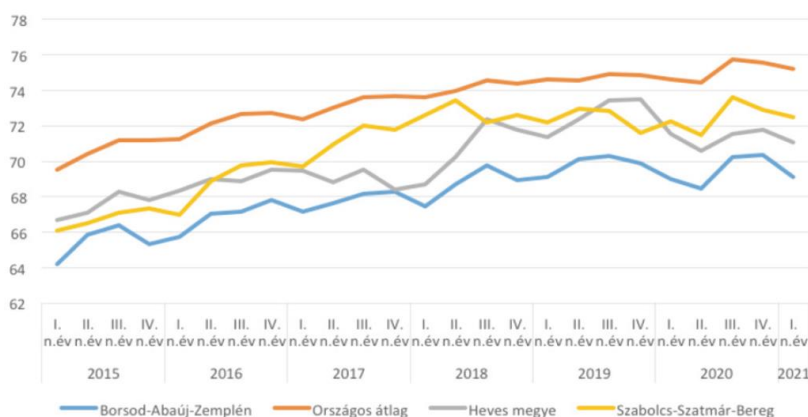
A népesség életkörülményeit jelentősen befolyásolja a lakosok iskolázottsági szintje, mivel a képzettség napjainkban a munkavállalás legfőbb kritériuma. Iskolázottság szempontjából jelentős különbséget mutat 2011/2001 viszonylatában az általános iskolát nem végzetek száma.

1.6.1.4 Foglalkoztatottság

Észak-Magyarország foglalkoztatási rátája (3.negyedévében) 68,1 %, amely az előző két negyedévhez viszonyítva és az előző év azonos időszakához képest is növekedett.

Ahogy az alábbi ábrán látszik, a megyében tapasztalható gazdasági aktivitás együtt mozog a környező megyékkel, illetve az országossal (emelkedik), ám folyamatosan alacsonyabb szinten van. 2021-ben

14. ábra: 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása negyedévenként a szomszédos megyékben (%)

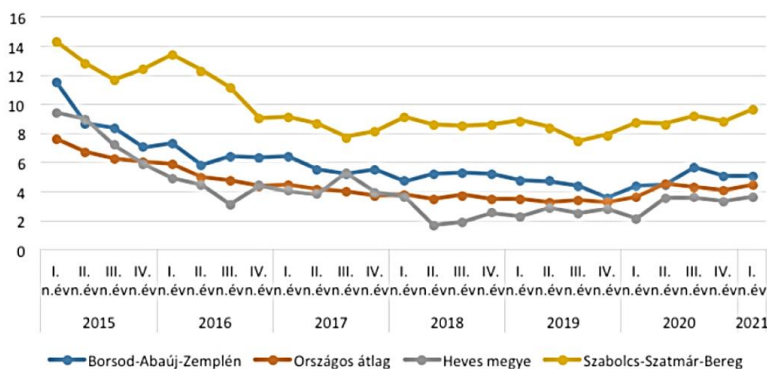

Forrás: KSH, STADAT táblák - Idősoros éves adatok – Munkaerőpiac

Az aktivitási arány javulása mellett a foglalkoztatási ráta is folyamatosan javult; e tekintetben a megyék sorrendjében a középmezőnyben helyezkedik el B.-A.-Z. megye.

A munkanélküliségi ráta a vizsgált 5 évben folyamatosan csökkent országosan és a környező megyékben is; ha nem következik be a világvárvány, vélhetően alacsony szinten stagnált volna 2020-ban is, mivel már 2019-ben is ez volt jellemző. A megye legjobb adata éppen a járvány előtti utolsó negyedévben látható, amikor 4% alá csökkent a munkanélküliek aránya.

15. ábra: Munkanélküliségi ráta a közeli megyékben és országosan (%)

Forrás: KSH - STADAT táblák; Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Foglalkoztatási Stratégiája 2016 – 2021

Éves szakmai gyorsjelentés (2021)

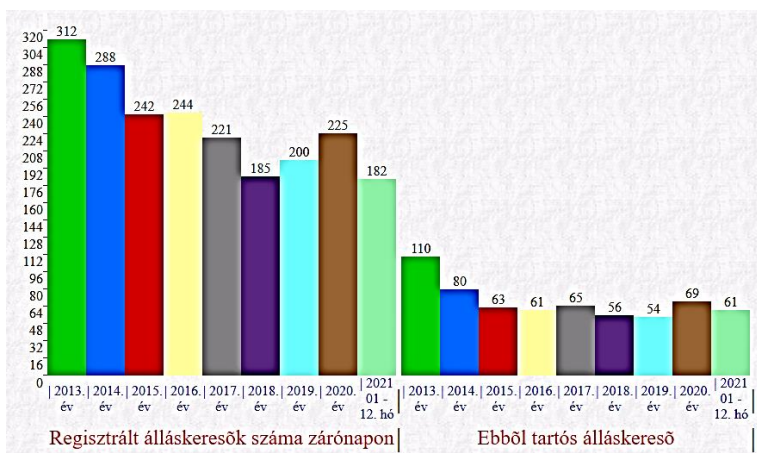
A foglalkoztatottsági arány a foglalkoztatottak népességén belüli aránya. Jelen esetben a foglalkoztatottak arányát a 15-64 éves népességén belül vizsgáljuk. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességén belül 2001 évben 44,8 % volt, amely alacsonyabb az országos értéknél (53%) és a Borsod- Abaúj- Zemplén megyei járásközpontok értékénél (46,8%), azonban jóval meghaladja a Kazincbarcikai járás foglalkoztatotti arányszámát. Ugyanez a mutató 2011-ben növekvő tendenciát mutat: Magyarországon 57,9 %, a Borsod- Abaúj- Zemplén megyei járásközpontok esetében 53,8 %.

A munkahelyi lehetőségek helyben korlátozottak, a kereskedelmi egységek és az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztatók. Az ipari szférában nehéz helyben munkát találni.

Nyilvántartott álláskeresők vizsgálata Rudabányán

Rudabánya városban 2011-ben a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességén belül 42,9 %. Ez az arány 2001-hez képest 9,3%-kal nőtt, amely arány a megyei átlag alatt maradt és ahogyan a megyei átlag is nőtt (+7,7%).

16. ábra: Regisztrált álláskeresők átlagos zárónapi létszáma és ebből tartós álláskereső

Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

A regisztrált munkanélküliek száma 2010-2013 között még 300 felett volt Rudabányán (2010: 369, 2011: 356 fő, 2012: 306), azóta folyamatosan csökken – kivétel a 2019-2020-as év, amikor kissé újra emelkedett köszönhetően a koronavírus járvány hatásainak – azonban 2021-ben ismét javult a helyzet.

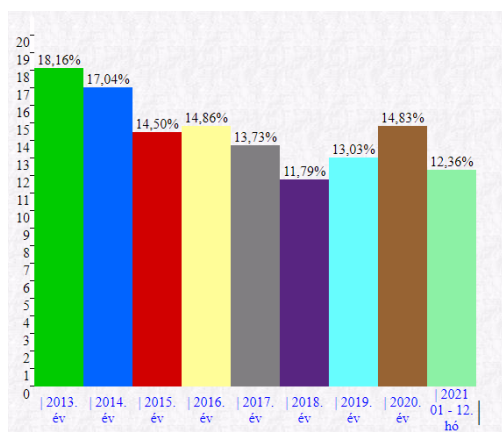
Rudabányán a munkavállalási korú népesség 2022. márciusában 1471 fő.²

13. táblázat: A munkavállalási korú népesség alakulása

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Munkavállalási korú népesség száma	1 719	1 690	1 669	1 644	1 608	1 570	1 533	1 514	1 471

Forrás: <http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>, 2013-2021

17. ábra: Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója

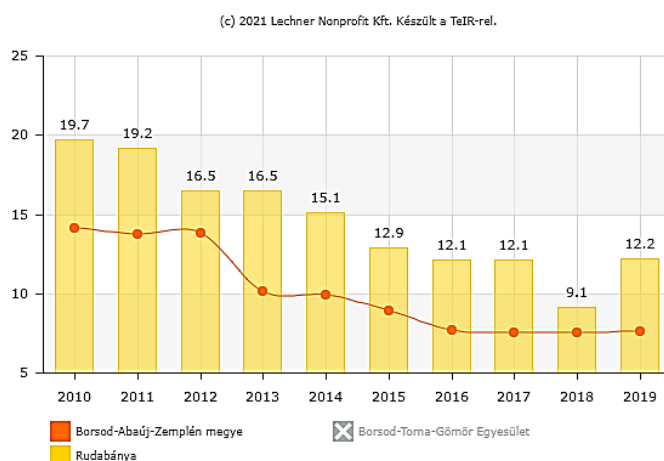

Forrás: <http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>

2022. márciusában a nyilvántartott álláskeresők száma 179 fő, így a relatív munkanélküliségi mutató **12,17 %** volt, amely a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában.

Ez a mutató javuló tendenciát mutat, hiszen 2020. végén még 14,83 % volt a relatív mutató és 2021-ben is 12,36%. Rudabánya munkanélküliségi **arányszáma 3,07**, mely a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya.

18. ábra: Nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában

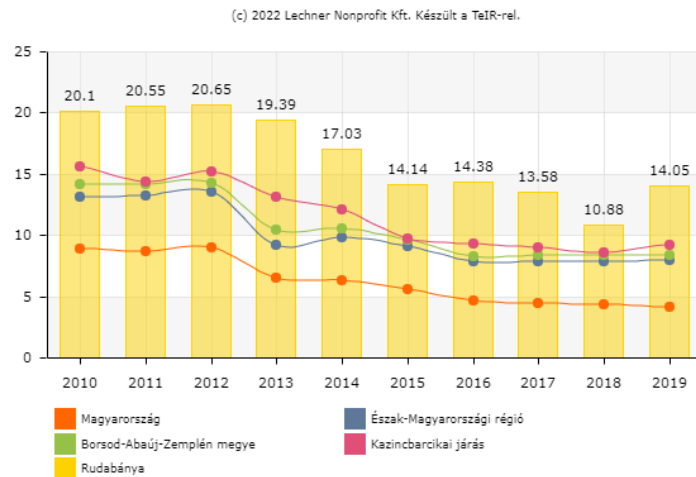

Forrás: Teir, 2010-2019

² Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlási ill. népességyilvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

A fenti táblázatban bemutatott 2010-2019-es adatsorok összevetése során néhány esetben jelentős változásokat észlelhetünk. Meghatározó tényezőt képez továbbá a kormány által elindított közmunkaprogramok is, melyek a munkanélküli lakosság jelentős részét foglalkoztatni tudja.

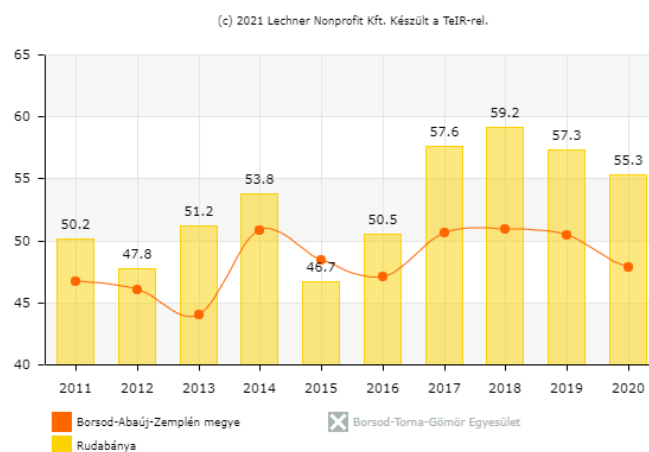
19. ábra: Női munkanélküliségi ráta (%)

forrás: Teir

Az ábrán a regisztrált munkanélküli nők száma száz 15-59 éves állandó női lakosra vetítve látható, mely területileg is összehasonlítható. Hosszú távon átható a csökkenő tendencia, de az is, hogy Rudabányán a régiós, megyei és országos és járási aránytól is magasabb az arány. 2010-ben még 20 % feletti volt a mutató, 2019-re 14 %-ra csökkent az arány.

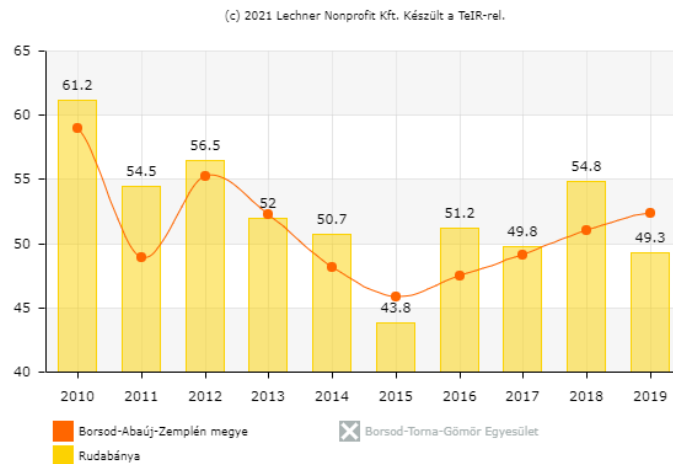
20. ábra: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya

forrás: Teir

Az általános iskolát el sem végzett, valamint általános iskolai végzettségű regisztrált munkanélküliek aránya a vizsgált 10 év alatt kis mértékben emelkedett (+5%). A megyei átlaghoz viszonyítva látható, hogy kb. 5%-kal folyamatosan az átlag felett van ez az arány a településen.

21. ábra: Tartós munkanélküliek aránya

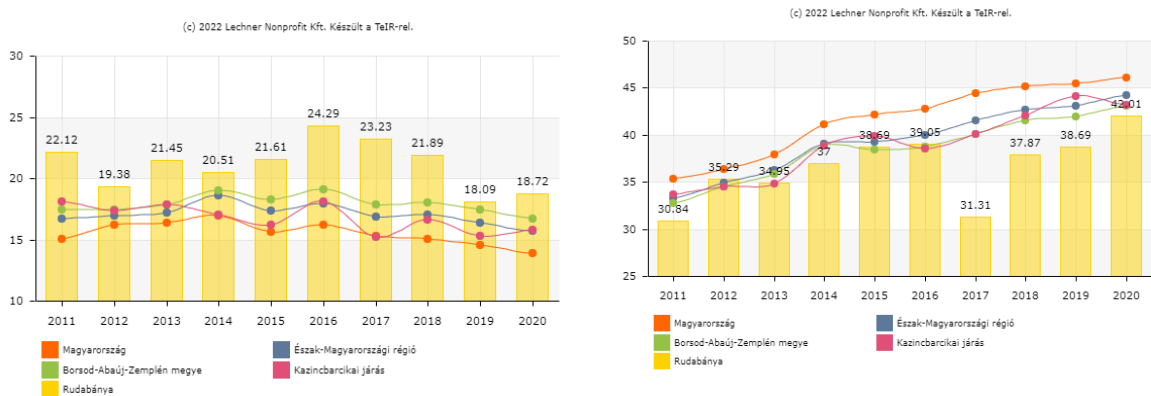
forrás: Teir, 2010-2019

A 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők aránya 2010-ben 61,2 % volt és 2015-ig csökkenő tendenciát mutatott, de azóta az elmúlt 5 évben ismét emelkedett – a megyei átlaggal egyazon ütemben és irányban mozog. Rudabányán jelenleg is magasnak számít a tartós munkanélküliség, a munkanélküliek közel fele ide tartozik.

22. ábra: 25 év alatti és 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya

25 év alattiak

45 év felettek

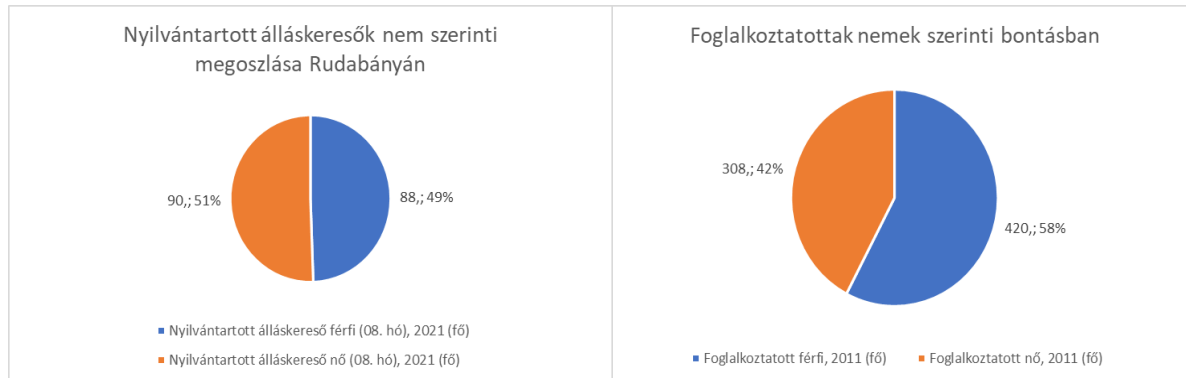
forrás: Teir, 2011-2020

A fenti 2 ábrán láthatjuk a regisztrált munkanélküliek arányát korosztály szerint vizsgálva. Érdekes, hogy a 25 év alattiak esetében változó értékeket hozott az elmúlt 10 év, valamelyest csökkent az arányuk, viszont Rudabányán jóval a járási, megyei és országos arány feletti az arányuk. A 45 év felettek esetében egyértelmű és folyamatos emelkedés tapasztalható minden területi szinten, itt viszont az országos, megyei, járási arány alatt maradt a rudabányai érték.

Ezek alapján megállapítható, hogy rudabányai 25 év alattiaknak jóval nehezebb munkát találni más településeken élőkhez képest. A rudabányai 45 feletti regisztrált munkanélküliek aránya 30 %-ról 42%-ra nőtt 2020-ra, amely a 25 év alatti mutató több mint duplája. Látható, hogy ez viszont országosan,

megyei és járási szinten is fennálló tendencia és a városi szintű arány alatta is marad a többi területi szinten jelzett aránynak.

23. ábra: Nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti bontásban és foglalkoztatottak nemek szerinti bontásban

forrás: saját szerkesztés

2011-ben a naponta ingázó foglalkoztatottak száma 386 fő, Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásszékhelyeire 250 fő ingázik. Legtöbbsen Miskolcra járnak, de vannak olyanok, akik akár Budapestre vagy Tiszaújvárosba is eljárnak.

A népszámláláskor megjelölt napi szintű ingázás helyszínei:

- Miskolcra (60 fő)
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásszékhelyeire (250)
- Kazincbarcika (170 fő)
- Tiszaújváros (10 fő)
- Budapest (3 fő)

Az ITS helyzetfeltárásának folyamata során 2021 őszén elvégzett lakossági kérdőíves felmérés során az alábbi válaszokat adták a munkavégzés földrajzi helyére a válaszadók:

A válaszadók (66 fő) az alábbi településeken dolgoznak:

- 23%-a Rudabányán,
- 30 %-a járáshoz tartozó településen,
- 19%-a egyéb településen a megyében,
- 19%-a egyéb településen.

1.6.1.5 Jövedelmi viszonyok

A jövedelmi viszonyokat alapvetően meghatározza a népesség gazdasági aktivitása.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei jövedelmi viszonyok összességében a legkedvezőtlenebbek közé tartoznak. Az alacsonyabb értékeket több tényező (alacsony foglalkoztatási arány, keresetszínvonal; mérsékelt ellátási összegben részesülő munkanélküliek, rokkantsági nyugdíjasok magas aránya; az alacsonyabb keresetekből adódó kisebb összegű nyugellátás; a segélyből élők magas aránya; az átlagosnál nagyobb fokú eltartási kötelezettség) együttesen magyarázza, bár hatásuk külön-külön sem

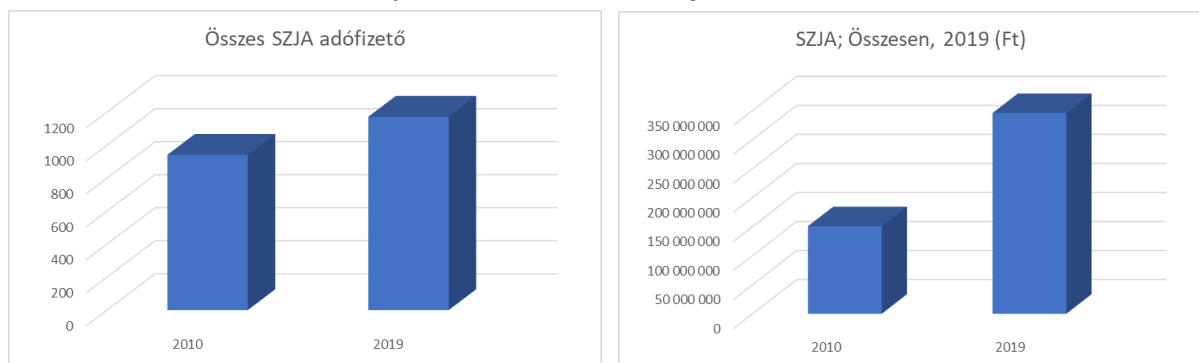
elhanyagolható. Rudabányán 2010-ben a 100 lakosra jutó adófizetők száma 41 fő, 2019-ben már 49,9 főre emelkedett.

Rudabányán 2010-ben 33,4 adófizető jutott 100 lakosra, ami nem éri el a megyei értéket (42 fő).

Az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó alap 2,273 millió Ft 2019-ben, ehhez képest az SZJA alapot képező átlagos jövedelem 2010-ben 1,465 millió Ft volt.

A személyi jövedelemadó alapját képező jövedelem, amellet, hogy országos szinten is igen alacsony értékről van szó, a kistérségi adathoz képest is rosszabb. A lakosság tekintélyes hányada nem talált ekkoriban munkát sem a városban, sem annak környékén, így önkormányzat által biztosított segélyekből volt kénytelen fenntartani magát. A helyzet kritikussága leginkább abban a tényben volt megragadható, hogy felnőtt egy olyan generáció, sőt a második generáció is felnövőben, amely szüleit, nagyszüleit soha nem látta dolgozni.

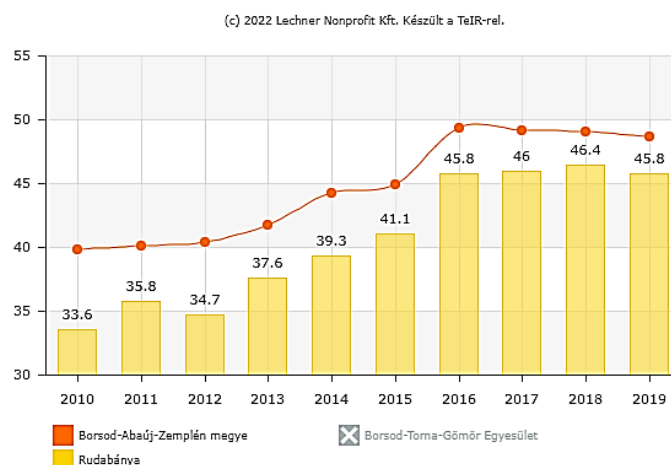
24. ábra: Összes SZJA fizetők száma és SZJA összegének 2010 és 2019 év összevetése

forrás: saját szerkesztés

Az SZJA adófizetők száma a lakónépesség csökkenése ellenére 2010-ről 2019-re kevesebb mint 1/3-val emelkedett, az SZJA összege viszont több mint kétszeresére nőtt. Az adó alakulásában erőteljes növekedés látható 2010-2020-ig, míg az elmúlt időszakban a jövedelmi viszonyok tekintetében stagnálás figyelhető meg. Az SZJA összege Rudabányán összesen 345 577 332 Ft (2019).

25. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)

forrás: saját szerkesztés

Személyi jövedelemadófizetésre kötelezett adófizetők száma, száz lakosra vetítve

Az adó alakulásában erőteljes növekedés figyelhető meg 2010-2019-ig, ahogyan az elmúlt időszakban, a jövedelmi viszonyok tekintetében is növekedés figyelhető meg. Ez a tendencia mutatható ki Borsod-Abaúj-Zemplén megyére vonatkoztatva is hasonló ütemben és mértékben, mint Rudabányán csak valamelyest magasabb mutatóval. Rudabányán 33,6-ról 45,8 főre emelkedett a vizsgált időszakban, míg a megyei mutató 40-ről 48,7 főre nőtt a mutató értéke.

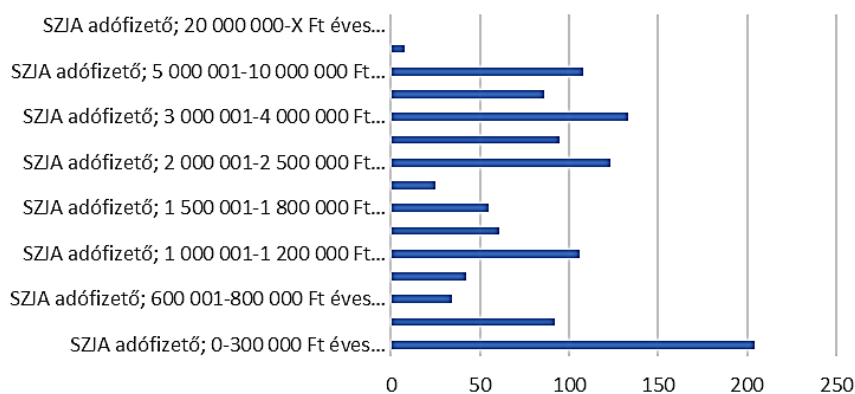
14. táblázat: SZJA adófizetők száma (2019)

Összes SZJA adófizető 2019 (fő)	1172
SZJA adófizető; Társas vállalkozó,	22
SZJA adófizető; Egyéni vállalkozó	10
SZJA adófizető; Főállású	1 055

Forrás: KSH

A 2019-es statisztikai adatok szerint összesen 1172 az adófizetők száma, melyet szinte teljes mértékben a főállású adófizetők száma tesz ki (1055 fő).

26. ábra: SZJA adófizetők száma a különböző jövedelmi sávokban 2019-ben

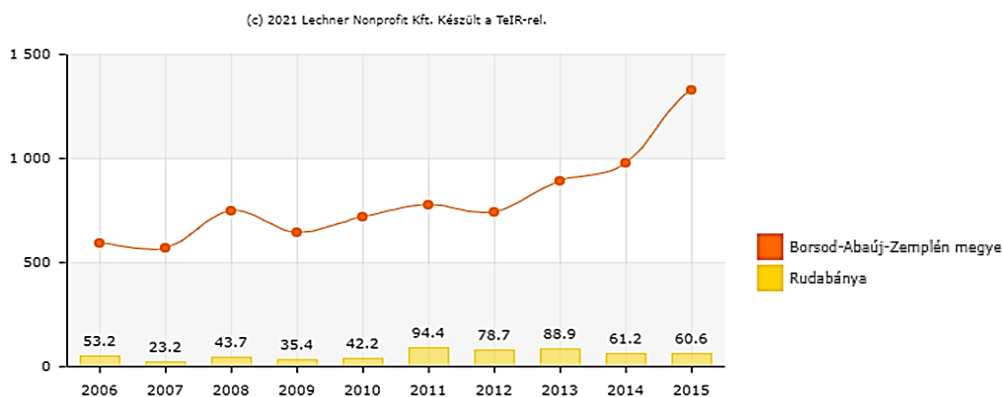
forrás: KSH, 2019

A különböző jövedelmi sávokat vizsgálva megállapítható, hogy 2019-ben a legtöbben a 0-300 000 Ft jövedelmi sávba tartoznak – 200 felett létszámmal, majd a 3 és 4 M közötti sávba tartozóak következnek (kb.140 fővel), de 100 felett vannak még a 2 – 2,5 M közötti és nagyjából megegyező számmal ide tartozik egy alacsonyabb és magasabb sáv is: az 1-1,2 M, illetve az 5-10 M Ft közötti sávokba tartozó adófizetők.

A segélyezés a településen biztosított típusai a 1.8.1.3 fejezetben kerülnek részletezésre.

Az egy lakosra jutó nettó jövedelmet tekintve más településekkel összehasonlítva a járásban látható, hogy Rudabánya a közepes mutatók között szerepel (899 eFt-tal a 862 336.9–1 129 580.5 kategóriába esik), ami jóval a megyei mutató értéke alatt van (1 126 646), de nagyságrendileg és növekedési ütemben hasonló tendenciák jellemzőek. 2010 és 2019 között folyamatosan nőtt a mutató értéke – 2015-2019 között pedig évről évre egyre nagyobb ütemben emelkedett.

27. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)

forrás: Teir

1.6.1.6 Életminőség

Az életminőség egy komplex fogalom, amelynek elemzése több adatkör (pl. születéskor várható élettartam, lakásállomány minősége) bemutatásával lehetséges. A születéskor várható élettartam Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2020-ban 69,66 a férfiak és 77,1 a nők esetében, amely a legalacsonyabb az országban.

A 2011 és 2020 közötti időszak lakásállományi adatait vizsgálva azt láthatjuk, hogy csökkenő a tendencia, hiszen 28 db-val csökkent a lakásállomány.

Távfűtéses lakások a városban nem találhatóak. A közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya 2010-es közel 76%-os aránya 2018-ban jelentősen emelkedett, így Rudabánya 85 % feletti aránnyal rendelkezik. A Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 91 %.

A születéskor várható élettartam Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2020-ban 77,1 év volt, az országos átlagtól 1,64 évvel kevesebb, tehát nem tapasztalható nagy eltérés az ország többi részéhez képest.

15. táblázat: Háztartások, családok életkörülményei (2011 és 2019)

	2011		2019	
	Város	Megeye	Város	Megeye
Lakásállomány (db)	1124	284 101	1122	285 351
1000 lakosra jutó lakások száma	407	412	439	425
Épített lakások aránya (éves lakásállomány százalékában)	0,1 %	0,04%	0 %	0,1%
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	85,6 %	88,0%	90,9 %	90%

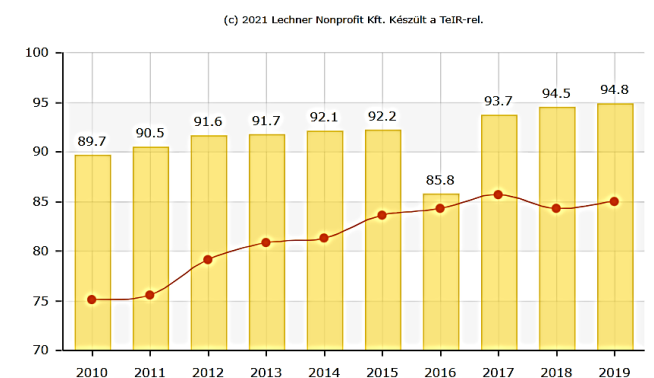
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	77,5 %	67%	86,2 %	76%
Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában	90,5 %	75%	94,8 %	85%
Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma	57,8	72	54	69
Egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamos-energia mennyisége (1000 kWh)	0,90	0,83	0,83	0,9

Forrás: KSH

A lakásállományt vizsgálva megállapítható, hogy a közel 2000 fős lakosság 1122 lakásban élt 2019-ben, csekély mértékű csökkenés volt csak tapasztalható az elmúlt 10 évben. 2011-ben a lakások 16,9%-a összkomfortos, 58,1%-a komfortos, 14,15%-a félkomfortos és 9,96%-a komfort nélküli és 1% alatti a szükség- és egyéb lakás (0,89%). Az 1000 lakosra jutó lakások száma 2010-ben a megyei érték alatt volt a városban, viszont 2019-ben már felette van.

A legjellemzőbb összefoglaló közcsatornázási mutató a közműöllő, mely a közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában. Látható az ábrán, hogy Rudabányán ez az érték meghaladja a megyei értéket.

28. ábra: Közműöllő

Forrás: Teir

Rudabányán a következőkben foglalható össze a lakásállomány jelenlegi helyzete:

- A társasházi és kertes, családi ház jellegű ingatlanok kb. egyenlő arányban vannak jelen a városban (554 társasházi lakás és 552 kertes ingatlan). A társasházak elsősorban a város déli részén helyezkednek el, a város történelmi fejlődésének, a közlekedési, ipari, gazdasági kapcsolatoknak köszönhetően (társasházak 88,3 %-a ebben a város-részben).

- A kertes, családi és/vagy falusi jellegű házak ezzel szemben a település egészén jelen vannak: az északi és déli városrész között nagyjából egyenlő, 50-50%-os a megoszlás. Az északi városrészben azonban túlsúlyban vannak a kertes házak (északi városrész lakásainak 81%-a).

- Az ingatlanok 97%-a magántulajdonban van, önkormányzati tulajdonú mindössze 14 lakás, ezek többsége társasházi jellegű ingatlan.

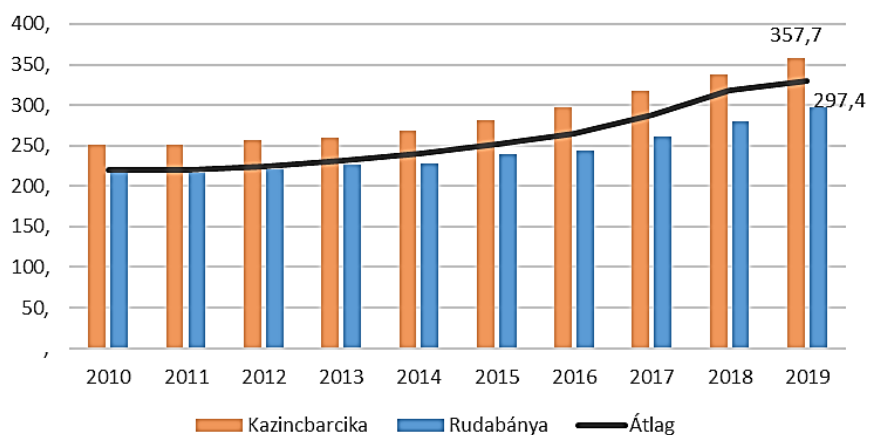
- 2019-re javult a közcatornára csatlakozott lakások aránya: a lakások 90%-ában van vezetékes víz, s 86%-uk a csatornahálózatra is rá van kötve.

Vezetékes gázhálózatra azonban továbbra is csak a lakások alig több mint a fele van rákötve.

Újabb ingatlanok 2005 óta elsősorban a város északnyugati részén az Ady E. utcában és környékén épültek. Mindemellett a lakásépítések és lakásfelújítások terén Rudabánya az országos átlaghoz képest elmaradásban van, ez visszavezethető a város és az itt élők társadalmi, szociális, gazdasági élethelyzetére.

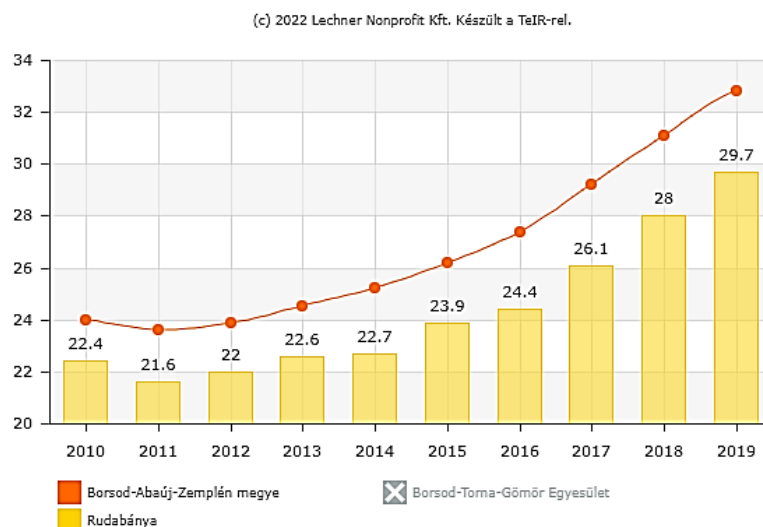
Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek mennyisége, értéke. Ezek közül az egyik legjellemzőbb mutató a személygépkocsik számának változása. Az alábbi ábrán látható, hogy Rudabányán az utóbbi időben újra növekedés tapasztalható, ami előrevetítheti az életminőség enyhe javulásának képet. A növekedés mértéke és tendenciája nagyjából megegyezik a megyei átlag és Kazincbarcika adataival.

29. ábra: Személygépkocsi ellátottság Rudabányán 2010-2019 között (db/ezer lakos)

Forrás: saját szerkesztés, adatok: Teir

30. ábra: 100 lakosra jutó személygépkocsik számának alakulása (2010-2019)

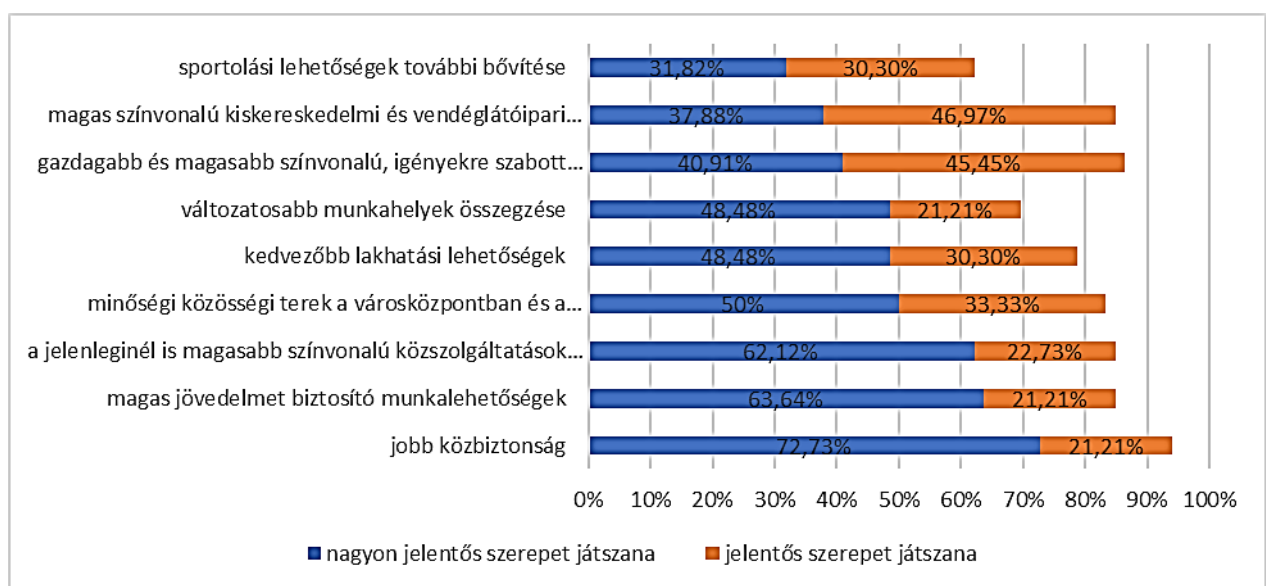

Forrás: Teir, 2010-2019

A 100 lakosra jutó mutatószámmal összehasonlíthatóvá válik területileg ez a szám, így a fenti ábra szemlélteti, hogy hasonló mértékben növekvő tendencia jellemzi a megyét is, de az utóbbi években végig a megyei mutató alatt marad az érték.

Az ITS helyzetfeltáráshoz lefolytatott lakossági kérdőíves felmérés válaszaiból kiderült, hogy az ábrán felsorolt tényezők játszanak nagyon jelentős szerepet a lakosság helyi életminőséggel való elégedettségének növelésében: a legtöbben – a válaszadók 72 %-a mondta, hogy a jobb közbiztonság lenne nagyon fontos tényező számukra és további 21% tartotta jelentős tényezőnek. Ezen kívül a lakosság nagyon fontosnak tartotta még a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatások biztosítását és a minőségi közösségi terek kialakítását.

31. ábra: A lakosság életminőséggel való elégedettségében szerepet játszó tényezők

Forrás: Lakossági kérdőív, saját szerkesztés (2021)

Digitális kompetenciák

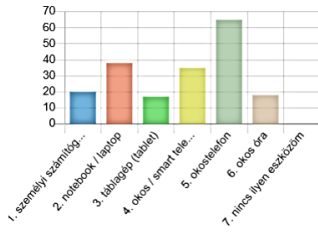
A helyzetfeltárást a lakossági kérdőív nyert adatai szerint a lakosság digitális készségeire és internetes szokásaira az alábbi megállapításokat tehetjük:

A lakosság legnagyobb arányban az elektronikus eszközök közül az okostelefont használja, a következő a sorban a laptop és a smart TV, majd a személyi számítógép, táblagép és végül néhányan említik az okosórát is. Ehhez igazodóan a legtöbben kommunikációs, kapcsolattartási céllal használják az internetet, illetve közösségi média használatára és tájékozódás céljából. A következő a sorban a szolgáltatások igénybevétele (pl. vásárlás) és az ügyintézés (pl. nyomtatványok letöltése és benyújtása), ezután pedig említik a szórakozást is (videó, film, zene). A napi munkavégzést / tanulási célt a válaszadók kevesebb, mint fele említi.

A helyi lakosság digitális kompetenciáinak/készségeinek jellemzőit a következő ábrák alapján mutathatjuk be (digitális eszközök használati szokások, képességek, igénybe vett szolgáltatások):

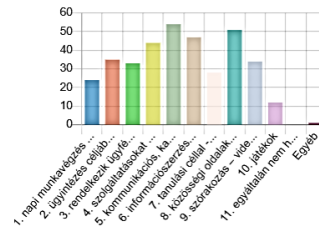
32. ábra: A lakosság használati szokásai, képességei, igénybe vett szolgáltatások

Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapokban? (több válasz is lehetséges kivéve, ha a válasz a 7.)

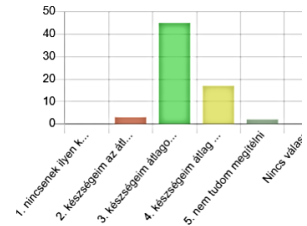
- 1. személyi számítógép (asztali számítógép)
- 2. notebook / laptop
- 3. táblagép (tablet)
- 4. okos / smart televízió
- 5. okostelefon
- 6. okos óra
- 7. nincs ilyen eszközöm

Milyen céllal használja az internetet?

- 1. napi munkavégzés részeként
- 2. ügyintézés céljából pl. nyomtatványok letöltése és benyújtása
- 3. rendelkezik ügyfélkapuval és rendszeresen használja
- 4. szolgáltatásokat vesz igénybe pl. elektronikus vásárlás, foglalások intézése (szállás, repülőjegy stb.)
- 5. kommunikációs, kapcsolattartási céllal (telefon, levelezés, Skype stb.)
- 6. információszerezés, tájékozódás céljából
- 7. tanulási céllal - oktatási anyagok letöltése, e- oktatás igénybevétele
- 8. közösségi oldalak látogatása
- 9. szórakozás - video, film, zene letöltéshez
- 10. játékok
- 11. egyáltalán nem használja internetet

Hogyan értékeli az informatikai eszköz használatával kapcsolatos jártasságát (összehasonlítva saját korosztályához)?

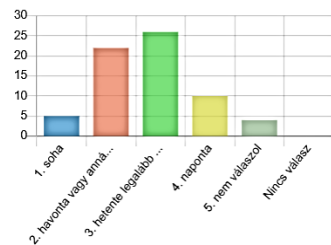

- 1. nincsenek ilyen készségeim egyáltalán
- 2. készségeim az átlagnál kevésbé erősek, rendszerint segítségre szorulok
- 3. készségeim átlagosak, okostelefont használok, készség szinten és rendszeres internet használó vagyok
- 4. készségeim átlag feletti (a 3. ponton túl e-ügyintézésre és egyéb, speciális IT használatra is képes vagyok)
- 5. nem tudom megítélni
- Nincs válasz

Forrás: ITS készítéséhez lefolytatott lakossági kérdőív, LimeSurvey eredmények (2021)

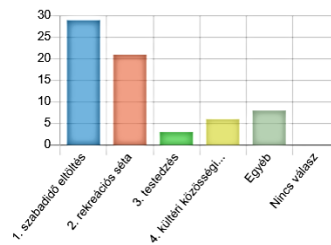
33. ábra: Zöldfelületek használati szokásai és fejlesztési igények

Milyen gyakran látogat városi zöldterületeket, parkokat?

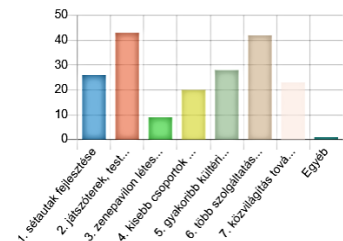
- 1. soha
- 2. havonta vagy annál ritkábban
- 3. hetente legalább egyszer
- 4. naponta
- 5. nem válaszol
- Nincs válasz

Milyen céllal látogat városi zöldterületeket, parkokat?

- 1. szabadidő eltöltés
- 2. rekreációs séta
- 3. testedzés
- 4. kültéri közösségi és kulturális programokon vesz részt
- Egyéb
- Nincs válasz

Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára (fejlesztések, új funkciók stb.)?

- 1. sétautak fejlesztése
- 2. játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan
- 3. zenepavilon létesítése (térzene befogadására)
- 4. kisebb csoportok szabadtéri összejöveteleit lehetővé tevő utcabútorok kihelyezése
- 5. gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni
- 6. több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC
- 7. közvilágítás további javítása
- Egyéb

Forrás: ITS készítéséhez lefolytatott lakossági kérdőív, LimeSurvey eredmények (2021)

A legtöbben havonta vagy hetente látogat városi zöldterületeket, melynek célja leginkább a szabadidő eltöltése vagy rekreációs séta, a kültéri közösségi /kulturális programokat csak a válaszadók 20 %-a említette, a testedzést pedig csupán 10 % alatt választották.

Az előre megadott válaszok közül arra a kérdésre, hogy hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit, az alábbi sorrendben és százalékban válaszoltak:

1) játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan	63,64%
2) több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC	62,12%
3) kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni	40,91%
4) sétautak fejlesztése	37,88%
5) közvilágítás további javítása	33,33%

Környezettudatosság jellemzői a városban

A lakosság jellemzően az otthonában az alábbi környezettudatos eszközök közül egyikkel sem rendelkezik, de néhány százalékuknál az alábbiak kerültek említésre:

- házi komposztáló (22%)
- okos fogyasztásmérő (22%)
- tudatos otthon – tájolás, klímatudatos növénytelepítés (6%)
- okos lakás irányító rendszer (3%)
- megújuló energia használata (3%)

A hibrid vagy elektromos hajtású autó még kevésbé elterjedt, a válaszadók közül senki sem jelölte.

1.6.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A városban társadalmi problémák a szegregátumon kívül nem tapasztalhatóak.

Északkeleti szegregátum

A terület a város északkeleti részén található. A Városháza közel fekszik a szegregátum déli részéhez, a városterület északi pereméhez képest azonban már közel 1 km távolságra van. A szegregátum alapvetően beékelődik a várostestbe, de annak szélén, a városrész keleti oldalán már a volt bánya területe kezdődik. A Gvadányi József, Bányász és Munkácsy Mihály utcákat a város hajdani központjától, a Szabadság tértől meredek domboldal választja el, mely erősen korlátozza ezen utcák megközelítését. A Táncsics Mihály u. révén a városrésznek közvetlen kapcsolata van a Szabadság térrel, ahol az autóbussz-megállóhely is található. Alapvetően tehát azt mondhatjuk, hogy a terület bár peremhelyzetben van, nem különül el élesen a város többi részétől.

A szegregátumot közösségi közlekedési eszközzel nem lehet közvetlenül elérni. A szabadság téri autóbussz-megállóhely a Táncsics Mihály u. legészakabbi lakóházától kb. 500 m-re fekszik. A Gvadányi József utcában élőknek azonban már közelebb van az Ady Endre u. torkolatában lévő megállóhely. Általánosságban véve elmondható, hogy a szegregátum déli része a városközponthoz közelebbi fekvése miatt jobb elérhetőségi potenciállal rendelkezik, mint az attól északra lévő utcák.

A szegregátum kialakulásához vezető okok

A terület a város legidősebb része, régi, archaikus jelleget is tükröző, hagyományos építésű lakóházakkal. A Bányász utcában a XIX-XX. század fordulóján épültek fel az ún. bányász kolónia házak, de alapvetően

kertes falusi házak jellemzik a területet. A vasércbányászat megszűnésével egyre inkább a roma etnikumhoz tartozók költöztek be a területre. A munkahelyek és ezzel együtt a megélhetés, az egzisztencia, a társadalmi megbecsülés hiánya előre-vetítette a terület fokozatos, lassú degradálódását, mely mára kritikus méreteket öltött.

Déli szegregátum

A szegregátumhoz a következő utcák és lakások tartoznak:

- Arany János u.: 64 társasházi lakás
- József Attila u.: 42 társasházi lakás

A szegregátum a város déli, délnyugati részén található. Elhelyezkedésében fontos szerepet kap az a tény, hogy a város legfontosabb bevezető útja, a 2 609. számú, Kazincbarcikával, mint térségi és járási központtal való összekötést biztosító út mellett található. A városba látogatók döntő többsége ezen az úton érkezik, így elsőként ezt a területet látja, ami nagyban befolyásolja a Rudabányáról kialakult képet.

A terület a környező lakóterületekhez képest periférikusan helyezkedik el, a lakóövezet attól nyugatra folytatódik, keletre viszont a közút éles határt jelent a településszerkezetben. Túloldalán a volt vasútállomás területe található, mely jelenleg hasznosítatlan, az önkormányzat gazdasági jellegű tevékenységet álmodott ide. A szegregátum északi vége majdnem a funkcionális városközpontig nyúlik. A területi kiterjedése észak-déli irányban kb. 350 méter, kelet-nyugati irányban a legnagyobb kiterjedés kb. 250 m.

A területen található társasházak a XX. század 20-as, 30-as éveiben kezdtek kiépülni, majd a végleges kép az 1950-es években vált teljessé. A városrész kialakulása teljes egészében visszavehető a vasércbányászat fellendülésére. A két világháború között a mai Szlovákia területéről, elsősorban a ma is testvérvárosi kapcsolatban lévő Dobsináról telepítettek be szakértő bányászokat, akik hozták családjukat is. Az ő elhelyezésükre úgymond gyors munkával kellett szükséglakásokat biztosítani.

Szegregációval veszélyeztetett terület: a Kossuth Lajos utca társasházai

A város további problémás területei

A településen a bemutatott két szegregátumon, és egy veszélyeztetett területen kívül vannak olyan területek, amelyek ugyan jelenleg még a hivatalos módszertan alapján nem tartoznak a szegregátumok közé (vagy alacsony lakosság számuk miatt nem is tartozhatnak oda), ám az ott uralkodó foglalkoztatási, jövedelmi, lakhatási viszonyok olyan tendenciát vázolnak fel, amelyek miatt fennáll a veszélye a szegregálódásnak, és a problémák területi tovább terjedésének. Elemzésünk során két ilyen területet különböztettünk meg: az Arany János u. belső szakasza, valamint az Árpád utca. Ez közvetlenül határos a déli szegregátum József Attila utcai részével. Az Árpád utcai társasházi lakások, hasonlóan a város szinte minden tömbházas beépítéséhez, a bányászat fellendülése következtében fellépő migrációs nyomás miatt épültek fel. A munka-lehetőségek beszűkülése érintette ezt a területet is. Az itteni lakások a városszövetben elszigetelten helyezkednek el, ami fokozza a leszakadás veszélyét.

Az Árpád utcában 10 db tömbház található, összesen 85 társasházi lakással. A tömbök közül 1 nem lakott. A lakások állapota az elmúlt években, évtizedekben folyamatosan romlott, állag-megóvás alig volt, sok helyen időszerű a lakások rehabilitációja.

Az Arany János utca belső szakaszán 9 kertes falusi, illetve családi ház épült, ezek közül 1 nem lakott. A lakások alapvetően nincsenek rossz állapotban, de a közlekedéstől való elzártságuk miatt nem mindig

kerülnek a figyelem középpontjába. A lakások közművesítettsége jónak mondható. Az Árpád utcában 1 ház önkormányzati tulajdonban van.

16. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek főbb adatai

Mutató/ Terület	Város egésze	Északi város-rész	Déli város-rész	Város-központ	Észak-keleti szegregátum	Déli szegregátum (Árpád utca nélkül)	Kossuth Lajos utca veszélyeztetett terület
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül %	49,07	58,42	41,67	17,78	79,38	62,73	63,6
Lakásállomány db	1106	351	724	31	131	188	63
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya %	19	29	10	0	49	21	87

forrás: IVS, 2014

1.6.3 Települési identitást erősítő tényezők

1.6.3.1 Történeti és kulturális adottságok

Rudabánya az ország egyik legrégebbi bányásztelepülése. Nagy Lajos király a 14. század közepén bányavárosi rangra emelte. A középkorban tagja volt a hét felső-magyarországi bányaváros szövetségének. 1564-től az állandósult török támadások következtében a település elszegényedett, lakossága megfogyatkozott. A 17. századra rangját veszített jobbágyfalu lett a szendrői vár tartozékaként. Három évszázadon keresztül csak időnként művelték érctelepeit, nem sok sikerrel. Az érctermelés (vasércbányászat) 1880-ban indult újra, a Borsodi Bányatársulat révén, és ezzel egyidőben vett lendületet településünk fejlődése is. Trianon után Rudabánya maradt az egyetlen jelentős vasércbányája az országnak. A II. világháború után a bányászat erőteljes fejlődésnek indult, 1962-ben pedig megkezdte működését a vasércdúsító üzem is. (ez volt az 1950-es évek harmadik legnagyobb magyarországi beruházása). A vasércbányászat egy 1985. december 29-én kelt kormányhatározat nyomán szűnt meg. Jelenleg az Alsótelekes határában működő külszíni gipszbánya tartja életben a vidék több ezer éves bányászati hagyományait. Geológiai kutatások bizonyították, hogy 35 millió tonna körüli ércmennyiséget rejt még a föld mélye.

A bányaművelés közben Rudabányán került elő 1967-ben annak a 10 millió évvel ezelőtt élt ősmajomnak az állkapocs-töredéke, amely a főemlősök és az ember fejlődésének szétválása előtti utolsó állomást jelenti. A leletet a tudományos világ Rudapithecus hungaricus néven ismeri. 1998 nyarán újabb szenzációs, a megtaláló, Hernyák Gábor tiszteletére Gabi névre keresztelt koponya-lelet került elő az emberré válás korai szakaszának e fontoslelőhelyén. Napjainkban is a régészeti szenzációkról, az évről évre újonnan előkerülő paleontológiai leletekről világhírű a település.

2008-ban ismét elnyerte a városi rangot Rudabánya. A várossá válással lendületes fejlődés vette a kezdetét.

Rudabánya Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, fogyatékkal élők és hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Ennek érdekében a fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a települési esélyegyenlőségi programját. 2013-ban Rudabánya település Önkormányzata elfogadta a Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP)

Rudabánya Város a Kazincbarcika és Vonzáskörzete Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás tagja volt, de a Kistérségi Társulás megszűnt. A közösen, sikeresen ellátott feladatok (szociális gyermekjóléti alapszolgáltatások, közoktatás szakmai és szakszolgálati tevékenységek, központi orvosi ügyelet) és pályázatok révén (közmunka program, közösségi autóbuszok, központi orvosi ügyelet felújítása, műszerezettségének javítása, új gépjárművek beszerzése, közoktatási intézmények felszereltségének javítása) olyan eredmények születtek, amelyek egyébként soha nem valósultak volna meg.

1.6.3.2 Civil szerveződések és társadalmi élet

A civil szerveződések aktív tagjai a városi életnek. A városban működő civil szervezetek száma 2011-ben 9 volt, 2021-ben pedig szintén 9 db. Az önkormányzat a döntései előkészítésébe bevonja a civil szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismeri, tiszteletben tartja, megállapodásban rögzített partneri viszonyt a következő helyi civil szervezetekkel alakított ki:

17. táblázat: Helyi civil szervezetek

Típus	A településen működő JELENTŐSEBB civil szervezetek
Alapítvány	Érc -és Ásványbányászati Múzeum Alapítvány
Alapítvány	Bányászattörténeti Kutatások Alapítvány
Egyesület	Rudabányai Polgárőr Egyesület
Klub	Rudabányai Bányász Labdarúgó Klub
Egyesület	Bányász Sport Egyesület (tenisz)
Klub	Tonda Boys Ifjúságszervező Klub
Egyesület	Ruda-Kai Kulturális és Sport Közhasznú Egyesület
Klub	Rozmaring Asszonykórus
Társaság	Rudabánya Önkéntes Települési Mentőcsoport

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Amint az a fenti táblázatban is látszik, a helyi civil közösségek az alábbi területeken aktívak: sport, kulturális tevékenység, közbiztonság.

Tevékenységük a helyi társadalmi konfliktusok enyhítéséhez hozzájárul: a kulturális és sport rendezvények szervezésével segíti az egyes társadalmi csoportok közösségbe történő beilleszkedését, illetve aktív részvételét. A civil szervezetek hatására a lakosság közötti összetartozás érzés erősödik, ezek hatására a konfliktusok kialakulása is csökken.

A társadalmi életben kimagasló jelentősége van a civil társadalom szerveződéseinek, azok száma, gyarapodásának és terjedésének a településhálózat egyes szintjein. Ezek a közösségi szervezetek egyrészt jelzik a lokális társadalom aktivitását, annak főbb érdeklődési és kötődési pontjait, másrészt érzékeltetik a lakosság fogékonyságát, támogatási képességét a nem gazdasági szférák iránt.

Tevékenységük gazdasági relevanciáját tekintve elmondható, hogy a helyi közbiztonság érdekében működő civil szervezet bevonja a tevékenységébe a hátrányos helyzetűeket is, ezzel ösztönzi a rendfenntartásra való nevelést.

1.7 A település humán infrastruktúrája

1.7.1 Humán közszolgáltatások

18. táblázat: Humán közszolgáltatások HR kapacitásai

funkció	alfunkció	Képesítéssel rendelkező dolgozók száma	Nyugdíj mellett foglalkoztatottak száma	55 év feletti foglalkoztatottak száma	Betöltetlen álláshelyek száma
Humán funkciók	bölcsőde	0	0	0	0
	óvoda	4	1	4	1
	általános iskola				
	középfiskola				
	szakképzési centrum	0	0	0	0
	szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	4	0	1	0

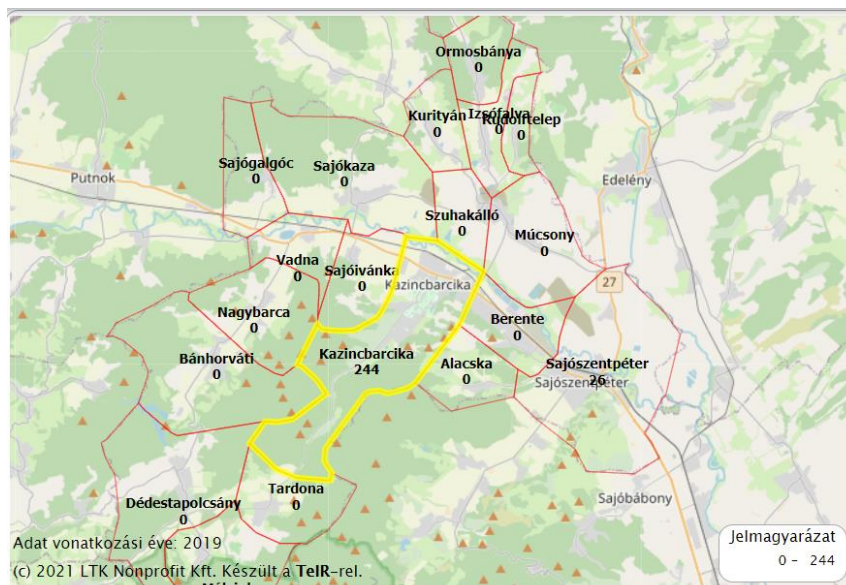
Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

1.7.1.1 Oktatás

Működő bölcsőde csak Kazincbarcikán található, családi napközi sem működik a településen.

A bölcsődés korú gyermekek nappali elhelyezését legközelebb Kazincbarcikán (224 beíratott gyermek 2019-ben) és Sajószentpéteren (25 fő 2019-ben) tudják megoldani, valamint Edelényben működik bölcsődei 38 férőhellyel.

19. térkép: A kazincbarcikai járás bölcsődei férőhely ellátottsága

forrás: Teir

A családi napközi is a járásban csak Kazincbarcikán működik és csak 14 férőhellyel engedélyezték. Szendrőn és Szendrőládon működik még a közelben családi napközi (42+21 férőhellyel 2016-ban).

Rudabányán az alapfokú oktatás és nevelés feladatait a Gvadányi József Általános Iskola és a Bóbita Óvoda látja el. A két intézmény kettévált. Az iskolát átvette a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, az Óvodát pedig az Önkormányzat tartja fenn. Az intézmények a városközpont déli részén, jól megközelíthető helyen találhatók.

2011-ben történt nagyobb iskola-fejlesztés: a projekt a Rudabánya Város Önkormányzata által képviselt közoktatási intézményi társulás óvodai-iskolai helyszíneinek összevonásával célszerűsíti, az ingatlanok infrastruktúrájának fejlesztésével korszerűsítette, hatékonyabbá tette az intézményi működést. A 6 ellátási helyből 3 maradt, épült 4 új tanterem. Az épületek teljeskörű akadálymentesítése, hőszigetelése, gépészeti felújítása valósult meg, összesen 4221 nm-en, ebből új, bővítés 469 nm.

A fejlesztés három ingatlant érintett:

- I. helyszín: Rudabánya, Petőfi Sándor utca 22.
- II. helyszín: Rudabánya, Petőfi Sándor utca 15.
- III. helyszín: Felsőtelekes, Telekes Béla u. 1.

A korábbi "kisiskola" épületének átalakításával, négy csoportos óvoda elhelyezésére alkalmas épület kialakítása történt meg 2011-ben. Az épület teljes átalakítására és rekonstrukciójára volt szükség.

19. táblázat: Óvodai intézmények és azok legfontosabb statisztikai adatai (2021/2022 tanév)

Intézmény neve és fenntartója	Feladatellátó hely és annak címe	Férőhely (fő)	2020-ban beíratott gyerekek száma (fő)	Kihasználtság (%)	Csoportszobák száma (db)	Tornaszoba léte (igen/nem, db)
Bóbita Óvoda	3733 Rudabánya, Petőfi Sándor utca 13.	80 fő	84 fő	<100 %	3	igen – 1 db

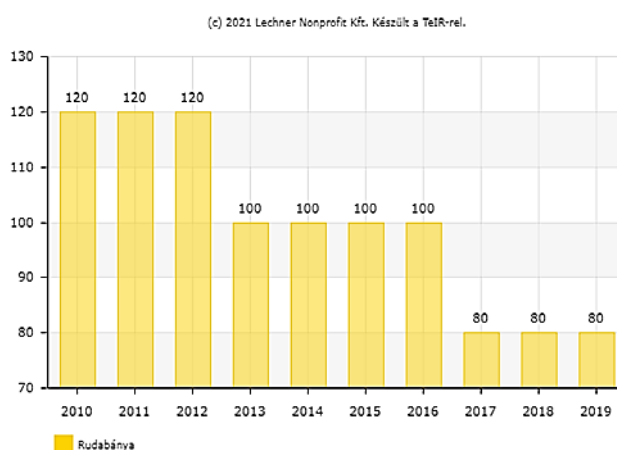
Forrás: www.oktatas.hu, 2021. október 1-jei állapotnak megfelelően

A hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók száma 36 fő, ebből halmozottan hátrányos helyzetű 25 gyermek. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 69 fő.

Az óvodai nevelésben 3 csoport működik a rudabányai Bóbita óvodában, melynek megközelítése könnyű, mert a település fő útja mellett helyezkedik el az általános iskola közvetlen közelében. 5 fő foglalkoztatott teljes munkaidőben dolgozik, mindegyikük nő.

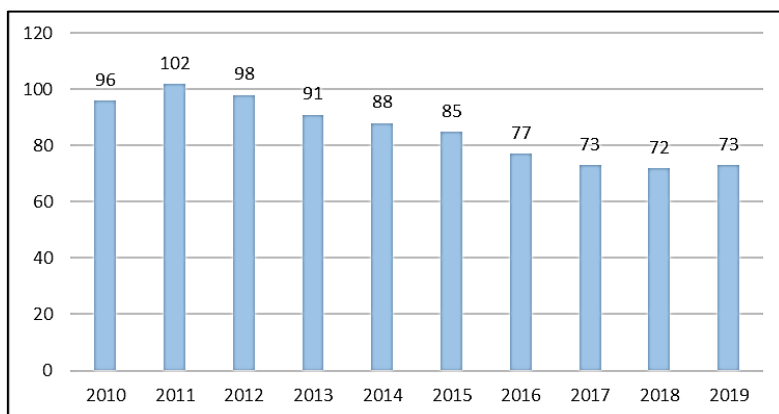
Kihasználtságban az utóbbi évek tendenciája: 2010 óta csökkenés tapasztalható az óvodás korú gyermekek számában. A férőhelyek is változtak 120 főről 80 főre. Így a kihasználtság 80-85%-ról közel került 100%-hoz 2020-ra (97,5%), majd 2021-ben 100% fölé emelkedett.

34. ábra: Óvodai férőhelyek száma

forrás: Teir

35. ábra: Óvodába beírt gyermekek száma

forrás: KSH, saját szerkesztés

Fejlesztések:

- 2010-2011 „A Rudabánya Nagyközség Önkormányzata által képviselt közoktatási intézményfenntartó társulás intézményi infrastruktúra fejlesztése, korszerűsítése a helyi oktatás színvonalának emelése, a térségi különbségek csökkentése érdekében" (Az elnyert támogatás összege: 408.849.624 Ft.)

Fejlesztési igények:

- Igényekhez igazodóan bölcsőde kialakítása, óvodai férőhelybővítés
- Épületkarbantartás, az épület belső helyiségeinek festése
- Sófal vagy sókuckók létrehozása
- Humán erőforrás fejlesztése, új munkaerő felvétele a nyugdíjba vonulók helyett.
- Esetleges bővítés (a negyedik csoport megnyitása).
- Elhasználdott tárgyi eszközök cseréje, pótlása, az udvari játékeszközök felújítása, cseréje,
- Fejlesztő eszközök vásárlása, mozgásfejlesztő eszközök, udvari, mozgásfejlesztő eszközök, fa játékok
- Asztali számítógép, laptopok vásárlása, wifi lefedettség bővítése, projektor vásárlása

Digitális kompetenciák:

A Rudabányai Bóbita Óvoda és Konyha kitöltött kérdőíve alapján:

Az alaptevékenység során keletkezett digitális adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja (adatrögzítés, fotódokumentáció készítés, küldés, tárolás), a saját adatbázisban (szerver) kerülnek tárolásra. Az intézmény nem rendelkezik digitális adatvagyonnal. Rendelkezik intézményi /szervezeti szintű fejlesztési tervvel. Napelemet használnak, mint okos fűtési rendszer, amely elősegíti a létesítmény működtetését ill. fenntartási költségeinek csökkentését. A személyi állomány 9 főből áll, IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel rendelkező kollégák száma 3 fő (óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens).

Az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személy (rendszergazda) nincs. Az elmúlt 5 évben IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot / képzést saját alkalmazottjai számára nem szerveztek, de nincs rá igényük sem. Nem rendelkezik saját honlappal, a szolgáltatás célcsoportja ismeretünk szerint nem igényli. A közösségi médiában sincs elérhetősége, az óvodai csoportoknak zárt facebook csoportot hoztunk létre, ahol az érintettek számára információkat közvetíthetnek, kommunikálnak. A legjellemzőbb kommunikációs forma az e-mail, telefon. Nem történt igényfelmérés vagy elégedettség vizsgálat a nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban a szolgáltatást használók körében.

Alapfokú oktatás

a Rudabányán működő Gvadányi József Általános iskolába járnak Felsőtelekes, Alsótelekes és Kánó iskoláskorú gyermekei is.

Az iskola elhelyezkedése rendkívül kedvező, majdnem egyenlő távolságban a város északi és déli szélétől, de a város déli részének nagyobb népességű területéhez kicsit közelebb, tehát számukra jobb elérhetőségben. A nevelési intézmények Rudabánya mellett Felsőtelekes, Alsótelekes és Kánó oktatási-nevelési feladatait is ellájtják.

Az intézményben 8 osztályos általános iskolai oktatás folyik, a 2020/2021-es évfolyamon 178 tanulóval, a legfrissebb adatok szerint 2021/2022-es tanévben 165 tanuló.

A város régebbi, északi része jobban tömöríti a hátrányos helyzetű tanulókat, mint az újabb, déli városrész.

20. táblázat: Pedagógusok, oktatók nyitóállománya 2021. október 1-jei állapotnak megfelelően

	Fő munkaviszony pedagógus, munkakörben alkalmazottak nyitóállománya	Óraadó	Nevelő és oktató munkát közvetlenül egyéb munkakörben dolgozók nyitóállománya
1-4. évfolyamon	7	1	
5-8. évfolyamon (ált. iskolában, gimn.-ban)	6	2	
Összesen	13	3	8

forrás: kir.hu

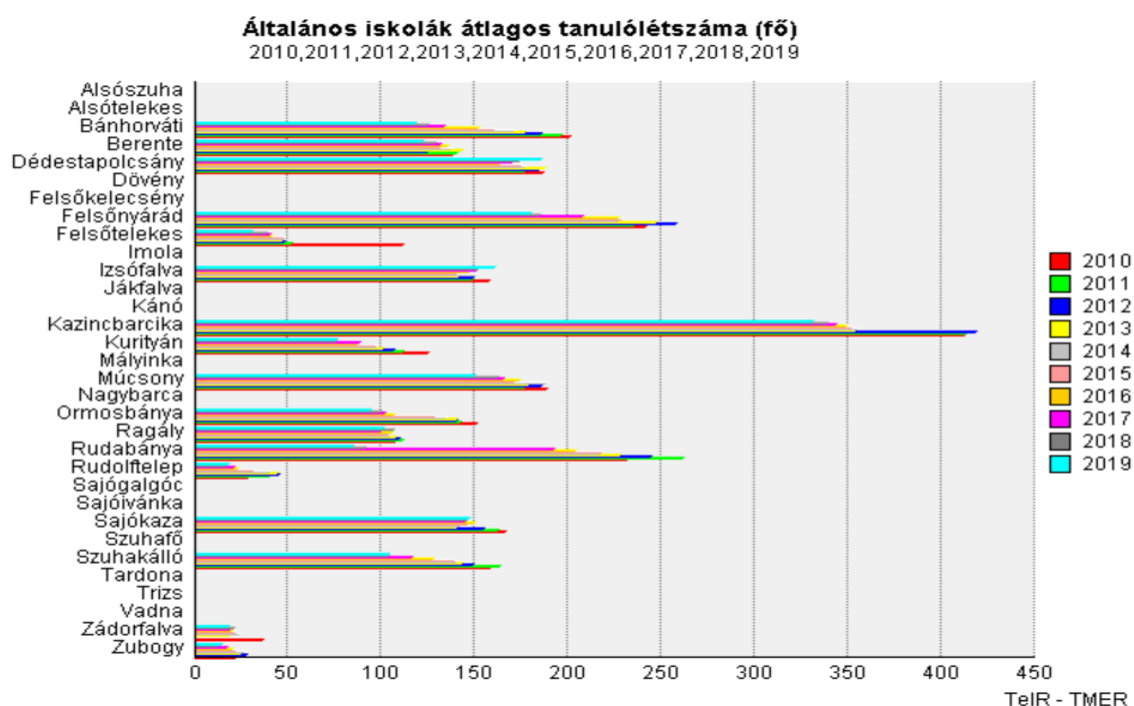
Az oktatási rendszer 2013. január 1-től alapvető szerkezeti változáson ment keresztül a feladat-ellátási helyek állami működtetése következtében. A térség közoktatásában az alábbi feladat-ellátási helyek vannak:

- Kossuth Lajos Általános Iskola, Kurityán, tagiskolája: Mikoviny S. Általános Tagiskola, Rudolftelep
- Kalász László Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda, Múcsony, tagiskolája: Izsó Miklós Általános Iskola, Izsófalva
- **Gvadányi József Általános Iskola, Rudabánya** (tagiskolája: Telekes Béla. Tagiskola, Felsőtelekes – megszűnésének dátuma: 2020.09.23.)
- Balassi Bálint Általános Iskola és Óvoda, Ragály, tagiskolája: Tagiskola, Zubogy.
- Nyárády A. Általános Iskola, Felsőnyárád
- Körzeti Általános Iskola és Óvoda, Ormosbánya

A fenntartó megnevezése: Kazincbarcikai Tankerületi Központ

A telephely címe: 3733 Rudabánya, Petőfi Sándor utca 22.

36. ábra: Általános iskolai tanulók számának összehasonlítása a járási településeken 2010-2019

forrás: Teir

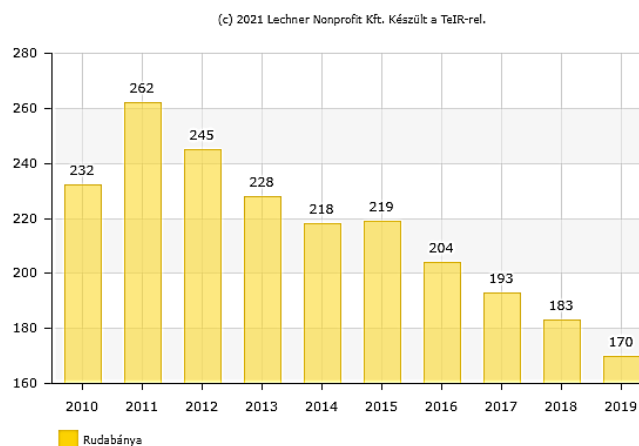
21. táblázat: Általános iskolai intézmény és annak legfontosabb adatai (2021/2022 tanév)

Intézmény neve és fenntartója	Feladatellátó hely és annak címe	Férőhely (fő)	2021/2022 tanévben beíratott gyerekek száma (fő)	Kihasznált ság (%)	Tantermek száma (db)	Torna-terem léte (igen/nem, db)
Gvadányi József Általános Iskola, Rudabánya	3733 Rudabánya, Petőfi Sándor utca 22.	700 fő	165 fő	23,57 %	25	igen – 1 db

Forrás: www.oktatas.hu; http://statinfo.ksh.hu/

Az iskolába közel 129 rudabányai gyermek jár, a más településről bejáró tanulók száma 36 fő. Összességében 35%-a (58 fő) halmozottan hátrányos helyzetű, míg a bejárók közül 10 hátrányos helyzetű, melyből 14 halmozottan hátrányos helyzetű.

37. ábra: Általános iskolai tanulók száma (fő)

forrás: Teir

Az általános iskolai átlagos tanuló létszámát összehasonlítva a járásban mindenhol hasonló tendencia látszódik, hogy 2012 óta folyamatos a csökkenő létszám. Nagyságrendileg a járásközpontban a legmagasabb a létszám, majd másodikként Rudabánya mellett egyedül Felsőnyáradon volt hasonló a tanulói létszám és amíg Rudabányán 2018-2019-ben nagyobb mértékű a csökkenés, addig Felsőnyáradon kisebb mértékben csökkent csak a tanulói létszám. Látszódik az is, hogy több településen is kisebb mértékben csökkent a létszám 2019-re 2010-hez képest (pl. Dédestapolcsány, Izsófalva, Múcsony, Sajókaza).

A környék iskoláiban, valamint a Rudabányán végzők elsősorban a közeli nagyobb városok, így Kazincbarcika, Miskolc középfokú oktatási intézményeiben tanulnak tovább.

Az alapfokú művészetoktatási feladatokat a **Kazincbarcikai Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola** látja el. Telephelyei Ragályon, Zubogyon, Rudabányán, Kurityánon, Felsőnyáradon és Zádorfalván található a vizsgált területen belül. Önálló ügyvitellel nem rendelkező feladatellátási helyként működik

Rudabányán, ahol 4 db iskolai tanteremben várják a diákokat. A feladatellátási hely a Rudabánya, Petőfi Sándor utca 22 szám alatt található.

Fejlesztések 2010-2020 között:

- „A Rudabánya Nagyközség Önkormányzata által képviselt közoktatási intézményfenntartó társulás intézményi infrastruktúra fejlesztése, korszerűsítése a helyi oktatás színvonalának emelése, a térségi különbségek csökkentése érdekében.” (ÉMOP-4.3.1/2/2F - támogatás összege: 408.849.624 Ft.)
- A tudás alapú érvényesülés Európában - nemzetközi testvériskolai kapcsolat létrehozása TÁMOP-3.3.14.B-12/1. Hazai és nemzetközi testvériskolai kapcsolatok kialakítása,
- A tudás és tehetség alapú érvényesülés - testvériskolai kapcsolat létrehozása TÁMOP-3.3.14.A-12/1. Hazai és nemzetközi testvériskolai kapcsolatok kialakítása
- A modern kor küszöbén - Innovatív iskolai fejlesztés Rudabányán TÁMOP-3.1.4.C-14. Innovatív iskolák fejlesztése 2. ütem
- Együtt, testvérként a Rudabányai Iskolával EFOP-3.1.8-17 - Együtt, testvérként - iskolaközi szemléletformáló program
- Rudabánya település lakosságának egészségprogramja TÁMOP-6.1.2-11/1. Egészségre nevelő és szemléletformáló életmód programok - lokális színterek
- Helyi identitás és kohézió erősítése a Szuha völgyi településeken TOP-5.3.1-16-BO1 - A helyi identitás és kohézió erősítése

A városban középfokú oktatási intézmény nem működik, ezért a továbbtanuló diákok Kazincbarcika, esetenként Sajószentpéter vagy Miskolc oktatási intézményeiben tanulnak.

Összességében elmondható, hogy Rudabányán az elmúlt 10 év tekintetében:

- folyamatos csökkenő tendenciát mutat az általános iskolások száma.
- Az óvodás korúak számában is csökkenés van, de nem akkora mértékű.
- A 0-2 évesek száma azonban növekszik –2020-ra 103 főre emelkedett (2010: 83 fő)

1.7.1.2 Egészségügy

22. táblázat: Egészségügyi szolgáltatások HR kapacitásai

funkció	alfunkció	Praxisok száma	Betöltetlen praxisok száma	60 év feletti házi orvosok száma	Házi orvosok átlag életkora
Humán funkciók	egészségügyi alapellátás házi orvosok	4	0	1	55
Humán funkciók	egészségügyi alapellátás házi gyermekorvosok	0	0	0	0

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Rudabányán 4 házi orvosi praxis, továbbá orvosi ügyelet működik, melynek illetékességi területe kiterjed Alsótelekes, Felsőtelekes, Kánó, Imola, Izsófalva, Ormosbánya, Rudolftelep, Ragály, Trizs és Zubogy településekre is. A közelben Múcsonyban és Kazincbarcikán működik ügyelet.

Az egészségügyi ellátást a városban két házi orvosi rendelő és egy fogorvosi rendelő látja el. Az Arany János utcai rendelő periferikus helyzetben fekszik a déli városterülettel szemben, a legtávolabbi lakóház több mint 800 m-re található. A Petőfi Sándor utcai rendelőtől a legtávolabbi lakás 1,4 km-re található. A házi orvosok átlagéletkora jelenleg: 55 év (1 házi orvos 60 feletti).

Mindkét orvosi rendelő a közelmúltban felújításra került. 2011-ben az I. számú Arany János utcai orvosi rendelő felújítására bruttó 34 918 533 Ft-ot nyert a város. A felújítás során az épületben lévő orvosi rendelő, valamint Védőnői Szolgálat helyiségei is megújultak. A belső felújításon kívül a nyílászárók is cserére kerültek, ami után az egész épület új hőszigetelő vakolatot kapott. A II.sz. orvosi rendelő felújítására „Magyar Falu program keretén belül került sor 2019-2020-ban, amelynek támogatott összege: bruttó 41.903.035. Ft. (100% támogatási intenzitással) a projekt megvalósításának fizikai befejezését 2020.12.31-ére tervezték.

De a felújítás nemcsak az építészetre korlátozódott, hanem megújult a rendelő és a védőnői szolgálat berendezése és ezzel együtt új orvosi felszerelések és informatikai eszközök is beszerzésre kerültek.

Mindkét rendelő, és a fogorvosi rendelő felszereltsége is jó. Az orvosok kapacitásbeli leterheltsége átlagosnak mondható, 1 rendelési órában átlagosan 7,4 beteg látogatta a 2011-es KSH adatok alapján Rudabánya két orvosi rendelőjét. Egy betegre tehát átlagosan 8 perc jutott.

Ezen kívül a településen van az Orvosi Ügyelet székhelye is, valamint két védőnői körzet és állatorvosi rendelő is működik a településen.

Rudabányán gyógyszerár tároló működik, de annak ellátottsága nem mindig megfelelő, sokszor van gyógyszerhiány. Ezen kívül a városban működik fogorvosi rendelő, fogtechnikus és állatorvos is. Kórház legközelebb a 18 km-re lévő Kazincbarcikán van, de sok ellátást (sebészeti feladatok, immunológia, csecsemő- és gyermek-gyógyászat, stroke ellátás, sugárterápia, urológia stb.) Miskolcon vehet igénybe a rudabányai lakos. A tüdőgyógyászatot ellátó intézmény Edelényben található.

A védőnői ellátás kivételével valamennyi feladatot vállalkozói szerződéssel biztosít az önkormányzat.

Hazánk lakosságának halálozási viszonyait területi egyenlőtlenségek jellemzik. A Kazincbarcikai járási lakosság legfrissebb öt évre összevont halálozási viszonyait elemezve elmondhatjuk, hogy mindkét nem körében szinte valamennyi halálozási mutató (általános halálozás a teljes és a 65 év alatti lakosság körében, a korai életszakaszban bekövetkezett keringési, légzőrendszeri betegségek, magas vérnyomás és agyérbetegségek, ischaemiás szívbetegségek, és az emésztőrendszer betegségei miatti halálozás) kedvezőtlenebb az országos halálozási szinttől. Megyénk 25-64 éves lakosságának halálozási profilja egyes halálloki főcsoportokban, mint pl. nők körében a keringési és légzőrendszeri betegségek miatt bekövetkező halálozások a hazai halálozási kockázatot 3540 százalékkal múlta felül. Férfiaknál az emésztőrendszeri megbetegedések okozta korai halálozás kockázata volt a hazai halálozási szint másfélszerese. Ezért is fontos, hogy a település keresse a lehetőségét olyan programok, projektek megvalósítására, amely alapján nagyobb hangsúlyt helyezhet a lakosság egészségtudatos szemléletmódjának kialakítására. A lakosság egészségtudatosságának fejlesztése, növelése érdekében szükséges egészségfejlesztési tevékenységnek fel kell hívnia a lakosság figyelmét az egészséget veszélyeztető kockázati tényezőkre, azok elkerülésének módjaira, valamint a célzott szűrővizsgálatokon való részvétel fontosságára. Szervezett egészségkommunikáció révén a legszélesebb társadalmi körben kell tájékoztatást, felvilágosítást biztosítani az egészséges életmód, az egészséget megőrző és védő készségek, szokások elsajátítása érdekében. Ezen célok és programok szakszerű megvalósítása érdekében az egészség-betegség központú civil szervezeteken túl a népegészségügyi szakemberek egészségfejlesztési tevékenységekbe való bevonását is javasolt.

Fejlesztések 2010- 2020 között:

- 2011: Hozzáférhető és hatékony alapellátás biztosítása az Arany János utcai háziiorvosi rendelőben, Rudabányán. ÉMOP-4.1.1/A-09. Alapellátás fejlesztése;
- 2020: „Magyar Falu program keretén belül „II. sz. Orvosi rendelő” felújítása - MFP-HOR/2019 kódszámú pályázat

Fejlesztési igények:

- Humán-erőforrás jövőbeni biztosításának megoldása (fiatalabb háziiorvosok)
- Eszközfejlesztések
- Szemléletformálás, helyi prevenció programok
- Egészségügyi szűrések

1.7.1.3 Szociális közszolgáltatások

Rudabánya város térségi szerepet vállalt a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások megszervezésében, a környező településekkel intézményfenntartó társulást hozott létre a szociális feladatok ellátására.

Rudabánya Város Önkormányzata végzi az illetékességi területén élő, rászoruló egyének és családok szociális ellátását. Ez egyrészt az önkormányzat által biztosított segélyek és támogatások elosztásával valósul meg, másrészt a 100 %-ban önkormányzati tulajdonú Szociális Szolgáltató Központ révén. A Szociális Szolgáltató Központ a leszakadó, vagy véglegesen leszakadt társadalmi csoportok segítségére

folyamatos szociális munkát végez, felzárkóztató közösségfejlesztést folytat, igyekeznek a szegregált élethelyzetbe kerülőket helyzetükből kimozdítani.

A Szociális Szolgáltató Központ szociális jellegű szolgáltatásai:

a Szolgáltató Központ illetékességi területe kiterjed a következő településekre:

- **házi segítségnyújtás** terén: Felsőtelekes, Alsótelekes, Kánó, Alsószuha, Dövény, Felsőnyárad, Felsőkelecsény, Imola, Izsófalva, Jákfalva, Kurityán, Ragály, Rudolftelep, Szuhafő, Trizs, Zádorfalva, Zubogy, Aggtelek
- **családsegítés, gyermekjólét** terén: előbb felsoroltak, valamint Ormosbánya

2014. július 1-től az ellátási terület módosult az alábbiak szerint:

23. táblázat: Szociális ellátási szerződés keretében biztosított szociális szolgáltatások

Ellátási szerződés keretében biztosított szociális szolgáltatások	Ellátással érintett települések
Házi segítségnyújtás	Alsótelekes, Felsőtelekes, Rudabánya, Rudolftelep, Kurityán,
Időskorúak nappali ellátása	Rudabánya
Szociális étkeztetés	Rudabánya
Családsegítés	Alacska, Alsótelekes, Berente, Felsőtelekes, Kurityán, Rudabánya, Ormosbánya, Izsófalva, Rudolftelep

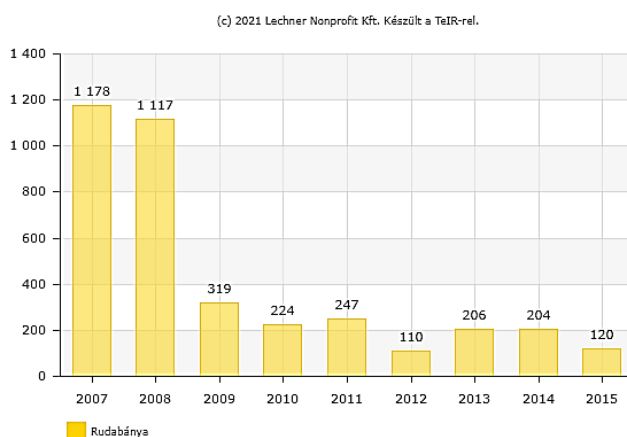
Forrás: HEP

24. táblázat: Szociális ellátást biztosító intézmény főbb jellemzői

Intézmény	Ellátó hely	Szolgáltatások
Rudabánya és Környéke Szociális Szolgáltató Önkormányzati Társulás, 3733 Rudabánya, Gvadányi J. u. 47.	3733 Rudabánya, Petőfi u. 3	Családsegítő- és Gyermekjóléti szolgálat Házi segítségnyújtás Étkeztetés Idősek Nappali Ellátása – Idősek Klubja

Forrás: rudabanya.hu

38. ábra: Családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma (fő)

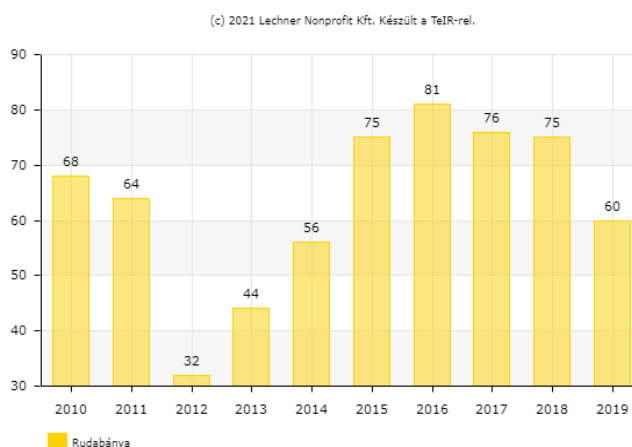

forrás: Teir

A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma 2009-től jelentősen lecsökkent, a korábbi évek ezer fölötti számáról 319-re, majd 2015-re 120 főre.

A gyermekjóléti szolgálat által gondozott kiskorúak számában is hasonló tendencia jellemző, ez 2009-ben még 380 volt, majd 2010 után 70-100 közötti értékre csökkent.

39. ábra: Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő)

forrás: Teir

A szociális étkeztetésben részesülők száma 50-80 közé főre tehető a vizsgált időszak 2. felében (2014-2019 között).

A további szociális szolgáltatások elérhetősége más településeken:

- Miskolc: étkeztetés népkonyhán nappali ellátás fogyatékos személyek részére, gyermekek és családok átmeneti otthona
- Ormosbánya: időskorúak otthona
- Kazincbarcika: nappali ellátás hajléktalan személyek részére, hajléktalanok éjjeli menedék
- Sajószentpéter: szenvedélybetegek otthona

Pénzbeni és természetbeni ellátások

A település a következő pénzbeni és természetbeni, rendszeres és eseti ellátási formákat biztosítja a Társuláshoz tartozó települések lakosainak, illetőleg az ott tartózkodóknak.

Kötelező, illetőleg a szociális alapellátás körébe tartozó ellátások:

- rendszeres szociális segély, rendelkezésre állási támogatás, közcélú foglalkoztatás;
- lakásfenntartási támogatás;
- ápolási díj;
- átmeneti segély;
- köztemetés;
- közgyógyellátás;
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság;
- időskorúak járadéka;
- adósságkezelési szolgáltatás;
- járulékfizetés alapjának megállapítása.

Önként vállalt pénzbeni és természetbeni ellátási formák:

- temetési segély
- tankönyvtámogatás;
- gyermekélelmezés támogatása;
- fiatal családok lakáshoz jutásának támogatása a kétlépcsős lakáshoz jutási programmal;
- szociális kamatmentes kölcsön;
- vásárlási utalvány biztosítása;
- lakbértámogatás;
- fűtése korszerűsítési támogatás, lakásvásárlás-, építés helyi támogatása;
- háztartási tüzelő olaj (HTO) vásárlási támogatás.

Gyvt. alapján kötelezően biztosítja az önkormányzat a következő pénzbeni és természetbeni ellátásokat:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény;
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás;
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás;
- óvodáztatási támogatás.

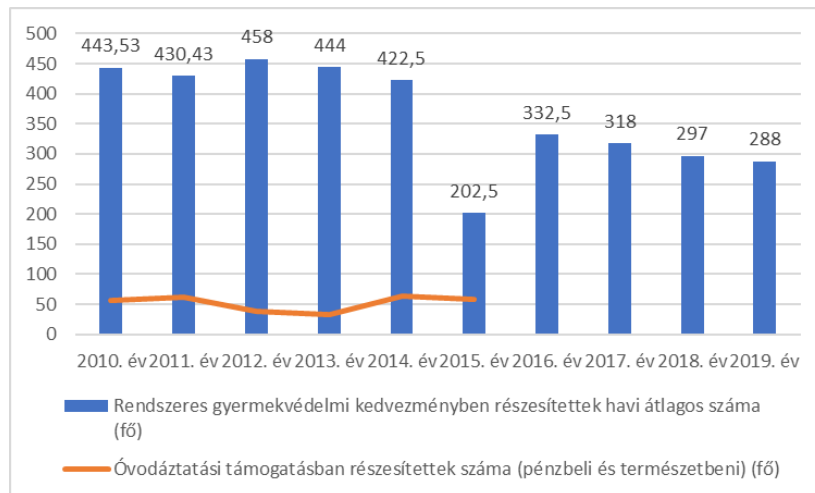
Rudabánya Város Önkormányzata biztosítja a jogszabályban megállapított rendszeres megélhetést.

Gyermekek után járó ellátások, kedvezmények

Az önkormányzatok a hátrányos helyzetű vagy alacsony jövedelemből élő személyeket és családokat a támogatási rendszer megteremtésével, fenntartásával segítik. Sajnos nem tudják valamennyi kritikus élethelyzetre megteremteni a segítségnyújtás lehetőségét. Különös figyelmet fordítanak a lakhatás megőrzésének támogatására, a kiskorút nevelő családok óvodáztatási, iskoláztatási költségeinek csökkentésére, az időskorúak támogatására stb.

Az alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

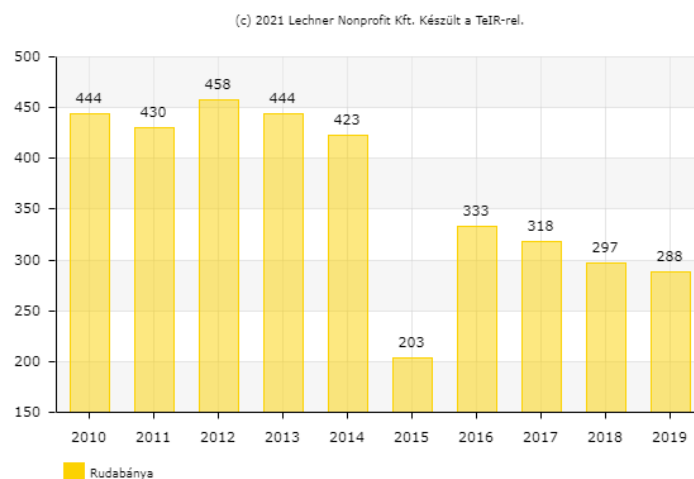
40. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben és óvodáztatási támogatásban részesítettek számának alakulása

forrás: KSH, saját szerkesztés

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma 2010-2014 között 400 felett volt, 2015-ben pedig egy töréssel a felére csökkent és azóta pedig csak olyan 300 körülire tehető (2016-2019), az óvodáztatási támogatás pedig 2015-ben meg is szűnt.

41. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma

forrás: Teir

Rendkívül magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma, és ezen belül pedig azon gyermekek száma, akiknek a szülei nyilatkoztak halmozottan hátrányos helyzetükről.

25. táblázat: Pénzbeni juttatások a városban 2010-2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rendszeres szociális segélyben részesítettek száma [db]	34	45	40,5	43	31,5	0	0	0	0	0
Időskorúak járadékában részesítettek száma [fő]	1						1	1	2	n.a.
Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban/kedvezményben részesítettek száma [fő]	240	348	335	333	307	273	258	243	250	248
Ápolási díjban részesítettek száma [fő]	7,02	6,95	7,75	10,38	13,3	11,42	11,7	12,05	11,49	
Aktív korúak ellátásában részesítettek száma [fő]	28	379	293	387	0	0	0	0	0	0
Közfoglalkoztatásban részt vettek száma [fő]	203	225	285	280	268	262	248	234	132	126
Közfoglalkoztatásra fordított összeg [eFt]	31456	45628	74634	11120	35955	228681	255041	103277	12582	163364
Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma (pénzbeli és természetbeni) [fő]	310	206	241	316	0	0	0	0	0	0
Átmeneti segélyezésben részesült személyek száma (pénzbeli és természetbeni) [fő]	169	145	109	218	80	74	84	10	104	108

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma [db]	240	348	335	333	307	273	258	243	250	248
Gyermekétkeztetési térítés díj, beiskolázási kedvezményben részesült személyek száma [fő]	0	0	0	14	10	9	7	5	6	8
Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma [fő]	91	93	101	110	101	109	98	126	134	
Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (fő)					35	40	17	68	122	

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Fejlesztések 2010 - 2020 között:

- Szociális alapszolgáltatás és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése Rudabánya városban ÉMOP-4.2.1/A-11-2012-0004. (2013)
- Rudabánya település lakosságának egészségprogramja TÁMOP-6.1.2-11/1. Egészségre nevelő és szemléletformáló életmód programok - lokális szintek;
- Közétkeztetés fejlesztése Rudabányán VP-7.2.1-7413-17 - Helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális fejlesztése, közétkeztetés fejlesztése;

Fejlesztési igények:

- Szolgáltatások bővítése (pl. idősek otthona kialakítása)
- HR kapacitások bővítése (szociális munkások, szociálpedagógusok, képzett felsőfokú végzettségű szakemberek szükségese)
- Infrastruktúra fejlesztés: klímarendszer kialakítása, ügyfélbarát fogadótér, épületkarbantartás
- Eszközbeszerzések: szolgálati autó, mosó és szárítógép, digitális eszközök (számítógép, irodai nyomtató)

1.7.1.4 Közösségi művelődés, kultúra

Rudapithecus Látogatóközpont

A Rudapithecus Látogatóközpontban (Óvoda u. 10.) őslénytani kiállítás, filmvetítés és egyéb érdekességek várják a látogatókat. A Rudabánya melletti vasércben gazdag hegyvonulat völgyeit 10 millió évvel ezelőtti tavi mocsári üledékek borították, amelyekben napjainkig megmaradtak az egykor ott élt növények és állatok maradványai, közöttük az emberré válás korai szakaszának világszerte ismert és elismert dokumentumai, mint a Rudapithecus hungaricus és az Anapithecus hernyaki fog-, koponya- és végtagsont maradványai.

26. táblázat: A Ruda-Park és Rudapithecus Látogatóközpont látogatószáma

Látogatók száma	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
RUDA-PARK	0	0	0	0	0	200	400	500	900	1500
RUDAPIHECUS LÁTVÁNYTÁR	0	0	0	0	0	300	600	800	1800	2500

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, saját szerkesztés 2011-2020

Gvadányi József Művelődési Ház és Könyvtár

Rudabányán a közművelődési szolgáltatásokat ellátó intézmény a **Gvadányi József Művelődési Ház és Könyvtár**, illetve a város Teleháza a Városi Könyvtár épületének alsó szintjén van.

A művelődési házban hetente több alkalommal a következő csoportok tartják foglalkozásaikat:

- mazzorett-csoport, vezetője: Sztoffán Zsuzsa;
- Viktor Gyula Gyermekek Színjátszó-csoport, vezetője: Szobotáné Garan Erika;
- Rozmaring Asszonykórus, vezetője: Juhász Lajosné;
- Kézműves Szakkör, vezetője: Kisné Márkus Mariann;
- Bányász Nyugdíjas Klub, vezetője: Konyha Béla.

Évente sorra kerülő fontosabb rendezvények:

- ismeretterjesztő előadássorozat (március-május, október-december);
- Rudabányai Városnap (szeptember első szombatja);
- Rudabányai Mázorett-találkozó (szeptember);
- Rudabányai Múzeumi Nap (október);
- Gvadányi József Emlékhét (október 16-22);
- Országos Bányász Dalostalálkozó (október);
- kiállítások a művelődési ház galériájában;
- gyermekszínházi előadások, tanfolyamok, vásárok, városi, közéleti és egyéb rendezvények.

A teleházban elérhető szolgáltatások: internetezési lehetőség, szövegszerkesztés; fénymásolás, szkennelés; nyomtatás; szaktanácsadás.

Bányászattörténeti Múzeum

Rudabányán jött létre és működik hazánk egyik legnagyobb bányászattörténeti gyűjteménye. 1955-ben ünnepelték Rudabányán az újabbkori érctermelés kezdetének 75. évfordulóját. A jubileum alkalmából a helyi műszaki értelmiség legjobbjai alkalmi kiállításon mutatták be a település bányászatának hazánkban egyedülálló történetét. A kezdeményezés nagy sikert aratott, aminek hatására felmerült az igény: alakítsák állandó helytörténeti bányászati gyűjteménnyé az ideiglenesnek szánt kiállítást. Később a gyűjteményt Érc- és Ásványbányászati Múzeum néven saját épülettel rendelkező országos gyűjtőkörű intézménnyé fejlesztették. Az avatóünnepségre a Rudabánya bányavárossá nyilvánításának 600. évfordulója alkalmából szervezett rendezvénysorozat keretében az 1965. évi Bányásznapon került sor. Murvay László nevéhez fűződik a múzeumépület bővítése 1967-ben, a föld alatti bemutatóhely építése 1969-ben és a különálló ásvány- és őslénytár létesítése 1980-ban. 2006. március 1-től jelentős változás következett be a múzeum életében: hosszas előkészítő munka után a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság kebelébe került. Az új helyzetnek megfelelő átrendezés előtt a kiállító-épület és környezete is teljesen megújult, s ettől kezdve Megyei Bányászattörténeti Múzeumnak néven 2006. szeptember 1-től várta a látogatókat. Mivel a megyei múzeumi szervezetet megszüntették, 2013. január 1-től Rudabánya Város Önkormányzata kapta meg a múzeum fenntartási feladatait, s így most már "csak" Bányászattörténeti Múzeum a neve.

A múzeum fennállásának fél évszázada alatt több ezer dokumentumot, térképet, fotót és tárgyat gyűjtött össze, amelyek felölelik a történelmi Magyarország érc- és ásványbányászatának egészét. Ebből az állandó kiállításon természetesen csak a megyére vonatkozó anyag egy része szerepel, kiegészülve a szénbányászat újonnan gyűjteménybe került emlékeivel.

27. táblázat: Bányászattörténeti Múzeum és rendezvényeinek látogatószáma 2011-2020 között (fő)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bányászattörténeti Múzeum	3746	4404	4964	5896	6064	5220	6257	5876	5086	3579

Kulturális rendezvények látogatószáma										
Múzeumok Éjszakája	130	350	250	470	510	450	450	250	330	0
Múzeumi Nap	80	82	125	125	130	145	70	70	80	0

forrás: önkormányzati adatok, 2020

Tájház

A rudabányai Tájház (Gvadányi u. 1.) az egyetlen megmaradt hagyományos stílusú lakóházban került kialakításra, amely a borsodi-gömöri-abaúj-tornai népi építészet stílusjegyeit viseli magán. Az épületet az 1910-es években emelték egy helyi "kétlaki" bányász családja számára. A ház telkén állt a 20. század elejéig a hajdani birtokos család, a Gvadányiak 1730 körül épült udvarháza, amit rossz állapota miatt a 20. század elején lebontották. A Tájház kiállítása a hagyományos paraszti és a "kétlaki" bányász életmód emlékeit mutatja be tárgyak, képek, dokumentumok, valamint enteriőrök segítségével. A Tájház előzetes telefonos egyeztetést követően látogatható.

Sportpark

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium pályázatán, „Nemzeti Szabadidős - Egészség Sportpark Program keretén belül”, 2017. év végén került benyújtásra pályázatunk, három darab " c" típusú Sportpark megvalósítására, melyről a támogatói döntést 2018. márciusában kaptuk meg. A döntés értelmében Rudabánya Város részére a támogató egy darab „C” típusú létesítmény megépítését részesítette támogatásban.

A Nemzeti Szabadidős - Egészség Sportpark Program célja, hogy olyan létesítményeket biztosítson, melyek ingyenesen, bárki számára, helyben állnak rendelkezésre. A Program keretében a települési önkormányzatok nem pénzbeli támogatást kaptak, hanem egy vagy több létesítményt, sportparkot.

A sportparkot vagy sportparkokat a Nemzeti Sportközpontok építette az önkormányzatok számára. A Program teljes egészében hazai költségvetési forrásból került finanszírozásra. a létesítményt 5 évig kell fenntartaniuk az önkormányzatoknak. A Sportpark az Óvoda utca 16 szám alatti „régii tenispálya helyén” került megépítésre, 90 m² területen, 8 db kültéri eszközzel lett kialakítva.

2018 november 30.-án került átadásra városunk részére a megvalósított létesítmény. Rudabánya Város Önkormányzata az öt éves fenntartási kötelezettség mellett vállalta, hogy a létesítményhez térkövezett gyalogjárdát fog kiépíteni, valamint kihelyez hozzá egy darab szemetes edényt, valamint egy padot és egy kerékpártartározó állványt.

Fejlesztések 2010- 2020 között:

- Rudapithecus Látványtár a Majomszigeten című, ÉMOP-2.1.1/B-12-2012-0082

Rudapithecus látványtár kialakítása a Majomszigeten, a Rudapithecus lelőhelyén. Az épület környezete rendezésre kerül, biztonságos sétaút kerül kialakításra a tó környékén, a kilátóhelyekre vezető utakkal.

Támogatás összege: 336 483 998 Ft

Megvalósítás időszaka: 2014. november - 2015. október 31.

- A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bányászattörténeti Múzeum múzeumpedagógiai fejlesztése TIOP-1.2.2-09/1. Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási-képzési szerepének infrastrukturális erősítése;
- Rudabánya Művelődési Házának energetikai korszerűsítése TOP-3.2.1-16-BO1
- Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése a rudabányai Gvadányi József Városi Művelődési Ház, Könyvtár és Teleház intézményében TIOP-1.2.3-11/1. Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése – „Tudásdepó Expressz”
- Helyi identitás és kohézió erősítése a Szuha völgyi településeken TOP-5.3.1-16-BO1
- Termelői piac létrehozása Rudabányán TOP-1.1.3-15-BO1 - Helyi gazdaságfejlesztés
- Európai Jövőkért - X. Európai Fesztivál Rudabányán

Testvérvárosi Találkozó megrendezése 18.000. Euró összegű támogatásból (Program időpontja: 2017/09/01-03.)

Fejlesztési igények:

- Bányászattörténeti Múzeum: épületek karbantartása, a főépület tetőszigetelése, és fűtési rendszerének átalakítása, Raktárépület energetikai felújítása szigetelés, ablakcsere, fűtéskorszerűsítés, Raktárak berendezésének megújítása és kiállítási segédanyagok beszerzése, új kiállítási paravánok, polcok, vitrinek, speciális tárolók beszerzése, irodai eszközök, új eszközök (laptop, fénymásoló, digitális fényképezőgép, stb.)
- Játzóterek felújítása, bővítése,
- Sporttevékenységek, rendezvények szervezése
- Közösségi tér kialakítása és infrastrukturális fejlesztése (művelődési ház belső felújítása)

1.7.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Rudabánya város Esélyegyenlőségi Programja 2013-ban készült el, melyet a 103/2013 képviselőtestületi határozat számmal hagytak jóvá. A település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Célcsoportjai:

hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek.

Célcsoportonként megfogalmazott szükséges intézkedések összefoglalása:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A város Képviselő-testülete 106/2013. (XII.13.) számú határozatával elfogadott Rudabánya Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját, áttekintés után nem kívánták módosítani, az intézkedési terv kiegészítése nem vált szükségessé, így változatlan formában elfogadták többször is (4/2016 és 84/2017 sz. képviselő-testületi határozattal).

A város oktatási intézményeiben a HH-s és a HHH-s³ gyermekek száma 2020-ban 64 fő volt, ebből más településről bejáró hátrányos helyzetű tanulók száma 19, így 18,9 %-os arányt jelent ebben a korosztályban városi szinten.

28. táblázat: HEP célcsoportjai és intézkedési tervei

Célcsoport	Beavatkozási terület, mint HEP IT intézkedés címe, megnevezése
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közfoglalkoztatás szervezése, tovább folytatása
Gyermekek	Szünidei programok szervezése
Nők	A nők számának emelkedése a munkaerő-piacon
Idősek	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése
	Időseket érintő bűncselekmények megelőzése
Fogyatékkal élők	Középületek akadálymentesítése

forrás: HEP

³ HH: hátrányos helyzetű, HHH: halmozottan hátrányos helyzetű

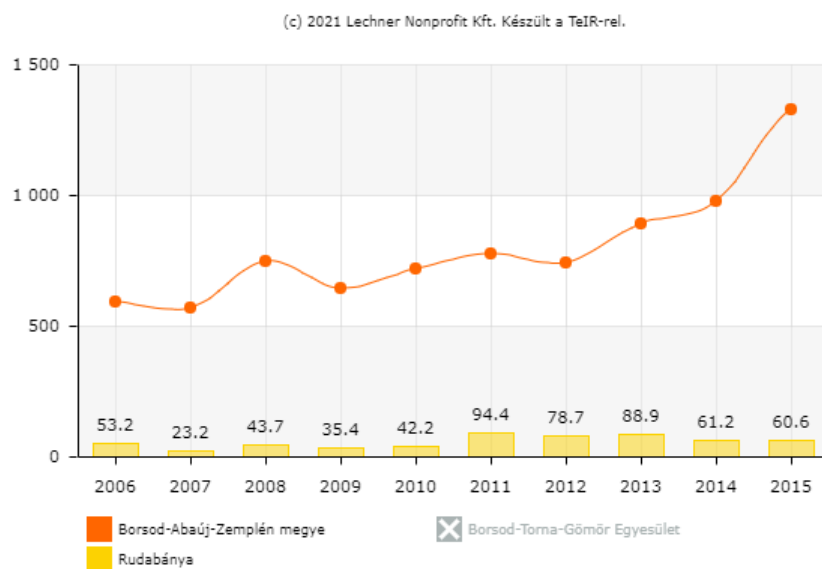
1.8 A település gazdasága

1.8.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Rudabánya város gazdasági súlyát és szerepkörét érintően nem kerül említésre a megyei területfejlesztési programban. A terület elmaradottságának meghatározó tényezője a kedvezőtlen elérhetőségben rejlik. A nem megfelelő közlekedési elérhetőségből kifolyólag a beruházó tőke érdeklődési szintje alacsony.

A bruttó hozzáadott érték terén Rudabánya gazdasági szerepköre erősödött és térségének meghatározó súlypontjává változott. Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték tekintetében látható, hogy a megyei átlag alatt marad, de 2011 után jelentősen megnőtt a mutató értéke.

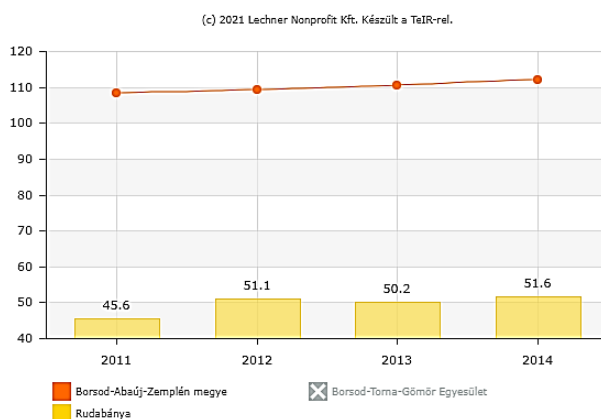
42. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték

forrás: Teir

Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték tekintetében Rudabánya jóval a megyei érték alatt marad, mint ahogy az ezer lakosra jutó regisztrált gazdasági vállalkozások számában is (lásd következő ábra). Ez alapján elmondható, hogy mind számában, mind hozzáadott érték tekintetében a megyei érték alatti a városban lévő gazdasági vállalkozások mutatói.

43. ábra: Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra

forrás: Teir

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 111 regisztrált vállalkozás jutott ezer lakosra 2014-ben, amely az országos átlag (166) alatti (67%). Rudabányán a gazdasági teljesítmények visszaesése ellenére 2010-től nőtt a regisztrált vállalkozások száma, bár az országos átlagtól alacsonyabb mértékben.

A társas vállalkozások aránya nagyobb népességű és mezőgazdaságilag kevésbé frekventált térségekben a magasabb: a miskolci, kazincbarcikai, ózdi és tiszaujvárosi járásokban. Az egyéni vállalkozások aránya a megyében viszonylag magas (50,65). Rudabányán összesen 100 db körül mozgott az elmúlt időszakban a működő vállalkozások száma (főként az 1-9 fős létszámkategóriában), azaz a vállalkozói aktivitás alacsony. A város e tekintetben kedvezőtlenebb helyzetben van a megye egészéhez képest.

A városban a regisztrált vállalkozások száma 126 db, a működő vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt 58 db (2020), nonprofit nélkül mindössze 20 db. Ez 2010-hez képest a regisztrált vállalkozások számának tekintetében (142 db) kis mértékű csökkenést jelent.

A vállalkozások abszolút és lakosságarányos száma nem mutatja kielégítően a város relatív gazdasági erejét ezért fontos megvizsgálni és összehasonlítani a működő vállalkozások szerkezetét alkalmazottal létszáma szerint is.

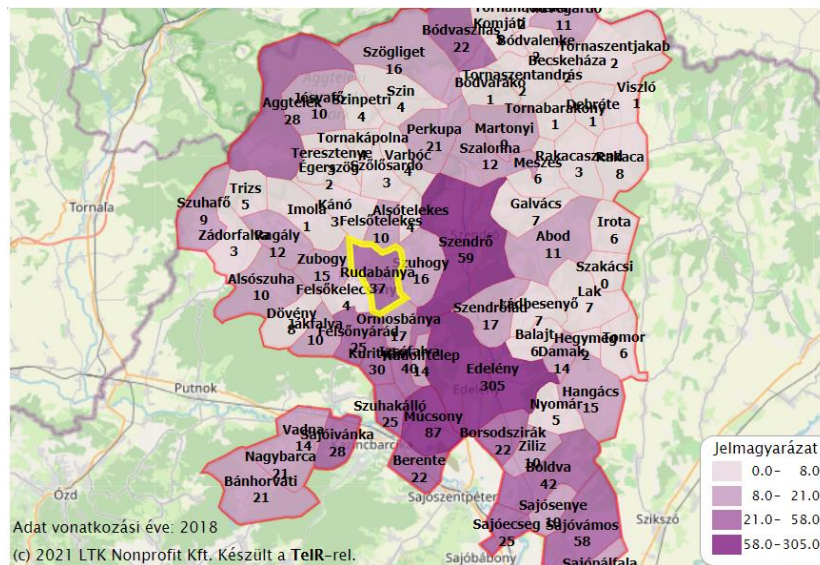
29. táblázat: működő vállalkozások száma – alkalmazotti létszám alapján

Területi egység	működő vállalkozások száma – alkalmazotti létszám alapján			
	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250- X fő
	mikro	kis	közép	nagy
Rudabánya város	20	2		
működő vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt	58	2		
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	11 925	1 130	188	23
működő vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt	32 831	1 240	206	26
Rudabánya város részesedése a megyei szummából (%)	0,168 %	0,177 %	0%	0%

Forrás: KSH

A vállalkozások létszám adatai alapján jól látható, hogy mikro vállalkozás adja ki a teljes darabszám 91%-át, 9 % a kisvállalkozások aránya, a közepes és nagyvállalkozás nincs is a városban. A város részesedése a megyei szummából minden vállalkozás méret esetében 1 % alatt van.

20. térkép: Működő egyéni vállalkozók száma

forrás: Teir

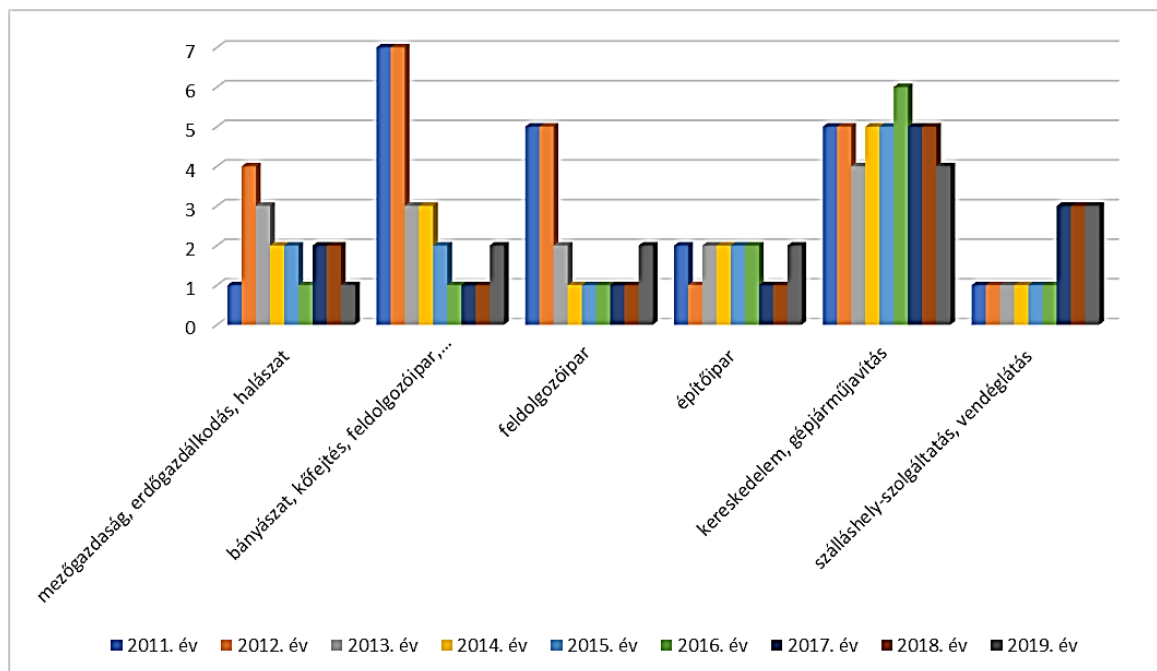
A város relatív helyzetét tükrözi mindezek mellett a működő vállalkozások ágazatok szerinti megoszlása. Ezzel lehetővé válik a domináns ágazatok beazonosítása és összehasonlítása a megyei jellemzőkkel.

30. táblázat: Vállalkozások ágazat szerinti megoszlása

Gazdasági ág	Rudabánya város db	Borsod-Abaúj- Zemplén megye db
Mezőgazdaság	1	617
Feldolgozóipar	2	1 469
Építőipar	2	1 675
Kereskedelem, gépjárműjavítás	4	3 071
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	5	2 085
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	2	1 027
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3	741
Szállítás, raktározás / információ, kommunikáció / ingatlanügyletek / adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	1 / 1 / 1 / 1	483 / 508 / 572 / 612

Forrás: KSH, 2019

44. ábra: Működő vállalkozások ágazat szerinti megoszlása szerint

Forrás: KSH, 2010-2019

A fenti ábrán látszik, hogy mely ágazatok mutatnak csökkenő tendenciát, melyek nem változnak jelentősebben az elmúlt 10 évben.

A gazdasági ágazatok szerinti megosztásból jól látszik, hogy jelenleg Rudabánya esetében a legtöbb vállalkozás a kereskedelem, gépjárműjavítás kategóriába tartozik, ami megfelel a megyei adatnak. A sorrendet tekintve egy különbség van: Rudabánya esetében a 3-ik helyen az ipar áll, a 4-en az építőipar; ez a megye esetében fordítva van. Amúgy teljes sorrend a megyei sorrendnek megfelelően alakul a város esetében is. Fontos, hogy olyan vállalkozások is megtelepedjenek a városban, amelyek vállalják a hátrányos helyzetű és/vagy alacsony végzettségű munkavállalók foglalkoztatását is.

A városban működő digitális technológiákat⁴, mint szolgáltatást fejlesztő és nyújtó vállalkozások az alábbiak: Bigblu Magyarország, Direct One, Flip, Fonio-Voip Giganet, Telekom, Vodafone, Yettel.

1.8.1.1 Mezőgazdaság

A mezőgazdaságban a működő vállalkozások nagy hányada KKV vagy őstermelő. Rudabányán az átlagnál kevesebb agrárjellegű vállalkozás működik. Nagyvállalkozás nem működik az ágazatban.

A mezőgazdaságban a regisztrált vállalkozások száma a megyében 2010 óta folyamatosan nő. A külföldi tulajdona város mezőgazdasági vállalkozásai tekintetében nem jellemző.

Rudabányán a mezőgazdaságban regisztrált őstermelők száma 2010-ben 17 db, 2020-ban pedig 15 db volt. A regisztrált őstermelők száma 2014-ig nőtt, majd csökkenni kezdett.

⁴ Forrás: <https://www.telenet.hu/távközlési-szolgáltatók-településenként>

31. táblázat: Működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban

Működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (TEÁOR \08: A gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) - GFO\11, GFO\14 (db)	
2011. év	1
2012. év	4
2013. év	3
2014. év	2
2015. év	2
2016. év	1
2017. év	2
2018. év	2
2019. év	1

Forrás: KSH, saját szerkesztés

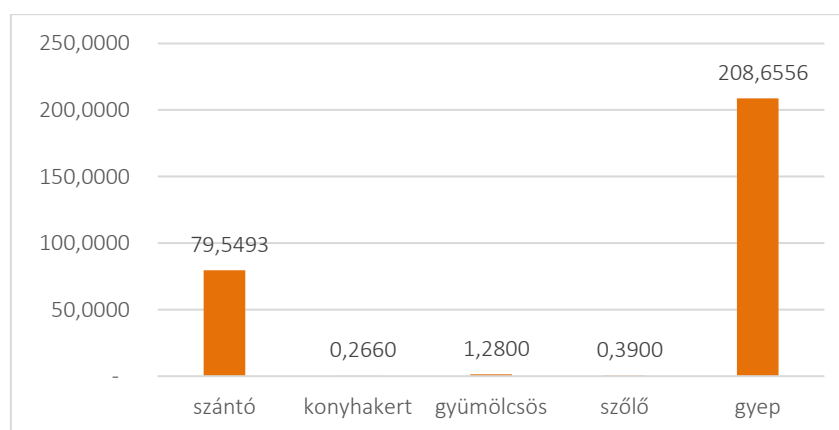
45. ábra: Regisztrált őstermelők száma (db)

forrás: KSH, saját szerkesztés

A 2020-as agrárcenzus alapján elérhetővé váltak a mezőgazdasági tevékenységre vonatkozó friss adatok is, amely alapján a gazdaságok száma 21-re változott, a gazdaságok használatában lévő mezőgazdasági terület 290,1409 hektár lett, melyből 79,5493 hektár volt saját tulajdonú. Az általuk kezelt - erdőket nem tartalmazó - földterületek 71,92%-án gépgazdálkodást, 27,42%-án szántóföldi gazdálkodást folytattak a gazdaságok 2020-ban. A területek további 0,44%-án gyümölcsösöket, 0,13%-án szőlőt, és 0,09%-án konyhakerti kultúrákat találunk.

46. ábra: A gazdaságok által művelt földterület művelési áganként Rudabányán 2020-ban (hektár)

forrás: KSH, saját szerkesztés

A gazdaságok állatállományán belül a juh állomány a jelentősebb (663 egyed 2020-ban), amelyet a baromfiállomány követ számosságban (371 db). A szarvasmarha állomány 186 egyed, míg a tartott sertések száma mindössze 16 egyed volt 2020-ban.

32. táblázat: Rudabányai gazdaságok állatállománya 2020-ban

Állatfajta	rudabányai gazdaságok által tartott állomány (db)
szarvasmarha	186
sertés	16
juh	663
ló	0
baromfi	371
tyúk	290
liba	25
kacsa	55
pulyka	1

forrás: KSH, saját szerkesztés

1.8.1.2 Ipar

Az ipari jellegű vállalkozások aránya a korábban is iparosodott településeken, Ormosbánya, Rudabánya és Alsótelekes településeken magasabb. Rudabányán az átlagnál nagyobb mértékben voltak jelen ipari jellegű vállalkozások, melyek száma mára lecsökkent.

Az iparban működő vállalkozások KKV kategóriába tartoznak, főként mikro- vagy kisvállalkozás. Nagyvállalkozás nem működik az ágazatban a településen. Méret és árbevétel szerint vannak jelentős különbségek. A külföldi tulajdon nem jellemző. A foglalkoztattak 39 %-a dolgozott az ipar különféle alágazataiban (2011).

1.8.1.3 Szolgáltatások

A szolgáltató szektor volumene Rudabányán alacsony, a humán szolgáltatások nagy részének igénybevételéhez el kell utazni a településről. A Szendrő és Vidéke Takarékszövetkezet, valamint a Posta révén jelen vannak a pénzügyi szolgáltatások. Pénzügyi szolgáltatásokat ezen felül (pl. bankfiók, biztosító társaságok kirendeltségei stb.) csak a várostól távolabb tudnak a helyben élők igénybe venni. A településen több kereskedelmi jellegű szolgáltatás is működik. Rendelkezik gépjármű-alkatrész és barkács, használt cikkek értékesítéssel, valamint élelmiszer jellegű (vegyeskereskedés, húsárú szaküzlet) kereskedelmi egységekkel is.

Turizmus

A város gazdasági életében a turizmus csekély szerepű, a megtermelt jövedelmek csak kis része származik az idegenforgalomból. Rudabánya vendégforgalma annak tükrében igen kevés, hogy a város jeles attrakciókkal, értékekkel rendelkezik.

A város legfontosabb attrakciója, a több évtizedes múltra visszatekintő Bányászattörténeti Múzeum, az ország egyik legnagyobb ilyen jellegű intézménye. Az intézmény 2013. január 1-től került az Önkormányzat kezelésébe, a fenntartóváltás megnyitotta az utat annak további érdemi fejlesztései előtt, amely a város vezetésének és az itt élőknek is egyaránt fontos célkitűzése volt. A múzeumot 2019 előtt évente 4000 főnél is többen látogatták hosszú évekig, 2020-ban azonban a korona-vírus járvány következtében 3579-re csökkent a látogatószám. A múzeumnak jelentős, máig sem kellőképpen kihasznált potenciálja van a település turisztikai életét illetően, mivel előadások, múzeumpedagógiai programok megtartására is alkalmas, valamint része lehetne környezeti nevelési programoknak is.

A város északi részén lévő műemlék gótikus református templom is okot ad Rudabánya felkeresésére, valamint a bányató és környezetének egyedi természeti értéke, a mellette lévő nemzetközi ismertségű Rudapithecus hungaricus lelőhely is a kíváncsi turisták kedvelt helyszíné lett. A környező táj, a bányaterület lassan begyógyuló tájsebe, az itt gyűjthető ásványok, a város rendezvényei, de a közeli tájak magasabb látogatottságot felmutató látnivalói, az aggteleki és a jósvafői barlangok, szurdokvölgyek (Telekes-völgy), kolostor- és várromok (pálos kolostorromok Kurityán és Martonyi közelében), szakrális emlékek (Zubogy, Szalonna műemlék templomai) mind-mind alkalmassá teszik Rudabányát arra, hogy a jelenleginél nagyobb idegenforgalmi szerepet is elláthasson.

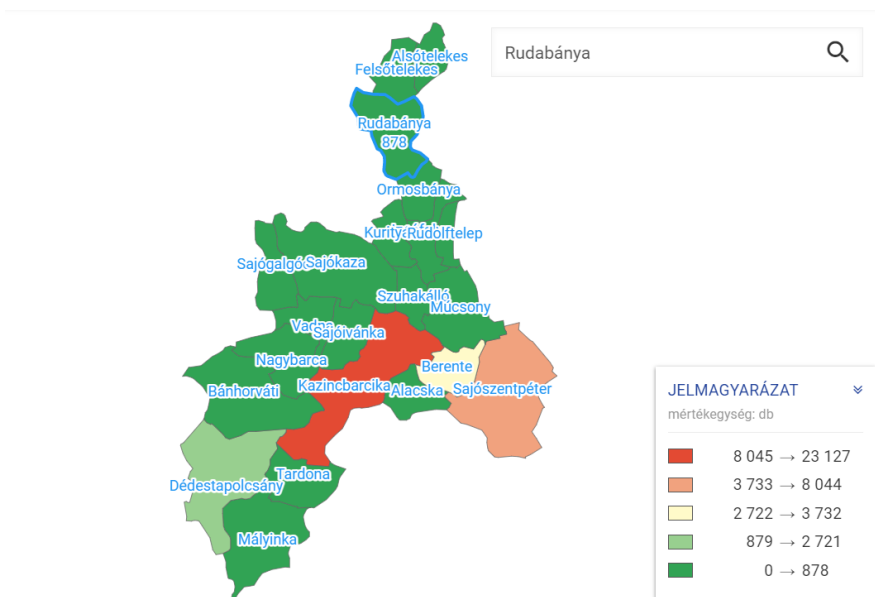
Rudabánya turisztikai keresletében a múlt, a kulturális értékek, valamint a természeti attrakciók iránti igény egyaránt megjelenik. attrakciókínálata alapján elsősorban az ifjúsági korosztály érdeklődésére tart számot a település, iskolai osztálykirándulások, erdei iskolák, de egyetemi terepi kutatómunkák, terepgyakorlatok fő színhelye is a település. Az érkező vendégek fő küldő térsége emiatt értelemszerűen Észak- és Északkelet-Magyarország, de a fővárosból is akadnak látogatók. Alapvetően kevés vendég van azonban a határon túlról, ami annak fényében szembetűnő, hogy a város a magyar-szlovák határtól 23, a szlovák-lengyel határtól 163, a magyar-ukrán határtól 175 km-re fekszik.

Nagy látogatószámot vonzó turisztikai attrakció a város közelében Aggtelek-Jósvafő környékén található. A városban Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet nem működik, a település turisztikai koncepcióval nem rendelkezik.

A város szálláshely kínálatát a városközpontban lévő Ruda Hotel jelenti. A város vendégforgalmát lényegében a hotelben megszálló vendégek jelentik. A szálloda forgalma az ezredforduló óta drasztikusan csökkent, míg 2000-ben 1410 fő volt a szálloda vendége, addig 2010 során ez a szám csupán 508, 2013-ban 798 fő volt. Ez a kismértékű emelkedés, pozitívizmusra adott okot.

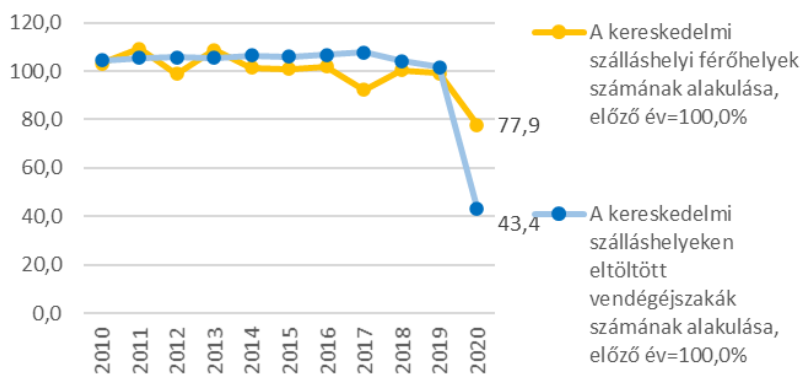
Vendégéjszakák tekintetében is ez a tendencia említhető meg: 2014-ban 879 fő töltött el vendégéjszakát Rudabányán. Ezt követően nincs helyi szintű adatforrás, csak megyei szintű vendégéjszaka-számok ismertek, melyek egyértelműen 2020-ban visszaestek a korona-vírus járvány következtében.

21. térkép: Vendégéjszakák száma a járásban

forrás: <https://prest.lechnerkozpont.hu/bunmegelozes/#/modules/elemzo>; adat: 2014

47. ábra: A turizmus fontosabb adatainak alakulása 2010-2020 között

forrás: statadat, KSH

A turizmus tevékenységéhez szorosan kapcsolódik a vendéglátóhelyek száma, mint ellátó, kiszolgáló egység. A vendéglátóhelyek számának változásában az elmúlt 10 évben nem mutatkozott jelentős számbeli eltérés.

A vendéglátóhelyek közül étterem nem működik, de jelenleg 3 olyan vendéglátó egység is van, ahol falatozó, büfé jelleggel meleg étel kiszolgálás is található. Ezen kívül italüzletek működnek a városban, a korábbi cukrászda azonban bezárt.

Az alacsony idegenforgalmi aktivitás miatt a vendéglátóhelyek elsősorban a helyi igényeket szolgálják.

1.8.2 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

A vállalkozások abszolút és lakosságarányos száma nem mutatja kielégítően a város relatív gazdasági erejét ezért fontos megvizsgálni és összehasonlítani a működő vállalkozások szerkezetét az alkalmazottak létszáma szerint is.

A városban a KKV szektor jelenléte nem jelentős. A regisztrált vállalkozások számában 2014 óta volt egy emelkedés, s 2020-ban az 1-9 fős regisztrált vállalkozások száma 100-ra tehető és 2 db 10-19 fős regisztrált vállalkozás volt. 2019-ben volt a legmagasabb regisztrált vállalkozások száma

- ekkor 112 volt a működő mikrovállalkozás
- működő önálló vállalkozók száma 43 volt
- működő jogi személyiségű vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt 26 volt

11/2019.(XI.28) önkormányzat rendelete a helyi iparűzési adóról szóló 7/2015.(IX.16.) önkormányzati rendelet módosításáról:

Ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó mértéke naptári naponként 2.500-Ft.

33. táblázat: A város iparűzési adó bevételei (e Ft)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
7 304	7 386	3 582	7 052	7 905	8 010	8 426	15 219	8 618	17 481

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az adatokból jól látszik, hogy pozitívan változik a helyi iparűzési adóbevétel, az utóbbi 5 évben 8 millió Ft feletti, 2018-ban és 2020-ban pedig már 15-17 millió feletti összegű az adóbevétel, de ez azonban csak 1-3 %-a a működési bevételeknek.

A legtöbb iparűzési adót fizető vállalkozások a következők:

34. táblázat: A legtöbb iparűzési adót fizető vállalkozások

2019	Vállalkozás neve	Fő tevékenységi kör
1	Ruda-Pharma Patika Bt.	4773 Gyógyszer kiskereskedés
2	Unió Coop Zrt.	4711 Élelmiszer kiskereskedés
3	Toja Trafik Bt.	4726 Dohány kiskereskedés
4	ÉRV Zrt.	3600 Víztermelés-kezelés-ellátás
5	Magyar Telekom Nyrt.	6110 Vezetékes távközlés
6	Elmű-Émász Energia szolgáltató Zrt.	3514 Villamos energia kereskedelem

7	Magyar Posta Zrt.	5310 Postai tevékenység
8	MVM. ÉMÁSZ Áramhálózati Kft.	3513 Villamos energia elosztás
9	NKM. Földgázszolgáltató Zrt.	3523 Gázkereskedelem
10	Telenor Magyarország Zrt.	6120 Vezeték nélküli távközlés
2020		
1	MVM Next Energiakereskedelmi Zrt.	3523 Gázkereskedelem
2	Dediptamo Bt.	8690 Egyéb humán eü.
3	Ruda-Pharma Patika Bt.	4773 Gyógyszer kereskedelem
4	Hun Ásványfeldolgozó Kft.	2361 Építési betontermék gyártás
5	Telenor Magyarország Zrt.	6120 Vezeték nélküli távközlés
6	Unió Coop Zrt.	4711 Élelmiszer kiskereskedelem
7	Magyar Telekom Nyrt.	6110 Vezetékes távközlés
8	Magyar Posta Zrt.	5310 Postai tevékenység
9	Stone Mining Zrt.	2361 Építési betontermék gyártás
10	Epil Centrum Kft.	0111 Gabonaféle, hüvelyes növ., olajos mag termesztés

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás – saját szerkesztés, 2021

A legnagyobb foglalkoztatók az építőipari és a mezőgazdasági vállalkozások közül kerülnek ki.

35. táblázat: Legtöbb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások (2020)

Vállalkozás neve	Fő tevékenységi kör	Foglalkoztatottak száma
Hun Ásványfeldolgozó Kft.	2361 Építési betontermék gyártás	20
Stone Mining Zrt.	2361 Építési betontermék gyártás	nincs adat
Epil Centrum Kft.	0111 Gabonaféle, hüvelyes növ., olajos mag termesztés	15
Dediptamo Bt.	8690 Egyéb humán eü.	4
Ruda-Pharma Patika Bt.	4773 Gyógyszer kiskereskedés	4

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás – saját szerkesztés, 2021

A település jövője szempontjából a gazdaságfejlesztés, turizmusfejlesztés témakörében az alábbi elképzelések fogalmazódtak meg:

Az eszközbeszerzéshez és technológiafejlesztéshez pályázati forrásra van szüksége a cégeknek.

A város befektetői szempontból periférikusan helyezkedik el, a főbb közlekedési útvonalak nem érintik, a megyeszékhelytől már távol esik. A vállalkozások számára, beruházási döntéseik szempontjából korlátozó, hogy a várost körbevevő természeti környezet egy része Natura 2000 terület, így a gazdálkodás szigorúbb keretek közt folyhat, bár a Natura 2000 jogi jelleg és a hálózatba való tartozás önmagában nem korlátozza az általa lefedett területek ingatlan-nyilvántartásnak megfelelő, de természetkímélő hasznosítását.

Sajnos a vállalkozások nem folytatnak K+F tevékenységet a városban, innovatív beruházás nem valósult meg. A foglalkoztatók nagy része alacsony képzettségű munkavállalókat foglalkoztat.

A településen TDM szervezet nem működik.

1.8.3 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

A városban nem működnek digitális technológiákat, mint szolgáltatást fejlesztő vagy nyújtó vállalkozások. A helyi gazdaság menedzseléséhez a város nem alkalmaz digitális megoldásokat.

A társadalmi vállalkozásokat szociális vállalkozásoknak is szokták nevezni, azonban a társadalmi vállalkozások tevékenysége semmiféleképpen nem szűkíthető le a szociális szektorra. A társadalmi vállalkozás valamilyen társadalmi ügyet képvisel, azaz társadalmi küldetése van. A nyereségét a kedvezményezettjeire osztja, illetve a szervezet működtetésére fordítja, nem pedig a magántulajdonba forgatja vissza. A városban jelenleg nem működnek társadalmi vállalkozások, bár a szociális területen lenne létjogosultságuk.

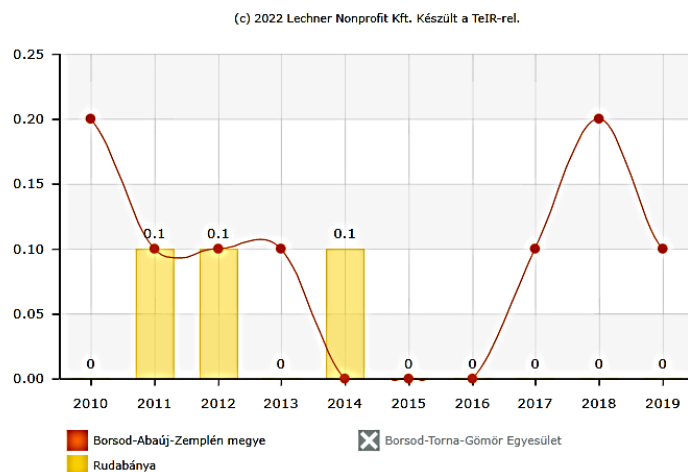
Fontos itt megemlíteni, hogy a megye képzési rendszere az alapszinttől a felnőttképzésig biztosítja a helyi igények szerinti szakképzett munkaerőt; emellett a közeli Miskolci Egyetem képző és kutató bázisával, innovációs ökoszisztéma központként rugalmas felsőoktatási képzést, K+F+I szolgáltatást nyújt. A Miskolci Egyetem, mint a megyeszékhely város egyik legnagyobb munkáltatója (1300 fő) a jelentős oktatási és gazdasági teljesítménye mellett K+F+I tevékenységével, valamint a kiépített klaszter-struktúrájával és innovatív gazdaságfejlesztési potenciáljával képes a város és a közeli jelentős ipari potenciállal rendelkező városok ez irányú fejlődését is szolgálni. A Miskolci Egyetem a régió tudásalapú fejlesztésének kiemelt fontosságú szereplője, mivel a műszaki és a társadalomtudományi képzések olyan választékát adja a helyi gazdaság számára, amely alkalmassá teheti a térségi vállalkozásokat a technológiai transzfer folyamatokba való bekapcsolódásba. A Miskolci Egyetem duális képzésében ma már olyan autóiipari nagyvállalatok vannak jelen, mint a Joyson Safety Systems, a BPI Group Automotive Hungary, a Robert Bosch, melyek Miskolcon gyáregységekkel is rendelkeznek.

1.8.4 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A város teljes lakásállománya 1 122 db.

A lakások mennyisége és minőségük színvonala alapvetően befolyásolja az életminőséget. A lakások állománya a vizsgált időszakban (2011-2019) nagyjából stagnált. A 2008-as évtől a gazdasági válság következtében az országos folyamatokhoz hasonlóan csökkent az építési kedv, így csökkenő tendencia indult be a lakásállományt illetően.

48. ábra: Épített lakások az éves lakásállomány százalékában (%)

Forrás: Teir

A lakásállomány a vizsgált 2010-2020 közötti időszakban a következő változásokon ment keresztül:

- A legnagyobb mértékű lakásmegszűnés a korábbi bányásztelepüléseket, főképp Rudabányát és Ormosbányát érintette leginkább. Rudabányán volt a legnagyobb csökkenés, 2010-hez képest 28-cal kevesebb lakás volt nyilvántartva, mint 2020-ban.
- Az elsődleges hatásterületen a vizsgált időszakban inkább a lakásállomány stagnálása, enyhe csökkenése volt figyelhető meg. Az egész járásban egyedül Vadnán nőtt a lakásállomány 2019-ben.

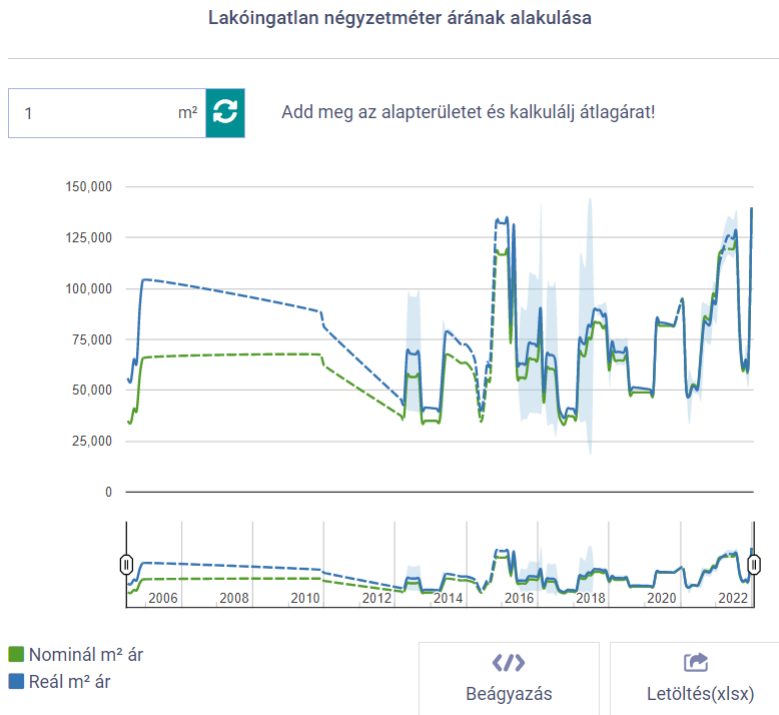
Rudabányán a következőkben foglalható össze a lakásállomány jelenlegi helyzete:

- A társasházi és kertes, családi ház jellegű ingatlanok kb. egyenlő arányban vannak jelen a városban (554 társasházi lakás és 552 kertes ingatlan). A társasházak elsősorban a város déli részén helyezkednek el, a város történelmi fejlődésének, a közlekedési, ipari, gazdasági kapcsolatoknak köszönhetően (társasházak 88,3 %-a ebben a város-részben).
- A kertes, családi és/vagy falusi jellegű házak ezzel szemben a település egészén jelen vannak: az északi és déli városrész között nagyjából egyenlő, 50-50%-os a megoszlás. Az északi városrészben azonban túlsúlyban vannak a kertes házak.
- Az ingatlanok 97%-a magántulajdonban van, önkormányzati tulajdonú mindössze 14 lakás, ezek többsége társasházi jellegű ingatlan.
- A lakások több mint 80%-a vezetékes vízre, a csatornahálózatra is rá van kötve. Vezetékes gázhálózatra azonban csak a lakások alig több mint a fele van rákötve.
- A komfortokozat és felszereltség szerinti megoszlás bemutatása a korábbi IVS életminőség fejezetében szerepel, mivel erre vonatkozóan nincs frissebb adat.
- A városban az előregedő népesség és az elvándorlás miatt számos eladatlan, üresen álló ház található.
- Viszonylag újabb ingatlanok 2005 óta elsősorban a város északnyugati részén az Ady E. utcában és környékén épültek. Mindemellett a lakásépítések és lakásfelújítások terén Rudabánya az országos átlaghoz képest elmaradásban van.

Rudabányán a lakásállomány 2,4%-kal csökkent az elmúlt 10 évben.

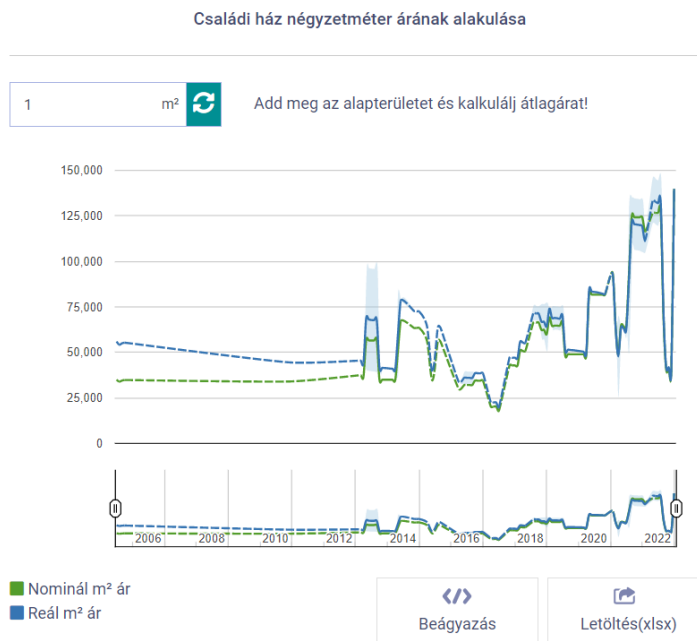
A városban a négyzetméter árak alakulása: 2022-ben 100 ezer Ft/m² felé kúszott, ezt megelőzően - főképpen 2019-2020-ban - jóval alacsonyabb áron is voltak az árak (75 ezer Ft/m² alatt).

49. ábra: Rudabánya ingatlanainak négyzetméter ár alakulása

Forrás: <https://www.ingatlanet.hu/statisztika/Rudabanya>

50. ábra: Rudabánya családi házainak négyzetméter ár alakulása

Forrás: <https://www.ingatlanet.hu/statisztika/Rudabanya>

A nominál ár a mindenkori, forintban értendő árakat jeleníti meg egy négyzetméterre vetítve, míg a reál ár a nominál ár inflációval korrigált értéke. A szórás megmutatja, hogy az adott időszakban az átlagos négyzetméter áraktól átlagosan mennyivel tértek el az ingatlanok négyzetméterre vetített árai. A reál m² ár alakulását a Központi Statisztikai Hivatal eredeti maginfláció segítségével kalkuláltuk.

A diagramon Rudabánya területén található családi házakra vonatkozó négyzetméter árak havi alakulását lehet nyomon követni. A szaggatott vonallal jelzett időszakokra vonatkozóan nem áll rendelkezésre elegendő információ.

36. táblázat: *Ingatlan statisztikák*

Négyzetméterre vonatkozó statisztikák			
Átlag m ²	Átlag m ² ár	Legkisebb m ² ár	Legnagyobb m ² ár
98	139 795	139 795	139 795

Ingatlanra vonatkozó statisztikák		
Átlag ár	Legkisebb ár	Legnagyobb ár
13 700 000	13 700 000	13 700 000

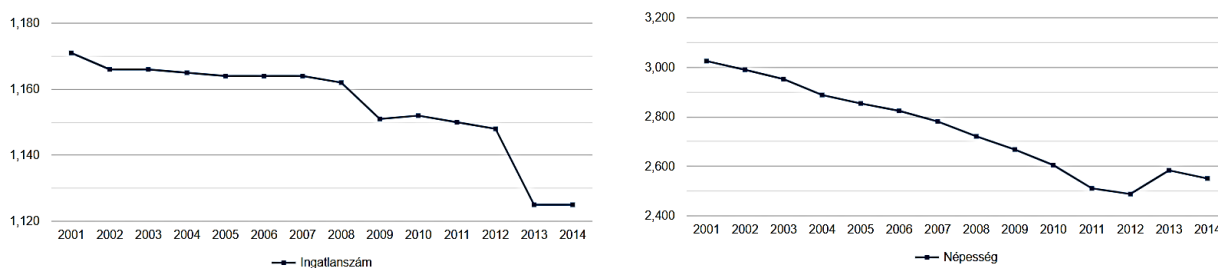
Forrás: <https://www.ingatlanet.hu/statisztika/Rudabanya>

A lakóingatlanok száma Rudabánya településen 2010-ben 1 150 darab volt, mely 2014-re 1 125 darabra csökkent. Ez azt jelenti, hogy Rudabánya településen a lakóingatlanok száma 5 év alatt 2.31%-kal, azaz 26 darabbal lett kevesebb. Ez alatt az időszak alatt a lakóingatlanok száma átlagosan egy évben 5 darabbal lett kevesebb. 2020-ra tovább csökkent (1122 db).

51. ábra: *Lakóingatlanok változása és népesség változásának alakulása*

Lakóingatlanszám változás

Népesség változás

Forrás: <https://www.ingatlanet.hu/statisztika/Rudabanya>

A bal oldali diagramon Rudabánya lakóingatlanszámának és a jobb oldali diagramon népesség számának változása látható éves bontásban. Az adatok a Központi Statisztikai Hivaltaltól származnak.

1.9 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere

1.9.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

1.9.1.1 Költségvetés

Alapvető cél már nemcsak a pénzügyi egyensúly biztosítása, az önkormányzat és az általa fenntartott intézmények működőképességének minőségromlás nélküli fenntartása, hanem ezeken túlmutatva, a még jobb minőségű és magasabb színvonalú feladatellátás és szolgáltatásbiztosítás kell, hogy legyen. Önkormányzat munkájának mércéje elsősorban a város lakosságának elégedettsége. Ezek érdekében már a költségvetések tervezésekor szükséges meghatározni a célokat és a követelményeket.

A költségvetési bevételek szerkezete:

- önkormányzat működési támogatásai
- működési célú támogatások államháztartáson belülről
- felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről
- közhatalmi bevételek
- működési bevételek
- felhalmozási bevételek
- működési célú átvett pénzeszközök
- maradvány igénybevétele
- belföldi finanszírozás bevétele

A város fő önkormányzati bevételi forrásai:

- Működési célú átvett pénzeszközök és működési bevételek: nagy részét az intézményi működési bevételek teszik ki. 2020-ban 644 344 e Ft.
- Közhatalmi bevételek: ide tartozik a helyi iparűzési adó, a gépjárműadó helyben maradó része a korábbi években; talajterhelési díj és pótlék, bírságbevétel. Ebből jelenleg a legjelentősebb a helyi iparűzési adó összege, mely 2019-ben 8 618 e Ft volt, 2020-ra 17 481 e Ft-ra emelkedett.
- Felhalmozási bevételek: 2020-ban 11 630 e Ft.
- Finanszírozási bevételek: 2020-ban 382 439e Ft volt. Hitel nem jelenik meg.

37. táblázat: A költségvetés bevételi tételeinek alakulása (2010-2020)

Év	A (Működési bevételek)	B (Helyi iparűzési adó- A-n belül)	C (Felhalmozási és tőke jellegű bevételek)	D (Finanszírozási bevételek)	E (Hitelbevételek D-n belül)
2011	999 971	7 304	816 340	5 506	
2012	965 332	7 386	85 239		
2013	700 350	3 582	115 245	57 367	
2014	616 938	7 052	34 805	222 677	

2015	624 735	7 905	434 916	94 481	
2016	695 325	8 010	17 849	16 967	
2017	680 449	8 426	254 101	31 168	
2018	666 135	15 219	65 567	268 311	
2019	666 219	8 618	219 690	215 546	
2020	644 344	17 481	11 630	382 439	

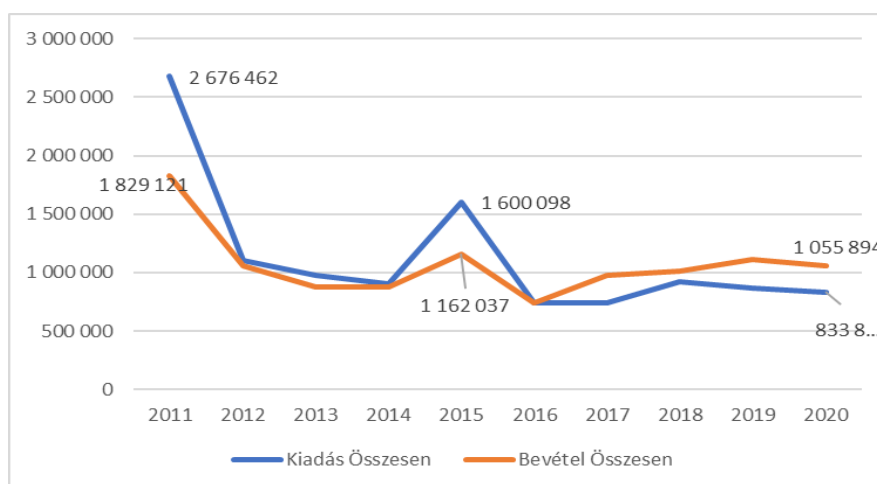
Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2021

A költségvetési bevételek szerkezetére hatást gyakorolt az, hogy a költségvetési támogatások reálértéke csökkent, és az elmúlt évek tapasztalatai alapján egyre több saját bevétel megszerzésére, illetve minél több pályázati forrás bevonása válik szükségessé a jövőben.

2020-ra az önkormányzat költségvetése jelentősen csökkent, melyben jelentős szerepe volt annak, hogy a koronavírus miatt elvontak önkormányzati bevételeket, így mindössze 1 055 894 e Ft költségvetési bevétellel és 833 854 e Ft költségvetési kiadással gazdálkodik. Ebből láthatóan költségvetési hiány nem jelentkezett, működési hiány 2016 óta nem volt. 2015-ben jelentősebb mértékben meghaladta a kiadások összege a bevételek összegét. Az önkormányzat 2013-ban 119 862 e Ft adóssághozzájárulás miatti támogatást kapott az államtól.

Jól látható, hogy a helyi iparűzési adó növekedik ugyan, de arányát tekintve nincs nagyobb szerepe a működési bevételeken belül (1-2%).

52. ábra: Önkormányzati kiadások és bevételek alakulása 2010-2020 között

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, saját szerkesztés

Az Önkormányzat gazdálkodását a demokratikus döntéshozatal és a széleskörű nyilvánosság jellemzi. Alapvető cél már nemcsak a pénzügyi egyensúly biztosítása, az önkormányzat és az általa fenntartott intézmények működőképességének minőségromlás nélküli fenntartása, hanem az előzőeken túlmutatva, a még jobb minőségű és magasabb színvonalú feladatellátás és szolgáltatásbiztosítás kell, hogy legyen. Önkormányzat munkájának mércéje elsősorban a város lakosságának elégedettsége. Ezek érdekében már a költségvetések tervezésekor szükséges meghatározni a célokat és a követelményeket. A költségvetés tervezésének elsődleges követelménye, hogy az nem tervezhető bázisra. Mindenkor szükséges áttekinteni és gazdasági számításokkal alátámasztani az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait, majd ezek után kell hozzárendelni a szükséges forrásokat. Tekintettel arra, hogy

önkormányzat majdnem optimális szintre tudta hozni az elmúlt évek alatt intézményrendszerét, feladatellátásának szerkezetét, a további négy év ennek finomítását kell, hogy szolgálja. Tehát, továbbra is keresni kell a költségtakarékos, racionális megoldásokat.

A továbbiakban is cél kell, hogy legyen az önkormányzati bevételek növelése; a rendszerben rejlő lehetőségek maximális kihasználása. Önkormányzatunk egyik legfőbb bevétele a helyi adókból keletkezik. Az adótörvények alapján megalkotott helyi adórendeleteink messzemenőleg figyelembe vették adózóink teherbíró képességét. Megalkotásuk széles nyilvánosságot kapott és ezen az adópolitikán a képviselő-testület a továbbiakban sem kíván változtatni. A jó adófizetési morált meg kell őrizni. Adórendeleteink változtatása, esetleges új adó bevezetése mindenkor a törvényi előírásokon alapulhat. Törekedni kell arra, hogy a befolyt adóbevételek ne a működést szolgálják, hanem minél nagyobb százalékban képezzék a fejlesztési kiadásaink forrását.

A költségvetési kiadások között szereplő költségkategóriák:

- Személyi jellegű kiadások (és járulékok),
- Dologi kiadások
- Működési célú finanszírozási kiadások
- EU-s forrásból megvalósuló beruházás,
- EU-s forrásból megvalósuló felújítás,
- Belföldi finanszírozás kiadásai.
- Egyéb felhalmozási kiadások: FVSE kézilabda TAO önerő felhalmozási célú pénzeszköz átadás, kezességvállalás.

38. táblázat: Az önkormányzat kiadásainak alakulása (2011-2020)

Év	A (Működési kiadások)	B (Felhalmozási és tőke jellegű kiadások)	C (Beruházási kiadások B- n belül)	D (Finanszí- rozási kiadások)	E (Hitelek törlesztése D- n belül)
2011	955 666	860 398	860 398		
2012	974 897	58 454	58 454	10 000	
2013	700 104	131 215	131 215	15 000	
2014	648 839	42 133	39 070	170 926	
2015	764 666	412 372	412 372	10 688	
2016	667 818	32 926	32 926	11 640	
2017	662 886	35 191	35 191	12 444	
2018	663 791	121 509	121 509	13 411	
2019	634 818	109 855	109 855	13 114	
2020	631 585	67 423	67 423	67 423	

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2021

A költségvetési kiadások az vizsgált években (2010-2020 között) módosultak, így a kiadásokat jelentősen módosította 2020-2021. évben a koronavírus járvány miatti veszélyhelyzet miatti költségvetési átstrukturálás, a kiadások nagyságát befolyásolta a további központi feladatok lecsatolása.

1.9.1.2 Vagyongazdálkodás

Az önkormányzat vagyonát tekintve az adatok szerint 2011 és 2020 között csökkenés zajlott le (xx. táblázat). A vagyon legjelentősebb tételeit a tárgyi eszközök, az üzemeltetésre átadott eszközök és a befektetett pénzügyi eszközök jelentik. Az önkormányzat 1/2014 (II.03.) önkormányzati rendelet szabályozza a vagyongazdálkodást.

39. táblázat: Az önkormányzati vagyon alakulása (2011-2020)

Év	Törzsvagyon	Üzleti vagyon	Kötvény és hitelállomány
2011	1 768 364	7 760	nincs
2012	1 263 000	7 760	nincs
2013	918 027	382 867	nincs
2014	804 316	334 997	nincs
2015	775 808	361 206	nincs
2016	1 123 580	341 632	nincs
2017	1 093 752	350 200	nincs
2018	1 148 852	343 206	nincs
2019	1 174 010	326 403	nincs
2020	1 218 070	350 000	nincs

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az önkormányzati ingatlanok jelentős része belterületen található, a külterületi ingatlanok nagyobb része forgalomképtelen vagy korlátozottan forgalomképes árok, út, bányaterület, stb. A külterületi forgalomképes ingatlanok legnagyobb potenciáját a belterülettől északra található bányató környéke nyújtja.

Az önkormányzati vagyon esetében az alábbi védettségi kategóriák jelennek meg, melyek az 1.14.4 fejezetben kerülnek részletesen bemutatásra:

- régészeti lelőhely: 8 db,
- műemléki védettség: 2 db,
- helyi védettség alá tartozik: 4 db.

1.9.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Rudabánya városában a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a polgármester rendelkezik. A **képviselő-testület** az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Rudabánya Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2019.(XI.28.) önkormányzati rendelete a Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 2/2018.(III.14.) önkormányzati rendelet módosításáról

A képviselő-testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszik a képviselőtestület állandó bizottsága, a **Pénzügyi- és Szociális Bizottság**.

A bizottság a városfejlesztési feladatokban közvetlenül is részt vesz, tagjainak száma 7 fő, ebből 5 fő képviselő-testületi tag, 2 fő külsős tag.

Pénzügyi-és Szociális Bizottság feladat-és hatásköre az Mötv. 120.§-ában foglalta-kon kívül:

A rendelet-tervezetek véleményezése

b) felhalmozási kiadások előterjesztésének előzetes írásos véleményezése,

c) az alpolgármester díjazásának emelésére vonatkozó javaslat kidolgozása és benyújtása a képviselő-testület elé,

d) a polgármester jutalmazására vonatkozó javaslat kidolgozása és benyújtása a képviselő-testület elé,

e) javaslattétel a helyi szociális háló fejlesztésére,

f) javaslattétel a gyermekvédelmi ellátások, szolgáltatások fejlesztésére,

g) a terv szerinti gazdálkodás figyelemmel kísérése, javaslattétel a gazdálkodással összefüggésben,

h) a költségvetési terv megalapozását célzó rendeletmódosítások kezdeményezése,

i) az Mötv. 37.§-ban meghatározott a képviselő vagy a polgármester összeférhetlenségére irányuló kezdeményezés kivizsgálása,

j) az Mötv. 39.§ (3)-(4) bekezdésében foglalt vagyonynyilatkozat ellenőrzése, ha az ellenőrzésre kezdeményezés érkezik,

k) az j) pontban leírt eljárás lefolytatását követően az Mötv.39.§ (4) bekezdése szerint az eredményről a képviselő-testület tájékoztatása,

l) döntést hoz a képviselő-testület által a bizottságra eseti és állandó jelleggel átruházott hatáskörben,

m) döntést hoz a képviselő-testület által a bizottságra eseti és állandó jelleggel átruházott hatáskörben,

n) ellenőrzési feladatok ellátása,

A **Képviselő-testület** tagjainak száma: 7 fő.

A Képviselő-testület szervei:

- a Polgármester
- az Alpolgármester
- a Pénzügyi- és Szociális Bizottság
- Rudabányai Közös Önkormányzati Hivatal
- a Jegyző

Az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladat- és hatásköröket is ellát.

Rudabánya Városban közvetlenül megválasztott német és roma települési nemzetiségi önkormányzat működik.

Polgármesteri Hivatal

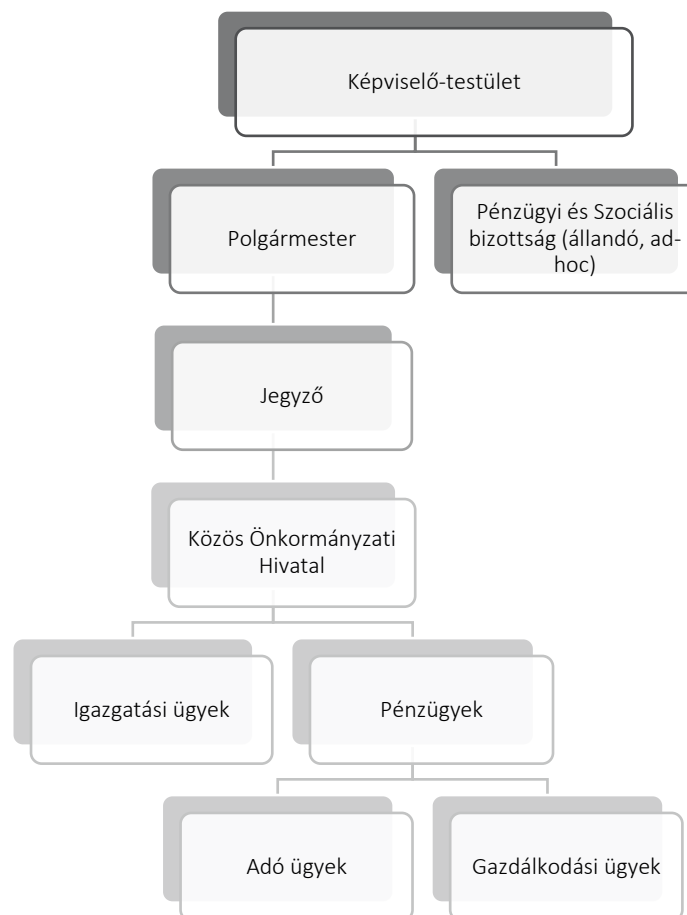
A képviselő-testület az Möt. 84. § (1) bekezdése alapján Közös Önkormányzati Hivatalt hozott létre Izsófalva és Alsótelekes településekkel. Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Rudabányai Közös Önkormányzati Hivatal.

A Hivatal az önkormányzat működéssel, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és a döntések végrehajtásával kapcsolatos feladatokat látja el.

Az önkormányzati törvény szerint a Hivatalt a polgármester irányítja, a Hivatal munkájának megszervezéséről a jegyző gondoskodik. A Polgármesteri Hivatal önkormányzati és államigazgatási feladatokat lát el. Az önkormányzati feladatok közül nagyságrendileg kiemelendő a Képviselő-testület és a Bizottság működésének előkészítése, valamint a szociális és gazdálkodási feladatok ellátása.

Az Önkormányzat szervezeti ábrája az alábbi felépítéssel bír.

53. ábra: Az önkormányzat szervezeti felépítésének ábrája

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

1.9.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

A közvetlen gazdaságfejlesztő hatással bíró eszközök:

Infrastrukturális feltételek:

- o a városnak jelenleg nincs Ipari Parkja, a vállalkozások betelepülésére alkalmas gazdasági övezete
- o a megfelelő elérhetőség biztosítása.

Szabályozási környezet:

Rudabánya különféle kedvezményekkel ösztönözné a vállalkozások betelepülését.

Információáramlás biztosítása:

Tájékoztatás, pályázati lehetőségek vállalkozásösztönzéshez és -fejlesztéshez kapcsolódóan; valamint folyamatos kommunikáció, közös projektek generálása.

Az önkormányzat közvetett eszközei:

- a városi környezet gazdaságélénkítést célzó fejlesztései;
- Partnerség: az önkormányzat a hatékony együttműködés érdekében rendszeresen egyeztet a meghatározó térségi szereplőkkel; őket informálja és tájékoztatja, elvárásait és érdekeit igyekszik minél nagyobb mértékben figyelembe venni a településfejlesztési tevékenységek során, valamint a lehetőségek és adottságok figyelembevételével közös projektek generálását is segíti.
- Gazdasági Program: az Önkormányzat négyévente programjában leírja a rövid-, közép-, hosszú távú célokat és fejlesztési elképzeléseket. Ezzel irányvonalat mutatva, hogy a város hogyan képzei el jövőbeli pozícióját, szerepét a térségben. A városvezetés nagy hangsúlyt kíván fektetni a fejlesztésekre, a költségcsökkentő megoldásokra, valamint a város agglomerációs szerepére.

Gazdasági Program

Rudabánya városa rendelkezik **Gazdasági Programmal**, mely 2019-2024-es évekre szól. Rudabánya hatályos gazdasági programja 2018-ban került elfogadásra.

Az önkormányzat pénzügyi-likviditási helyzetét az elmúlt években az alábbiak jellemezték:

- Az önkormányzatnak a fizetőképessége fenntartásához külön állami támogatást (ÖNHKI) kellett igénybe vennie.
- Az önkormányzat a fizetőképességét megőrizte.
- Rudabányának nincs adósságállománya

A kormányprogram szerint a fejlődés húzóágazatai:

- területi operatív programok,
- az üzleti- és kereskedelmi szolgáltatás,
- az idegenforgalom és falusi turizmus.

Általános célkitűzések

A településfejlesztés elsődleges feladata az, hogy az önkormányzati vagyon a képviselő-testület ciklusa alatt ne csökkenjen, inkább annak növelésére kell törekedni.

Fejlesztési alapelvek:

- A természeti környezet megőrzése,
- A természeti adottságokat figyelembe vevő fejlesztések kiemelten történő kezelése,

- Az önkormányzat kötelező feladatellátásához kapcsolódó fejlesztések, pályázati források igénybevétele,
- A meglévő infrastruktúra kihasználtságának javítása,
- Meglévő intézményi struktúra kihasználtságának javítása.

Specifikus célok:

- A térségi kapcsolatok erősítése
- Munkahelyteremtés
- Idegenforgalmi övezet kialakítása, turizmus fejlesztése
- A népesség-megtartó erő növelése
 - Élhető települések – családbarát, ifjúságbarát szolgáltatások, programok
 - Tiszta, rendezett településkép
 - Biztonságos település

Vállalkozásfejlesztés

- lehetőség szerint segíti a vállalkozások, ipari cégek letelepedését városunkban,
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni,
- a közszolgáltatások megtartása és lehetőség szerinti bővítése által munkahelyet teremt és tart fenn a közalkalmazottak foglalkoztatásával,
- a munkáltatók és a munkavállalók részére a város honlapján, hirdetőtábláján, képújságában, valamint a Rudabányai Hírmondó újságban hirdetési lehetőséget biztosít,
- rendszeresen együttműködik, állandó kapcsolatot tart fenn a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályával,
- pályázatok és a közfoglalkoztatási program révén a munkanélküli személyek lehető legszélesebb körének foglalkoztatására törekszik,
- közreműködik az álláskereső lakosok továbbképzési lehetőségeinek segítésében és összehangolásában,
- támogatja mindazon nonprofit és civil szervezetek célkitűzéseit, mely a munkahelyteremtést elősegítik.

Rudabánya város három településsel tart fent testvérvárosi kapcsolatot (Sk, Ro, Ua)

A helyi gazdaság menedzseléséhez a város az alábbi digitális megoldásokat alkalmazza:

- ASP Központozó csatlakozás,
- Hivatali kapu,
- Ügyfélkapu.

1.9.4 Foglalkoztatáspolitikai

2021-ben az önkormányzat 156 fő közfoglalkoztatottnak adott munkát. A program elindulása óta a közfoglalkoztatottak száma e körül mozgott, kiugróbb létszám csak 2015-2017 közötti 3 év volt, amikor 200 feletti létszám volt, főképp a mezőgazdasági jellegű munkavégzést végzők létszámát megemelve. A közfoglalkoztatás szervezésében az Önkormányzat vesz részt. Kiemelt feladata a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, és egyéb regisztrált álláskeresők munkába állítása.

Közfoglalkoztatók:

- Rudabánya Város Önkormányzata
- Ruda-park Turisztikai Nonprofit Kft.
- Tamók Csaba

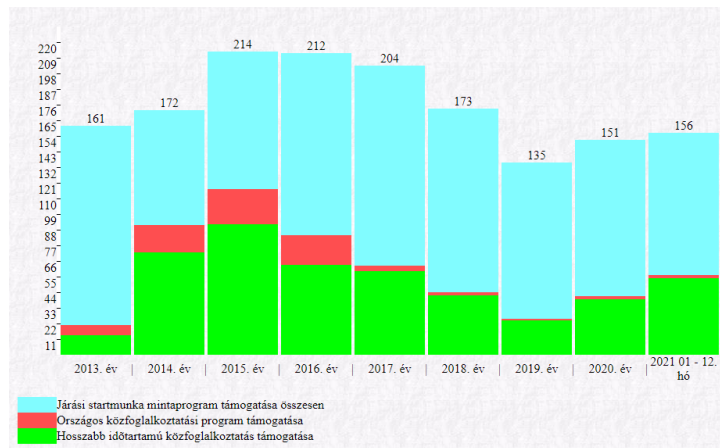
40. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők létszáma Rudabányán

Rudabánya	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021 év
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	14	72	92	63	59	42	24	39	54
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	7	19	25	21	4	2	1	2	2
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	140	81	97	128	141	129	110	110	100
Mezőgazdaság	-	37	88	77	88	85	70	65	51
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	-	1	24	24	20	16	17	20
Szociális jellegű program	140	44	7	26	29	24	24	27	29
Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	161	172	214	212	205	173	136	151	156

Forrás: <http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>

A táblázatból jól látszik, hogy a foglalkoztatás 3 formában valósul meg: hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, Országos közfoglalkoztatási program és Járási startmunka mintaprogram.

54. ábra: Közfoglalkoztatottak átlagos létszám adatai (fő)

Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

Az Önkormányzatra nagy feladat hárult a településen élő hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó emberek foglalkoztatása kapcsán.

A közmunkaprogramban részt vevők többségben hátrányos helyzetű rudabányai lakosok, általában 8 általános, vagy alacsonyabb iskolai végzettségük van. Többségben férfiak (60%).

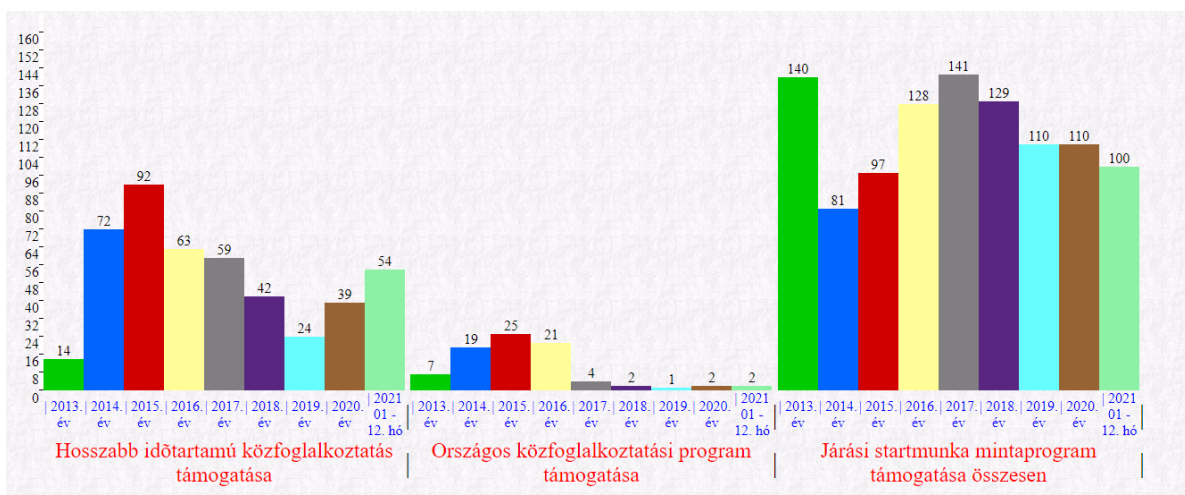
A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében főként a város utcáinak takarítása, hóeltakarítási munkák elvégzése, síktalanítás történik, illetve alkalmi jelleggel önkormányzati intézmények festése, karbantartása, parlagfűmentesítés, vízvezető árkok takarítása is.

Start munkaprogram

A Belügyminisztérium a kistérségi mintaprogramokra alapozva 2020. évben is valamennyi hátrányos helyzetű kistérségben indított Start munkaprogramot. A program támogatása (bér + járulék 100%-os, + dologi kiadás ezen támogatás kb.10%-a). A program keretében Rudabánya Város Önkormányzata A járási startmunka programban Rudabányán az alábbi tevékenységeket végzik:

- mezőgazdaság: zöldségtermesztés, sertés és tyúk tartás
- helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás: betonelemek gyártása
- szociális jellegű közfoglalkoztatás: utak kátyúzása, járdák karbantartása.

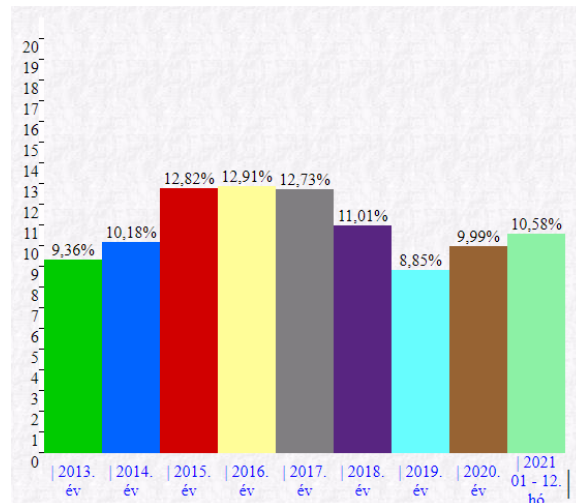
55. ábra: Közfoglalkoztatottak átlagos létszám adatai program típusonként (fő)

Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

Az önkormányzat a továbbiakban is aktívan részt kíván venni a közfoglalkoztatási, illetve közmunkaprogramokban, hiszen a munkahelyteremtés feltételeinek a javítása a településen kiemelt feladat. A továbbiakban is célja, hogy kihasználja az értékteremtő, öfenntartásra törekvő lehetőségeket. A közfoglalkoztatottak segítségével biztosítható az intézmények működéséhez szükséges munkaerő (pl. takarítás, előkészítő munkák), a közterületek karbantartása, szemétszedés, zöldfelületek karbantartása, belvív elvezető árkok, közutak tisztítása/karbantartása, a földterületek öngondoskodásra alkalmassá tétele (helyi zöldség-, gyümölcsstermesztés, ill. feldolgozás) stb.

56. ábra: Közfoglalkoztatási mutató (2013-2021)

Forrás: <http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/>

A közfoglalkoztatási mutató viszonylag magasnak mondható más településekhez viszonyítva, hiszen az elmúlt 10 évben majdnem minden évben 10 % felett volt – legalacsonyabb 2019-ben volt 8,85%; legmagasabb pedig 2015-2017 között (12,91% a legmagasabb).

A roma népesség jelentős hányada létminimum alatt, rossz lakáskörülmények között él, alacsony képzettségük következtében kiemelkedően magas körökben a munkanélküliség. Leggyakoribb foglalkoztatási forma esetükben a közmunka programokban való részvétel, amely átlagosan 3-6 hónap foglalkoztatást jelent.

1.9.5 Lakás és helyiséggazdálkodás

Önkormányzati eredeti bérlakás állománya 2014-ben 54 db. A bérlakások nagy része a belvárosban koncentráltan helyezkedik el. A bérlakások nagy része átlagos vagy rossz műszaki állapotú, kedvezőtlen energiahatékonyságú. Az állomány 13%-a mindösszesen szociális bérlakás. A lakások 85%-a téglalakás, a maradék 15% családi ház.

41. táblázat: A bérlakás-állomány bemutatása

Bérlakások száma komfortfokozat alapján		Bérlakások száma szobaszám alapján	
Összkomfortos	3	1 szobás	10
Komfortos	2	1,5 szobás	1
Félkomfortos	4	2 szobás	3
Szükséglakás	1	2,5 szobás	0
Komfort nélküli	4	3 szobás	0
Összesen	14	3-nál több szobás	0
-ebből szociális bérlakás	6	Összesen	14

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az Önkormányzatnak nincs szociális bérlakás rendelete, sem bérlakás koncepciója.

Városrészenként az alábbi megoszlásban helyezkednek el a bérlakások:

- Városközpont 6 db
- Északi városrész 4 db
- Déli városrész 4 db

Az Önkormányzat korábban is partner volt az alulhasznosított területek megújításában: a volt 1. számú Általános Iskola főépületében bérlakások kialakítása történt; az iskola egyik kisebb épületében a Máltai Szeretetszolgálat addiktológiai és mentális kezelési központot alakított ki; román-magyar együttműködés keretében közösségi ház került kialakítása a Művelődési Ház mellett, a Sétálóutca elején pedig Galéria (kiállító terem) létesült egy leromlott állapotú épület felújításával.

1.9.6 Intézményfenntartás

Rudabánya Város Önkormányzata Képviselő-testületének és szerveinek Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló **9/2019.(XI.28.)** önkormányzati rendelete (továbbiakban: SZMSZ) módosította a 2/2018.(III.14.) önkormányzati rendeletet, amely meghatározta az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

Az önkormányzat által fenntartott intézmények száma mindössze 2 db:

42. táblázat: Önkormányzat által fenntartott intézmények

Intézmény	Cím	Fő tevékenység
Rudabányai Bóbita Óvoda és Konyha	3733 Rudabánya, Rákóczi Ferenc utca 32.	köznevelés, gyermekétkeztetés
Bányászattörténeti Múzeum	3733 Rudabánya, Petőfi Sándor utca 26.	muzeológia

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

43. táblázat: Önkormányzati intézmények bevételei-kiadásai

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kiadás	működtetés	88 400	75 315	37 240	23 175	23 405	21 917	41 531	44 445	35 372	43 099
	karbantartás	476									
	felújítás										
Bevétel	működésből származó bevétel	8 731	13 468	11 889	1 591	1 543	1 062	12 441	11 102	7 120	7 295

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A táblázat adataiból látható, hogy az intézmények működtetésének jóval nagyobbak a kiadásai, mint a működtetési bevételei, így a felújítási kiadásokra egyéb forrást kell találnia az Önkormányzatnak.

Önkormányzati fenntartású intézmények jelentősebb fejlesztései (2010-2020):

- **Rudabánya Városházának energetikai korszerűsítése - TOP-3.2.1-15-BO1-2016-00095**

(a szerződött támogatás összege: 87 800 000,- HUF)

Az önkormányzati tulajdonban lévő Polgármesteri Hivatal (3733 Rudabánya, Gvadányi József út 47. (hrsz:496/1) épületének komplex energetikai korszerűsítése. A felújítás során megvalósításra került:

- Az épület homlokzati falainak, és a padlás hőszigetelése, Nyílászárók cseréje
- Napelemek elhelyezése a Déli homlokzati tetőn.
- Hőszivattyús fűtési, hűtési rendszer kiépítése.
- Az épület akadálymentesítése
- Azbesztmentesítés: A régi pala leszedése a tetőről, és új cserépfedés készítés, a kiegészítő bádogos munkákkal.

Alternatív energiaellátásként a megújuló energia felhasználása 68 db napelem kerül elhelyezve a tető déli síkjára. Ezek inverteren keresztül az országos villamos energiahálózatba lettek bekötve. Ezzel az épület egész éves villamos energia felhasználása a helyszínen megtermelődik.

- **TOP-3.2.1-16-BO1-2018-00091**

TOP-3.2.1-16 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

Támogatott összeg: 212.700.000. Ft.

A projekt keretében felújítás és bővítés valósul meg. A projekt által megvalósítandó fejlesztések között szerepel a épület határoló szerkezeteinek hőszigetelése (homlokzatok, földem), külső nyílászárók cseréjére, A fűtésrendszer (konvektoros fűtés) cseréje, korszerű hőszivattyús technológiára épülő központi fűtés – hűtés rendszer kiépítése, a jelen állapot szerinti frisslevegő befúvásra és elszívásra (mesterséges huzatra) épülő színházterem szellőztetés cseréje korszerű, központi hővisszanyerő szellőztetésre, a használati és hőszivattyús villamos-energia igény fedezése napelemes villamos energia termeléssel, azbesztmentesítés – a jelen állapot szerinti hullámpala fedés lecserélése, akadálymentesítés – az épületet használhatóvá kell tenni a mozgásukban korlátozott látogatók (mozgássérültek, vakok) számára is. A Művelődési Ház általános állagmegóvó és állagjavító, valamint energetikai korszerűsítése is megvalósul a Művelődési Ház energetikai korszerűsítése pályázat révén 2019-2021 között.

- **Rudapithecus lelőhely lefedése és tanösvény kialakítása projekt**

ÉMOP-2.1.1/B-12-2012-0082 jelű pályázaton, a megpályázott 500 millió forintból, 336.483.997 Ft. összeget nyertünk. A támogatási szerződést 2014. novemberében Rudabánya Város Önkormányzata a NORDA Kft, mint közreműködő szervezettel megkötötte. A projekten belül

megvalósult a lelőhely lefedése, ami a látványtárnak is helyet tud biztosítani, valamint egy tanösvény kialakítása a bányató mellett, tematikus útvonallal. A munkaterület átadása a kivitelező részére 2015. május 4 -én megtörtént.

A szerződés szerinti munkák befejezése 2015. december 15. napjával sikeresen megtörtént. A használatbavételi engedélyt az építéshatóság a látványtárra és a tanösvényre 2016.július 13. napjával kiadta. A látványtár a pályázatban vállaltak teljesítésével elkészült, de még nem fejeződött be, mivel a pályázat nem támogatta az ivóvíz és a villamos energia ellátás kiépítésének költségét, sem pedig a kiállítás megvalósításának költségeit. Mivel településünk ezeket saját erőből nem tudja biztosítani ezért várni kellett arra, hogy egy újabb támogatás illetve pályázat elnyerésével megteremthessük azt az állapotot, amikor valóságosan megnyithatja kapuit a látogatók előtt.

● Látványtár fejlesztése 2.ütem

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretén belül a Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés tárgyában, Kazincbarcika Város Önkormányzata és konzorciumi partnereként Rudabánya Város Önkormányzata, TOP-1.2.1-15-BO1-2016-00002 azonosító számon beadott pályázatát a Támogató 2017.05.16. napon kelt támogatási döntése értelmében támogatásban részesítette. A projekt össz. támogatásából bruttó 139.427.066. Ft. áll Rudabánya Város Önkormányzata rendelkezésére. A megvalósítandó projektcélok Rudabányán 3 helyszínre korlátozódnak:

- Az őslénytannal kapcsolatos kiállítás bővítése és korszerűsítése.
- A Földvári Aladár Ásványműzeum fejlesztése.
- A Rudapithecus látványtár fenntartató működtetése érdekében a létesítmény villamos energia betáplálása és ivóvíz ellátásának biztosítása szerepel.

A megvalósítási időszak kezdő időpontja: 2016. 08. 01., a projekt az alábbi szakaszokban valósult meg:

- 1) A rudabányai fejlesztések első szakaszában megvalósulásra került a Rudapithecus Látványtár villamos energia ellátásának kiépítése. A kivitelezés 2018. november 09.-re készült el, amit egy többfázisból álló bekapcsolási eljárás követett, amely végeredményeként 2019 február 11-én kaptunk hivatalosan üzemeltetési engedélyt a hatóságoktól.
- 2) A fejlesztés második szakaszában kiépítésre került a Látványtár egyik fő produkciójaként, - a vetítéstechnika kialakítása és teljeskörű megvalósítása. 2019 október 17.napján a vállalkozó a teljesítést készre jelentette és megtörtént a rendszer átadás-átvételi eljárása.
- 3) A fejlesztések harmadik szakaszában megvalósulhatott a Látványtár ivóvízellátásának biztosítása. Mivel a látványtár Felsőtelekes község külterületén található mindkét településtől nagy távolságban, ezért óriási fejtörést okozott annak megvalósíthatósága. Az üzemeltetéshez szükséges vizet, (büfé üzemeltetéséhez és a szociális helyiségek működtetéséhez) - a fogadóépület mellett földbe süllyesztett tartályokból fogjuk biztosítani a szükséges vízmennyiség helyszínre szállításával és egy egyszerű biztonsági megsűrésével, illetve vízkezelésével együtt. Mivel az előzőekben leírt célok vízellátásának minőségét a hatóságok csak és kizárólag, ivóvíz minőségben fogadták el. A látogatók részére pedig tényleges vízfogyasztásra, ivóvízként - vízadagoló készülékekkel 19 literes ballonokból fogjuk biztosítani a szükséges ivóvízmennyiséget. A vállalkozó a kivitelezési munkákat 2020.január 28.-án befejezte és átadta a megrendelő részére. 2020 januárjában megszereztük az ÁNTSZ szakhatósági hozzájárulását is a működéshez.
- 4) A fejlesztések negyedik szakaszában megvalósításra került a látványtár kamera és riasztórendszerének kiépítése: 14 db kamera került elhelyezésre.

- **Svájci forrásból bővül a rudabányai ősleletek otthon**

A beruházás a Kazincbarcika Város Önkormányzata által elnyert, Svájci Hozzájárulási Program támogatásával megvalósuló több éves nagyprojekt része: a „Rudapithecus Park és tematikus útvonal kialakítása Rudabányán” elnevezésű projektem.

SH/1/1) 7F-07685.01 Kazincbarcika és vonzáskörzete munkahelyteremtő fejlesztése

Támogatás összege: 68.170.270 Ft.

Ebből megvalósításra kerül:

- Az Óvoda utcai volt óvoda épületében a “Rudapithecus Látogató-, Oktató és Kutató Központ”, az udvaron pedig egy őslénytani szoborpark.
- A Gvadányi József utca 1. szám alatt található “Tájház” teljes rekonstrukciója.
- A projekttel kapcsolatos információs táblák kihelyezése.

1. kép: Rudapithecus Látogató-, Oktató és Kutató Központ

forrás: https://www.rudabanya.hu/palyazat/varosfejlesztes/ovoda_atalakitas_taj/

A településen két épületet újítottak fel: korszerűsítették a városközpontban található régi óvodát, illetve hagyományőrző tájház funkcióval töltötték meg a Gvadányi utcában található autentikus parasztházat. Emellett néhány kiegészítő beruházás is történt: kijelölték a híres régészeti leletekre épülő helyi tematikus útvonalat, és egyebek mellett egy, a 10 millió évvel ezelőtti állatvilágot megidéző szoborparkot is létrehozta.

A korábban óvodaként működő önkormányzati épület kívül-belül megújul a projekt során: tetőszerkezet-csere; szigetelés; festés; burkolás; épületgépészeti felújítás; elektromos rendszer-, fűtés-, víz-, szennyvízhálózat-korszerűsítés történik meg, emellett pedig új vizesblokkokat és kiszolgálóhelyiségeket alakítanak ki. Az épület környéke is - mely új beton térkőburkolatot kap - esztétikusabbá válik. A felújítást követően az épület látogatóközpontként funkcionál majd, itt fogják bemutatni a híres rudabányai leletek egy részét. A tervek szerint az egész környéket egy igazi szabadidő-komplexummá szeretnék fejleszteni a rudabányaiak aktív sportolási, kikapcsolódási lehetőséget biztosítva az ideérkező vendégeknek.

A projekt másik új funkciót elnyerő épülete a Gvadányi József utcában található egykori parasztház. Itt elsősorban olyan jellegű állagmegóvás a feladat, hogy a tájház egy XIX. századi bányászlakás legjellegzetesebb vonásait viselje magán kívül-belül egyaránt. A fejlesztéshez kapcsolódva a teljes körű akadálymentesítés is megtörténik, illetve egy új vizesblokkot is kialakítanak.

2. kép: Tájház

forrás: https://www.rudabanya.hu/palyazat/varosfejlesztes/ovoda_atalakitas_taj/

Az önkormányzati oktatási intézmények közül a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) a következő intézményeket vette át:

KLIK által fenntartott intézmények		
Gvadányi József Általános Iskola	3733 Rudabánya, Petőfi Sándor utca 22.	köznevelés

A szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmény társulási formában működik, a fenntartó és üzemeltető a Felső-Tisza Vidék Gyermekjóléti és Szociális Intézményfenntartó Társulás.

1.9.7 Energiagazdálkodás

Az energiagazdálkodás területén az önkormányzat külön koncepcióval, fejlesztési dokumentummal nem rendelkezik, ugyanakkor több olyan lépését is meg lehet említeni, amelyek a hatékonyabb energiafelhasználást támogatják. Másrészt a város az elmúlt időszakban számos energetikai megújítást hajtott végre az intézményeiben, az alábbi táblázatban szereplő adatok értelmében.

A város energiaellátásának bemutatása az 1.16.2 fejezetben kerül bemutatásra.

A város 2010-2020 között megvalósított energiahatékonysági fejlesztései:

- TOP-3.2.1-16-BO1-2018-00091 - Művelődési Ház energetikai korszerűsítése.
Támogatott összeg: 212.700.000. Ft
- TOP-3.2.1-15-BO1-2016-00095 - Rudabánya Városházának energetikai korszerűsítése,
A szerződött támogatás összege: 87 800 000,- HUF, a támogatás mértéke: 100%.

Az önkormányzati tulajdonban lévő Polgármesteri Hivatal (3733 Rudabánya, Gvadányi József út 47. (hrsz:496/1) épületének komplex energetikai korszerűsítése. A megvalósuló fejlesztések közvetlen célja: Napelemes rendszer telepítése, Határoló szerkezetek utólagos szigetelése, nyílászárók cseréje, Hőszivattyús rendszer kialakítása.

A projekt befejezési dátuma: 2018. 10. 31.

1.10 Településüzemeltetési szolgáltatások

A **2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól** a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint definiálja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása. Tágabb értelemben a településüzemeltetési feladatok körébe sorolhatjuk a településen élő lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz, komfortérzethez kapcsolódó igényeinek kielégítéséhez, illetve az élhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is (a törvényben definiáltak mellett például: a környezettudatos szemlélet erősítése (Környezetvédelmi Alap működtetése, szilárd hulladék szelektív gyűjtésének szervezése, energiatakarékossági programok támogatása, légszennyezés elleni küzdelem, allergén növényekkel kapcsolatos feladatok, településkép javítása - közhasználatú zöldterületek fenntartása és üzemeltetése, bűnmegelőzési feladatok (helyi közbiztonság erősítése, térinformatikai rendszer támogatása).

Az önkormányzat ezen feladatokat saját maga látja el 2 féle módon:

- 1 fő településfejlesztési és üzemeltetési referens dolgozik a Hivatalon belül, aki közvetlenül a jegyző irányítása alá tartozik. Feladatai közé tartozik a településfejlesztési tevékenység (pályázatok koordinálása), a városüzemeltetési feladatok koordinálása és a honlap működtetése.
- önkormányzati többségi tulajdonú településüzemeltetési cégen keresztül:

Rudabányai Városüzemeltető Non Profit Kft

Székhelye: 3733. Rudabánya, Óvoda u. 7 sz.

Mb. ügyvezető: Tarjányi Sándor

A Kft. az alábbi önkormányzati feladatokat végzi el:

- Városüzemeltetési feladatok: köztisztasági feladatok (közterületi szemétyűjtés, köztisztaság biztosítása, utak takarítása, hó- és síkosságmentesítés), közterület fenntartás és parkosítás; utak karbantartása és útburkolatjel festés; köztemetők üzemeltetése; kutak üzemeltetése, csapadékvíz-csatornák karbantartása, utcánév-táblák kihelyezése, gyommentesítés,

44. táblázat: Közszolgáltatók Rudabányán

Villamos energia	Egyetemes szolgáltató: MVM Next Energiakereskedelmi Zrt. Versenyiaci: MVM, AUDAX, ÉMÁSZ	www.mvmnext.hu ugyfelszolgalat@mvm.hu
Víz	Észak magyarországi regionális vízművek	Kazincbarcika, Tardonai út 1, 3700 www.ervzrt.hu ; ugyfelszolgalat@ervzrt.hu
Szennyvíz	Észak magyarországi regionális vízművek	
Gáz	MVM Next Energiakereskedelmi Zrt. EON,	https://mvm.hu/

	Hálózat üzemeltető: Opus Tigáz	
Hulladékgazdálkodás	NHKV Zrt. BMH Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. – Zöld Völgy Nonprofit Kft.	www.nhkv.hu ugyfelszolgalat@nhkv.hu
Kéményseprő	nincs	
Távhőszolgáltató	nincs	
Közterület, parkolás	nincs	
Közbiztonság	Rendőrség Polgárőrség	Kazincbarcikai Rendőrkapitányság +36 70 522-8322 Polgárőr Egyesület (3733 Rudabánya Gvadányi J. u. 47.)
Közút	Magyar Közút Nonprofit Zrt.	www.internet.kozut.hu

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, saját szerkesztés

Villamos energia:

Az MVM Csoport Magyarország harmadik legnagyobb vállalatcsoportja, működése lefedi a teljes hazai energiarendszert.

Hulladékgazdálkodás:

Az integrációs folyamat biztosítására a megye három meghatározó közszolgáltató társasága megalakította a BMH Nonprofit Kft.-t. Így Borsod – Abaúj – Zemplén Megyében 2018. január 1-jétől a BMH Nonprofit Kft. (BMH Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság) látja el a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatokat. A hulladékgazdálkodással összefüggő feladatokat így a BMH Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. látja el Rudabánya területén.

A ZV Zöld Völgy Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság 2013-ban kezdte meg működését, alapítója a Sajó-Bódva Völgye és Környéke Hulladékkezelési Önkormányzati Társulás. A Társaság – a környezetvédelmi és hulladékgazdálkodási alapelvek szem előtt tartásával, regionális és térségi területen az ellátásra kötelezettek számára – szervezi és ellátja a települési önkormányzatok területén fellelhető, illetve képződő települési hulladék kezelését, amely magában foglalja a hulladék begyűjtését, szelektív gyűjtését, szállítását, előkezelését, tárolását és ártalmatlanítását is.

Sajókazai Hulladékkezelő Centrum (SHC): A Centrum a Szuhakálló – Sajókaza közötti műút mellett található.

Víziközmű:

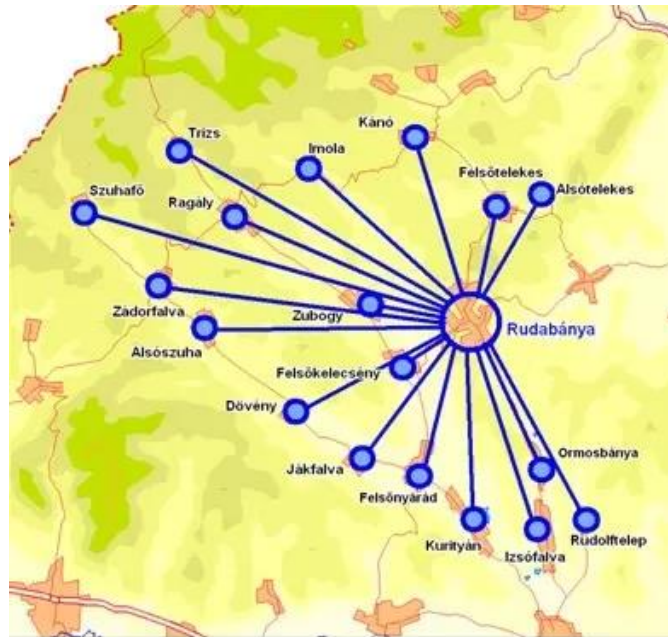
Az ÉRV Zrt-vel kötött határozatlan idejű üzemeltetési szerződést a város. A társaság feladata az önkormányzati közfeladat ellátása (a közüzemi ivóvíz-, a szennyvízelvezetési-, és kezelési szolgáltatás folyamatos és szakszerű biztosítása a város lakossága és közületi fogyasztói részére).

A Kelet-borsodi Szolgáltatási Divízió a Miskolc várostól északra (Sajóecsegi Regionális Vízmű) eső települések ivóvízellátását biztosítja. A szolgáltatási területükön kilenc független vízbázis, nyolc üzemelő vízműtelep és két szennyvíztelep szolgálja ki fogyasztókat.

Közbiztonság

Rudabánya rendvédelmi feladatait a Kazincbarcikai Rendőrkapitányság munkatársai látják el, a kapitányság két másik mellett 1993 óta rendőrőrsöt működtet Rudabányán, biztosítva ezzel a környező települések ellátását is.

22. térkép: A Rudabányai Rendőrőrs illetékességi területe

forrás: <https://www.rudabanya.hu/onkormanyzat/intezmenyek/kozbiztonsag/>

A rendőrőrs illetékességi területe összesen 19 település közigazgatási területére terjed ki (ld. ábra).

A rendőrőrs feladat- és hatásköre magában foglalja: az általános elsőfokú rendőrkapitánysági feladat- és hatáskörökre, ezen belül:

- bűnüldözés,
- bűncselekmények megelőzése, felderítése, bűnügyi nyomozás,
- általános közrendvédelem,
- személy- és objektumőrzés,
- közterületi rendet sértő cselekmények elleni fellépés,
- intézkedés megkezdése jogsértő cselekmények észlelése esetén,
- rendezvények zavartalanságának biztosítása,
- közlekedésrendészeti rendőri tevékenység,
- közúti járműforgalom ellenőrzése, szükség esetén forgalomirányítás,
- intézkedés közlekedési balesetek esetén,
- a közlekedési bűncselekmények ügyében történő eljárások lefolytatása,
- igazgatásrendészeti tevékenység,
- szabálysértési eljárások lefolytatása,

- engedélyügyi tevékenység.

„Roma-Rendőr együttműködést" hoztak létre a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei rendőr-főkapitányság vezetésének közreműködésével.

Az együttműködést a Sajó-völgye 15 településének (Alsószuha, Berente, Dédestapolcsány, Dövény, Izsófalva, Kazincbarcika, Kurityán, Múcsony, Ormosbánya, Ragály, Rudabánya, Sajóivánka, Sajókaza, Sajószentpéter és Vadna) kisebbségi önkormányzatával Kazincbarcikán írták alá. Ennek eredményeként szolgálnak a rendőrségen olyanok, akik eredményesebben végzik a bűnmegelőző munkát a roma kisebbség körében, mint a többségi társadalmat képviselő társaik.

Polgárórség

A lakosság közbiztonságának javítása érdekében 2003-ben alakult meg Rudabányán a Polgárőr Egyesület (3733 Rudabánya Gvadányi J. u. 47.), amely az alapítást követően rövidesen meg is kezdte az éjszakai figyelőszolgálatok teljesítését. Tevékenységük elősegítette a község területén élő egyedülállók, idősek, betegek biztonságérzetének növelését. Feladataik közé tartozik:

- a működési területen található közösségi és személyi tulajdon fokozott védelme, bűnalkalmak csökkentése;
- vagyonvédelem: a külterületeke lévő ingatlanok és az ott termelt és tárolt anyagi javak figyelemmel kísérése;
- postai kézbesítők időközönkénti figyelemmel kísérése igény szerint;
- iskolás gyermekekre való odafigyelés, megelőzendő a kábítószeres vagy molesztálós eseteket;
- a temetői rongálások megelőzése;
- a település rendezvényein aktív közreműködés a rendőrséggel kooperálva.

1.11 Táj- természeti adottságok

1.11.1 Domborzat és talajviszonyok

Rudabánya két kistáj, a Putnoki-dombság és a Rudabányai-hegység határvonalán helyezkedik el, a település közigazgatási területe mindkét tájat érinti. A két terület egymástól élesen elkülönül, más természeti feltételek jellemzik. Az elemzéshez Magyarország Kistájainak Kataszterét használtuk fel. 5A Putnoki-dombság az Észak-magyarországi medencék középtáján, a Rudabányai-hegység az Aggtelek-Rudabányai hegyvidék középtáján belül található.

A Putnoki-dombságot főleg pliocén agyagos-homokos üledékek alkotják, ÉNy-DK-i csapásiránnyal jellemezhető, miocén rétegekben barnakőszén telepek találhatók. A Rudabányai-hegységet alsó, középső-triász mészkő és dolomit alkotja, DNY- ÉK-i csapásiránnyal jellemezhető, ásványkincsei: vasérc-összlet, gipsz, anhidrit Alsótelekes határában.

A miocén barnaszénre, valamint a Rudabányai-hegység vasérc készleteire a közelmúltig bányaművelés épült, melynek következtében ma a táj nagy része erősen degradált. A várható tájrehabilitációs folyamatok a bánya lakott területhez való közelsége miatt különös súllyal érintik Rudabányát. A feltárt bányakincsek és azok nagyüzemi kitermelése vezetett azonban a terület DK-i részén kialakult magasabb fokú városiasodottsághoz.

A Putnoki-dombságban jelenlévő agyagos üledékek miatt itt gyakoriak a csuszamlások. Rudabánya területén is található ilyen, mely a Tájérték Kataszterben is szerepel (TÉKA adatbázis). A Rudabányai-hegység karsztos üledékekből áll, ám leginkább fedett helyzetben, emiatt a karsztosodás mértéke a közeli Aggteleki-karszthoz képest lényegesen gyengébb. A hegység középső részén lévő Telekes-völgy átöröklött jellegű szurdokvölgy.

A talaj többnyire harmadidőszaki üledékeken képződött agyagos vályog mechanikai összetételű agyagbemosódásos barna erdőtalaj. A természeti adottságok az intenzív mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlenek.

A Putnoki-dombság agyagos térszínein, valamint a Rudabányai-hegység hegylábi lejtőin az agyagbemosódásos barna erdőtalaj a jellemző. Karsztos jellegű kőzeteken rendzina alakult ki, ez éppen Rudabánya térségében a leggyakoribb. A Putnoki-dombság folyóvölgyeiben réti öntéstalaj képződött, pangóvízes hatás következményeként.

1.11.2 Éghajlat

A térség az ország leghűvösebb vidékei közé tartozik. Az alacsony középhőmérséklet, az alacsony napfénytartam, valamint az év több mint felét kitevő fagyhajlam rányomja bélyegét a táj képére. A hűvösebb éghajlatot befolyásolja a térség medencedombság jellege, miszerint a közelben magasabb hegyvidékek vannak, délre a Bükk, északra a Gömör-Tornai karszt, távolabb a Kárpátok külső vonulatai, melyek hegyvidéki jellegű éghajlatukkal befolyásolják a két kistáj klímáját is.

A település éghajlata mérsékelt hűvös, mérsékelt nedves. Az évi középhőmérséklet 9 °C körül alakul. Leghidegebb hónap a január, a legmelegebb a július. A napfénytartam 1250 kW/m² év. Az évi csapadékmennyiség 650 mm.

⁵ Rudabánya IVS 2013

1.11.3 Növényzet

Természetes növényzete a Sajó-völgy kistájával megegyezik. Potenciális erdőtársulásai a szubmontán égerligetek, a keményfás ligeterdők, a pannóniai cseres-tölgyesek, a cseres kocsánytalan tölgyesek és a gyertyános kocsánytalan tölgyesek. Jellemzőek a magaskórós társulások is. Az erdészetileg hasznosított területeken zömmel fiatal- és középkorú keménylombos erdők díszlenek.⁶

A térség természetes erdőtársulása a cseres-kocsánytalan tölgyes, a Rudabányai hegységben zonálisan jelenik meg a gyertyános-kocsánytalan tölgyes. A folyóvölgyekben gazdag flórával rendelkező láprétek is találhatóak. A talajok közül a redzina és a réti öntéstalaj alacsony termőképességű, az agyagbemosódásos barna erdőtalaj is inkább az erdők létének kedvez. A terület emiatt szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas, inkább a legeltetés és az erdőgazdálkodás elterjedt. A Putnoki-dombság területének 53,4 a Rudabányai-hegység 68,2%-a erdőterület. A kedvezőtlen mezőgazdasági adottságok miatt a terület megmenekült az intenzív szántóföldi műveléstől, ami többé-kevésbé megőrizte a hagyományos tájképet.

A Rudabányai tavat a külszíni bányaművelés után visszamaradt meredek sziklafalak és omlások határolják, melyeket fokozatosan elborított a növényzet. Főként akác, nyár, nyír és fenyőfák, valamint különféle cserjék tudtak megtelepedni a vékony talajon, de ahol vastagabb a földréteg, tölgyesek is kialakultak.

1.11.4 Állatvilág

A területet érintő Aggteleki Nemzeti Park területén nagyragadozók előfordulása egyre gyakoribb, így az európai farkas (*Canis lupus*), a hiúz (*Lynx lynx*), barna medve (*Ursus arctos*). Stabil állománya él a nemzeti parkban a vadmacskának (*Felis sylvestris*) illetve a kifejezetten erdőkedvelő nyusznak (*Martes martes*).⁷

A magyar erdők "klasszikus természetes vadfajai" kivétel nélkül megtalálhatók az ANP területén. Így gímszarvas (*Cervus elephus*), őz (*Capreolus capreolus*), vaddisznó (*Sus crofa*) állománya akár nagyobb is a természetes eltartó képességnél az egyes vadászterületen folyó intenzív vadgazdálkodási tevékenység miatt.

A gerincesek közül külön említést érdemel a különböző denevérfajok jelenléte. A rágcsálók közül kiemelendő a korábban mezőgazdasági kártevőként számon tartott, mára megritkult, lecsökkent állományú ürge (*Spermophilus citellus*). Hasonlóan ritka az ürge állományt táplálékbazisként felhasználó parlagi sas (*Aquila heliaca*), illetve kerecsensólyom (*Falco cherrug*) helyi előfordulása. A békászó sas (*Aquila pomarina*). Az ANP adottságok viszont kedvezőek a darázsölyv (*Pernis apivorus*) számára, ha gyakorinak nem is mondható, de állománya stabil. Szintén előfordul a területen a kígyászölyv (*Circaetus gallicus*). A beerdősülű, korábban nyitott sziklás gyepterületek területének csökkenése miatt táplálkozó területe egyre inkább beszűkül. A határ közeli szlovákiai költőhelyek felől rendszeres látogató a vándor sólyom (*Falco peregrinus*) illetve a szirti sas (*Aquila chrysaetos*). A baglyok közül sok év után ismét költött az uhu (*Bubo bubo*), az uráli bagoly (*Stryx uralensis*) pedig változó számban, de rendszeres költő faj. Az ANP faunára új elemként jelent meg a közelmúltban a törpekuvics (*Glaucidium passerinum*) is. A patakvölgyek, és fennsíki üde kaszálóréteken megtalálható a rejtett életmódot folytató haris (*Crex crex*). Háborítatlan völgyek rendszeres fészkelő madara a fekete gólya (*Ciconia nigra*).

⁶ RUDABÁNYA TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

⁷ <http://anp.nemzetipark.gov.hu/allatvilag>

Az ANP folyó- és álló vizeiben 37 halfaj, köztük 9 védett fordul elő. A legközismertebbek a sebes és szivárványos pisztráng (*Salmo tutto fario*, *S. gairdneri*).

A hüllők közül a ritka pannon gyík (*Ablepharus kitaibelii*) a leginkább érdekes faj. Mérges kígyó nem fordul elő. A kétéltűek közül az általánosan elterjedt fajok jellemzőek. A nemzeti park címerállata a foltos szalamandra (*Salamandra salamandra*) is ebbe a csoportba tartozik. A puhatestűek között a kék meztelen csiga (*Bielzia coerulescens*) valamint a kárpáti forrás csiga (*Sadleriana pannonica*) kiemelendő.

A rovarok közül számos védett faj fordul elő, különböző faunavidékek képviselőjeként. Pl. a kárpáti elterjedésű zempléni futrinka (*Carabus zawadskyi*). Az ANP területéről mintegy 2000 lepkefajt írt le a tudomány. Köztük számos védett és veszélyeztetett fajt is.

A Rudabánya településen előforduló fajösszetételről nincs elérhető adatbázis. Rudabánya szempontjából különös figyelmet igényel az Altáró bányajaratában élő kereknyergű patkósdenevér állomány védelme. Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága érdekében kármentesítő, kármegelőző programot valósít meg.

A gólya fokozottan védett állatfaj (13/2001 (V.9.) KöM rendelet), egyedeire és élőhelyükre az 1996. évi LIII törvény (Tvt.) előírásai vonatkoznak. A település meglévő gólyafészkeit óvni kell, a gólyafészkek a település arculatát is meghatározó elemek.

45. táblázat: A felmért fészkek adatbázisa Rudabányán

Azonosító	Település rész	Pontos hely	Mire épült?	Van fészkek?
2302901 >	Rudabánya	Dózsa Gy. u. 41.	villanyoszlop	nincs
2302902 >	Rudabánya	Jókai u. 14	villanyoszlop	nincs
2302903 >	Rudabánya	Szabadság tér 26.	villanyoszlop	van

Forrás: MME⁸

A bányató állatvilága viszonylag szegény, madarak, rovarok, gyíkok és békák előfordulása gyakoribb, jelentős halállománya nincs.^{9,10}

1.11.5 Tájhasználat, tájszerkezet

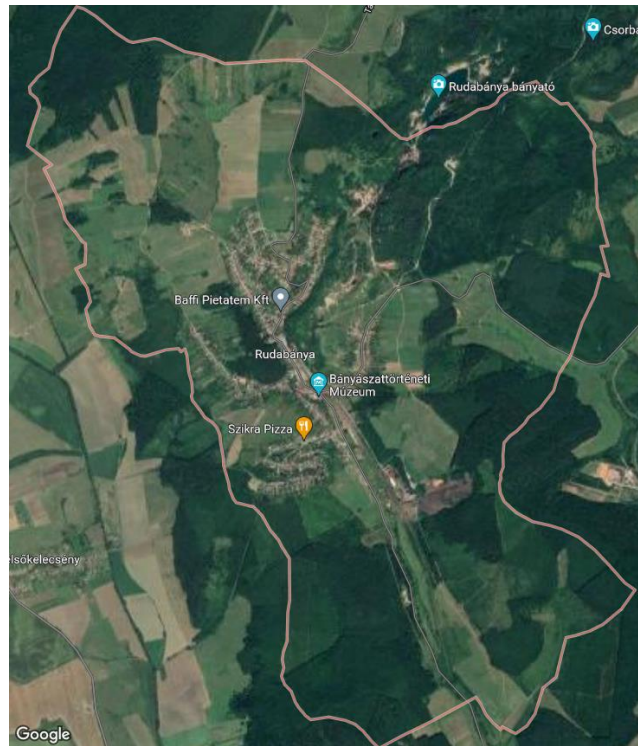
A település külterületén nagyjából erdőgazdálkodás folyik, kisebb részt szántó, rét-legelőgazdálkodás, valamint zártkerti szőlőművelés is, melyek a tájképét gazdagítják.

⁸ www.golya.mme.hu

⁹ <https://trekhunt.com/hu/article/rudabanya/>

¹⁰ <https://www.orszagjaro.net/rudabanyai-banyato/>

23. térkép: Rudabánya és környezete tájhasználat

Forrás: google.com

A felszíni adottságok és a viszonylag hűvös klíma nem teremt kedvező feltételeket a mezőgazdaság számára. A gazdaságföldrajzi fekvés sem szab megfelelő kondíciókat a mezőgazdasági hasznosításnak az infrastruktúra hiányosságai és a piactól való távolság kedvezőtlen hatásai révén. A termelés jórészt önellátásra történik, a művelésbe vont területek a települések közvetlen környezetében találhatók. A mezőgazdasági földterületek racionális hasznosítása már kialakult, s a művelési ágak megoszlása a jelenlegi állapotban állandósult. A szántóföldi növénytermesztésben a vetésszerkezetben kiemelkedő helyet foglal el a gyepterület - nagyjából telepített gyepek -, mely az állattenyésztés (szarvasmarha, juh) alapját képezi. A településhez kapcsolódóan (attól keletre és észak-nyugatra) jelentős zártkerti területek vannak, melyek a lakosság ellátásán túl a rekreációs lehetőségként (hobbikert) is szolgálnak.

1.11.6 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek

A település természetvédelmi szempontból az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (mint természetvédelmi kezelő) működési, illetve a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály (mint természetvédelmi hatóság) illetékességi területén helyezkedik el.

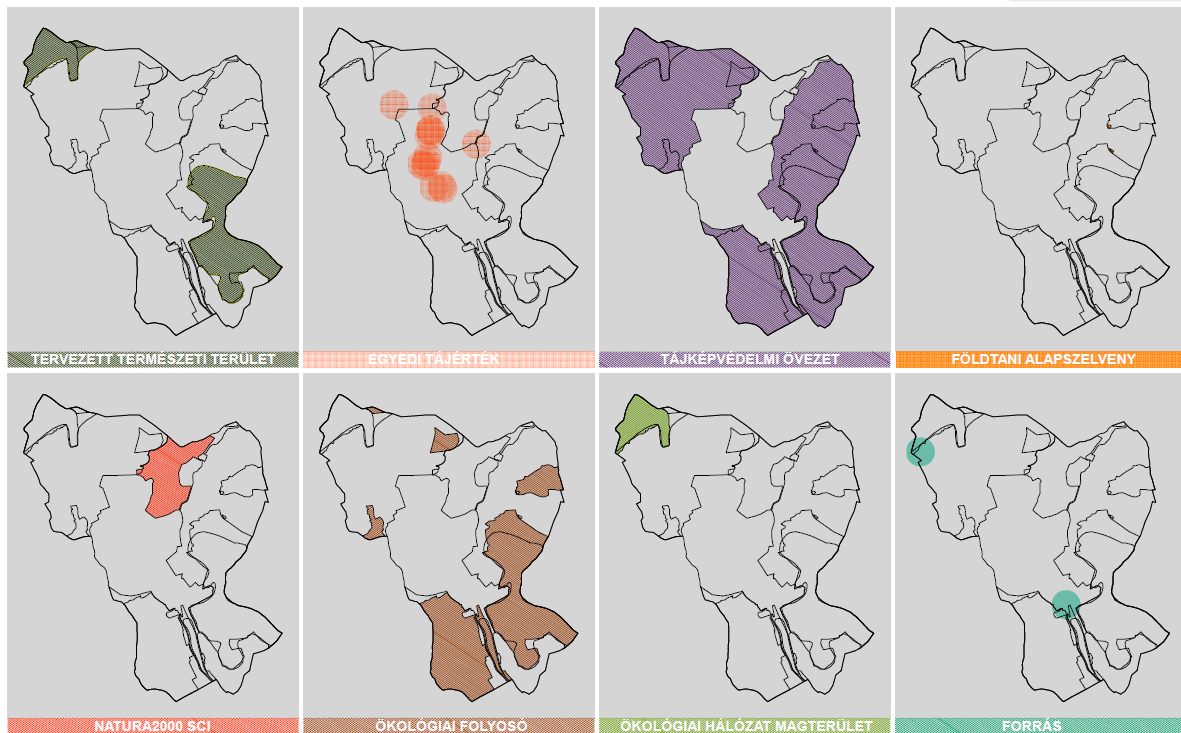
A védett erdőövezetben lévő területek természeti védettség (ökológiai hálózat magterülete, tervezett természetvédelmi terület, NATURA 2000-Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület) alatt álló területek. A korlátozott használatú gazdasági erdőövezet erdőterületei tájképvédelmi térségi övezetben helyezkednek el.

A bányató és környezete egyedi természeti értéket képvisel, mellette található a nemzetközi ismertségű *Rudapithecus hungaricus* lelőhely.

A városközpontban elhelyezkedő, összefüggő parkerdő terület, a Majális domb (hrsz 1/4) helyi védelem alatt áll.

1.11.6.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

24. térkép: Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Forrás: Rudabánya TAK

1.11.6.1.1 Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

A település teljes igazgatási területe országos jelentőségű tájképvédelmi terület. A beépítésre szánt területeknél, valamint a közművezetékek, közműépítmények elhelyezésénél ezen a részen törekedni kell az épületek és építmények tájba illesztésére. Törekedni kell a hagyományos tájhasználat megőrzésére.¹¹

1.11.6.1.2 Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület

Rudabánya település térségi jelentőségű tájképvédelmi területtel nem rendelkezik.

1.11.6.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Egyedi tájértékek

¹¹ Rudabánya város Településrendezési terve – Településszerkezeti terv és leírása

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: TvT) 6.§ (3) bekezdése alapján egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. A TvT. 6.§ (5) szerint a településrendezési terv tartalmazza a tervezési területen található egyedi tájértékek felsorolását. A TvT. 6.§ (3) – (5) bekezdései, valamint az Étv. 36. § (2) bekezdése szabályozzák az egyedi tájértékekre vonatkozó feladatokat.

Rudabánya közigazgatási területén 2004-ben történt meg az egyedi tájértékek felmérése. A település teljes közigazgatási területére készült felmérés Agrárminisztérium által minőségellenőrzött adatai alapján az alábbi egyedi tájértékek kerültek beazonosításra.

46. táblázat: Egyedi tájértékek felmérése

Sorszám	Név	EOV koordináta (NY-K)	EOV koordináta (D-É)	Tipizálás	Pontos helyszín
1	Emlékpark	766825	337675	Emlékpark	A Megyei Bányászattörténeti Múzeum körül.
2	Ülő lány szobra	766795	337730	Köztéri szobor	A művelődési ház melletti téren.
3	Evangélikus templom	766645	337705	Templom	Bartók Béla u. 12.
4	Római katolikus templom	766500	338180	Templom	Gvadányi u. 51.
5	Temető	766410	338145	Temető	A római katolikus templommal szemben.
6	Petőfi Sándor centenáriumi emlékműve	766470	338110	Emlékmű	A római katolikus templommal szemben található temető mellett.
7	Dombormű	766530	338285	Emléktábla	A városháza falán.
8	Gróf Gvadányi József mellszobra	766560	338695	Emlékmű	Dózsa Gy. és Gvadányi J. utca sarkán.
9	Református templom	766580	338805	Templom	Temető út 8.
10	Református harangtorony	766585	338780	Harangtorony	A református templom előtt.
11	Szőnyegcsuszamlás	765885	339280	Tömegmozgások által létrehozott felszínforma	A belterületől ÉNy-ra 300 méterre, a Sinai oldal DK-i lábánál.
12	Kilátópont	766615	339220	Kilátópont	A Rudabánya-Felsőtelekes műút temető feletti szakaszán.
13	Képoszlop	767460	338530	Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín	A Kápolna- hegy északi oldalában található útelágazásnál.

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A tájértékek tekintetében az illetékes nemzeti park igazgatóság az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, az illetékes természetvédelmi hatósága a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya.

Országos védelem alatt álló területek

Rudabánya közigazgatási területén **források**at tartunk nyilván, amelyek ex lege védettséget élveznek. Az 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 23.§ (2) bekezdésében foglaltak értelmében a törvény erejénél fogva védelem alatt álló láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár nem található a település közigazgatási határán belül.

Hosszú távú természetvédelmi cél Magyarország összes földtani alapszelvényének védetté nyilvánítása. Rudabánya közigazgatási területén található a **Rézing-dűlői földtani alapszelvény természeti emlék**, valamint a **Szuhogyi Nagy-hegy földtani képződmény természeti emlék**, amelynek védetté nyilvánításáról a 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet gondoskodott.

ESA (Természetileg Érzékeny) területek

Potenciális ÉTT célterületek azok, melyek környezetérzékenységi térképek alapján átlag feletti sérülékenységet mutatnak. Az ÉTT területeket – természetvédelmi támogatás fontossága szempontjából – három kategóriába sorolhatjuk:

- I. A kiemelt területeken nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő természeti értékek jelentős állománya fordul elő, melyek fennmaradása 5-10 év távlatában is kétséges, amennyiben a természetkímélő gazdálkodás nem részesül támogatásban.
- II. A fontos területeken országos viszonylatban jelentős természeti, táji értékek fordulnak elő, melyek fennmaradása vagy állapotuk javítása érdekében természetkímélő gazdálkodás támogatása szükséges.
- III. A lehetséges területek azok, ahol jelentős az extenzív élőhelyek aránya, az értékek jelentősége kisebb, illetve, ahol az extenzív gazdálkodás ösztönzésével növelhető lenne a terület természeti értéke.

Az ESA területek környezetbarát fenntartására kiemelt támogatási rendszert dolgoztak ki, melyek először a mintaterületeken válnak elérhetővé. Rudabánya – az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet melléklete alapján – a II. (fontos) kategóriába került besorolásra.

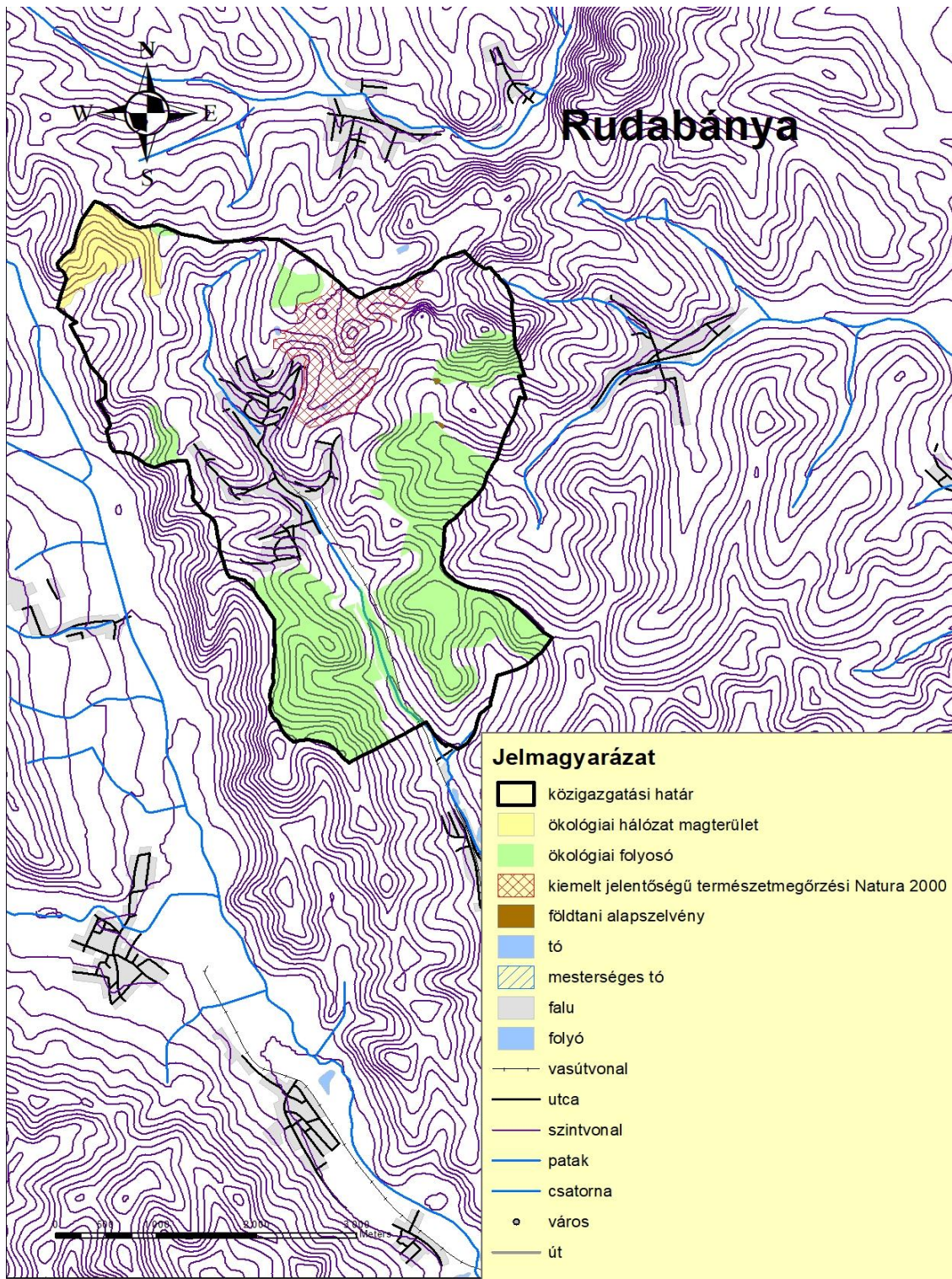
1.11.7 Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózathoz az országos jelentőségű természetes, ill. természetközeli területek és az azok közötti kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek.

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 4. § 34. 35. és 36. pontja tartalmazza az ökológiai hálózat övezeteinek meghatározását.

A település közigazgatási területén az ökológiai hálózat övezetei közül a magterület és az ökológiai folyosó övezete is megtalálható, amelyek elhelyezkedését térképen ábrázoltuk.

25. térkép: Az ökológiai hálózat Rudabányán

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer

A **magterület** az OTRT-ben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Az övezetben csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

Az **ökológiai folyosó** az OTRT-ben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek – magterületek, puffertületek – közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

Az ökológiai hálózattal kapcsolatos követelményekről a 2018. évi CXXXIX. törvény V. fejezetében lehet olvasni részletesebben. A törvény az egyes övezetekkel kapcsolatban a következő szabályozást is tartalmazza, amelyet az ITS készítése során figyelembe vettünk:

Magterület

25. §

(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhető ki és helyezhető el.

(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.

Ökológiai folyosó

26. §

(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha

a) a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, továbbá az erőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

NATURA 2000, Kiemelt Jelentőségű Természetmegőrzési Területek

Az Európai Unió Habitat Direktívája alapján különleges, illetve kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek kerültek kötelezően kijelölésre, a területükön található élőhelyek, illetve fajok miatt.

A közigazgatási területet érinti a **HUAN20001 Aggteleki-karszt és peremterületei** kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület a Rudabánya 051/1, 051/2, 051/3, 059/2 hrsz-ú ingatlanokon. A kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve az ANPI honlapján is elérhető.

Az érintett helyrajzi számokat a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tette közzé. A NATURA 2000 területekre vonatkozó szabályozásokat a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet tartalmazza. A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet ad részletes tájékoztatást.

A település közigazgatási területén a következő ökológiai területek találhatóak, helyrajzi számok szerint:

- **Ökológiai magterület:** Rudabánya közigazgatási területének észak-nyugati peremén: 21/4, 21/5, 21/6, 21/7, 21/8, 21/9, 21/10, 21/11, 48.
- **Ökológiai folyosó terület:**
Délnyugaton: 0147/3, 0147/4, 0147/5, 0147/6, 0122, 0124, 0125, 0126,0129,0128, 0131, 0132
Délkeleten: kiterjedt terület, relatív közelségben a város ipari zónáihoz:
079/4, 079/2, 078, 079/6, 079/7, 083, 0108/1, 0108/2, 0104, 0105, 0106, 0107, 0109, 0110, 099/2, 080, 081.
továbbá 2301-2411 és 48 területek
- **Natura 2000** kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület: volt bányaterületek, és kapcsolódó védőerdők: 51/1, 51/2, 51/3, 59/2.

A helyi vízfolyások ökológiai állapota a magas fokú környezeti degradáció miatt nem minden esetben éri el a kívánatos szintet. A Bódvába torkolló Telekes-patak ökológiai állapota pl. a Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság mérései szerint a rossz kategóriába sorolandó, és csupán 2027-re érhető el a megkívánt ökológiai szint.

Az ökológiai hálózathoz az országos jelentőségű természetes, ill. természetközeli területek és az azok közötti kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek.

A 24. számú térképen látható Rudabánya országos ökológiai hálózati érintettsége (Piros: magterület; Zöld: ökológiai folyosó; Cyankék: pufferterület)

26. térkép: Rudabánya országos ökológiai hálózati érintettsége

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer

Az ökológiai hálózatot belterületen a vonalas infrastruktúrák, belterületi utak, járdák és térburkolások szakítják meg.

1.11.8 Egyéb természeti értékek

1.11.8.1 Természeti területek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) az alábbiak szerint határozza meg a természeti terület és a kapcsolódó természetközeli állapot fogalmait:

4. § b) természeti terület: valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek;

4. § d) természetközeli állapot: az az élőhely, táj, életközösség, amelynek kialakulására az ember csekély mértékben hatott (természeteshez hasonló körülményeket teremtve), de a benne lejátszódó folyamatokat többségükben az önszabályozás jellemzi, és közvetlen emberi beavatkozás nélkül is fennmaradnak.

A Természeti területek körének meghatározása cím alatt a Tvt. 15. § (1) bekezdése szerint természeti területnek minősül, ha a 4. § d) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel:

- az erdő, gyeperdő, nádas művelési ágú termőföld;
- a művelés alól kivettként nyilvántartott földterület, ha nem építmény elhelyezésére szolgál, vagy nem áll bányaművelés alatt;
- a mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterület.

A Tvt. 5. § (2) bekezdése alapján a természeti területek csak olyan mértékben vehetők igénybe és hasznosíthatók, hogy a természeti rendszerek és azok folyamatainak működőképessége és a biológiai sokféleség fenntartható legyen. A 13. § (1) bekezdés szerint ha természeti területen gazdasági tevékenység (vadgazdálkodási - vadászati, halászati - horgászati stb.) gyakorlásának módja a természet védelméhez fűződő érdekeket sérti vagy veszélyezteti, a természetvédelmi hatóság a tevékenység korlátozását vagy megtiltását kezdeményezi. A 17. § (2) bekezdése előírja, hogy a természeti területek hasznosítása során figyelemmel kell lenni az élőhely típusára, a jellemző vadon élő szervezetek fajgazdagságára, a biológiai sokféleség fenntartására. A 21. § (1) bekezdése szerint természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélyre van szükség a gyepek és nádasok művelési ág megváltoztatásához, a gyepek, valamint a nád és más vízínövényzet égetéséhez. A Tvt. további törvényi előírásokat is tartalmaz a természeti területekre, lásd a törvény II. Részében.¹²

A 15. § (2) és (3) bekezdései pedig kimondják, hogy az (1) bekezdés hatálya alá tartozó természeti területek jegyzékét a természetvédelemért felelős miniszter az agrárpolitikáért felelős miniszterrel együtt közzéteszi, amit az ingatlan-nyilvántartásba fel kell jegyezni.

A védett természeti illetve a Natura 2000 területeken kívüli, a törvényi feltételeknek megfelelő további természeti területek jegyzéke még nem került közzétételre.

A védett természeti illetve a Natura 2000 területeket a 1.11.7 Ökológiai hálózat fejezetben tárgyaltuk részletesen.

1.11.8.2 Természeti értékek helyi védelme

A bányató és környezete egyedi természeti értéket képvisel, mellette található a nemzetközi ismertségű *Rudapithecus hungaricus* lelőhely.

Helyi védelem alatt áll a Majális domb (hrsz: 1/4), amely a városközpontban elhelyezkedő, összefüggő parkerdő terület.

1.11.9 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

A Megyei Területrendezési terv alapján kiemelhető tájhasználati konfliktusok és problémák kezelését az alábbiak szerint összegezzük:

Erdőgazdasággal érintett **erdőterületek** esetében:

- alapvető elvárás, hogy a meglévő erdőterületeket ne vonják belterületbe, illetve azokat ne minősítsék beépítésre szánt területté. Az erdőtelepítésre szánt területek kiválasztásánál a termőhelyi adottságokat, a talajok termőképességét, a mezőgazdasági művelésre való alkalmasságot, valamint a környezetvédelmi és természetvédelmi előírásokat, szempontokat, vonatkozásokat figyelembe venni.

- A meglévő természetes- és természetközeli állapotú erdők fenntartásával, erdőtelepítésre alkalmas új területek kijelölésével, erdők telepítésével javasolt elérni az erdősültség folyamatos növelését. Az erdőtelepítések egyaránt szolgálják a racionális földhasználat kialakítását, a kiváló termőhelyi adottságú, valamint a szélerózióra hajlamos szántóterületek védelmét.

- Meglévő erdők fenntartásánál, új erdők telepítésénél a többcélú erdőgazdálkodás elvét ajánlott fenntartani, fokozott szerepet javasolt kapni a gazdasági rendeltetésen – fatermesztésen – kívül a védelmi és közjóléti rendeltetésnek.

¹² <https://termeszet-vedelme.eoldal.hu/cikkek/termeszeti-teruletek/>

- Védelmi rendeltetésű erdőket egyrészt az ökológiai hálózat rendszerszerű fejlesztése érdekében természetvédelmi, másrészt árvízvédelmi, talajvédelmi, levegőtisztaságvédelmi, klímavédelmi és településvédelmi céllal indokolt telepíteni. Előnyben javasolt részesíteni a pollenben szegényebb, és kevésbé allergizáló fajtákat.

- A közjóléti erdők telepítésére a nagyobb települések és üdülőterületek környezetében ajánlott törekedni.

- Az erdőtelepítésből kizárandó a természetvédelmi oltalom alatt álló gyepterület, védelemre tervezett gyepterület, természeti területnek minősülő gyepterület és egyéb természetvédelmi kijelölés alá tartozó terület (pl.: a Natura 2000 hálózatba tartozó gyepterület). A védett és a Natura 2000 hálózatba tartozó területeken erdőtelepítést akkor lehet végezni, ha az nem ellentétes a Natura 2000 terület fenntartási tervével.

Bár az erdőterületeknél kisebb kiterjedésűek, a természetvédelmi szempontból kiemelten fontos és érzékeny **gyepterületek** kezelését a nemzeti park iránymutatásait betartva szükséges elvégeznie a tulajdonosoknak.

1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Digitális adatbázis a zöldfelületi rendszerről nincs. A városban saját környezeti szenzorok nincsenek, környezeti adatokat az önkormányzat nem tárol.

Gondozott zöldfelületek

A település zöldfelületi gondozását a Rudabányai Városüzemeltetés Nonprofit Kft. (3733 Rudabánya, Óvoda u. 7.) látja el. A társaság összességében 269 306 m² zöldfelületet kezel 2021-ben.

47. táblázat: Gondozott zöldterületek Rudabánya közigazgatási határán belül (2021)

Sorsz.	Terület megnevezése	Terület kiterjedése (m ²)
1.	Óvoda út	17 838
2.	Rózsavölgy utca	11 383
3.	Arany János utca	29 192
4.	Petőfi út	6 408
5.	Ady Endre út	22 243
6.	Dózsa György út	5 797
7.	Szabadság tér	5 298
8.	Gvadányi J. utca	10 687
9.	Vásártér út	2 052
10.	Bajcsy Zs. út	5 940
11.	Temető utca	50 821
12.	Görgő T. út	11 280
13.	Jókai Mór utca	3 202
14.	Táncsics Mihály út	5 783
15.	Vájár út	1 068
16.	Munkácsy utca	2 430
17.	Bányász utca	1 476
18.	Kossuth L. utca	7 227
19.	Sport utca	2 725
20.	Bartók Béla utca	3 869
21.	József A. út	14 052
22.	Dobó utca	720
23.	Árpád utca	6 815
24.	Zöldfa utca	4 399
25.	Rákóczi Ferenc utca	9 981
26.	Szabadidő Park	18 220
27.	Sportpálya	8 400
	ÖSSZESEN:	269 306

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Zöldfelület-fejlesztési elképzelések

Fontos helyi társadalmi igény, hogy a jelenleginél több zöldfelület, közpar és játszótér legyen a városban. Jelenleg nincs kiépített, társadalmi közösségi találkozóterként is funkcionáló közpark a városban. Cél, hogy minden városrész rendelkezzen legalább egy, utcabútorokkal is ellátott parkkal. A parképítés mellett az utcafásítások, utcai zöldfelületek építése is fontos. A közparkokhoz kapcsolódóan a gyermekes családok részére kialakított, modern, esetenként kültéri fitness eszközökkel is felszerelt játszótérek kialakítását tervezi az önkormányzat. Közpark és játszótér komplexum szükséges a Jókai mór utcában, a Kossuth Lajos utcában, és vélhetően a József Attila utcában is.

A Város döntéshozóinak és lakóinak régi közös álma, hogy a település központjában valósuljon meg egy olyan központi, forgalomcsillapított övezet, mely alkalmas lehet a helyi társadalmi élet kikristályosodási pontjaként, egyfajta találkozóhelyként való funkcióra. A régi élelmiszerüzlet előtt szeretnének kialakítani egy térburkolattal, szökőkúttal ellátott közteret. Ehhez csatlakozna a Petőfi Sándor utca teljes hosszában térburkolattal fedett járdája és kerékpársávja, a patak lefedésével kialakítandó parkoló. A beruházás

során fásítás, zöldfelület-fejlesztés is megvalósul. A központi tér reményeik szerint alkalmas lesz nagyobb horderejű szabadtéri városi rendezvények megtartására.

1.12.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.12.1.1 Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Parkok:

- Gvadányi József Művelődési Ház parkja (Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2)
- Gvadányi József Művelődési Ház parkjával szemközti park (Petőfi utca Hrsz.: 521)

Közintézmények, egyházi intézmények zöldterületei:

- B.-A.-Z Megyei Bányászattörténeti Múzeum udvara (Petőfi u. 24.Hrsz.: 934)
- Petőfi Sándor utcai köztemető (Petőfi utca Hrsz.: 17)
- Református templom kertje (Temető utca 8. Hrsz.: 321/126)

1.12.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A zöldfelületi ellátottságra vonatkozóan nem áll rendelkezésre pontos adat. A gondozott zöldterületek alapján a zöldfelületi ellátottság értéke minimálisan 117,6m²/fő.

1.12.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

A zöldfelületi rendszer elemeinek részletes számbavétele hiányzik, indokolt lenne városi ZIFFA elkészítése.

Mindkét oldali fasor telepítése indokolt az Arany János utcai lakások előtt.

A lakossági felmérés egyértelműen alátámasztotta, hogy lenne igény a zöldfelületek nagyobb arányú közösségi célú hasznosítására. A zöldinfra fejlesztést célzó beruházások előkészítésénél ezen igények kiszolgálását szükséges összhangba hozni a biológiailag aktív felületek növelésének klímaadaptációs céljával

A zöldfelületek kezelésében fontos szempont az allergén növények visszaszorítása. A települési zöldterület-gazdálkodásban az erősen allergén fafajták, mint a nyír, éger, kőris, platán és fűzfák telepítésének mellőzése javasolt. A zöldterületek megtartása levegőtisztaság-védelmi szempontból is kiemelten kezelendő.

a település környezetállapotára, klímájára az igazgatási területen belül és annak környezetében működő különböző gazdasági-ipari létesítmények kedvezőtlen hatást gyakorolhatnak.

A lakóterületek és a már meglévő vagy új beruházásként létesítendő gazdasági-ipari területek közötti megfelelő mértékű puffer terület biztosítása környezeti-gazdasági konfliktushelyzetet teremthet, azonban ezek megakadályozzák vagy mérséklék azon tevékenységek negatív hatását, amelyek a lakóterületek és az ott élő népesség egészségi állapotát kedvezőtlenül befolyásolják.

1.13 Az épített környezet vizsgálata

A korábbi IVS 4.4.2. Épített környezet fejezetében részletesen kidolgozásra került a fejezet, annak frissített információkkal történő kiegészítése jelen fejezet célja.

Ezen kívül az épített környezet vizsgálata csupán olyan tartalmi részletezettséggel kerül kidolgozásra, amely a koncepció és a stratégia kidolgozásához szükséges. Részletesebb elemzésre, vagy friss adatokkal történő kiegészítésekre a településrendezési terv felülvizsgálata, módosítása során fog sor kerülni.

1.13.1 A területfelhasználás vizsgálata

1.13.1.1 Településszerkezet történeti kialakulása, a településszerkezet vizsgálata és helyi sajátosságok vizsgálata

A településszerkezete története:

Rudabánya mai északi városrésze a település legrégebb, középkori magját jelenti. Ez őrzi középkori felvidéki bányavárosokra jellemző településszerkezetet. Ennek központjában található az erre a várostípusra jellemző négyszög alakú tér (a mai Szabadság tér), melynek szerkezete leginkább a mai Szlovákia területén található Dobsina főteréhez hasonlít. A város korabeli utcái e tér körül alakultak ki, úgy, hogy az ún. kúszóhalmazos településszerkezetet formáz. Ez az akkor felvidéki városok tipikus alaprajzát jelentette.

A város középső és déli része már völgyi beépítést követ. Rudabánya ma hat völgyben fekszik, ezek:

- Rózsavölgy, a városközponttól nyugatra.
- Ebbe egy Ny-K-i irányú völgy csatlakozik
- Szuhogyi-völgy, a város keleti részén, a Szendrő felé kapcsolatot teremtő Kossuth Lajos u.
- Ormos-patak völgye, a város déli részén, mely a Sajó-völgy felé biztosít átjárást.
- Gyertyános-völgy
- Névtelen patak völgy

A domboldalakra a város csupán az északi, régi városrészben és a délkeleti részen a bányász társasházak területén kúszik fel. A település délkeleti részén a felhagyott vasércbánya és vasútállomás által életre keltett hajdani, ma leromlott, és elpusztult ipari területek találhatóak, melynek látványa negatívan befolyásolja a településképet. A városközpont közeli fekvés és e területek rendezetlen volta rontja a település imázsát.

A város hatályos településszerkezeti tervében és városfejlesztési koncepciójában lehatárolásra került a védendő településszerkezet. Ez a város északi részén található, a következő utcák és területek által közrefogott területen:

- Keletről a Munkácsy Mihály utca és a 460/2 hrsz. terület határolja
- Délről az 506. hrsz. terület, a Petőfi Sándor utca, és a 97/2 hrsz.-en lévő patak jelöli a határt
- Nyugatról a 87, 86 hrsz. területek, majd Bajcsy – Zsilinszky Endre u., Vásártér u, Dózsa György. u, majd a 221/88, 221/86 hrsz. területek szegélyezik
- Északról a Temető u., 298, 297 hrsz. területek, majd Táncsics Mihály u, végül a 410. hrsz. területen lévő Vájár út jelenti az értékvédelmi terület határát.

57. ábra: Településképi szempontból meghatározó területek térképi lehatárolása

Forrás: A 13/2017 önkormányzati rendelet

Településszerkezet és területhasználat:

A város igazgatási területének térségi területfelhasználási kategóriái

Az igazgatási terület térségi besorolásai:

- a) Erdőgazdálkodási térség,
- b) Vegyes területfelhasználású térség
- c) Városias települési térség.

Az egyes térségek területi lehatárolását a Településszerkezeti Terv jelöli ki.

Az épített környezet védelme részben az építészeti örökségre, részben a települési örökségre terjed ki. Míg az építészeti örökséget az országosan védett műemlékek vagy a helyileg védett épületek, építmények, és műtárgyak összessége jelenti, addig a települési örökség elsősorban nem az egyes objektumokra, hanem azok térbeli viszonyaira: a település szerkezetére, a telekrendszerre és a telkek hagyományos beépítési kultúrájára, az utcahálózatra és az építési vonalakra, a település- és utcaképekre, vagyis a település történeti örökségét képviselő értékrendszerre vonatkozik.

A régi jellegzetes utcavonalakat meg kell tartani. A hagyományos telekosztások szélességét és az oldalhatáron álló beépítés jellegét szintén meg kell őrizni, bár az eredeti hosszútelkes telekosztások már csak a külső területeken találhatók meg.

A város központi területin a városias fejlődés során, a hátsó kerti utak már lakóutakká váltak és a telkeket hosszában kettéosztották vagy új, merőleges utcát nyitva a telkek belsejébe, négyfelé osztódott az eredeti telekhosszúság. Más esetben a hátsó telkeket tömbösítették.

Területfelhasználást korlátozó tényezők

A területfelhasználást korlátozó tényezők között szerepelnek a védett, természetileg értékes területek, a bányászattal érintett területek, a régészeti területek és a rekultiválandó területek.

A természeti védelem alatt álló területek és az országos ökológiai hálózat részeként jegyzett területek a településszerkezeti terv szerint korlátozott területfelhasználású területek.

A település teljes igazgatási területe országos jelentőségű tájképvédelmi terület. A beépítésre szánt területeknél, valamint a közművezetékek, közműépítmények elhelyezésénél ezen a részen törekedni kell az épületek és építmények tájba illesztésére. Törekedni kell a hagyományos tájhasználat megőrzésére.

Azon a területen, amely nyilvántartott régészeti lelőhelyet érint, a beruházások tervezésénél számolni kell régészeti kutatás költségeivel. A magasabbrendű jogszabályok szerint ezeket a régészeti lelőhelyeket a beruházások tervezése során lehetőség szerint el kell kerülni, amennyiben erre nincs lehetőség, a lelőhely beruházás által érintett részét fel kell tární, az illetékes Kulturális Örökségvédelmi Hivatal bevonásával.

A felhagyott bányák és a hulladéklerakó területét rekultiválni szükséges, rekultivációs tervek alapján.

1.13.1.2 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A település beépítésre szánt területei nagyrészt a belterületen belül találhatóak. A szerkezeti terv szerinti **beépítésre szánt** területek a településen az alábbiak:

Beépítésre szánt területek:

Lakóterületek:

- Lk-Lakóterület (Kisvárosias)
- Lke-Lakóterület (Kertvárosias)
- Lf-Lakóterület (Falusias)

Vegyes területek:

- Vt-Vegyes terület (Településközpont)
- Vk-Vegyes terület (Központi)

Gazdasági területek:

- Gk-Gazdasági terület (Kereskedelmi- szolgáltató)
- Gi-Gazdasági terület (Egyéb ipari)
- ipari gazdasági területek Gipz

Különleges területek:

- temető területek K-t
- sportolási, rekreációs célú területek K-re
- mezőgazdasági üzemi területek K-mg
- bányászattal érintett területek K-b
- nagyterjedésű közműterületek K-kö
- garázsterületek K-g

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési és közműterületek, területek:

- közutak Köu
- kötöttpályás közlekedési területek Kök (Vasútterület)

Zöldterületek:

- Zp Zöldterület Z-Kp

Erdőterület:

- védő/védett erdő Ev
- korlátozott használatú gazdasági erdő Egk
- turisztikai erdő Ee

Mezőgazdasági területek:

- Má Mezőgazdasági terület (Általános) és korlátozott használatú mezőgazdasági terület Mák
- Má-SZ Általános mezőgazdasági terület (Szántó)
- Má-R Általános mezőgazdasági terület (Gyep)

- kertes mezőgazdasági terület: Mk
- vízgazdálkodási terület V, ezen belül
 állóvizek medre és partja
 közélcélú nyílt csatornák medre és partja

Különleges beépítésre nem szánt területek Kk:

- temető területek Kk-t
- bányászattal érintett területek Kk-b
- nagyterjedésű közműterületek Kk-kö

Természetközeli területek: Tk

- természetvédelmi rendeltetésű célokat szolgálnak. A természetközeli terület övezeteiben épületet elhelyezni nem lehet.

A védett erdő-övezetben lévő erdőterületek mind valamilyen védelem alatt állnak (ökológiai hálózat magterülete, tervezett természetvédelmi terület, NATURA 2000-Kiemelt jelentőségű

természetmegőrzési terület). A korlátozott használatú gazdasági erdő-övezet erdőterületei tájképvédelmi térségi övezetben helyezkednek el.

A bányaterület övezetén belül a külfejtéses bányaterület rendezése, rekultivációja után a területen idegenforgalmi és rekreációs célból látvány és pihenőpark, ipartörténeti, geológiai és őslénytani bemutatóhely kialakítása, és az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb funkciók (*vendéglátás, szálláshely szolgáltatás*) létesítése lehetséges. A területen épületek (kiállító/bemutató termek, látogatóközpont, vendéglátó és szálláshely szolgáltató egységek, és egyéb a rendeltetéshez illeszkedő funkciójú épületek/építmények) az idegenforgalmi funkciókhoz kapcsolódva 2%-os beépítettséggel helyezhetőek el. Az övezetben rekreációs célból pihenőhelyek, turistautak kiépíthetőek.

A turisztikai fejlesztések célterülete a volt vasércbánya utolsó munkahelyén a Vilmos és az Andrássy II. bányarész találkozásánál keletkezett bányató és környezete, valamint a Rudaphitecus lelőhelyének környezete. Ahhoz, hogy a fejlesztések megvalósulhassanak a terület szakszerű helyreállítása, rekultivációja szükséges.

Az övezeten belül a bányászat újraindítható egyéb jogszabályi keretek betartása mellett. Az övezetben a terület rendeltetészerű használatát szolgáló technológiai építmények elhelyezhetőek.

Rudabánya jellemzően egyközpontú település. Az intézmények nagyobb részt a központban és a környékén helyezkednek el, ill. az átmenő forgalmi utak mentén lineáris intézményi vonalakként kapcsolódnak a központi tér- és utcarendszerhez. Összefüggő településközponti vegyes terület a Arany János u., Petőfi u. és Gvadányi József utcák közötti részen került kijelölésre.

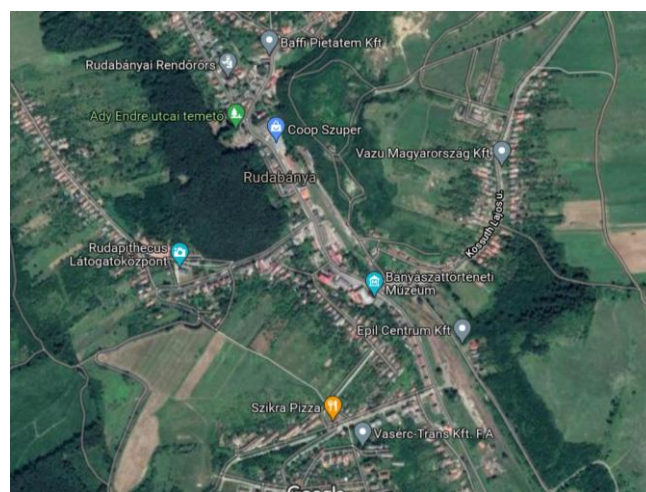
A két nagyobb területű lakóterületet pedig kertvárosias és falusias lakóterületek alkotják, az északi részen inkább a falusias míg a déli részen inkább a kertvárosias övezet a jellemzőbb.

Különleges területek kül- és belterületen egyaránt megtalálhatók. Ezek közül ki kell emelni: a régészeti terület, mely a település északi részén belterületen a műemlék épületek környezetében található, illetve külterületi részen is.

Zöldterület, közpark az északi és a déli városrészen is található. A településen az összes zöldterület nagysága 6,2 hektár. Ebből a játszótérek, tornapályák, pihenőhelyek területe 1170 m².

Korlátozott használatú zöldfelületi elemek közül kiemelkedő fontosságúak az erdőterület, a temető, a sportterületek.

27. térkép: Műholdfelvétel a településről

forrás: googlemaps

A külterület terület felhasználása

A külterület legnagyobb részén védett erdő és korlátozott használatú gazdasági erdő, valamint kisebb arányban mezőgazdasági területek találhatóak. Jelentős nagyságúak a gyep és a szántóterületek is a település külterületén.

1.13.1.3 Funkció vizsgálata

A település intézményi ellátottságát, valamint azok funkciók szerinti besorolását az alábbi táblázat foglalja össze:

48. táblázat: Intézmények és funkcióik városrészenként

funkció	alfunkció	intézmények megnevezése
Városközpont városrész		
Közösségi funkciók	könyvtár	Városi Könyvtár és Teleház
	színház, mozi	
	múzeum	Bányászattörténeti Múzeum
	szabadidőpark, sportpálya	Sportpark, Tenispálya, valamint futballpálya
	közösségi ház	Városi Könyvtár és Teleház
	uszoda, strand	
	templom	evangélikus, katolikus
Igazgatási funkciók	rendőrség	
	tűzoltóság	
	egészségügy	II.sz. háziorvosi rendelő, orvosi ügyelet, fogorvos
	önkormányzati hivatal	Rudabányai Közös Önkormányzati Hivatal
	szociális intézmény	Szociális Szolgáltató Központ, védőnő
Közlekedési funkciók	autóbusz állomás	3
	vasútállomás	
	benzinkút	
Gazdasági funkciók	Ipari Park	
	piac	Helyi Piac
	pénzügyi szolgáltatók és bankok	Takarékbank ATM
	irodaház	
	szálláshely	Ruda-Hotel
	kiskereskedelmi üzlet	Coop és egyéb élelmiszerüzlet, zöldség-gyümölcs kiskereskedelem, virágbolt, dohánybolt

	vendéglátó egységek	1 db kocsmá 1 db büfé, 1 db kifőzde
Északi városrész		
funkció	alfunkció	intézmények megnevezése
Közösségi funkciók	könyvtár	
	színház, mozi	
	múzeum	Tájház
	szabadidőpark, sportpálya	
	közösségi ház	
	uszoda, strand	
	templom	
Igazgatási funkciók	rendőrség	Rendőrörs
	tűzoltóság	
	okmányiroda	
	önkormányzati hivatal	
	kormányablak	
Közlekedési funkciók	autóbusz állomás	2
	vasútállomás	
	benzinkút	
Gazdasági funkciók	Ipari Park	
	piac	
	pénzügyi szolgáltatók és bankok	
	irodaház	
	szálláshely	
	kiskereskedelmi üzlet	élelmiszerüzlet
	vendéglátó egységek	kocsmá, büfé

Déli városrész		
funkció	alfunkció	intézmények megnevezése
Közösségi funkciók	könyvtár	
	színház, mozi	
	múzeum	
	szabadidőpark, sportpálya	szabadidőpark
	közösségi ház	
	uszoda, strand	
	templom	református
Igazgatási funkciók	rendőrség	
	tűzoltóság	
	egészségügy	Háziorvosi rendelő
	önkormányzati hivatal	
	szociális intézmény	Védőnő
Közlekedési funkciók	autóbusz állomás	1 db
	vasútállomás	volt vasútállomás (leromlott állapotú, funkcióvesztett)
	benzinkút	
Gazdasági funkciók	piac	
	pénzügyi szolgáltatók és bankok	
	irodaház	
	szálláshely	Erdőszállás Vendégház
	kiskereskedelmi üzlet	élelmiszerüzlet
	vendéglátó egységek	kocsma

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás – saját szerkesztés

1.13.1.4 Alulhasznosított barnamezős területek

A megyében az elmúlt 50 év nehézipari termelése és az intenzív mezőgazdasági tevékenységek egyaránt jelentősen elszennyezték egyes települések és ipari központok talaját, felszíni és felszín alatti vizeit. A szennyezett területek egy részét az elmúlt 2 évtizedben kármentesítették, azonban jelentős részük továbbra is szennyezett területként van regisztrálva. Laktanya vagy felhagyott iparterület nincs a településen.

1.13.1.5 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott területek)

Konfliktussal terhelt területek a településen:

- szegregátumok területe (és szegregációval veszélyeztetett terület)
- degradálódott terület (volt vasútállomás területe)

A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek helyzetértékelése részletesen a korábbi IVS 7. fejezében került bemutatásra. Jelenleg a 2011-es statisztikai adatoktól frissebb nem áll rendelkezésre. Az ITS 3.3.2 fejezetben összefoglaltuk a korábbi helyzetelemzés legfontosabb információit. A szegregátumban élők és a terület rehabilitációjára irányuló célzott fejlesztés a településen az előző fejlesztési ciklusban nem történt. A korábbi IVS-ben megfogalmazott és azóta megvalósított projektek a szegregációt közvetlenül nem erősítették.

A volt vasútállomás területe a déli városrészben, ami leromlott állapota miatt jelentős helyreállításra, revitalizációra szorul. Ennek első lépéseként a tulajdonviszonyok szorulnak rendezésre (MÁV tulajdona).

A bánya bezárását követően az ipari épületek nagy részét lebontották. A külterület rekultiválása folyamatban van. Jelenleg csak egy, működő ipari telep helyezkedik el a település déli részén.

1.13.2 Önkormányzati tulajdonkataszter

Rudabánya Város önkormányzata nem rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszterben az önkormányzat tulajdonában lévő földrészletek, valamint az egyéb önálló ingatlanok vannak tartva.

1.13.3 Az építmények vizsgálata

Az ország egyik legrégebbi bányásztelepülése. A település évszázadok óta vasércből, bányászatból élt.

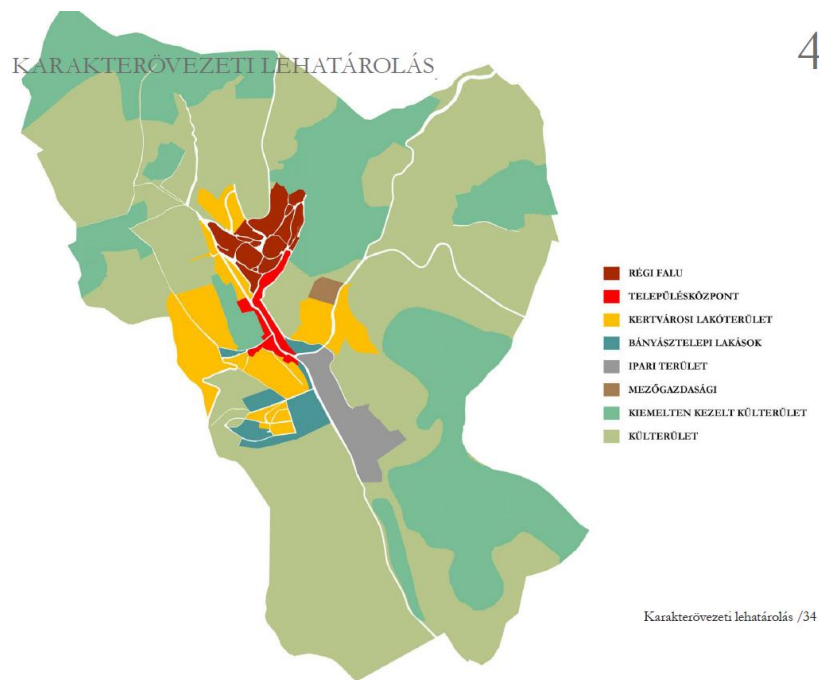
A települést eltérő karakterű településrészek alkotják.

RÉGI FALU

Régi Falu karakterövezet a település legkorábban beépült területe. A domboldalra felfutó, régi településközpont magjában épült a mai Református templom. E köré szerveződtek először az oromzatos, majd a kontyolt nyeregtetős, oldaltornácós hosszúházas lakóépületek. Régi falu ma is őrzi a domborzati viszonyok miatt kialakult halmazos, többutcsás településszerkezeti formát. Habár sok helyen lebontották már a régi épületeket, nagy számban maradtak meg fatornácós hosszúházak is. A fűrészelt deszkadíszekben gömöri motívumokat is felfedezhetünk. A nadrágszíjtelkek végén, pár helyen még megmaradtak a keresztcsűrök. A régi falut a kanyargós, keskeny utcák határozzák meg. A templom előtt alakul ki kisebb teresedés. Itt kapott helyet a Gvadányi József szobor. A kerítések jellemzően léckerítések

tömör lábazzal, vagy lábazat nélküli kialakításban. Rakott kőfalkerítés nem jellemző. Újabb építésű családi házak előtt gyakoriak az áttört fémkerítések is.

28. térkép: Karakterövezeti lehatárolás

Forrás: TAK

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A településközpont a második legrégebbi településrész. A Múzeumtól az Önkormányzat épületéig terjedő területen a XIX. század végi bányafejlesztés során alakult ki a középületek döntő százaléka. A település központjába nyúló majális domb erdőterület határozta meg a központ terjedésének irányát. A város növekedésével, az egykori halmazos, régi falu szerkezet átalakult keresztutcás kisvárossá. Ma is érdekes, település karaktert meghatározó adottság, hogy 4 irányból lehetséges a város megközelítése, Ormosbánya- Felsőtelekes tengely észak-dél irányba szeli ketté a települést, még a Szuhogya-Felsőkelecsény kelet-nyugati irányba.

1986-os bányabezárást követően egy Profi vegyesbolttól eltekintve nem épült új központi épület, azonban számos felújításra került sor az elmúlt 10 évben. 2016-ban megújult a vegyesbolt előtti köztér is.

KERTVÁROSI LAKÓTERÜLET

Kertvárosi lakóterület 5 helyen keletkezett a településen. Az öt területet a dombok élesen elhatárolják egymástól. Az épületek nagy százalékban 50-es 60-as évek nyeregtetős, sáttortetős épületeiből áll.

Újabb beépült terület egyedül az Ady Endre utca keleti oldala, valamint a régi falutól nyugatra lévő domboldal. Az itt található épületek zömmel a 80-as években épültek.

5 kertvárosi terület:

- Ady Endre utca, Doktor Görgő Tibor utca, Jókai Mór utca
- Bartók Béla utca
- Rózsavölgy utca
- Kossuth Lajos út

- Petőfi telep, Dobó István utca, Rákóczi utca

BÁNYÁSZELEPI LAKÁSOK

Szociális lakások többemeletes társasházban elhelyezve. Több ütemben épültek, a város különböző részein. Kisléptékű, iparváros hangulatú munkáslakások úszótelkeken kerültek kialakításra. Legrégebbi építésűek az Arany János utcai, és a Kossuth Lajos utcai épületek, a Petőfi telep és a Rózsavölgy út épületei később épültek.

3 bányatelepi lakótömb:

- Rózsavölgy
- Petőfi telep (József Attila utca, Árpád utca, Zöldfa utca)
- Kossuth Lajos utca
- Arany János utca

KÜLTERÜLETEK

A bánya bezárását követően az ipari épületek nagy részét lebontották. A külterület rekultiválása folyamatban van. Jelenleg csak egy, működő ipari telep helyszkedik el a település déli részén.

A településhez kapcsolódóan /attól K-re és ÉNy-ra/ jelentős „zártkert” területek vannak, melyek a lakosság ellátásán túl a rekreációs lehetőségként /hobbikert/ is szolgálnak.

A településtől ÉK-felől húzódó nagy kiterjedésű külfejtések által okozott „tájseb”, mint környezetvédelmi mind pedig tájlesztetiki szempontból kedvezőtlenül hat a település környezetére. A település külterületén nagyobb részét erdőgazdálkodás folyik, kisebb részt szántó, rét-legelőgazdálkodás, valamint zártkerti szőlőművelés is, melyek a tájképét gazdagítják.

Altáró

Az 1940-es években a szűkülő barnavasérc készlet és a háborús években fokozódó vasércigény miatt a felszíni fejtés mellett sor került a földalatti termelés bevezetésére is. 1943-ban hozzáláttak a vasútállomástól kiinduló földalatti főszállítópálya, az altáró létesítéséhez, amit azonban csak 1948-ban adtak át rendeltetésének. Az altáró 4 km hosszú szakasza összeköti Rudabánya településközpontját Alsótelekes közigazgatási határának déli, ipari területével. Több mellékágával összesen 8 km hosszú földalatti folyosórendszert képez. Egyik ága többek között a felsótelekesi közigazgatási határon belüli bányatóval köti össze az altáró fővonalát.

1.13.4 Az épített környezet értékei

1.13.4.1 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Rudabánya kül- és belterületén 8 db régészeti lelőhely található. Ezen régészeti területek lehatárolása a Településrendezési tervben megtalálható, illetve bemutatásra kerülnek az Örökségvédelmi Hatástanulmányban.

49. táblázat: Régészeti lelőhelyek

Védettség jogi jellege	Helyrajzi szám
Régészeti lelőhely	051/1, 051/3, 055, 056, 057, 075, 100, 147/1, 148, 201, 202, 203, 204, 206, 207/1, 208/1, 208/2, 209/1, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321/1, 321/2, 322, 322, 323, 325, 326, 327, 329, 330, 331, 332, 336, 337, 375, 376, 377/1, 606, 607, 608, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 609, 610

Forrás: TAK

1.13.4.2 Védett épített környezet, a helyi egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Rudabánya eredetileg domboldalra épült, sugaras szerkezetű, halmazfalu volt. Az akkori településközpontot az egykori gótikus, katolikus templom jelentette. Jellemzően oldaltornácos, kezdetben ormfalas később kontyolt nyeregtetős hosszúházak alkották az eredeti faluképet, a telkek végén keresztcsűrös beépítéssel. Népi építészeti hagyományok tekintetében Rudabánya határvidéken helyezkedik el. Észak-Borsod népművészeti területre esik, de gömöri motívumok is megjelennek a fűrészelt deszka tornác, valamint az eresz alatti díszítés kialakításánál.

Forrás: TAK

1.13.4.3 Világörökség és világörökségi várományos terület

Rudabánya esetében nincs ilyen terület, ezért ez a fejezet nem releváns.

1.13.4.4 Műemlék, műemléki együttes

Rudabányán országosan védett műemlékek:

- 9995.törzsszámon nyilvántartott református templom és harangtorony (címe: Temető u., 320, 322. hrsz.)
- Evangélikus templom 991 hrsz. Bartók B. utca 12.

50. táblázat: Örökségvédelemmel érintett ingatlanok - Műemléki környezet helyrajzi számai

Műemléki környezet	321/1, 322, 943, 947, 948, 949/2, 953, 954, 986, 987, 990, 991, 998/2
--------------------	---

Forrás: 13/2017 Településképi rendelet

1.13.4.5 Nemzeti emlékhely

Nemzeti emlékhely a településen nem található.

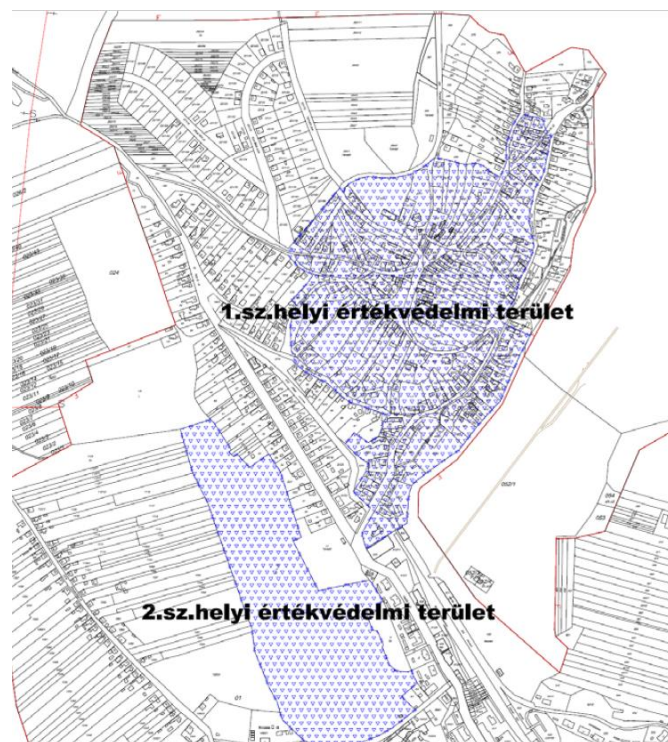
1.13.4.6 Helyi védelem

Helyi építészeti területi védelem:

Helyi értékvédelmi területek:

- Helyi településszerkezeti védelem - 1.sz helyi értékvédelmi terület határai:
216., 217. hrsz. ingatlanok nyugati oldala – Temető utca – 298, 297. hrsz-ú ingatlanok déli oldala – Táncsics M. utca – 410 hrsz.-ú ingatlan déli oldala – Munkácsy M. utca – 462 hrsz-ú telek déli oldala – belterületi határ – 498 hrsz-ú ingatlan délkeleti, délnyugati oldala – 97/2 hrsz-ú vízfolyás – 97/4 hrsz-ú keleti oldala – 86 hrsz-ú telek keleti oldala – Bajcsy Zs. utca – Vásártér utca.
- Helyi területi védelem - 2.sz helyi értékvédelmi terület helyrajzi száma:
1/4 hrsz – parkerdő területe.

29. térkép: Helyi értékvédelmi területek Rudabányán

forrás: HESZ, 2014

A 2017-ben elkészült **Települési Arculati Kézikönyv (TAK)** részletesen bemutatja a Rudabánya építészeti arculatát meghatározó fontos elemeket, illetve a kézikönyv ajánlásokat tartalmaz az épített környezet formálására vonatkozóan. A TAK részletes fotódokumentációt is tartalmaz.

A Képviselő-testület **13/2017 (XII.29) Településképi rendelete** rendelkezik a településképi védelméről, azaz előírásokat tartalmaz és követelményeket fogalmaz meg a város településképi védelme érdekében, melyeket az építmények tervezése és kivitelezése során figyelembe kell venni.

Helyi védettségű épületek, építmények:

- a/ Katolikus templom (Gvadányi utca 51.) Hrsz: 498
- b/ Községi Ház (Temető u. 4.) Hrsz: 322/1
- c/ Tájház (Gvadányi utca 1.) Hrsz: 463
- d/ Altáró Rudabánya közigazgatási határon belüli része

Helyi védettségű természeti terület:

Majális domb Hrsz: 1/4

3. kép: Majális domb, Rudabánya

forrás: TAK

A város helyi építészeti értékei közé tartoznak a városképet szépítő köztéri műalkotások. Ezek a város szolgáltató-, igazgatási- és kulturális intézményei köré csoportosulnak.

- A Gvadányi József Művelődési Házhoz kapcsolódóan: bányász hősi emlékmű, nagy-üzemi vasércbányászat centenáriumi emlékműve, bányamunka áldozatainak emlék-műve, Kossuth Lajos mellszobra, Bányászok dombormű, Gvadányi József emléktábla, II. világháborús emléktábla, ülő nő szobra, vasérc-goethit, valamint a körforgalomban bányász hősi emlékmű
- A Bányászattörténeti Múzeumhoz kapcsolódóan: Rudabánya középkori várospecsétjének gránitba vésett ábrázolása, Mikoviny Sámuel emlékműve, I. világháborúban el-esett rudabányai vasércbányászok emlékműve.
- Városházához kapcsolódóan: István-király emléktábla, Rudabánya középkori várospecsétje betonból kiöntve.
- Szabadság téren: Gr. Gvadányi József mellszobra.
- Római katolikus templom falán: II. világháborús hősi emléktábla

1.13.5 Az épített környezet konfliktusai, problémái

- Régóta felmerülő városfejlesztési probléma a parkolóhelyek kiépíttelensége
- Közösségi tér hiánya (rendezvényekre alkalmas helyszín)
- A minőségi szálláshelyek hiánya a településen
- A ravatalozó leromlott állapotú
- Kerékpárút hiánya
- Leromlott állapotú iparterület / funkcióvesztett, degradált területek revitalizációra szorulnak (volt vasút állomás)
- Szegregált területeken leromlott állapotú épületek

1.14 Közlekedés

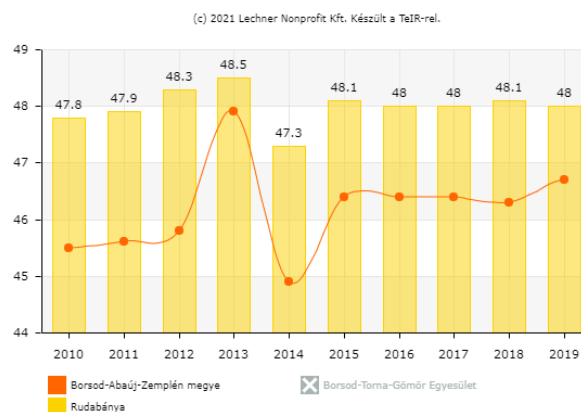
1.14.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Rudabánya az Észak-Magyarországi Régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megye északnyugati részén, a Putnoki-dombság és a Rudabányai-hegység kistájának határán helyezkedik el. A fővárostól 220 km-re, a régióközponttól és megyeszékhelytől, Miskolctól 40 km-re található.

Rudabánya makrotérségi szempontból a magyar-szlovák határon átnyúló, Miskolc – Ózd – Kassa városkapcsolat alkotta vonzaskörzethez tartozik az Országos Területfejlesztési Kon koncepció (OTK) alapján.

Közlekedés szempontjából kistérségi szinten több irányból megközelíthető. Rudabánya közúton négy irányból (a 2609. számú úton Felsőtelekes és Ormosbánya, a 2608. számú úton Felsőkelecsény, a 2611. számú úton pedig Szuhogy felől) közelíthető meg. Ormosbánya felé a 26-os főúthoz (Kazincbarcika irányába – Putnok felé vezető út), Szuhogy felé pedig a 27-es főúthoz (Szendrő irányába, amely Tornanádaska felé) van összeköttetése. A város közlekedés-földrajzi helyzete összességében sajnos nem túl kedvező, mivel Rudabánya távol fekszik a fő közlekedési gerinchálózatoktól, még a legközelebbi, a Bódva-völgyben végigfutó 27. számú főközlekedési úttól is 11 km-re található.

58. ábra: Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza

forrás: Teir

Rudabányának a megyei átlaghoz viszonyítva leginkább az autópálya csomópontig történő elérés okozott legnagyobb nehézséget, hiszen ahhoz korábban a megyeszékhelyen keresztül, Miskolcon áthaladva közelíthette meg, 2021-re már egy Miskolcot elkerülő autópályára vezető szakaszt is átadtak (Bosch-út – ipari parkhoz vezető autópálya csatlakozás).

A Borsod-Abaúj-Zemplén megye és a Kassa területén kialakuló Kassa-Miskolc Eurorégió szempontjából kiemelkedő jelentőségű a két várost összekötő, az eurorégió közlekedési tengelyét alkotó útvonal, amelynek jelenleg magyarországi szakasza az M30 gyorsforgalmi szakasza, melyet a közelmúltban az M3 autópálya folytatásaként a magyar-szlovák határig átadtak, ahol pedig a Pozsonytól Zsolna–Eperjes–Kassa irányában az ukrán határig vezető autópályához csatlakozhat.

A térségen kiépített kerékpárút nem vezet át. Az országos területszerkezeti terv számol egy Szendrő – Rudabánya – Felsőkelecsény között kiépítendő kerékpárúttal, ennek azonban inkább idegenforgalmi jelentősége van. A kerékpárút megépítésének esélye a következő 7 éves ciklusban alacsony.

1.14.2 Közúti közlekedés

Rudabánya közúton négy irányból közelíthető meg. Ormosbánya felé a 26-os főúthoz (Kazincbarcika irányába – Putnok felé vezető út), Szuhogy felé pedig a 27-es főúthoz (Szendrő irányába, amely Tornanádaska felé) van összeköttetése. A város közlekedés-földrajzi helyzete összességében sajnos nem túl kedvező, mivel Rudabánya távol fekszik a fő közlekedési gerinchálózatoktól, még a legközelebbi, a Bódva-völgyben végigfutó 27. számú főközlekedési úttól is 11 km-re található.

30. térkép: Rudabánya térképe

Forrás: www.utcakereso.hu térkép

A 2014-ben készült megalapozó tanulmány óta növekedett a belterületi gyűjtőutak kiépített hossza. Viszont nem tapasztalható változás a gyalogutak és járdák és a belterületi kiszolgáló és lakóutak kiépített hosszában.

Az önkormányzati tulajdonú belterületi utak hossza 7,8 km, kiépítettsége 100%.

A kertvárosi lakóövezetben forgalomcsillapított zóna és teherforgalmi korlátozott övezet nem található.

A település összességében mintegy 6215 méternyi önkormányzati belterület közúthálózattal rendelkezik.

A belterületi gyűjtőutak:

- Arany János út
- Petőfi Sándor út
- Gvadányi József utca
- Szabadság tér
- Temető utca
- Óvoda utca
- Kossuth Lajos utca

A Településszerkezeti Terv hatálya alá eső terület (igazgatási terület) beépítésre nem szánt területei az alábbi területfelhasználási egységekre tagozódnak:

- közlekedési és közműterületek, ezen belül
 - közutak Köu
 - kötőtpályás közlekedési területek KÖk

A HÉSZ szerint utak (közutak, kerékpár és gyalogutak, stb.) elrendezését úgy kell kialakítani, hogy:

- azokról a telkek biztonságos megközelítése,
- az ott összegyűlő csapadékvíz biztonságos elvezetése,
- a közüzemi közművek megfelelő elhelyezése, továbbá
- a vonatkozó jogszabályokban előírt feltételek, jellemzők megvalósítása biztosítható legyen.

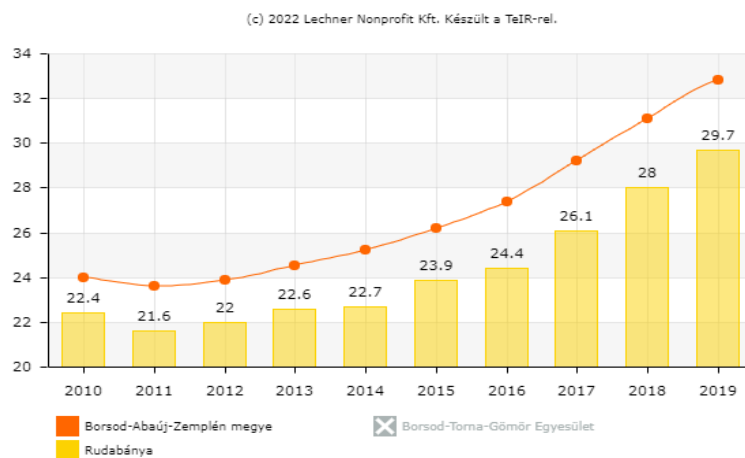
Az utak védőterületei az illetékes közlekedési szakhatóság és a létesítmény kezelőjének hozzájárulásával használható fel. A védőterületek nagysága az utak külterületi szakaszain az úttengelytől mérve:

- o az alsóbbrendű országos közutak esetén 50-50 m,(ezen belül kerítés 20m-re, épület 30m-re helyezhető el).
- o A kiemelt külterületi kiszolgáló utak tengelyétől mért 15-15 m-en belül épület, építmény nem helyezhető el.

A település területén az úthálózat szabályozási szélességét új utak építése esetén a vonatkozó jogszabályok a szabályozási terv és a Helyi Építési szabályzat szerint kell kialakítani.

A bővülő járműállomány a város fogyatkozó lakossága mellett 2011-től folyamatos növekedést mutat, 2019-ben 29,7 szgk/100 fő). Ez a megyei adatokhoz közelít.

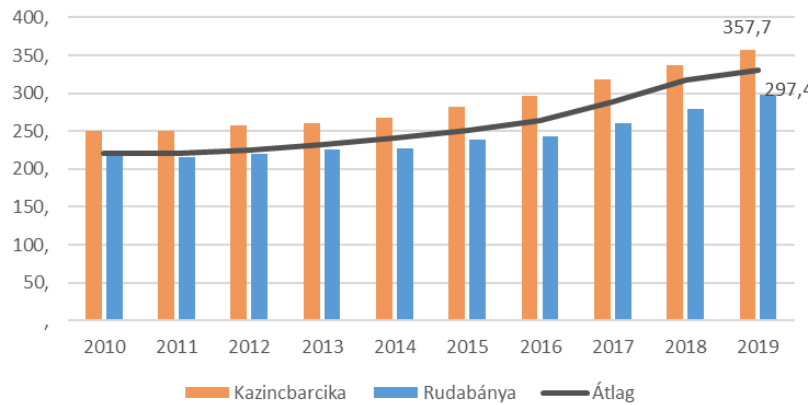
59. ábra: Száz lakosra jutó személygépkocsik száma (db)

forrás: Teir

A következő ábrán a járási adatokkal való összevetést ábrázoljuk, amelyen az ezer főre vetített személygépkocsik számának alakulás figyelhető meg Rudabányán és Kazincbarcikán, illetve a járási átlaggal összehasonlítva:

60. ábra: Személygépkocsi ellátottság (db/ezer lakos) a kazincbarcikai járási adatokkal összehasonlítva

forrás: Teir adatok, saját szerkesztés

Jól látszik, hogy a járásszékhely növekedése és a járás településeinek átlagnövekedése is kissé nagyobb léptékű a vizsgált időszakban, mint Rudabányáé.

1.14.3 Parkolás

Rudabánya autóhasználói számára a településen kijelölt ingyenes parkolók száma alul marad az igényekhez mérten, főleg a közintézmények közelében és a városközpontban.

A kisebb önkormányzati utak mentén a csekély forgalom miatt nem okoz problémát, hogy a parkolást a közterületeken, az útpadkán oldják meg.

1.14.4 Áruszállítás

A településen az áruszállítás kizárólag közúton oldható meg. A vasútisinek megmaradtak, így a teherszállítás lehetősége továbbra is megmaradt, de a vasúti teherszállításhoz kapcsolódó kiszolgáló infrastruktúra nincs meg.

1.14.5 Közösségi közlekedés

A településen nincs helyi közösségi közlekedési szolgáltatás, a település mérete ezt nem indokolja.

A város közösségi közlekedés terén csak autóbuszsal érhető el, köszönhetően a Kazincbarcika-Rudabánya vasútvonal 2007. évi bezárásának.

1.14.5.1 Autóbuszos közösségi közlekedés

Mivel Rudabányán nincs helyi autóbusz közlekedés, ezért az itt lakók csak a helyközi busz közlekedésre hagyatkozhatnak. Rövid menetidejű és nagy sűrűségű közvetlen busz összeköttetés Kazincbarcikával van (27 db/nap), ritkábban indított közvetlen busz összeköttetés pedig Miskolccal és Edelénnyel van (napi 1-1 db). Kazincbarcikán keresztül átszállással nagy sűrűséggel Miskolc és Ózd érhető el.

Az autóbuszsal a városból közvetlenül megközelíthető településeket megvizsgálva, itt is látszik egyfajta kelet-nyugati ellentét, vagyis a keleti részen fekvő, történelmi okok miatt urbanizáltabb térség felé jobbak a közlekedési kapcsolatok, míg a távolabbi falusiasabb vidékekre nincs minden esetben közvetlen buszjárat. Közvetlenül elérhető ugyanakkor a vonzaskörzeten egyértelműen kívül eső Szendrő, Kazincbarcika, Miskolc, és az idegenforgalmilag frekventált Aggtelek és Jósvafő is.

Rudabányán 6 autóbusz-megállóhely van. Az autóbusz közlekedés tekintetében vannak eltérések a városon belül. A központi részen a buszmegállók mindenki számára könnyen elérhetőek, a város peremén viszont vannak ún. forgalmi árnyékban fekvő részek is.

Közösségi közlekedés fejlesztése:

A 2014 előtti években már megvalósult a Szabadság téri autóbusz-megállóhely felújítása, ahol korszerű, fedett, a helyi településképbe szervesen illeszkedő buszváró épület létesült. Folyamatban van a Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, Arany János utcákban lévő autóbusz-megállóhelyek megújítása. A fejlesztés közvetlenül javítja a közösségi közlekedés potenciálját, közvetve hatással van a helyben élők és az ide látogatók szubjektív életminőségére. Cél, hogy az infó-kommunikációs technológiák (okostelefon, GPS, QR-kódok) segítségével is bővítsék a megállóhelyek szolgáltatásait.

1.14.5.2 Vasúti közösségi közlekedés

Rudabányán 2007-ben megszűnt a személyszállító vasúti szolgáltatás. A vasút által korábban elérhető települések közül nem volt olyan, melyet autóbuszsal ne lehetett volna elérni, részben az ebből eredő kihasználatlanság vezetett a vonal bezárásához. A vasúti sínek megmaradtak, így a teherszállítás lehetősége továbbra is megmaradt.

1.14.6 Kerékpáros közlekedés

Bár kerékpáros közlekedés van, Rudabányán nincsenek kitáblázott, ajánlott kerékpárút vonalak. A megyei területrendezési terv alapján kerékpárút kiépítése javasolt a Kossuth Lajos u. – Petőfi Sándor u. – Óvoda u. – Felsőkelecsény felé vezető út mentén, ami idegenforgalmi szempontból indokolt, mivel ez az útvonal merőleges lenne a fő forgalmi irányra.

1.14.7 Gyalogos közlekedés

A település helyi gyalogos forgalma részben a kiépített járdákon, részben az utakon történik. A járdák felületének minősége nem megfelelő, fejlesztésre szorul. Rudabányán 7,8 km kiépített önkormányzati út volt az előző IVS kidolgozásakor (2014-ben). A kiépített járdák tekintetében a vonzás-körzetben lévő települések jobban álltak, amíg az e falvak önkormányzati útjainak csak alig harmada mellett nem volt járda, addig Rudabányán az utak felénél lépett fel ez a probléma. Azóta kis mértékben javult a helyzet járdák tekintetében.

51. táblázat: Önkormányzati járdák és utak Rudabányán

Mutató/terület	100 főre jutó önkormányzati kiépített út	Önkormányzati kiépített út (km)	Önkormányzati kiépített járda (km)	Járdával nem rendelkező utak aránya (%)
Rudabánya	0,28	7,8	4	48,72
Elsődleges háttérterület	0,57	4,78	3,22	32,64

forrás: IVS 2014

A város lakosságának közel negyede nem tudja 500 m-en, vagyis 10 perc gyalogláson belül elérni a legközelebbi autóbusz-megállóhelyet. Különösen a város délkeleti részének forgalmi árnyékban fekvése okoz problémákat, hiszen ez a terület van eleve legtávolabb a városközponttól.

A következő helyeken keletkeztek forgalmi árnyékok:

- Kossuth Lajos utca városközponttól távolabb eső részén: 17 kertés lakóház
- Árpád utcában: kb. 25 társasházi lakás
- Rákóczi Ferenc utcában: 22 kertés ház és 27 társasházi lakás
- Zöldfa utca teljes egésze forgalmi árnyékban fekvő terület, vagyis összesen 100 társasházi lakás és 10 kertés ház.
- József Attila utcában kb. 40 társasházi lakás
- Rózsavölgy u. teljes egésze forgalmi árnyékban fekvő terület, ez 40 kertés házat jelent.
- Óvoda utcában 6 kertés ház
- Táncsics Mihály utca: 3 kertés ház
- Ady Endre utca: 30 kertés családi ház
- Jókai Mór utcában: 5 családi ház
- Dr. Görgő Tibor utcában 13 kertés ház fekszik forgalmi árnyékban.

1.14.8 Összegzés

Összességében a környező települések és a tágabb térség is megközelíthető tömegközlekedéssel, nehézséget leginkább a város periférikus fekvése okoz. Rudabányán nincs helyi autóbusz közlekedés, de a település mérete ezt nem is indokolja. Bár kerékpáros közlekedés van, Rudabányán nincsenek kerékpárút-vonalak, sem kerékpárutak. A város belterületi útjainak járhatósága jó, többségük aszfaltburkolattal ellátott.

Rudabányán 2007-ben megszűnt a személyszállító vasúti szolgáltatás. A vasútisinek megmaradtak, így a teherszállítás lehetősége továbbra is megmaradt.

Rudabányának a megyei átlaghoz viszonyítva leginkább az autópálya csomópontig történő elérés okoz nehézséget. Miskolcon áthaladva juthattak el korábban az autópályához, 2021-re viszont már egy Miskolcot elkerülő autópályára vezető szakaszt is átadtak (Bosch-út – ipari parkhoz vezető autópálya csatlakozás).

Alternatív közlekedés:

A városban nem érhető el semmilyen megosztásos szolgáltatás e-sharing rendszeren keresztül (autó, közbicikli, roller stb.). A városban nem működik helyi tömegközlekedés, így semmilyen digitális megoldás nem áll rendelkezésre a közlekedési rendszerek menedzseléséhez. Nincs intermodális központ a városban, sem városi közösségi közlekedési applikáció.

1.15 Közművek állapota és energiahatékonyság

A településen található közműszolgáltatókat a lenti táblázatban foglaljuk össze, a közműszolgáltatók rövid ismertetése a következő alfejezetekben történik.

52. táblázat: Közmű szolgáltatók összefoglaló táblázat

Szolgáltatás	Szolgáltató megnevezése, címe
Vízi közművek (Vízellátás, szennyvízcsatornázás)	Észak-Magyarországi Regionális Vízművek Zrt. 3700 Kazincbarcika, Tardonai út 1.
Gázellátás	OPUS TIGÁZ Zrt. 4200 Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 184.
Elektromos energiaellátás	MVM Émász Áramhálózati Kft. 3525 Miskolc, Dózsa György út

forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, közműszolgáltatók honlapja, saját szerkesztés

Úgynevezett okos, szenzoros megoldások a közműszolgáltatásban, amelyek a szolgáltatások színvonalának emelésén túl az üzemeltetési költségek csökkentését is szolgálnák jelenleg nincsenek Rudabányán.

1.15.1 Vízi közművek

A közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában 2019-re 94,8%-ra nőtt.

61. ábra: Közműöllő (%)

(c) 2021 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

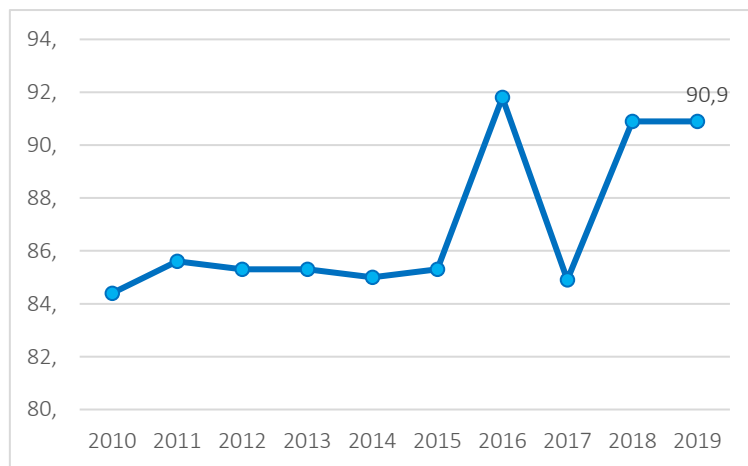
Forrás: TEIR

1.15.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó, ipari, tűzoltó, öntözővíz és termálvíz hasznosítás)

A hazai vízi közmű ellátás, szolgáltatás aktuális és jövőbeni feladatokat jelentő súlypontjai az üzemelő és távlati vízbázisok biztonságba helyezése, az ivóvízellátás vízminőségi problémáinak rendezése, a szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás fejlett európai országokhoz viszonyított elmaradásának megfelelő ütemben történő felszámolása a vízbázisvédelem szempontjaira is figyelemmel és a megújult szabályozásoknak megfelelő vízi közmű szolgáltatási struktúra, díjrendszer kialakulása.

Rudabánya a területén az Észak-Magyarországi Regionális Vízművek Zrt. (ÉRV Zrt.) végzi a vízellátási és csatornázási feladatokat. Az ÉRV Zrt. működési területe Heves, Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén megyére terjed ki, a közvetlenül ellátott települések száma folyamatosan növekszik, a társaság összességében több mint 700 000 ember egészséges ivóvízzel való ellátásáról gondoskodik.¹³

62. ábra: Közüemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások arányának változása 2010-2019 között (%)

Forrás: TEIR

A vezetékes vízszolgáltatás a város lakóingatlanjainak 90,9 %-án kiépült. A vezetékes ivóvíz rákötés hiányzik az Északkeleti szegregátum lakásállományának közel felét adó komfort nélküli lakásnál (Bányász, Gvadányi József és a Munkácsy Mihály utcák). A déli város-részben, a Kossuth Lajos utcai társasházak lakásainak körülbelül 88 százalékában nincs vezetékes víz.

A közüemi ivóvízvezeték-hálózat hossza a településen 2020-ban 25,5 km-t tett ki, a háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége pedig 57,05 m³ volt, míg az összes szolgáltatott víz mennyisége 63,9 m³ volt. A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 976 db volt. Üzemelő közkifolyó a városban átlagosan 410 méterenként található, 2020-ban számuk 19 db volt (Forrás: KSH).

¹³ ÉRV Zrt. honlapja 2021.11.02. <https://www.ervzrt.hu/cegunkrol/cegismertetes/cegismerteto/>

1.15.1.2 Szennyvízelvezetés, csapadékvíz-elvezetés; felszíni vízrendezés

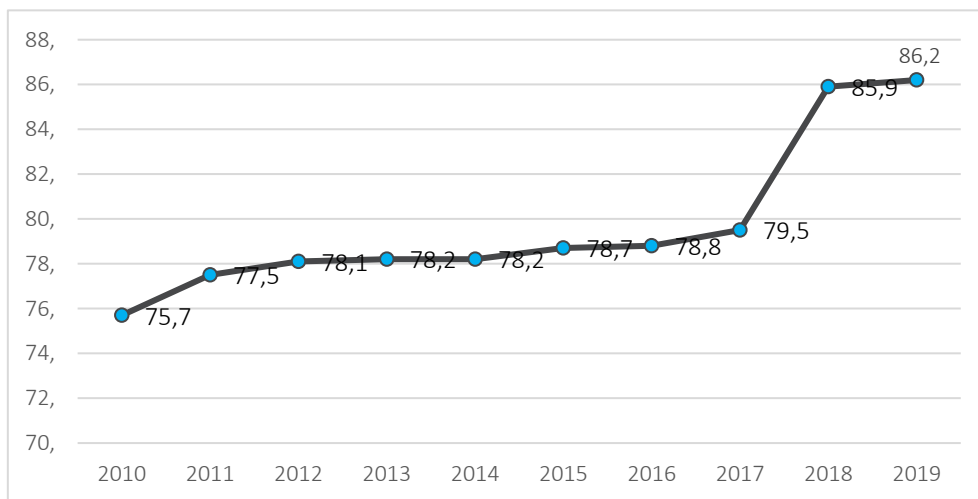
Rudabánya a területén az Észak-Magyarországi Regionális Vízművek Zrt. (ÉRV Zrt.) végzi a csatornázási feladatokat.

A városban a szennyvízhálózat kiépült, a csatornázottság 90,9%-os.

A víziközmű hálózatéhoz hasonló elmaradásokat észlelünk a csatornázottság terén is. A csatornázottság teljesen kiépített a következő utcákban: Dobó István u., Rákóczi Ferenc u., Zöldfa u., Bartók Béla u., Sport u. egésze, a Kossuth Lajos u. és József Attila u. nem társasházi ingatlanjai, Rózsavölgy u. a város déli részén, Ady Endre u., Óvoda u., Szabadság tér, Jókai Mór u. és Dr. Görgő Tibor u. a város északi részén.

A közcsatorna hálózatba bekötött lakások aránya folyamatosan nőtt az elmúlt évtizedben. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatornahálózat) hossza 2019-ben 17,9 km volt, a háztartásokból a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett szennyvíz mennyisége pedig 52,3 ezer m³ (Forrás: KSH).

63. ábra: A közcsatorna hálózatba bekötött lakások arányának változása 2010-2019 között (százalék)

Forrás: TEIR

A vízi közművel kapcsolatos kérdések az Európai Unióhoz történő csatlakozás óta kapnak egyre nagyobb figyelmet. Ennek sarkalatos pontjai a vízbázisok védelme (különös tekintettel a sérülékeny vízbázisokra), a közegészségügyi előírásoknak megfelelő minőségű és mennyiségű ivóvízellátás, a keletkező szennyvizek elvezetése – és tisztítása, ártalommentes elhelyezése, valamint a szervezeti struktúra átalakítása, rendezése.

A város célja a közmű-olló további zárása, a csatornázatlan lakások számának csökkentése.

1.15.1.3 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat és a települések felszíni vizeinek az elvezetésével foglalkozik. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében

ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, melynek 11. pontja szerint az önkormányzat feladata a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

A települések belterületén elvégzendő vízrendezési munkákat befolyásolják a települést jellemző körülmények, mint például a település szerkezete, vízhalózata, hidrológiai jellemzők, lejtési viszonyok, talajtani adottságok stb. A település szerkezete, beépítettsége nagyban meghatározza a vízrendezési művek vonalvezetését, a nyílt vagy zárt rendszerű árkok, csatornák kialakítását. A sűrűn lakott, burkolattal ellátott helyeken a zárt rendszerek szükségesek (bár számos hátrányt hordoznak), míg a laza - falusias vagy zöldövezetes településeken a nyílt, tájba illő vízelvezető árkok kialakítása javasolt.

A lehullott esővíz elvezetése sok helyen nem megoldott, a vízelvezető árkok nincsenek tisztítva, a víz nem képes lefolyni, ami így további problémákat okoz, pl. falak vizesedése. A városközponton átfolyó Ormos-patak mederrendezése megkezdődött, de teljes hosszában még nem készült el, a patak bizonyos szakaszon lefedésre került. Az éghajlatváltozás miatt gyakoribbá váló villámárvizek szempontjából az Ady Endre utca felső része a leginkább veszélyeztetett terület. A csapadékvíz-elvezetés megoldása az Arany János, József Attila és Zöldfa utcákban kiemelten fontos.

1.15.2 Energia

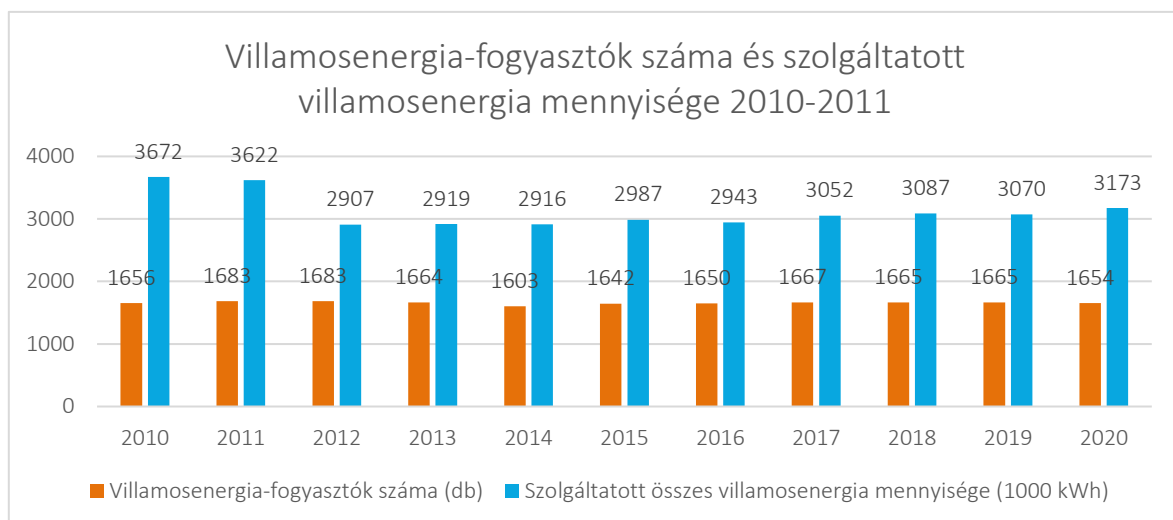
1.15.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Villamosenergia-ellátás

Rudabánya villamosenergia-ellátás tekintetében az MVM Émász Áramhálózati Kft. szolgáltatási területéhez tartozik.

Az összes villamosenergia-fogyasztó száma az elmúlt évtizedben alapvetően nem változott, 2020-ban 1654 mérőhelyen 3173 MWh éves fogyasztást generáltak (Forrás: KSH).

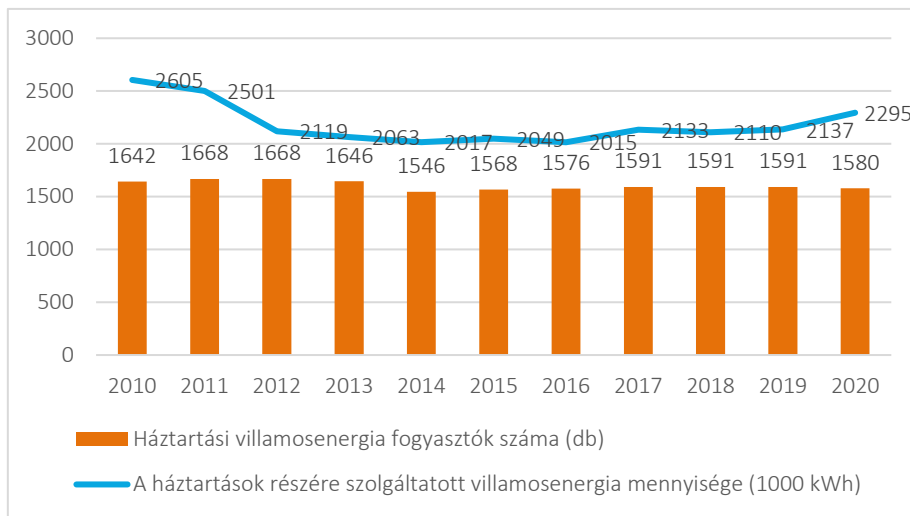
64. ábra: Villamosenergia-fogyasztók száma és szolgáltatott villamosenergia mennyisége 2010-2020

Forrás: KSH

A háztartási villamosenergia fogyasztók száma 2020-ban 1580 háztartás volt, 2295 MWh fogyasztást generálva.

65. ábra: Háztartási villamosenergiafogyasztás alakulása 2010-2020

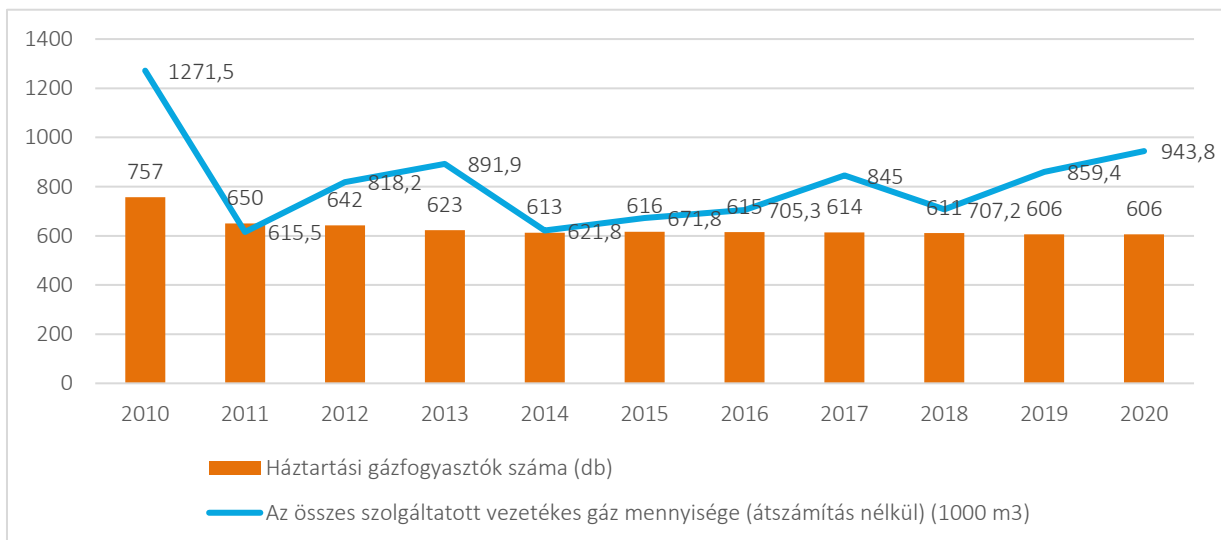

Forrás: KSH

Gázellátás

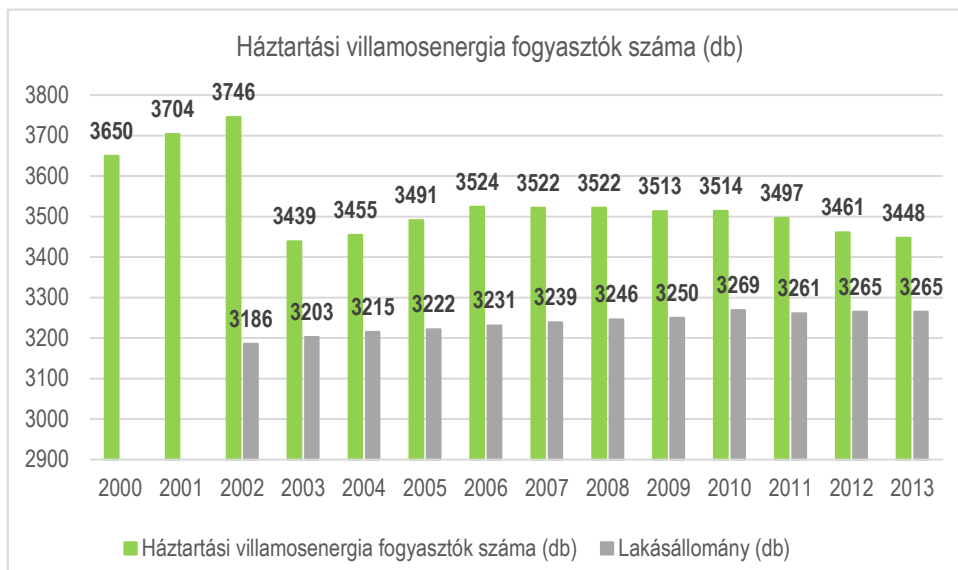
Rudabánya gázellátás tekintetében az OPUS TIGÁZ Zrt. szolgáltatási területéhez tartozik. A háztartási gázfogyasztók száma 2020-ban 606 háztartás volt, 943,8 ezer m³ fogyasztást generálva.

66. ábra: Háztartási gázfogyasztás alakulása 2010-2020

Forrás: KSH

67. ábra: Háztartási villamos energiafogyasztók a teljes lakásállományhoz viszonyítva

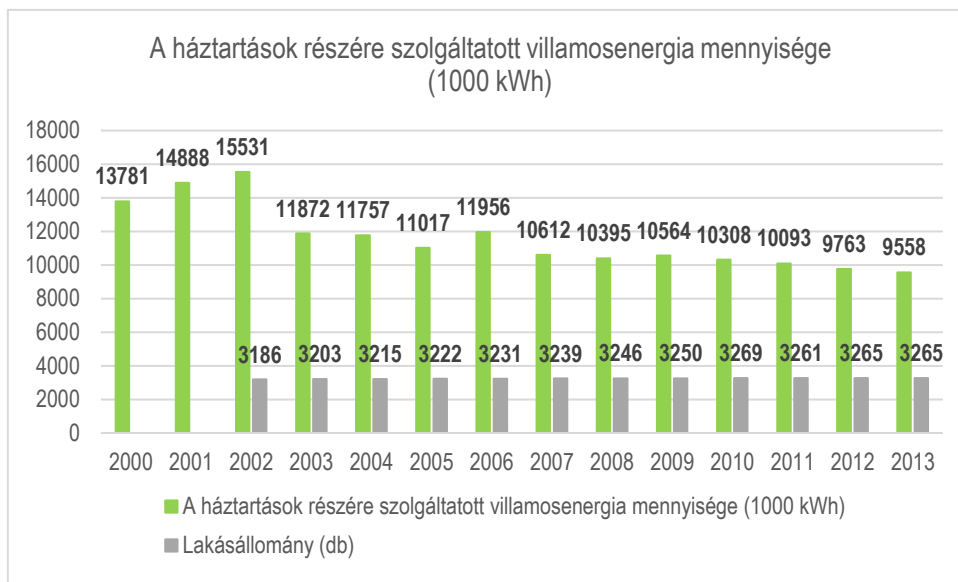

Forrás: KSH

A hálózaton és rendszerelemeken folyamatos, tervszerű minőségi állapotjavításokat, megelőző fejlesztéseket végez a szolgáltató, ennek köszönhetően az üzembiztonság a járásban megfelelő.

A kiszolgáltatott elosztó hálózat vezetékeinek hossza 55,3 km.

68. ábra: A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége

Forrás: KSH

Közüvilágítás

A településen a közvilágítási hálózaton 2021-2022-ben történt jelentős fejlesztés. Az elmúlt egy évtizedben a korábbi Na izzókat folyamatosan cserélték kompakt fénycsövekre, amelyeket 2022-től 205 db 16W-os Beluga led fényforrásra és 145 db 50W-os Beluga led fényforrásra.

53. táblázat: Közvilágítási fogyasztási adatok Rudabányán

Közvilágítás				
Év	A közvilágítás éves fogyasztása (kWh)	A fényforrások száma (db)	Energiatakarékos fényforrások szám (db)	A fényforrások beépített teljesítménye (kW)
2011	n.a.	345	206	Kompakt 36W = 93 db
2012	n.a.	345	206	Kompakt 24W = 113 db
2013	n.a.	345	206	Na 70W = 136 db Na 35W = 3 db
2014	n.a.	350	350	Kompakt 36/18W = 205 db
2015	n.a.	350	350	Kompakt 24/12W = 121 db
2016	n.a.	350	350	Na 50/35W = 12 db
2017	34 162	350	350	Na 70/50W = 12 db
2018	36 155	350	350	
2019	36 180	350	350	
2020	34 718	350	350	
2021	34 238	350	350	
2022- től	Mintegy 50% megtakarítás várható	350	350	Beluga led 16W = 205 db Beluga led 50W = 145 db

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

1.15.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

2030-ra meghatározott cél, hogy a közintézmények és funkcionális épületek 100 %-ban, a lakóépületek 50 %-ban korszerű, megújuló energiaforrásokra (biomassza, szél, geotermia) is építő energiaellátási rendszerrel rendelkeznek majd. A lakóingatlanok legalább 10 %-a passzív ház védjeggyel fog rendelkezni.

Az energiahatékonysági korszerűsítés mellett napelemek felszerelése valósult meg a Gvadányi József Művelődési Ház központi épületén.

A Rudabánya város belterület 1016/2 hrsz. ingatlanon és környezetében, illetve a Rudabánya város 264/3; 264/4; 264/8 és 264/9 hrsz. ingatlanon és környezetében napelemes erőművet kívánnak létesíteni, melyet nevesítettek a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (Továbbiakban: Korm. rendelet) 3. számú mellékletében.

1.15.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az előző tervezési időszakban energetikai korszerűsítésen át nem esett önkormányzati intézmények elavultak, alacsony energiahatékonyságúak. Hiányzik az épületállomány energetikai felmérése.

Energiatihékonysági korszerűsítés a Gvadányi József Művelődési Ház központi épületén valósult meg.

Energiatihékonysági korszerűsítés tervezett még a Bányászattörténeti Múzeum épületén.

Energiahatékonyság korszerűsítése mellett megújuló energiaforrások használatának bevezetése tervezett az alábbi ingatlanoknál:

- Városháza épületén
- az Arany János, József Attila és Árpád utcákban található lakóingatlanokon

A déli szegregátum területén az önkormányzat a lakások komfortosítása mellett tervezi az energiahatékonysági korszerűsítés elvégzését is.

A közvilágítás jelentős arányban teljes méretékben led fényforrásokkal üzemel 2022-től.

1.15.3 Elektronikus hírközlés

Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. A szolgáltatást, az elektronikus hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják. Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú.

Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet:

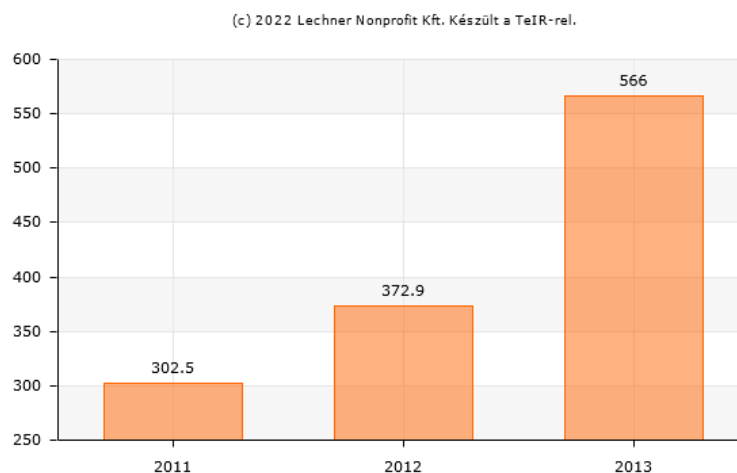
- távközlési ellátás
- műsorszórás, kábel tv ellátás

Internet elérés

A világhálóhoz való kapcsolódási lehetőségek: ISDN- alapú, analóg telefonvonalon keresztüli modemes kapcsolódás, DSL, kábel TV alapú; bérelt vonali csatlakozás, mobiltelefonos hozzáférés, mikrohullámú, optikai kábelen keresztüli, valamint műholdas kapcsolódás.

A legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezetékes internet-hozzáféréssel rendelkező lakosság számra vonatkozóan csak 2013-as adat áll rendelkezésre, amely szerint Rudabányán 566 fő rendelkezett ilyenekkel.

69. ábra: Legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezetékes internet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma 2011-2013 (fő)

Telefonhasználat

A vezetékes telefon használat jelentősége a mobiltelefonok térhódításával és az internetes telefonszolgáltatók megjelenésével háttérbe szorult. A távbeszélő fővonalak előfizetői számát tekintve évek óta csökkenés figyelhető meg. A vezetékes telefonhálózat leginkább jelenleg a szélessávú Internet-hozzáférés kiszolgálásában van szerepe, amely azonban az egyéb technológiák terjedése miatt csökkeni fog.

1.16 Térségi és települési környezetvédelem

Saját környezeti szenzorok nincsenek Rudabánya területén, az önkormányzat környezeti adatot nem tárol. Egy légszennyezés-mérő állomás van, a lakott területtől délre, az Ormos-patak völgyében található.

A település szerepel az országos és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei területrendezési tervek tájrehabilitációval érintett területeket ábrázoló térképén. Ennek oka a várostól északkeletre található, a külszíni vasércbányászat okozta hatalmas tájseb, melynek rekultivációja folyamatban van. Mivel alatta a Rudabányai-hegység mészkő-összlete található, mely egyben karsztvíz-kincs miatt érzékeny vízbázist is jelent, a terület sorsa különös figyelemmel kísért.¹⁴

Ugyancsak jelentős környezeti problémát okozott a vasérc-kitermelés köré épülő ipari tevékenység. A kitermelt érc szállítása, rakodása, osztályozása a mai város belterületének közelében történt, amely munkálatokkal erős talaj- és vízszennyezést okozott a nagyipari termelés. A vasútállomáson 2007-ben teljesen felhagytak a forgalommal, az állomás épületét elbontották, a terület rekultivációja azonban mind a mai napig nem történt meg, a környezetszennyezési károk nem kerültek felszámolásra. Ennek okai:

- A régi ipari területek, valamint a vasútállomás nem az önkormányzat tulajdonában vannak, emiatt jogilag nem tehet lépéseket a károk felszámolására. (A Vasútállomás területe várhatóan át fog kerülni az Önkormányzat tulajdonába, erről egyeztetések folynak.)
- A környezeti rekultiváció magas fajlagos költséggel jár, amit egy ilyen hátrányos helyzetben lévő település nem képes önerőből kigazdálkodni.

1.16.1 Talaj

A talajok közül az alacsony termőképességű redzina és réti öntéstalaj, illetve a szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas agyagbemosódásos barna erdőtalaj jellemző.

A talajokat az emberi tevékenységek közül a mezőgazdasági tevékenységek (műtrágyázás, állattartás, növényvédő szerek), az ipari tevékenységek, a szennyvizek és a nem megfelelő hulladéklerakások terhelték a múltban.

Az ipari- és bányászati tevékenység leállításával a talaj- és vízszennyezés is alapvetően minimálisra csökkent. A bányászat okozta tájseb rekultivációja folyamatos. Jelentősebb talajszennyezési források a volt ipari rakodó máig nem rekultivált területe, valamint a korábban fatelepként használt, 738/2. hrsz. terület, ahol jelenleg mezőgazdasági eredetű szennyeződés okoz problémákat. A terület önkormányzati átvétele folyamatban van, ahol a tervek szerint a közeljövőben megindulhat a rekultiváció és a társadalmi hasznosítás előkészítése. A talajszennyezést, valamint az ezzel összefüggésben lévő vízbázis-szennyezést erősíti a lakossági felhasználású kemikáliák környezetbe való juttatása, melynek megelőzését csak erőteljes lakossági szemléletváltozással lehetne elérni. Sok helyen nincs teljeskörűen kiépített közműhálózat, ami ugyancsak fokozza a talajt és víztesteket érintő környezetterheléseket. Ennek megoldására tovább kell csökkenteni a közműollót, elsősorban a még vezetékes ivóvíz szolgáltatással nem rendelkező lakások ivóvízhálózatra, valamint csatornahálózatra történő rácsatlakozása révén.

¹⁴ Borsod-Tender Tanácsadó, Tervező és Szolgáltató Kft.: RUDABÁNYA VÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA (2013)

A bánya bezárását követően az ipari épületek nagy részét lebontották. A külterület rekultiválása folyamatban van. Jelenleg csak egy működő ipari telep helyezkedik el a település déli részén.

A vízerózióknak való kitettség jelentős. A talajokat közvetlenül veszélyeztetik az illegális hulladéklerakások.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tfv.) irányadó földvédelmi rendelkezései védik a helyi talajokat is. A Tfv. 6/B. § (1) bekezdése értelmében az ingatlanügyi hatóság bevonásával elérhető, hogy a beépítésre szánt területek kijelölése lehetőség szerint a gyengébb minőségű termőföldeken, a lehető legkisebb mértékű termőföld igénybevételével történjen. A vélemény kialakítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy az egyeztetési eljárás tárgyát képező földrészekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását az övezeti átsorolás szerinti területfelhasználás ne akadályozza.

A Tfv. 6/B. § (2) bekezdése szerint az egyeztetési eljárásban az ingatlanügyi hatóságnak - a (3) bekezdésben meghatározott eset kivételével - kifogást kell emelni, ha a településrendezési eszköz készítése, vagy módosítása alapján kijelölt beépítésre szánt területek többségében átlagosnál jobb minőségű termőföldeket érintenek, és a beépítésre szánt terület övezeti besorolásának megfelelő, területfelhasználásra hasonló körülmények és feltételek esetén átlagosnál gyengébb vagy átlagos minőségű termőföldeken is sor kerülhet, vagy az övezeti besorolásának megfelelő területfelhasználásra kellő nagyságú térmértékben lehetőség van a település már beépítésre kijelölt, de még fel nem használt területén is.

A Tfv. 6/B. § (3) bekezdése alapján a (2) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni a zártkerti ingatlan esetében, ha a településrendezési eszköz készítése vagy módosítása a zártkerti ingatlan területének beépítésre szánt területbe történő átsorolása érdekében történik.

Rudabánya város tekintetében átlagostól jobb minőségű termőföldek minősül a szántó művelési ág esetén az 5., 6., és 7. minőségi osztály, rét művelési ág esetén az 5. és 6. minőségi osztály, valamint legelő művelési ág esetén a 6. minőségi osztály, fásított terület művelési ág esetén az 4. és 5. minőségi osztály. Ennek megfelelően a településfejlesztési stratégia megvalósítása során prioritást kell élveznie a mezőgazdasági műveléssel hasznosítható jó minőségű termőföldek védelmének, ezért a tervtávon belül tervezett ipari-gazdasági terület elhelyezése céljára szükséges területek kijelölése a jelenlegi belterületi határon belül, a még beépítetlen területek, illetve a barnamezős területek felhasználásával tervezhető.

1.16.2 Felszíni és felszín alatti vizek

1.16.2.1 Felszíni vizek

A Putnoki-dombságban az agyagos rétegek vízzárósága miatt jelentős a felszíni lefolyás. A Szuha Szuhakállói mércéje alapján az átlagos középvízhozam $0,45 \text{ m}^3/\text{s}$, a legnagyobb vízhozam azonban átlag $48 \text{ m}^3/\text{s}$, ami jelentős árvízveszélyt jelent a térségben. A településnek ugyanakkor árvízzel veszélyeztetett területei nincsenek.

A település az Ormos-patak völgyének északi végében helyezkedik el, meghatározó vízfolyásnak ez tekinthető.

A Rudabányai bányató közel 60 méteres mélységével Magyarország legmélyebb állóvize. Az egykori külszíni vasércbánya geológiai különlegességnek számít.

A tó az egykori bánya külszíni munkagödrében, a Vilmos és az Andrássy II. bányarész találkozásánál keletkezett. Eleinte egy kisebb és egy nagyobb állóvíz jött létre, majd a vízszint emelkedésével a két a két tó egyesült.

A Rudabányai bányató hossza 300 méter, szélessége nagyjából 80 méter, felszíne közel 24 hektár, legnagyobb mélysége megközelíti a 60 métert, ezáltal Magyarország legmélyebb állóvize.¹⁵

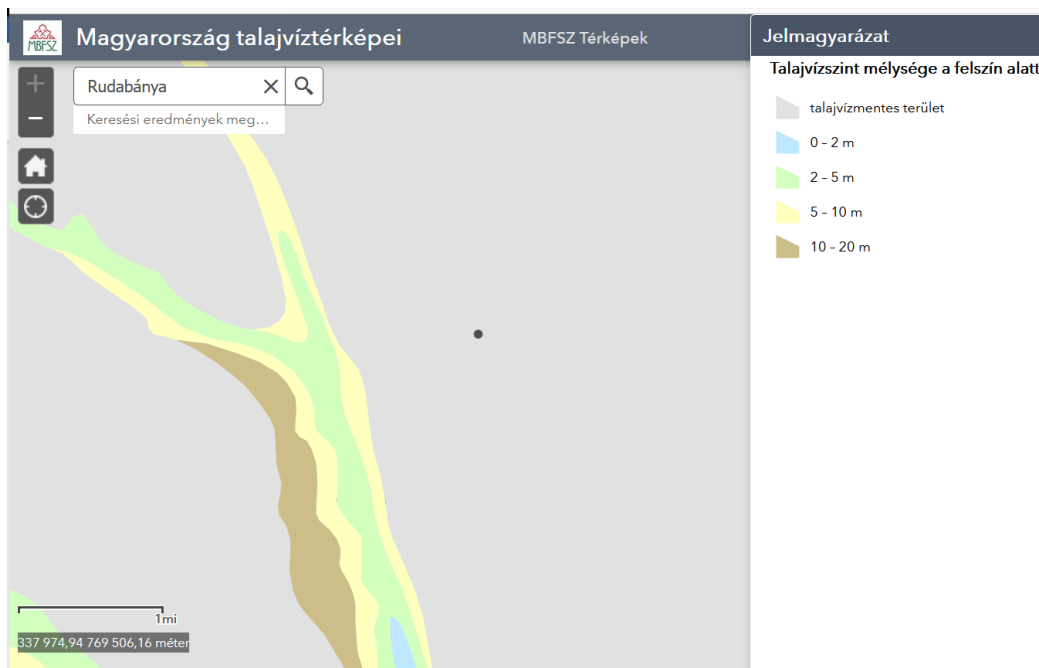
Rudabánya település közigazgatási területén a felszíni és felszín alatti vizek védelméért a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Szolgálat felelős.

1.16.2.2 Felszín alatti vizek

A Rudabányai-hegység – karsztvíz-kincse miatt - a felszín alatti vizek kiemelt érzékenységi területébe tartozik, s ez érinti Rudabánya közigazgatási területét is. Az agyagos rétegek közötti rétegvizek elsősorban Rudabánya környékén jelennek meg.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Rudabánya a fokozottan érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

31. térkép: Település és környékének talajvízszint térképe

Forrás: Magyarország talajvízterképei (<https://map.mbfisz.gov.hu/tvz/>)

A település közigazgatási területét a Szalonnai karsztvízmű (ÉKÖVÍZIG) 20.504-4/1989. számú határozattal kijelölt II. rendű hidrogeológiai védőidoma (védőterülete) érinti.

¹⁵ <https://www.orszagjaro.net/rudabanyai-banyato/>

A település nagy része talajvízmentes, a nyugati peremén a talajvíz szintje átlagosan 5-10 m között van. Minőségére jellemző, hogy szennyezett, magas nitrát-tartalmú, elsősorban a szennyvízszikkasztásnak köszönhetően.

Települési talajvízfigyelő rendszer a településen nem épült ki, csak a rekultivált hulladéklerakó területén vannak figyelőkutak.

A Vízyűjtő-gazdálkodási tervek (VGT) tartalmazzák a felmért vízgazdálkodási problémák, a környezeti célkitűzések és ezen célkitűzések megvalósítására szolgáló intézkedések összefoglalását. A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóellátást szolgáló vízlétesítmények védelméről szóló 123/1997, (VII. 18.) Korm. rendelet 5. számú melléklete tartalmazza a vonatkozó területhasználati korlátozásokat.

A település közigazgatási területén a felszín alatti vizek védelméért a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Szolgálat felelős.

1.16.3 Levegőtisztaság és védelme

A levegőszennyezettség terén Rudabánya helyzete alapvetően jónak mondható, a korábbi ipari üzemek (foglalkoztatásra sajnos negatívan ható) bezárásaival, a Sajó-völgy termelőegységeinek korszerűsítéseivel (pl. Borsodi Hőerőmű átállása biomassza tüzelésre) a légszennyezettségi adatok jelentős javuláson estek át.¹⁶

Rudabánya közigazgatási területén működik az egyik légszennyezés-mérő állomás, mely lakott területtől délre, az Ormos-patak völgyében, mezőgazdasági területen található. A területen elsősorban az alacsony légköri ózon koncentrációja okozhat problémákat, illetve télen, a fűtési szezonban a nitrogén-oxidok magasabb koncentrációja is megfigyelhető. A területen elsősorban az alacsony légköri ózon koncentrációja okozhat problémákat, illetve télen, a fűtési szezonban a nitrogén-oxidok magasabb koncentrációja is megfigyelhető. A kén-dioxid és a szálló por gyakorlatilag alig észlelhető mennyiségben vannak jelen. A nitrogén-oxidok magas téli koncentrációja szmogveszélyt is magában rejt. Ekkor ui. főleg anticiklonális, inverziós (amikor a hőmérséklet a magasság emelkedésével a felszín közelében csökkenés helyett növekszik) hatásra, a Sajó-völgyben és a csatlakozó mellékvölgyekben a szennyező anyagok felgyülemlenek, veszélyes, nem egy esetben kritikus helyzetet idézve elő.

A tervezési terület a 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet szerint Az ország többi területéhez tartozik, amelyen belül:

- a kén-dioxid és benzol légszennyező anyag koncentrációja az „F”,
- a nitrogén-dioxid légszennyező anyag koncentrációja a „F”,
- a szén-monoxid légszennyező anyag koncentrációja az „F”,
- a szilárd légszennyező anyag koncentrációja a „E”,
- a benzol légszennyező anyag koncentrációja az „F” kategóriába tartozik.

Határérték feletti légszennyezettség egyik szennyező anyagok tekintetében sem áll fenn.

A települést a közlekedés, az iparterületek, az üzemi tevékenységek és a lakosság általi terhelések érintik.

¹⁶ Rudabánya IVS 2013

A településen a korábbi jelentős ipari termelés teljes leállításával a levegőszennyezés mértéke elhanyagolható mértékűvé vált. A közlekedésből eredő levegőszennyezés nem jelentős mértékű, mivel alacsony forgalmú utakról van szó. A város központjában futnak össze a környező településekről ide érkező utak, amelyen a térség fő gerincútvonala, a Felsőtelekes – Rudabánya – Ormosbánya – Múcsony – Kazincbarcika útvonal is keresztülhalad. Ez a tény a városközpontra magasabb közlekedésből eredő levegőszennyezést jelent a külső városrészekhez képest, melynek megoldására fontos, hogy infrastrukturális és szemléletbeli fejlesztésekkel tovább erősítsék a közösségi közlekedés szerepét. A városon belül mikrobuzsos szállítás, valamint kerékpározható útszakaszok rendszerben történő kijelölése a legfontosabb megoldás.

A levegőszennyezést ugyanakkor erősítheti a téli időszakokban előforduló inverziós légrétegződési helyzet, ami a szmog képződést erősíti. Különösen jelentős probléma ez a Sajó-völgyben, melynek mellékvölgye a Rudabányát is hordozó Ormos-patak völgye. Cél, hogy a közintézmények és lakóházak fűtésrendszerének korszerűsítésével, a megújuló energiaforrások felhasználásának elősegítésével, valamint környezettudatosságot tükröző vállalkozások betelepítésének ösztönzésével a város levegőszennyezését a lehető legminimálisabbra redukálják.

A lakossági légszennyezés kategóriájába sorolható a lakossági hulladékégetés, ami káros anyagok levegőbe jutását okozza. A levegőminőség szempontjából kedvező hatású a földgázzal való fűtésre történő áttérés, viszont jelenleg sok háztartásban a vegyes tüzelés a jellemző. A téli időszakban megfigyelhető a szilárd anyag, korom és kén-dioxid kibocsátás növekedése.

A kritikus légszennyező anyagok levegőminőségi határérték alatti szintjének biztosító intézkedéseket, a lakóövezetben a légszennyezéssel járó tevékenységek tilalmának bevezetését az önkormányzat helyi rendeletekkel tudná előmozdítani.

Az aeroallergén növények visszaszorítása érdekében a köz és magán területek gyommentesítése a rendelkezésre álló hatósági eszközök erőteljes igénybevételével, szankcionálással kiemelt feladat. Az allergén gyomnövények elszaporodásának megakadályozása, a rendszeres gyommentesítés hozzájárulhat az allergén spórák mennyiségének csökkenéséhez. A települési zöldterület-gazdálkodásban az erősen allergén fajtákat, mint a nyír, éger, kőris, platán és fűzfák telepítésének mellőzése javasolt. A zöldterületek megtartása levegőtisztaság-védelmi szempontból kiemelten kezelendő.

Fényszennyezés: Rudabánya kis méretéből, és természeti környezetbe való beágyazódottságából adódóan alacsony mértékű fényszennyezéssel terhelt. Jelenleg folyamatban van a közvilágítás egész várost érintő megújítása, led technológiájú minimális hatásvesztéssel működő fényforrások beszerzése történik.

1.16.4 Zaj, és rezgésterhelés

A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza az üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékeit a zajtól védendő területeken.

54. táblázat: Zajvédelmi határértékek meghatározása

Sorszám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Forrás: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklete

A településen jelenleg nagyobb ipari termelés nem valósul meg, ezért iparból eredő zajszenyezés gyakorlatilag nincs a településen. A közlekedésből eredő zajszenyezés is mérsékelt, annak ellenére, hogy a városközpontban minden térségi jelentőségű forgalom áthalad, az úthálózat szerkezeti adottságai miatt. Az utak forgalma azonban alacsony, teherszállítás gyakorlatilag alig jellemző, ezért a zajszenyezés alapvetően nem jellemző a településre. A szennyezés további csökkentése érdekében az egyéni közlekedés helyett a közösségi közlekedésre való áttérés szorgalmazott, valamint városon belül a gyalogos és kerékpáros közlekedés elterjesztése javasolt.

1.16.5 Sugárzás védelem

Településen nagyfeszültségű távvezeték és mobiltelefon torony lakott területtől távol található. Az új mobiltelefon tornyok létesítésére alkalmas helyeket az érvényes szabályozási/rendezési terv rögzíti.

Rudabánya a Paks, Mochovce, Bohunice atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területén belülrre esik.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Rudabánya területén sugárzásmérő pont nem található.

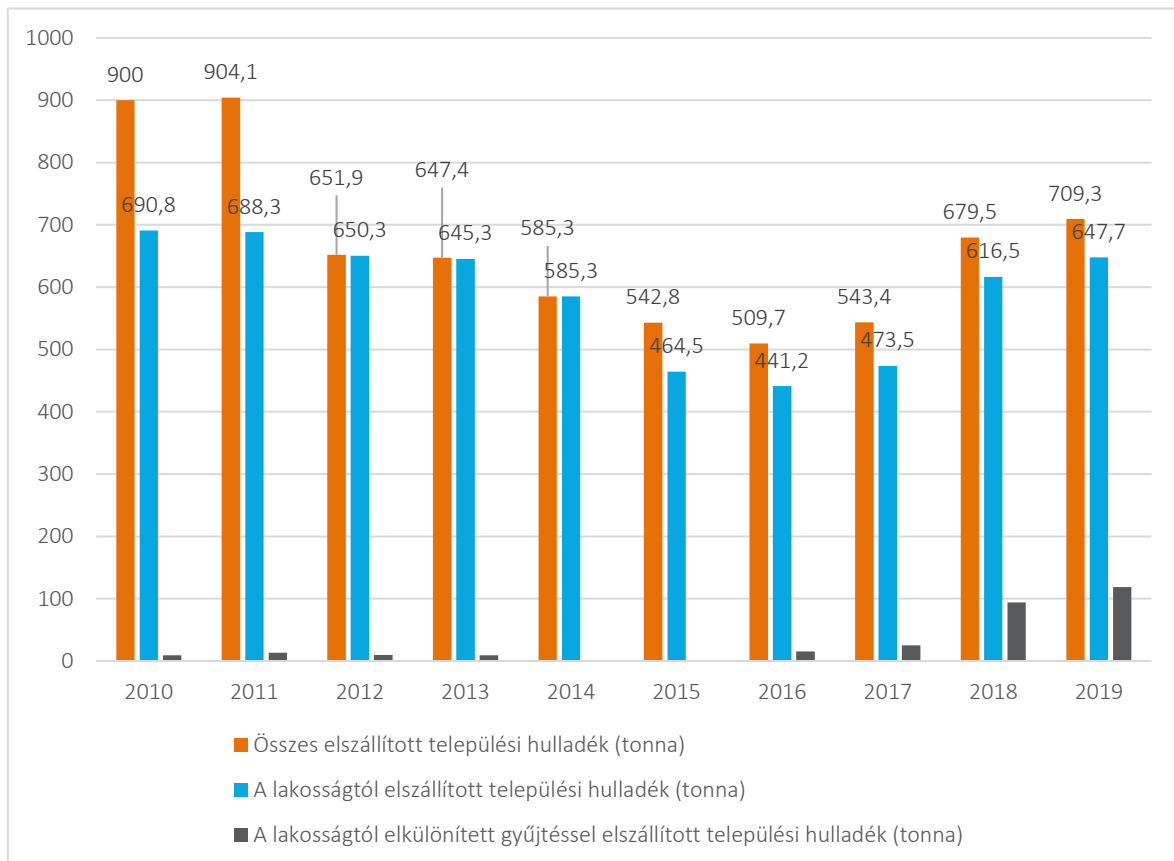
1.16.6 Hulladékkezelés

Rudabánya város képviselő testületének 5/2015.(VI.30.) önkormányzati rendelete gondoskodik a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról.

A hulladékgazdálkodási feladatokat a Sajó-Bódva Völgye és Környéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás megbízása alapján a BMH Nonprofit Kft. – Borsod-Abaúj- Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. végzi. A Társuláshoz 127 település tartozik, a

regionális hulladéklerakó Sajókaza közigazgatási területén működik, ZV Zöld Völgy Közszolgáltató Nonprofit Kft. üzemeltetésével, a Rudabányán összegyűjtött kommunális hulladékot is ide szállítják. A korábbi szeméttelep rekultivációja, amely 1970-2013 között működött, pályázati forrásból valósult meg 2016-ban. 2017-től utógondozás folyik, a 2 db fúrt kút biztosítja a félévente történő mintavételt, amelyet a Három Kör Delta Környezetgazdálkodási Kft. elemez.

70. ábra: Települési hulladék mennyiségének alakulása 2010-2019

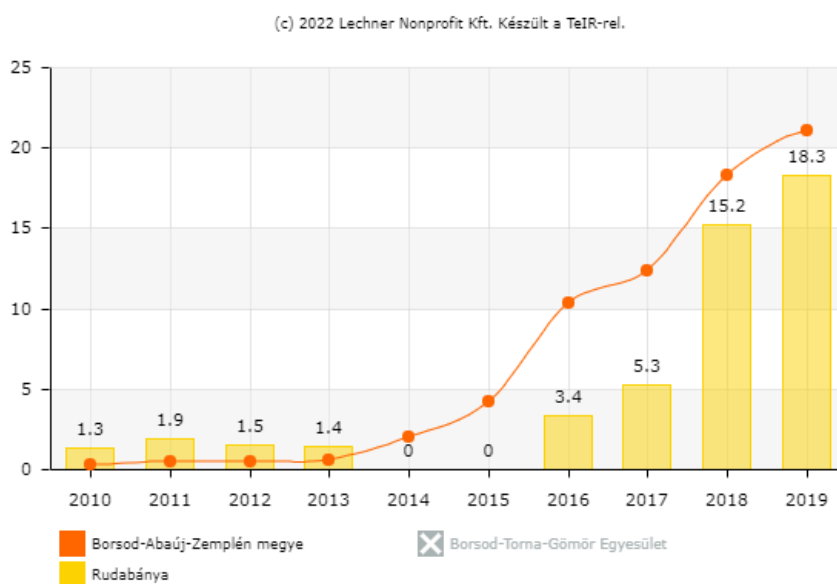

Forrás: KSH

2019-ben az összes elszállított települési hulladék mennyisége 709,3 tonna volt, amelyből 647,7 tonnát tett ki a kifejezetten a lakosságtól elszállított települési hulladék mennyisége. Utóbbi 2021-re 647 355 tonnára csökkent. Az elkülönített gyűjtéssel elszállított települési hulladék mennyisége 2019-ben 118,7 tonna volt.

A településiszilárd hulladékok gyűjtése és szállítása mellett a BMH Nonprofit Kft. szelektív hulladékgyűjtést, zöldhulladék gyűjtést, üveghulladék gyűjtést és lomtalanítást is biztosít a lakosság számára. A szelektív hulladékgyűjtésben 858 db háztartás vett részt 2021-ben.

71. ábra: A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya 2010-2019 (%)

Forrás: TEIR

A lakosságtól begyűjtött hulladékon belül a szelektíven gyűjtött frakciók a folyamatos növekedésnek köszönhetően 2019-re 18,3 %-ot tettek ki, ami a megyei átlagtól kis mértékben elmaradt.

A korábbi szelektív hulladékgyűjtő szigetes gyűjtés megszűnt, helyette a település teljes területén házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés van.

A város északkeleti peremén jelentkező illegális hulladéklerakók lakossági eredetűek, és nem csak a természeti környezet állapotát, de a városképet, a város imázsát is rontják. Az illegális hulladéklerakók felszámolása folyamatos feladat.

A településen tervezett fejlesztések, tevékenységek megválasztásánál folyamatosan figyelemmel kell lenni a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. tv. (Ht.) valamint a végrehajtására kiadott jogszabályokban foglalt tárgyra vonatkozó előírásokra, továbbá a hulladékgazdálkodási tervekre és a megelőzési programokra.

A földtani közeg védelme szempontjából:

- Az érintett területen a környezeti elemek minőségének megóvása érdekében, csak olyan építmények, illetve azokhoz tartozó létesítmények, tevékenységek megvalósítása, üzemeltetése engedélyezhető, amelyek ellenőrzött körülmények közötti működtetése hosszú távon sem veszélyezteti a földtani közeg jó állapotának, továbbá az általános normatív emberi elvárások és a vonatkozó hatályos jogszabályokban megfogalmazott környezeti célkitűzések teljesülését.
- A környezeti előírásokat is kielégítő normatív célkitűzések megfogalmazása során a földtani közeg védelme szempontjából figyelembe kell venni a mód. 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendeletben foglalt előírásokat.

Az esetleges beruházások tervezése során törekedni kell a környezettel összeegyeztethető, hulladék-, zaj- és emisszió szegény tevékenységek, technológiák bevezetésére, melyek során az elérhető legjobb technika figyelembevételével törekednek a környezettel történő tudatos együttélésre.

1.16.7 Vizuális környezetterhelés

Rudabánya Ércbánya darabos meddőhányói, bár lassan belesimulnak a tájba, mégis vizuális környezetterhelést jelentő tájképi elemnek tekinthetők.

1.16.8 Árvízvédelem

A Szuha Szuhakállói mércéje alapján az átlagos középvízhozam $0,45 \text{ m}^3/\text{s}$, a legnagyobb vízhozam azonban átlag $48 \text{ m}^3/\text{s}$, ami jelentős árvízveszélyt jelent a térségben. Viszont a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete Rudabányát nem jelöli meg veszélyeztetett településként. A településnek árvízzel veszélyeztetett területei nincsenek.

1.16.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák az alábbiak:

- A város közvetlen környezetében, némely esetben még belterületen is található olyan illegális hulladéklerakók, ahová a közelben élő, sokszor a szegregátumban élő lakosság viszi a kommunális hulladékot. Ezek felszámolása igen fontos a szegregált területek életminőségének, a településkép és imázs javítása érdekében. Különösen fontos ez az északi szegregátumnál, ahol igen erősen jelentkezik ez a probléma.
- A szelektív hulladékgyűjtés nem terjed ki minden lakóingatlanra, a hulladékok hasznosítása érdekében szükséges annak teljes körű kiterjesztése, a lakossági komposztálást nem jellemző, ennek elterjedését is ösztönözni szükséges.
- A még vezetékes ivóvíz szolgáltatással nem rendelkező lakások ivóvízhálózatra, valamint csatornahálózatra történő rácsatlakozása megoldandó probléma.
- A korszerűtlen szennyvízszikkasztás a szennyvízhálózatba be nem kötött ingatlanokon hozzájárul a talajvíz szennyezettségéhez.
- A sérülékeny vízbázist több fent említett környezeti terhelés veszélyezteti
- A felszín alatti vízfolyások potenciális szennyeződése, komoly egészségügyi kockázatokat hordoz az ott élő lakosságra nézve.
- Szükséges a csapadékvíz-elvezetés rendbetétele az Arany János u., Zöldfa u., József Attila u. érintett ingatlanjain.
- A lakossági vegyes tüzelés esetében jellemző a lakosság hulladékot égetése, amely ellen fel kell lépni.

1.17 Katasztrófavédelem

1.17.1 Építésföldtani korlátok

1.17.1.1 Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Rudabánya területén barlangok nincsenek, alábányászott területként az Altáró van nyilvántartva (hrs. 504), pincékről nincs nyilvántartás. 2022-ben az alábbi belterületi helyrajzi számokat érintően érkezett a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal felé barit, mangán-karbonát bányászati tevékenységgel kapcsolat engedélykérelem: 460/2, 499, 501, 504.

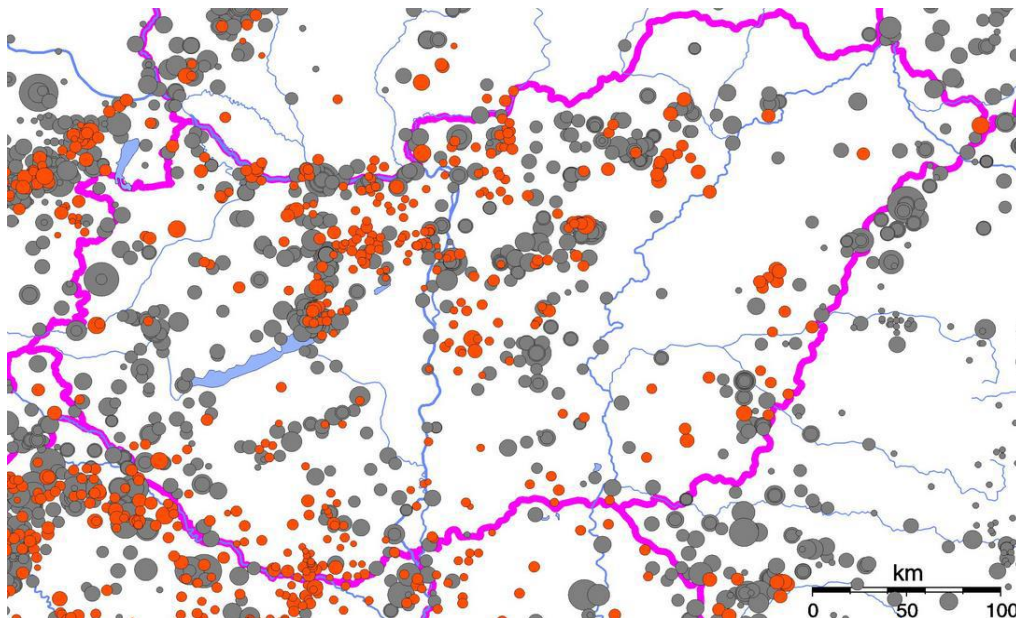
1.17.1.2 Csúszás, süllyedésveszélyes területek

A város területén a domborzati viszonyokból és a tájhasználatból adódóan süllyedésveszélyes terület nincs. Csúszással érintett területként egyedül a belterülettől észak-nyugatra 300 méterre, a Sinai oldal délkelet lábánál található szőnyegcsuszamlás említhető.

1.17.1.3 Földrengés veszélyeztetett területek

Magyarországon évente átlagosan 100-120 kisebb földrengés van, mely a lakosság részéről nem érzékelhető. Kb. évente négy-öt olyan földrengés keletkezik, mely az epicentrum környékén már jól érzékelhető, de jelentős károkat nem okoz. Jelentős károkat okozó földrengés 15-20 évente keletkezhet.

32. térkép: A földrengések területi eloszlása Magyarországon. A szürke körök a historikus rengéseket (456-1994), a piros körök az utóbbi évek rengéseit (1995-2009) mutatják

Forrás: foldrenges.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=94:magyarorszag-foeldrenges-veszelyeztetettsége&catid=5:geofizika&Itemid=7

Legutóbbi érzhető rengések:

- 2015.01.01 Cserhátsurány-Nógrádmarcfal,

- 2014.08.03 Cserhátsurány
- 2014.06.04 Bükk hegység

Rudabánya földrengés veszéllyel nem érintett.

1.17.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

1.17.2.1 Árvízveszélyes területek

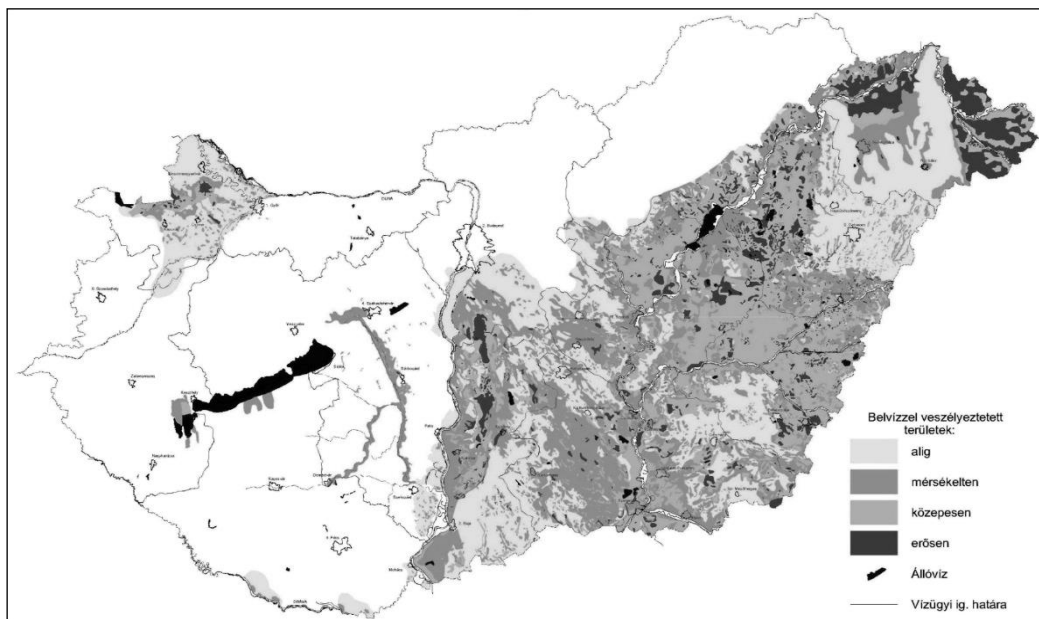
A települések ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete Rudabányát nem jelöli meg veszélyeztetett településként.

A településnek árvízzel veszélyeztetett területei nincsenek.

1.17.2.2 Belvívveszélyes területek

A települések ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Rudabánya belvívveszéllyel nem veszélyeztetett település.

33. térkép: Magyarország belvív veszélyeztetettségi térképe

(1. belvívvel nem, vagy alig veszélyeztetett terület, 2. belvívvel mérsékelt veszélyeztetett terület, 3. belvívvel közepesen veszélyeztetett terület, 4. belvívvel erősen veszélyeztetett terület)

Forrás: A magyarországi belvív-veszélyeztetettségi térkép elkészítésének szakmai, kutatási megalapozása, BELVÍZ-INFO Projekt (GOP-1.1.1-2008)17

1.17.2.3 Mély fekvésű területek

Rudabányán mély fekvésű területek nem találhatók.

1.17.2.4 Árvíz és belvízvédelem

A településnek árvízzel, valamint belvízzel közvetlenül veszélyeztetett területei nincsenek.

1.17.3 Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

1.17.3.1 Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Csúszással érintett területként egyedül a belterülettől észak-nyugatra 300 méterre, a Sinai oldal délkelet lábánál található szőnyegcsuszamlás említhető. Más jelentős lejtés, felszakadás nincs.

1.17.3.2 Mélységi, magassági korlátozások és tevékenységből eredő korlátozások

Rudabányán mélységi, magassági, valamint tevékenységből eredő korlátozások nincsenek.

1.17.3.3 Ipari veszélyforrások

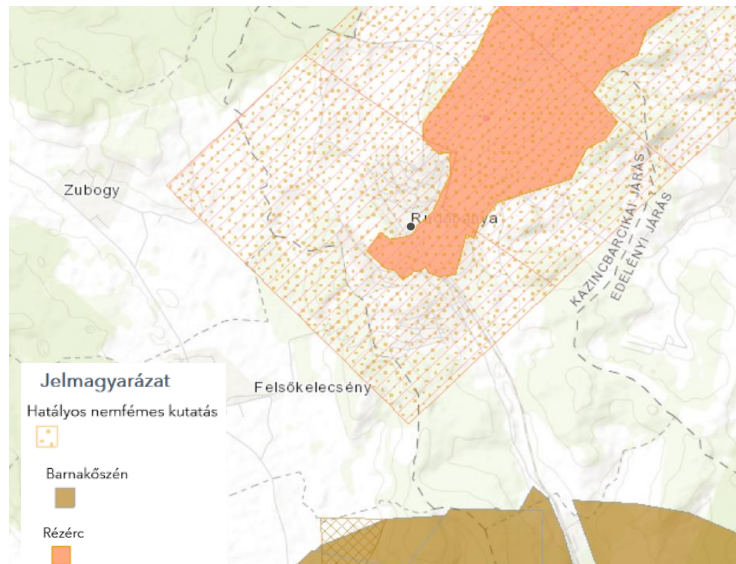
Rudabányán veszélyes ipari üzem jelenleg nincs.¹⁸

¹⁸ Felhasznált irodalom: http://www.barlang.hu/pages/tvtanf/Mo_barlangjai.htm,
http://elginfo.elgi.hu/georisk/Felszinmozgas_kataszter.kmz,
http://foldrenges.hu/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=6&Itemid=12,
http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=seveso_vuzem_index

1.18 Ásványi nyersanyag lelőhely

A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat térképes adatbázisa alapján a település közigazgatási területét érintően rézérc és kisebb barnakőszén előfordulás azonosított, emellett hatályos nemfémes kutatási terület is érinti azt.

72. ábra: Ásványi nyersanyag-előfordulások Rudabánya közigazgatási területén

Forrás: https://map.mbfisz.gov.hu/asvanyvagyon_kataszter/

Rudabánya területén az alábbi nyersanyag előfordulások találhatóak:

- Rudabánya Ércbánya darabos meddőhányói,
- Rudabánya Andrassy I-II-III-as bányarészek barittestei, Felsőtelekes
- Rudabánya pátvasérc,
- Rudabánya szilikátos pátvasérc,
- Rudabánya barnavasérc,
- Rudabánya ankerit,
- Rudabánya rézérc,
- Rudabánya ólom-cinkérc.

1.19 Városi klíma

Városi klímában tapasztalható éghajlati elemek módosulása, valamint a kedvező és kedvezőtlen hatások vizsgálata

A klímaváltozás hatásai Rudabányát is érintik. Ennek legfőbb hozadéka, hogy növekszik az extrém csapadékmennyiséggel járó helyi nyári zivatarcellák kialakulásának esélye, ami jelentős csapadékintenzitással jár együtt. Ez lokális vonatkozásban pusztító villámárvizeket okozhat, melyre a védekezést csak megfelelő előkészületekkel lehet megtenni.

A városi klíma egyik fő meghatározója a felmelegedés hatására történő éghajlatváltozás, az időjárás elemeinek – a hőmérséklet, a szél, a csapadékviszonyok - szélsőséges megváltozása.

Kiemelten kezelendő feladatok:

- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése;
- az egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése;
- a városi klíma kedvező befolyásolása érdekében a környezet megőrzése és védelme
- a városi környezetfejlesztés, a városok megújítása, a rozsdáövezetek helyreállítását, szennyezés-mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések támogatása;

A városklímát befolyásoló pozitív tényező az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés, amely támogatandó minden ágazatban a következők révén:

- Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is;
- A megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása.

Rudabánya közigazgatási területe az erdők, zöldterületek és vízfelületek megléte révén viszonylag kedvező helyzetben van a városi klímát tekintve.

A község csapadékvizeinek befogadója az Ormos patak, melynek mentén két oldalt 6-6 m árvízvédekezés céljára fenntartott terület biztosított, a zárt rendszerű szakaszok viszont ez alól kivételek.

Hosszabb távon mindenképpen a városi klímához, annak változásához alkalmazkodó településszerkezet kialakítása szükséges. Ennek megfelelően a településfejlesztésben az alábbiakat célszerű figyelembe venni:

- A városszerkezetet lehetőleg tagolni kell beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és természetes átszellőzést biztosító zónákkal.
- Javasolt a hiányzó védelmi illetve takaró fásítások megvalósítása a klimatikus viszonyok javítása érdekében.
- A légszennyező termelőtevékenységeket optimalizálni kell a térszerkezetben.
- A városon beüli azon kívüli utazási szükségletek mérséklésére kell törekedni, a közösségi közlekedést indokolt előtérbe helyezni.
- A városközpontban hatványozódnak a városklímát befolyásoló negatív körülmények. Nagyobb a centrum beépítési sűrűsége, a gépkocsik forgalom okozta szennyezés koncentráltan jelentkezik. A település többi része, beépítetlen területei nem tudják ellensúlyozni a szennyezések hatásait.

- A Bóbita Óvoda és a Gvadányi József Általános Iskola reggeli közlekedési túlterheltsége az autóhasználat növekedésével egyre nagyobb terhelést jelenthet.

Mikroklimatikus viszonyok tekintetében az egyik legjelentősebben befolyásoló tényező a zöldfelületi rendszer. A városi hősziget hatás kialakulása nem jellemző, a burkolt felületek kiterjedése szerencsére még a lakótelepi övezetben sem kedvez ennek. A település zöldfelületi rendszere bár a nagyobb megyei településeknél kedvezőbb, de a klíma adaptáció érdekében a jövőben tovább fejlesztendő.

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1 A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

2.1.1 Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Rudabánya 2010 utáni népességfejlődését vizsgálva folyamatos negatív tendenciák figyelhetőek meg. 2010-2020 között több mint 11 %-kal csökkent a település lakónépessége. A város népsűrűsége a 2019. évi KSH adatok alapján 139,1 fő/km². Lakások száma 1122, népességet figyelembevéve, ez 2.04 fő/lakás.

A lakosság csökkenését több tényező magyarázza. Az elmúlt években a vándorlási egyenleg folyamatosan negatív, azaz többen hagyták el a települést, mint ahányan odaköltöztek. Ennek oka elsősorban a település periférikus fekvésének (a megye központjához távoli fekvése miatt) és a térség kedvezőtlen munkaerő piaci helyzetének tudható be. Az elvándorlás elsősorban a főváros, nyugati városok, külföld felé irányul. Jelentős hatást vált ki a nagyobb városi központok által kínált kedvezőbb életminőség. Rudabányán a természetes szaporodás (az élveszületések és halálozások különbsége) egyenlege a vizsgált 10 év során többnyire negatív, csupán 2 évben haladta meg a születések száma a halálozását (2016-2017). A 60 feletti aránya 3%-kal nőtt a 10 év alatt (20-ról -23%-ra), mely inkább az aktív korúak arányának kárára történt, a 0-14 évesek arányában nincs változás (17%). Az öregedési index kismértékben növekszik a megyei mutatóval megegyező ütemben és mértékben.

2006 óta a helyi németeknek saját kisebbségi önkormányzata van. A helyi német származású emberek többségében a 19. századtól a Felvidékről bevándorolt német bányászcsaládok leszármazottai. 2019-től roma nemzetiségi önkormányzat is működik a városban.

Rudabánya lakosságának iskolai végzettsége a 2011-es népszámlálás adatok alapján a megyei átlagtól kedvezőtlenebb, a lakosság majdnem felének csupán alapfokú (esetlenként az alatti) végzettsége van. Rudabánya városban 2022-ben a munkaképes korúak száma 1471 fő volt, 179 fő nyilvántartott álláskereső, így a relatív munkanélküliségi mutató 12,17 % volt. A regisztrált munkanélküliek számának alakulása a 2010-es adatokhoz képest javuló tendenciát mutat (369 főről felére csökkent mostanra). Fontos megemlíteni, hogy a női munkanélküliségi ráta és a 25 év alattiak munkanélküliségi aránya is a járási, a megyei és az országos mutatóhoz képest is rosszabb képet mutat (2010-ben 20% körüli női munkanélküliségi ráta, 2019-ben 14,05%, amely még mindig magasnak mondható). A lakosság jövedelmi viszonyai a megyei átlag alattiak, amely országos viszonylatban a legkedvezőtlenebbek közé sorolható. Az egy lakosra jutó nettó jövedelmet tekintve más településekkel összehasonlítva a járásban látható, hogy Rudabánya a közepes mutatók között szerepel (899 eFt-tal a 862 336.9–1 129 580.5 kategóriába esik), ami jóval a megyei mutató értéke alatt van (1 126 646), de nagyságrendileg és növekedési ütemben hasonló tendenciák jellemzőek. A városban érzékelhető magas munkanélküliséghez hozzájárul a jelenlévő vállalkozások, ezáltal foglalkoztatók alacsony száma, amely az elvándorlást /napi ingázást erősíti. A háztartások életkörülményei komfortfokozat, közcsatorna hálózat és ivóvíz-hálózatba bekapcsolt arányai viszont kedvezőek, a megyei átlag fölöttiek.

Összefoglalva a város foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzetét komplexen, több tényező együttes hatása determinálja. Az 1000 lakosra jutó 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek száma alapján megállapítható, hogy míg 2010-ben Rudabányán jelentősen magasabb arányban voltak tartósan munkanélküliek (61,2%), 2019-re ez a mutató jelentősen csökkent (50% alá) – azonban még mindig

magasnak mondható. A településen a legjellemzőbben jelenlévő tevékenység a kereskedelem - kereskedelmi egységek és a kulturális szolgáltatások megtalálhatóak, míg vendéglátóhelyekből csak néhány, szálláshely szolgáltatás kevés van a településen. Jelenleg összességében a legjelentősebb a kereskedelem és a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység részesedése. Rudabánya munkaügyi piacára a szinten tartás jellemző, a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, a közfoglalkoztatottak száma magas. Jelentős az eljárók száma és aránya, elsősorban Kazincbarcikára (és Miskolcra) ingáznak a lakosok.

2.1.2 Humán infrastruktúra és szolgáltatások

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg, így a város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű szolgáltatások elérhetősége – az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása folyamatosan zajlik, illetve a még szükséges beruházások előkészítése folyamatban van. Rudabányán az alapfokú oktatás és nevelés feladatait a Gvadányi József Általános Iskola és a Bóbita Óvoda látja el. A két intézmény kettévált. Az iskolát átvette a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, az Óvodát pedig az Önkormányzat tartja fenn. 2010 óta csökkenés tapasztalható az óvodás korú gyermekek számában. A férőhelyek is változtak 120 főről 80 főre. Így a kihasználtság 80-85%-ról 100% fölé emelkedett 2021-re. A Gvadányi József Általános Iskola kihasználtsága a 2020-2021 évben 23,57%-os volt, ami 165 fő beíratott gyermeket jelent a 2021/2022-es tanévben. Itt is jellemző a folyamatos csökkenés – 2011-ben még 262 volt a tanulók száma. Középfokú oktatási intézmény nincs a városban, a nagyobb városokba (Kazincbarcika, Miskolc) ingáznak a diákok.

Az egészségügyi, valamint a szociális alapellátás rendszere jól szervezett, minőségi és mennyiségi mutatói megfelelőek mind az infrastruktúra, mind a szolgáltatások szempontjából. A 2 háziorvosi rendelő mellett több település ellátását biztosító Ügyelet is működik a településen, illetve egy fogorvosi rendelő és 2 védőnői körzet.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve Rudabánya helyzete átlagosnak tekinthető, az infrastruktúra felújításra és bővítésre szorul. Kulturális rendezvényeket rendszeresen szerveznek a városban. A Rudapithecus Látogatóközpont és a Bányászattörténeti Múzeum számos látogatót vonz a városba. Emellett megemlíthető a Tájház, a Művelődési Ház programjai és a bányató is, mint idegenforgalmi vonzerő.

Szabadidős és sport tevékenységek területén a lakosság részéről is igény jelentkezik a szolgáltatások és a kiszolgáló infrastruktúra folyamatos fejlesztésére. A sportpark bővítésére is igény mutatkozik. A Sport Egyesület és a Horgász Egyesület is aktív szerepet vállal.

A megfelelő minőségű humán infrastruktúra és szolgáltatások hosszú távon pozitívan befolyásolják a lakosság életszínvonalát, elégedettségét, ami közvetett módon az elvándorlás mérséklődéséhez is hozzájárulhat.

2.1.3 Gazdaság

Gazdasági szerepkörét tekintve a megyei program Rudabányát nem nevesíti. A városban a regisztrált vállalkozások száma 126 db, a működő vállalkozások száma 58 db (2020), nonprofit gazdasági társaságok nélkül mindössze 20 db.

Mind számában, mind hozzáadott érték tekintetében a megyei érték alatti a városban lévő gazdasági vállalkozások mutatói.

A vállalkozások többsége mikrovállalkozás (>95%), 2 db kisvállalkozás működik. A működő önálló vállalkozók száma 43 volt 2019-ben. Rudabányán a mezőgazdaságban regisztrált őstermelők száma 2010-ben 17 db, 2020-ban pedig 15 db volt. A regisztrált őstermelők száma 2014-ig nőtt (27), majd csökkenni kezdett. A működő vállalkozások főképp a szolgáltató és kereskedelmi, gépjárműjavítás szektorban tevékenykedik. Működő vállalkozások száma a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben 5 db, 3 db a Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás szektorban, 2019-re 2 db-ra csökkent a bányászat/ feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban működő vállalkozás. A legtöbb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások 2020-ban a Hun Ásványfeldolgozó Kft. (20 fő) és az Epil Centrum Kft. (15 fő), azaz a legnagyobb foglalkoztató az építőipari és a mezőgazdasági vállalkozások közül kerül ki. A legtöbb iparűzési adót fizető vállalkozások pedig inkább a humán egészségügy és a kereskedelem területén működnek (gáz-, gyógyszer-, élelmiszer- kereskedelem, ill. építési betontermék gyártás).

A településen megtalálhatóak a következő termelő egységek: Építési betontermék gyártás, illetve Gabonaféle, hüvelyes növ., olajos mag termesztés. Megjelennek kereskedelmi egységek, vendéglátóhelyek és bizonyos szolgáltatások köre.

A településen belüli munkavállalók a gazdaság több ágából kerülnek ki, őket a helyi vagy helyi érdekeltségű vállalkozói kör foglalkoztatja. Talán legjelentősebb a kereskedelem részesedése, illetve húzóágazatként a turizmust lehet kiemelni. Néhány fő alkalmazásban van a bankszféra helyi kirendeltségén, a postahivatalban. A település legjelentősebb munkaadójának az önkormányzat bizonyul, ahol az intézményi struktúrában, a közigazgatásban, az óvodában, a szociális ellátásban és a segítő technikai területen közel ötvenen dolgoznak. A munkavállalók döntő többsége főleg a közeli nagyobb városokban, Kazincbarcikán és Miskolcon talál állást.

Rudabánya helyzetét nagymértékben befolyásolják a megyében, különösképpen a járásban végbemenő társadalmi-gazdasági folyamatok. A város Kazincbarcikával való szoros kapcsolata az élet számos területén érzékelhető, különösen a közlekedés, közigazgatás, demográfiai, migrációs és gazdasági folyamatok, fejlesztéspolitika, oktatás-nevelés, egészségügy, kultúra, szabadidős tevékenységek körében. Rudabánya jövőképe többek között azt is tartalmazza, hogy egy emberi léptékű, nyugodt kisvárosi funkciót tudjon betölteni a járásközpont mellett, saját gazdasági, szolgáltató funkcióinak erősítésével.

2.1.4 Önkormányzati gazdálkodás, önkormányzati politikák

Az önkormányzati költségvetés tervezése és végrehajtása során a fő alapelvek a pénzügyi stabilitás és fenntarthatóság, a feladatok magas színvonalú ellátásának biztosítása, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósíthatósága és fenntarthatósága. Alapvető cél már nemcsak a pénzügyi egyensúly biztosítása, az önkormányzat és az általa fenntartott intézmények működőképességének minőségromlás nélküli fenntartása, hanem ezeken túlmutatva, a még jobb minőségű és magasabb színvonalú feladatellátás és szolgáltatásbiztosítás kell, hogy legyen.

A stabil és kiegyensúlyozott költségvetés fontos eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett adópolitika:

- Az Önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes

vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására, valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.

- Az Önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, ésszerű és elfogadható mértékű terheket ró a helyi lakosságra, mindamellet hatékony eszköze az Önkormányzat saját forrás növelésének.
- A normatív állami finanszírozás nem fedezi csak különböző mértékben és arányban hozzájárul a feladatellátáshoz, melyet az önkormányzat helyben képződő bevételei nem tudnak az önkormányzati törvényből és más szaktörvényekből eredő szintű ellátás mértékéig biztosítani. A Képviselő-testület feladata, hogy nyomon kövesse a költségvetési támogatási rendszert és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekezzen kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket (azaz a feladatokat igyekszik olyan formában, illetve feltételekkel ellátni, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja).
- Az Önkormányzat gazdálkodását, feladat-meghatározását a vonatkozó jogszabályi előírások mellett a település rövid és hosszú távú igényeinek, céljainak megfelelően alakítja. Ennek során figyelembe veszi a térségi és regionális célokat, kiemelten kezeli a térségi feladatok közös megoldását. Törekedni kell a jogi és gazdasági eszközök felhasználásával az ipartelepítés és munkahelyteremtés elősegítésére, a település lakosságának növelésére.

2.1.5 Táj és természeti adottságok, zöldfelületek

Rudabánya két kistáj, a Putnoki- dombság és a Rudabányai-hegység határvonalán helyezkedik el. A Putnoki-dombságot főleg pliocén agyagos-homokos üledékek alkotják, ÉNy-DK-i csapásiránnyal jellemezhető, miocén rétegekben barnakőszén telepek találhatóak. A Rudabányai-hegységet alsó, középső-triász mészkő és dolomit alkotja, DNY- ÉK-i csapásiránnyal jellemezhető, ásványkincsei: vasérc-összet, gipsz, anhidrit Alsótelekes határában. A miocén barnaszénre, valamint a Rudabányai-hegység vasérc készleteire a közelmúltig bányaművelés épült, melynek következtében ma a táj nagy része erősen degradált. A tájrehabilitációs folyamatok a bánya közelsége miatt különös súllyal érintik Rudabányát. A talaj többnyire harmadidőszaki üledékeken képződött agyagos vályog mechanikai összetételű agyagbemosódásos barna erdőtalaj. A természeti adottságok az intenzív mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlenek. A település külterületén nagyjából erdőgazdálkodás folyik, kisebb részt szántó, rét-legelőgazdálkodás, valamint zártkerti szőlőművelés is, melyek a tájképét gazdagítják.

A település az Ormos-patak völgyének északi végében helyezkedik el, meghatározó vízfolyásnak ez tekinthető. A Rudabányai bányató közel 60 méteres mélységével Magyarország legmélyebb állóvíze. Az egykori külszíni vasércbánya geológiai különlegességnek számít.

A városközpontban elhelyezkedő, összefüggő parkerdő terület, a Majális domb helyi védelem alatt áll. A bányató és környezete egyedi természeti értéket képvisel, mellette található a nemzetközi ismertségű Rudapithecus hungaricus lelőhely. A védett erdőövezetben lévő erdőterületek természeti védelem alatt álló területek.

Védelmi rendeltetésű erdőket az ökológiai hálózat rendszerszerű fejlesztése érdekében természetvédelmi, illetve árvízvédelmi, talajvédelmi, levegőtisztaságvédelmi, klímavédelmi és településvédelmi céllal indokolt telepíteni. Előnyben javasolt részesíteni a pollenben szegényebb, és kevésbé allergizáló fafajtákat. A védett és a Natura 2000 hálózatba tartozó területeken erdőtelepítést akkor lehet végezni, ha az nem ellentétes a Natura 2000 terület fenntartási tervével.

A település zöldfelületi gondozását a Rudabányai Városüzemeltetés Nonprofit Kft. látja el, 269 306 m² zöldfelületet kezelve. A zöldfelületi ellátottságra vonatkozóan nem áll rendelkezésre pontos adat. A gondozott zöldterületek alapján a zöldfelületi ellátottság értéke minimálisan 117,6m²/fő. Szükséges lenne a zöldfelületi rendszer elemeinek részletes számbavételére és ZIFFA készítésére.

Jelenleg nincs a településen megfelelő minőségű és elegendő számú rekreációs célokat szolgáló terület. Az ITS helyzetfeltárásával összehangoltan lefolytatott lakossági kérdőíves felmérés válaszaiból kiderült, hogy összességében gyakran - több mint a válaszadók 53 %-a naponta vagy hetente legalább egyszer látogat városi zöldterületeket, parkokat, a szabadidő eltöltése és rekreációs séta céljából történik, de sokan hiányolják az igazi parkokat, sétányokat. 38% jelölte a sétautak fejlesztését arra a kérdésre, hogy hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit a számukra és 64 % a játszótérek, testedző eszközök kihelyezését a parkokhoz kapcsolódóan. A legtöbben a válaszadók közül közepesen elégedettek (33%), illetve egyáltalán nem elégedettek vagy alig elégedettek (24% és 29%). a zöldfelületek minőségével. Arra a kérdésre, hogy mennyire elégedettek a közterek, utak minőségével a közvetlen lakókörnyezetében a válaszadók 32 %-a jelölte egyáltalán nem elégedettek választ (és még 27-32% jelölte az alig elégedett vagy a közepesen elégedett választ).

Zöldfelület fejlesztést tekintve az alábbi területek élveznek prioritást: Sörkert (hrsz 999/1. Petőfi út, Óvoda út sarka), Szabadság tér (hrsz: 147/22), Millennium tér (hrsz: 519), „GÉNIUSZ” Park kialakítása (hrsz: 696, Zöldfa utca). Fontos feladat a korlátlan közhasználatú zöldfelületek, zöldfelületi intézmények növényanyagának gazdagítása, a meglévő idős állományok védelme. Mindkét oldali fasor telepítése indokolt az Arany János utcai lakások előtt. A zöldfelületi rendszer elemeinek védelmét, fejlesztését az ökológiai szemlélet érvényesítésével kell megtenni.

2.1.6 Épített környezet

A települések fejlesztésekor már nem csupán egyes műemléképületek, épületegyüttesek, utcák, terek védelme a cél, hanem az egész épített települési környezet és az azt befogadó táji környezet integrált védelme, azaz a településkép védelme. Rudabánya **Településképi Arculati Kézikönyve** 2017-ben készült el.

Rudabánya eredetileg domboldalra épült, sugaras szerkezetű, halmazfalu volt. Az akkori településközpontot az egykori gótikus, katolikus templom jelentette. Jellemzően oldaltornácos, kezdetben oromfalas később kontyolt nyeregtetős hosszúházak alkották az eredeti faluképet, a telkek végén keresztcsűrös beépítéssel. Népi építészeti hagyományok tekintetében Rudabánya határvidéken helyezkedik el. Észak-Borsod népművészeti területre esik, de gömöri motívumok is megjelennek a fűrészelt deszka tornác, valamint az eresz alatti díszítés kialakításánál.

Mára már kiépült a vezetékes ivóvíz-, a szennyvíz-, a gáz-, a telefon-, a kábeltévé-hálózat, sportparkot létesítettek, korszerűsítették a közvilágítást, a település intézményeit.

Rudabányán 2 műemléki épületet található:

- A református templom, Harangtorony
- Evangelikus templom

Helyi védelem alatt 3 építmény áll és egy természeti terület áll (a Majális domb). A település helyi védelem alatt álló építményei:

- Református Egyház Közösségi Ház épülete
- Tájház

- Római Katolikus templom

8 régészeti lelőhely található a településen.

2.1.7 Közlekedés

Rudabánya közúton négy irányból közelíthető meg. Ormosbánya felé a 26-os főúthoz (Kazincbarcika irányába – Putnok felé vezető út), Szuhogy felé pedig a 27-es főúthoz (Szendrő irányába, amely Tornanádaska felé) van összeköttetése. A város közlekedés-földrajzi helyzete összességében sajnos nem túl kedvező, mivel Rudabánya távol fekszik a fő közlekedési gerinchálózatoktól, még a legközelebbi, a Bódva-völgyben végigfutó 27. számú főközlekedési úttól is 11 km-re található.

A településen nincs helyi közösségi közlekedési szolgáltatás, a település mérete ezt nem indokolja. A város közösségi közlekedés terén csak autóbuszsal érhető el, köszönhetően a Kazincbarcika-Rudabánya vasútvonal 2007. évi bezárásának. A vasútisinek megmaradtak, így a teherszállítás lehetősége továbbra is megmaradt. Közvetlenül elérhető a szomszédos településeken kívül Szendrő, Kazincbarcika, Miskolc, és az idegenforgalmilag frekvenciált Aggtelek és Jósvafő is. Rudabányán 6 autóbusz-megállóhely van. Rudabányán 7,8 km kiépített önkormányzati út van. A járdák felületének minősége nem megfelelő, fejlesztésre és bővítésre szorul, Rudabányán az utak felénél jelentkezik a járdák hiánya.

Rudabányának a megyei átlaghoz viszonyítva leginkább az autópálya csomópontig történő elérés okozott legnagyobb nehézséget. A térségen kiépített kerékpárút nem vezet át. Az országos területszerkezeti terv számol egy Szendrő – Rudabánya – Felsőkelecsény között kiépítendő kerékpárúttal, ennek azonban inkább idegenforgalmi jelentősége lehetne.

2.1.8 Közművek

A közművesítettség, illetve a telekommunikációs eszközök elérhetősége a modern gazdaságok alapvető eleme. Bár a közművek megléte önmagában nem indukál jelentős fejlődést, hiányuk akadályozza a gazdasági tevékenységek bővülését, valamint a lakosság életminőségének növekedését.

Rudabánya területén az ÉRV Zrt. működteti az ivóvíz szolgáltatást és végzi a csatornázási feladatokat. A közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya már 94,8%-ra nőtt, így a település a megyei átlagnál is jobb pozícióba került a vizsgált területen. A Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 89%, a déli városrészben több a még be nem kötött lakás.

Rudabánya vezetékes gázszolgáltatója az OPUS TIGÁZ Zrt. A városban meglévő hálózat teljes körű lefedettséget ad. A település villamosenergia szolgáltatását az MVM Émász Áramhálózati Kft. biztosítja. Távfűtéses lakások a városban nem találhatóak.

A város telekommunikációs ellátottsága fokozatosan emelkedik. Az adatátvitelre is alkalmas hálózatok kiépítése folyamatos. A vezetékes telefon a mobiltelefonok térhódításával és az internetes telefonszolgáltatók megjelenésével egyre kisebb jelentőségű.

2.1.9 Környezetvédelem– klímatudatosság, energiahatékonyság

A településen az korábbi jelentős ipari termelés teljes leállításával a levegőszennyezés mértéke is elhanyagolható mértékűvé vált. A közlekedésből eredő levegőszennyezés sem jelentős mértékű, mivel alacsony forgalmú utakról van szó. A lakossági légszennyezést tekintve a téli vegyes tüzelés és a lakossági

hulladékégetés jelent környezeti problémát. Az illegális hulladéklerakás szintén helyi problémát jelent. A lakossági igényfelmérés alapján egyértelműen elmondható, hogy javítani szükséges a települési környezet minőségén.

A klímaváltozás hatásai Rudabányát is érintik: növekszik az extrém csapadékmennyiséggel járó helyi nyári zivatarcellák kialakulásának esélye, ami jelentős csapadékintenzitással jár együtt és akár pusztító villámárvizeket okozhat. A község csapadékvizeinek befogadója az Ormos patak, amelynek mentén az árvízvédekezés céljára fenntartott terület biztosított, a zárt rendszerű szakaszokon viszont ez már most sem érvényesül. Rudabánya közigazgatási területe az erdők, zöldterületek és vízfelületek megléte révén viszonylag kedvező helyzetben van a városi klímát tekintve, de ennek ellenére hosszabb távon mindenképpen a városi klíma változásához alkalmazkodó településszerkezet kialakítása szükséges.

Az alábbi táblázat összefoglalóan ábrázolja a vizsgált tényezők jelenlegi kölcsönhatását.

55. táblázat: Összefoglalás a vizsgált tényezők kölcsönhatásairól

Hatásviselő Hatótényező	Társadalom	Humán infrastruktúra és szolgáltatások	Gazdaság	Önkormányzati gazdálkodás	Táji és term-i adottságok	Épített környezet	Közlekedés	Közművek	Környezet védelem / energiahatékonyság
Társadalom		+/-	+/-	+/-	0	+	+/-	0	0
Humán infra és szolgáltatások	+		+	+	0	+	0	+	+
Gazdaság	+	0		+	+/-	+/-	-	0	-/0
Önkormányzati gazdálkodás	+	+	+		+	+	+	+	+
Táji és term-i adottságok,	+	0	+	+		0	0	+	+
Épített környezet	+/-	+	0	+/-	+/-		+/-	+	0
Közlekedés	+/-	+	+	0	0	0		+/-	+/-
Közművek	+	+	+	+/-	+	+	0		+
Körny.védelem / energiahatékonyság	0	0	-	-	-	0	0	+	

forrás: saját szerkesztés

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 Helyzetelemzés eredményeinek értékelése

3.1.1 A folyamatok értékelése

A demográfiai adatokat értékelve megállapítható, hogy Rudabányán erős ingadozás tapasztalható a lakosság vándorlási különbözetében, hiszen amíg 2010-ben háromszor akkora volt a vándorlási egyenleg, mint 2019-ben. 2016-2018-as időszakban az elvándorlások száma ismét kétszeresére nőtt, mint az odavándorlások száma, 2019-ben újra csökkent az elvándorlás mértéke. A jelenség oka, hogy 2010-ben a gazdasági válságot követő években sokan elvándoroltak más régiókba, külföldre, később aztán 2016 és 2018 között leginkább a jobb munkalehetőségek miatt vándoroltak el. A lakások száma csökkent. A személyi jövedelemadó alakulásában Rudabányán növekedés figyelhető meg 2010-2019-ig, ahogyan az elmúlt időszakban, a jövedelmi viszonyok tekintetében is növekedés figyelhető meg. Ez a tendencia mutatható ki Borsod-Abaúj-Zemplén megyére vonatkoztatva is. Települési összehasonlításban látható, hogy a járásban a munkanélküliek aránya, különösen a tartós munkanélküliek aránya Rudabányán 2010-ben jelentősen magas volt, 2018-ig folyamatosan csökkent, majd 2019-ben újra nőtt a mutató. Fontos megemlíteni, hogy a munkanélküliek száma ugyan csökkent, ennek oka főként a közfoglalkoztatás elterjedésében keresendő. A városban jelenleg működő vállalkozások száma alacsony, azok jellemzően nem a magas hozzáadott értéket termelő cégek közé tartoznak. A jelenlévő vállalkozások nem jelentős foglalkoztatók. K+F tevékenység egyáltalán nincs. Annak érdekében, hogy a magasabb végzettséggel rendelkező lakosok ne vándoroljanak el, számukra kedvezőbb feltételeket kell biztosítani, s megfelelő munkahelyeket teremteni.

A képzett munkaerő helyben tartásához az alábbi feltételek adottak: alapszolgáltatásokkal való ellátottság, a város központi funkciói (egészségügyi, szociális szolgáltatások, oktatás, rendőrség), az oktatási rendszer infrastruktúrája megfelelő; a szabadidő eltöltéséhez megfelelő adottságok és programok kínálóznak.

A gazdaság fellendítéséhez és új vállalkozások bevonásához húzóágazat(ok) kijelölése és a szükséges infrastruktúra kialakítása, adókedvezmények bevezetése jelenthet megoldást. A város közel fekszik a magyar-szlovák határhoz, és a járásszékhelyhez, amelyek gazdasági potenciált jelentenek a település számára.

A gazdaság fejlesztése mellett szükséges a település modern városi jellegét fejleszteni a fiatalok helyben tartása és a turizmus fellendítése érdekében is. Rudabánya nem rendelkezik elegendő városi jellegű közösségi térrel, sportolási lehetőséggel, illetve a művelődési ház szintén fejlesztésre szorul – e feltételek javítása a közösségfejlesztés fontos eleme. A turizmus tekintetében a lakott terület közvetlen közelében található bányató a kulturális turizmus színvonalának növelésével érhetőek el eredmények. E tényezőkhöz szorosan kapcsolódik a város imázs is; a tudatos városi arculat kiépítése (itt az épített környezet és a zöldfelületek rendszerben való kezelése is meg kell, hogy jelenjen továbbra is).

A város adottságai megfelelnek a feldolgozóiparnak, amelyhez kapcsolódóan a településen további igény lenne feldolgozóüzemek telepítésére, amelyek a térségben termelt termékek feldolgozását helyi munkaerő alkalmazásával biztosítják.

Az Önkormányzati gazdálkodás szempontjából elmondható, hogy a vállalkozások által befizetett iparűzési adó emelkedett, a vizsgált időszak kezdeti értékeihez viszonyítva több, mint duplájára - jelenleg

a fő bevételi forrást azonban nem ez jelenti a település költségvetésében. 2020-ban már 15-17 millió feletti összegű az adóbevétel, de ez azonban csak 1-3 %-a működési bevételeknek.

Ennek hatása van az önkormányzat gazdálkodására is. A feladatfinanszírozásnak köszönhetően a feladatok elvégzésére kap támogatást, viszont a felújítási fejlesztési feladatok elvégzésére saját forrásra van szüksége. Egy ekkora város esetében folyamatosan fejlesztésekre, rekonstrukciókra, javításokra van szükség ahhoz, hogy a város egésze fejlődni tudjon. Ehhez pedig minél több saját bevételre van szükség, hogy ezeket a fejlesztéseket és beruházásokat finanszírozni tudja.

Összefoglalva, a helyzetelemzés által feltárt problémák közül kiemelendő a munkahelyek hiánya és azon belül a kvalifikált munkaerőt foglalkoztató vállalkozások hiánya. Az alábbi alágazatok jelenthetnek potenciált az iparban: turizmus és feldolgozóipar. Ezek elsősorban nem magas bruttó hozzáadott értéket termelő vállalkozás típusok, azonban a fiatal kvalifikált munkaerő számára is kínálhat lehetőségeket. Amennyiben elegendő munkahely áll rendelkezésre a településen, a hatása multiplifikálódik: az önkormányzat bevétele növekszik, több beruházást, fejlesztést tud megvalósítani; a lakosság jövedelmi szintje is emelkedik, több szolgáltatást tudnak igénybe venni, aminek köszönhetően a szolgáltató szektor és a humán infrastruktúra is folyamatosan fejlődik.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése - SWOT elemzés

Rudabánya város helyzetfeltárásának, helyzetelemzéseinek eredményeit, a főbb következtetéseket egy klasszikus SWOT elemzés keretében összegezzük, amelyek egyértelműen bemutatják a város fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezőket.

56. táblázat: Belső tényezők összefoglaló értékelése

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> A foglalkoztatottak száma nőtt 2011 óta Fokozatosan csökkenő munkanélküliség 1000 lakosra jutó adófizetők száma növekszik A városi népesség iskolázottsági szintje emelkedik 	<ul style="list-style-type: none"> Folyamatos népességfogyás, vándorlási egyenleg negatív A képzett fiatalok elvándorlása Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek Roma lakosság munkaerőpiaci hátrányai A szegregált lakóterület megléte A megye- és főváros elszívó hatása erősödik
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> Erős lakossági aktivitás a közösséget érintő ügyekben Tevékeny civil szféra, összetartó közösség Aktív közösségi és kulturális élet Intenzív az együttműködés a civil és az önkormányzati szféra között A közbiztonság helyzete kielégítő, rendőrség, polgárőrség 	<ul style="list-style-type: none"> Forrásszegény a civil szféra Városmarketing alacsony hatékonysága Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémáinak kezeléséhez nincs gazdasági háttér A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> • Az intézményi ellátottság megfelelő • Lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden területet • Sportpálya, sportegyesület • Népkonyha működtetése • Alap- és középfokú intézmények ellátottsága megfelelő • Alap orvosi ellátás is kielégítő • A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, ill. egyes esetekben a térség lakosai számára is 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiatalok szabadidős tevékenységét szolgáló infrastruktúra hiánya • Sport infrastruktúra leromlott állapota • Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő • Önkormányzati szociális alapon működő bérlakások hiánya • A szociális intézmény kapacitásai szűkösek • A településen nem található középfokú oktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata • Közösségi ház, közösségi rendezvény helyszín hiánya
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> • A vállalkozók széleskörű tevékenységet folytatnak • Jelentős szabad munkaerő áll rendelkezésre, kisebb ipari üzemek igényeinek megfelelnek 	<ul style="list-style-type: none"> • A beruházási tőke érdeklődési szintje alacsony • Alacsony jövedelemszint jellemző a városban • Helyi és térségi vásárlóerő és kereslet gyenge • Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások • K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> • A helyi adók kiszabásában figyelembe veszik a lakosság és vállalkozók érdekeit • Jó adófizetési morál • Helyi iparüzési adóból származó bevétel aránya egyre magasabb • Bérlakások (költésalapú) • Agilis önkormányzat 	<ul style="list-style-type: none"> • Az önkormányzatnak nem elég a saját bevétele a fejlesztések, felújítások elvégzéséhez • Kevés a hasznosítható önkormányzati vagyon
6. Táj és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> • Magas a természetközeli erdőterületek aránya 	<ul style="list-style-type: none"> • Mezőgazdaságnak nem kedvező talaj és klíma • Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> • A kezelt zöldfelületek száma és lakosságra vetített mérete viszonylag magas 	<ul style="list-style-type: none"> • A zöldfelületek funkciószegények, műszaki állapotuk rossz, növényzetük hiányos, kiöregedett
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> • Kisvárosias, falusias jelleg • Termelői piac kialakítása • Alulhasznosított területek újrahasznosítása többféle is történt 	<ul style="list-style-type: none"> • A településkép nem teljesen egységes • Társasházi lakásállomány korszerűtlen • Önkormányzati bérlakás-állomány műszakilag elavult • Alacsony lakásépítési kedv • Közösségi terek hiánya
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> • A város jó térségi kapcsolatokkal, térszervező erővel • Szlovákia közelsége • Megfelelő az autóbusz közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> • A város az ország északkeleti, viszonylag periférikus részén fekszik • Határ menti együttműködések alacsony intenzitás • A járdahálózat kiépítettsége hiányos

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> Több kerékpárút épült az elmúlt években 	<ul style="list-style-type: none"> Járdák és utak műszaki állapota folyamatos karbantartást igényel Úthálózati rendszer fejlesztésre szorul Városi kerékpárút rendszer nincs, a biztonságos kerékpáros közlekedés megoldatlan Zebrák, forgalomcsillapítók hiánya Intézmények közelében parkolási problémák
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> A településen a csatornázottság 94%-os A gázvezeték hálózat lefedettsége a településen közel 100%-os és jó állapotú; A villamos-energia hálózat kiépítettsége szintén 100% és bővítésre is alkalmas; Hírközlési hálózat a településen teljesen ellátott. Megoldott a települési szilárdhulladék és szelektív hulladékgyűjtés és szállítás 	<ul style="list-style-type: none"> A Közülemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 89%, a déli városrészben több a még be nem kötött lakás. A település csapadékvíz-elvezető rendszer rendbetétele szükséges: Arany János u., Zöldfa u., József Attila u.
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> Szennyező ipari üzemektől való mentesség A város környezeti állapota megfelelő 	<ul style="list-style-type: none"> Megújuló energiaforrások alacsony hasznosítási szintje

Forrás: saját szerkesztés

57. táblázat: Külső tényezők összefoglaló értékelése

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> Célzott fejlesztések az életszínvonal növeléséhez A fiatalok városban tartása, mellyel a munkaerő megtartó képesség javul Munkahelyteremtés a képzett és fiatal munkaerő városba vonzásához A kvalifikáltabb népesség helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet Mélyszegénységben élők felzárkóztatása Foglalkoztatás növelése az ipari, szolgáltató és turisztikai ágazatokra támaszkodva 	<ul style="list-style-type: none"> A város fiatalokat megtartó ereje tovább csökken Képzett munkaerő elvándorlása a nagyvárosok és külföld elszívó hatása miatt, ezzel is csökken a város potenciális munkaerő bázisa Szociális hátrányok kummulálódása, a hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább nő A megye, a főváros és külföld elszívó hatása erősödik Munkanélküliség növekedése
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> A három szféra szereplői között együttműködés erősítése Társadalmi felzárkózást segítő programok elindítása A civil szervezetek tovább erősödnek és a város fejlődésének aktív részeseivé válnak A közösségépítés, együttműködést segítő további pályázati források várhatóak Létrejön a térségi szemlélet és tovább javul a települési együttműködés 	<ul style="list-style-type: none"> Az országos/megyei/járasi fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható Nem javul a térségi együttműködés Civil szervezetek működése forráshiány miatt veszélybe kerül

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • Információs társadalom kibontakozásának, dinamizálásának segítése • Önszerveződés segítése, elindítása 	
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> • A járási, térségi szakmai kooperáció, tapasztalatcsere erősödése • Piacképes szakmák oktatása, idegen nyelvi képzés bővítése • Felnőttképzés további erősítése • Közszolgáltatások körének bővülése • Iskolarendszer bővítése • Művelődési ház, múzeum szolgáltatásainak, funkcióinak további bővítése • Szociális foglalkoztatás bővítése, a szociális ágazatnak konferencia központ kialakítása • Sport és rekreációs szolgáltatások bővítése • További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> • Közintézmények épületének állagromlása • Diákok elvándorlása • Szociális olló nyílása • Foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztása szociális válsághoz vezethet • Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei • Ellenérdekek felmerülése a város és környező települések között
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> • intenzívebb határon átnyúló kapcsolatrendszer és együttműködés • Kis környezeti terheléssel járó iparágak betelepítése • Befektetők helyzetbe hozása • Nonprofit szektor térségfejlesztésbe feladatának erősítése • Turizmus és vendéglátás élénkítése, szálláshely fejlesztés • Önkormányzat és a vállalkozói szféra között az együttműködés erősödik • K+F tevékenységek jelennek meg a primer és a szekunder szektorban • Mikro- és kisvállalkozások innovációja • Csökken az idegenforgalom szezonalitása • A város vonzerő- és szálláshely kínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt • További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> • A határ-térség lakosságának vásárlóereje nem növekszik • Infláció • Innovációs tevékenység hiánya • Forráshiány veszélyezteti a további fejlesztéseket • Pályázati lehetőségek szűkülése • A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak • Tovább nő a különbség a járásközpont és a többi település között • Tovább nő a különbség a megyeszékhely és a többi település között • Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei • Helyi vállalkozások nem tudnak megerősödni • A 2022.évi ukrajnai háború miatt gazdasági válság várható, melynek hatása miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés a térség és az ország iránt
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> • Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai növekszenek • Az önkormányzat saját bevételei, forrásai növekednek, nő az adóbevétele is a városnak • Több szabad forrást tud fordítani a fejlesztési feladatokra • Pályázati források a fejlesztési igényekre, ami így kevésbé terheli meg az éves költségvetést 	<ul style="list-style-type: none"> • Az önkormányzat feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat • Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai csökkennek • A bevételek/ állami támogatások csökkenése miatt a fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani • A csökkenő bevételek miatt hitel felvételére kényszerül az önkormányzat
6. Táji és természeti adottságok	

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> Fenntarthatóságot és klímavédelmet figyelembe vevő fejlesztések Természeti, táji értékek védelmével fokozódik a természet megőrzése és védelme 	<ul style="list-style-type: none"> Természeti-táji értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában Értékes élőhelyek megszűnnek
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> TOP+ forrásoknak köszönhetően a zöldfelületek megújítása és fejlesztése megvalósul Újabb parkok és közösségi zöldfelületek kerülnek kialakításra a beáramló fejlesztési forrásoknak köszönhetően Társadalmi összefogás egy-egy zöldfelület rendbetételére, megújítására a civilekkel összefogva 	<ul style="list-style-type: none"> Nem lesz elegendő forrás a zöldfelületek megújítására és fejlesztésére Nincs civil és önkormányzati akarat a felületek karbantartására
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> Pályázati források felhasználása a település arculatának fejlesztésére Nő a magánérs építkezések és felújítások száma 	<ul style="list-style-type: none"> Forráshiány miatt az értékes épületállomány állagromlása Előfordulhat a szegregátum térbeli növekedése, a kedvezőtlen folyamatok más utcákra is áttérjednek Településrészek infrastrukturális hiányosságok megoldatlanok maradnak
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> Kulturált gyalogos és kerékpáros közlekedés kialakítása, kerékpárutak Környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> Forgalomműködés, fokozott balesetveszély Növekszik a személy- és gépkocsiforgalom a betelepülő vállalkozások miatt Növekvő járműforgalom terhelő hatása
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> Közművekkel (vízellátás és szennyvízelvezetés) még nem érintett önkormányzati ingatlanok fejlesztése pályázati forrásokból Meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer felülvizsgálata és bővítése pályázati forrásból 	<ul style="list-style-type: none"> A közműellátottság (vízellátás és szennyvízelvezetés) 100% alatti marad
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> Pályázati források felhasználása klímavédelmi és energiahatékonysági intézkedések/fejlesztések bevezetéséhez Növekedik a megújuló energiaforrásból származó energia előállítására iránti igény 	<ul style="list-style-type: none"> A pénzügyi lehetőségek és a gazdasági érdekek miatt a környezettudatosság nem javul Forgalomműködés miatt levegőszennyezés, zajterhelés fokozódik Energiafüggőség fokozódik Természeti-környezeti értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba

Forrás: saját szerkesztés

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei

Szükségessé vált Rudabánya településrészeire, külterületekre, zártkertekre együttesen vonatkozó új komplex településrendezési terv elkészítése, amelynek várható elkészítési és engedélyezési ideje 2-3 év.

3.2 Problématérkép / Értéktérkép

58. táblázat: Probléma és értéktáblázat

ÉRTÉK		PROBLÉMA	
1	Rudabányai-tó (bányató)	1	Nincs ipari park – a helyi gazdaság fejlesztése szükséges
2	Bányászattörténeti Múzeum	2	Csapadékvíz elvezetés hiánya
3	Rudapithecus Látogatóközpont	3	Kereskedelmi szálláshelyek hiánya
4	Ásványok és őslénytani lelőhely	4	Intézmények nem energiahatékonyak
5	Református Templom	5	Vonzerókhöz kapcsolódó minőségi szolgáltatások hiánya
6	Római Katolikus Templom	6	Járdák, utak fejlesztésre szorulnak
7	Evangélikus Templom	7	A településen belüli kerékpárút hiánya
8	Tájház	8	Új játszóterek, közösségi terek, sportparkok kialakítására további igény mutatkozik
9	Majális domb	9	Közvilágítás korszerűsítésre szorul
10	Gvadányi Művelődési Ház és Könyvtár	10	Bérlakások hiányoznak
11	Bóbita Óvoda	11	Kerékpárút hiánya
12	Gvadányi József Általános Iskola	12	
13	Rudabányai Szociális Szolgáltató Intézmény	13	
14	Játszóterek, sportpark	14	
15	Bérlakások	15	
16	Helyi piactér	16	
17	Rudabányai Rendőrőrs	17	
18	Bányász hősi emlékmű a Gvadányi Művelődési Ház előtt.	18	

Forrás: saját szerkesztés

3.3 Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1 A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása

A város és a városrészek bemutatása az 1. fejezetben megtörtént.

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése

Az elkészült korábbi IVS 7.fejezében bemutatásra került a Szegregációs területek helyzetértékelése.

A jelenlegi Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Rudabánya város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

Jelenleg a 2011-es statisztikai adatoktól frissebb nem áll rendelkezésre.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján szegregátumként azon egybefüggő, körül határolható területek kerültek meghatározásra, ahol legalább 50 fő népességet alapul véve, a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti. A 30-34% közötti szegregációs mutatóval rendelkező helyek veszélyeztetett területnek számítanak.

Rudabányán két, egyenként is jelentős területű szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület különíthető el:

1. A város északkeleti, falusias környezetében, a Gvadányi József, Bányász, Munkácsy Mihály, Táncsics Mihály és Vájár utcák térségében. Ez egy erősen leromlott állapotú, elmaradott, alacsony komfortfokozatú, vagy komfort nélküli lakásokkal rendelkező terület, elsősorban a roma származású népesség lakja. Városszerkezeti elhelyezkedése rendkívül hátrányos, megközelíthetősége csak kis áteresztőképességű, sok esetben burkolatlan utakon lehetséges.

2. A város déli részén, az Arany János és a József Attila utcákban, ahol elsősorban a bányász társasházak jelentik a szegregációs területet, ehhez csupán kevés kertes ház csatlakozik. Itt a jó megközelíthetőségű a házak és lakások állapota is alapvetően jobb, mint a város északkeleti részében. A segélyezettek és

ezzel összhangban a munkanélküliek itt jelenlévő magas részaránya miatt azonban ez a terület is az erőteljes leromlás állapotát mutatja. Különösen rossz állapotban vannak a József Attila utcai társasházak. A terület szegregátum volta éppen azért is van rossz hatással a városra, mivel a forgalmas, Sajó-völgy felé kapcsolatot teremtő út mellett fekszik, ezt látja az érkező befektető, érdeklődő, az ide tévedő turista. A terület tehát nem képes ellátni a városkapu funkcióját.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a területtel átellenben, a volt vasútállomás területén szeretné kijelölni az önkormányzat a város gazdasági-fejlesztési övezetét, az esetleges befektetők azonban éppen a szomszédságában lévő szegregált terület miatt is elmaradhatnak.

3. Veszélyeztetett terület: Kossuth Lajos utca társasházai, mely a településszövetben elszigetelten jelenik meg, ám mégis közel fekszik a városközponthoz. Előtte halad el a 27. számú főúttal kapcsolatot teremtő út, ami a déli szegregátumhoz hasonlóan befolyásolja az ide érkezőben a városról elsőre kialakult képet.

59. táblázat: Szegregátumok lehatárolása

Szegregátum		2001-es népszámlálás szerint	2011-es népszámlálás szerint
1. szegregátum	belterület	nem jelent meg	Gvadányi József u.- Bányász u.- Munkácsy Mihály u. - Táncsics Mihály u. - Vájár u.
Északkeleti szegregátum			
2. szegregátum	belterület	nem jelent meg	Arany János u. - József Attila u.
Déli szegregátum			
Veszélyeztetett terület	belterület	nem jelent meg	Kossuth Lajos utca társasházai

Forrás: saját szerkesztés a KSH adatszolgáltatás alapján

A szegregátumban élők és a terület rehabilitációjára irányuló célzott fejlesztés a településen az előző fejlesztési ciklusban nem történt. A településre nem jellemzőek az etnikai konfliktusok.

60. táblázat: A szegregátumok statisztikai alapadatai 2011

Mutató megnevezése	Rudabánya összesen	Észak-keleti szegregátum	Déli szegregátum	Kossuth Lajos utca, veszélyeztetett terület
Lakónépesség száma	2632	221	204	134
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17	29,91	24,61	-
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62	58,17	64,105	-
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21	11,92	11,29	-

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,07	79,38	62,73	63,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	5,73	1,92	2,38	1,15
Lakásállomány (db)	1106	131	188	63
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	19	49	21	87

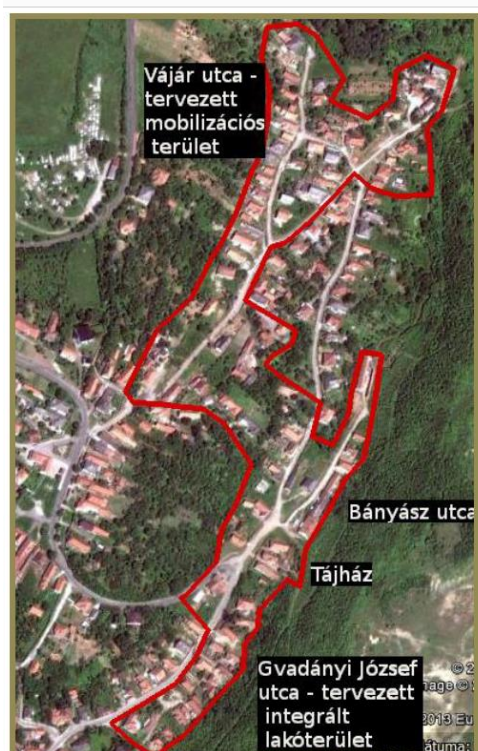
Forrás: KSH, 2011.

1. szegregátum

A Bányász utcában a XIX-XX. század fordulóján épültek fel az ún. bányász kolónia házak, de alapvetően kertes falusi házak jellemzik a területet. A vasércbányászat megszűnésével egyre inkább a roma etnikumhoz tartozók költöztek be a területre.

A terület közel fekszik bizonyos intézményekhez. Így a Városháza kb. 200 m-re, a Rendőrőrs 450 m-re, a Szociális Szolgáltató Központ 500 m-re található a szegregátum déli végétől. Az orvosi rendelő a szegregátum déli végétől 650 m-re helyezkedik el.

34. térkép: 1. szegregátum elhelyezkedése

forrás: IVS, 2014

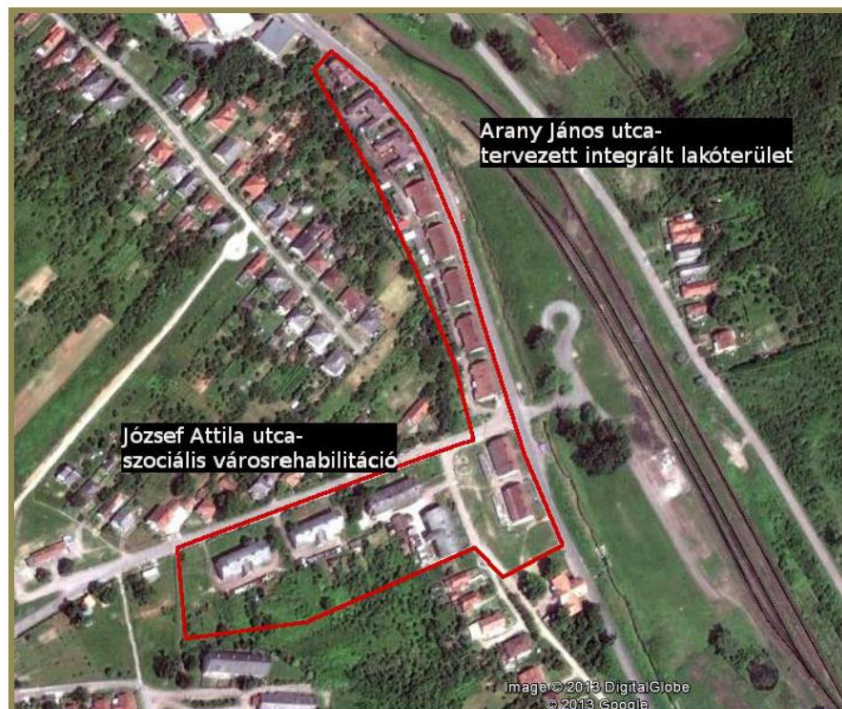
2. szegregátum

A szegregátum a város déli, délnyugati részén található. Elhelyezkedésében fontos szerepet kap az a tény, hogy a város legfontosabb bevezető útja, a 2 609. számú, Kazincbarcikával, mint térségi és járási központtal való összekötést biztosító út mellett található. A városba látogatók döntő többsége ezen az úton érkezik, így elsőként ezt a területet látja, ami nagyban befolyásolja a Rudabányáról kialakult képet.

A terület a környező lakóterületekhez képest periférikusan helyezkedik el, a lakóövezet attól nyugatra folytatódik, keletre viszont a közút éles határt jelent a településszerkezetben. Túoldalán a volt vasútállomás területe található, mely jelenleg hasznosítatlan, az önkormányzat gazdasági jellegű tevékenységet álmodott ide. A szegregátum északi vége majdnem a funkcionális városközpontig nyúlik.

A József Attila utcában hiányzik a jó minőségű, kátyú- és töredezésmentes járda, amely – mivel az utca helyi jelentőségű gyűjtőút – igen fontos lenne az itt élők számára. A József Attila utca 1. számú társasházat az Arany János utca belső szakaszáról lehet megközelíteni, ez az út viszont nincs burkolva, esős időben a tömbház elérése nehézkessé válik.

35. térkép: 2. szegregátum elhelyezkedése

forrás: IVS, 2014

Szegregációval veszélyeztetett terület: a Kossuth Lajos utca társasházai

Mivel ez igen közel fekszik a városközponthoz, ráadásul jelentősebb népességgel rendelkezik, ezért a feltárt veszélyeztetettség azonnali beavatkozást igényel. A terület a város lakóterületeitől elszigetelten, de a városközpont közelében helyezkedik el. Semmilyen irányban nem szomszédos közvetlenül lakóterületekkel. A városrész kialakulása, hasonlóan a város többi leromlott területéhez, a bányaművelés fel-lendüléséhez köthető. Az itteni épületek az 1920-30-as években épültek, így egyike volt az első bányász társasházaknak a városban. A területen gyakorlatilag semmilyen felújítás, fejlesztés, renoválási munka nem történt, ezáltal ezek a tömbházak mára erősen leromlottak, környezetük

degradálódott. A hatást fokozta a vasércbányászat leépülése és megszüntetése, melynek hatására mára rozsdáövezetek vették körül a területet.

A területen összesen 63 társasházi lakás található. Ezek döntő többsége, kb. 85%-a nem rendelkezik vezetékes vízzel, ivóvizet közkútról kénytelenek beszerezni az itt élők. A tömbházak és környezetük erősen lelakott, az épületek szigetelése nem megfelelő, sok helyen hiányzik a vakolat, mindennapos probléma a falak vizesedése, és ezzel összefüggésben a penészedés. A vizesedést erősíti a déli csapású lejtőn való lefolyás is.

61. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek infrastrukturális adatai

Infrastrukturális elem	Azon utcák, ahol részben vagy egészben nem találhatóak az elemek
Vezetékes víz	Arany János, József Attila, Kossuth Lajos, Gvadányi József, Munkácsy Mihály, Bányász, Bajcsy-Zsilinszky, Vásár, Dózsa György, Temető, Táncsics Mihály, Vájár
Áram	Minden utcában 100 %-osan kiépített
Szennyvíz-csatorna	Arany János, József Attila, Kossuth Lajos, Petőfi Sándor, Gvadányi József, Munkácsy Mihály, Bányász, Bajcsy-Zsilinszky, Vásár, Dózsa György, Temető, Táncsics Mihály, Vájár
Gáz	Egyetlen utcában sincs 100 %-osan kiépítve, 50 % alatti kiépítettségű: Arany János, Árpád, Zöldfa, Sport, Kossuth Lajos, Gvadányi József, Munkácsy Mihály, Bányász, Vásár, Dózsa György, Temető, Táncsics Mihály, Vájár
Pormentes út	

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A korábbi IVS-ben megfogalmazott és azóta megvalósított projektek a szegregációt közvetlenül nem erősítették, sőt a fejlesztésekkel éppen a problémás városrészek megközelíthetőségét szeretnék javítani. Alapvetően a szegregátumok lakáskörülményeinek javítása a cél, egyrészt az ottani, leromlott, de még lakható állapotú lakások felújításának elősegítésével, másrészt nem lakott lakások bérlakás céljára történő megvásárlásával. A szegregált területeken belül a hatékonyabb ingatlan-gazdálkodás javíthatja a szegregátumban élők életkörülményeit. A megvalósult közparkok és játszóterek úgy épültek meg, hogy azt a város minden polgára használhatja.